R. P.

MAXIMILIANI

SANDÆI

E Societate Ieſu Doctoris Theologi

AVIARIVM MARIANVM,

Siue

ORATIONES AD SODALES IN FESTIVITATIBVS DEIPARÆ HABITÆ:

Deſumptâ materiâ ab Auibus.

Nunc permiſſu Superiorum, & priuilegio S. Cæſar. Majeſt. ac INDICE prodit.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Impenſis Ioh. Theobaldi Schœnwetteri.

M. DC. XXVIII.

[illegible] by Google

SODALIBVS

MOGVNTINIS

ET

HERBIPOLENSIBVS,

Lectiſſimis meis

AVDITORIBVS.

IN Societate Ieſu, qui degimus, promouere conamur, quilibet pro virili cultum VIRGINIS DEIPARÆ. Quam & Matrem optimam agnoſcimus; & munificentiſsimam Patronam experimur. Ea-propter vbicumque Societati domicilium, Sodalitas Mariana inſtituitur, id eſt, clientulorum DEIPARÆ contubernium, & pietatis exquiſitioris Palæſtra. In ea, quæ ſint virtutis exercitationes Vos non latet, & vulgo notum eſt. Vna Præſidem, ſeu Patrem Congregationis fatigat: Exhortan-

)(. 2

tandi prouincia. Habet enim ad cætum vniuerſum, tum alias ſermones familiariter: tum, in ſolennioribus DOMINÆ feſtiuitatibus paulo elaboratiores. Qui laudationem fere continent, PATRONÆ myſterio, quod eo die recolit Eccleſia accommodatam, iunctam parænesi, morum inſtitutioni idoneæ.

Nihil autem difficilius eſt, quam ijs diebus de DEIPARA dicere: quod omnes tunc noui aliquid expectent. Is auditorum eſt genius. At noui quidpiam adferre de communi omnium DOMINA, poſt tot laudatores, cum veteres, tum recentes, tam eſt facile, quam è ciſterna omnium hauſtris euacuata Lympham petere abundantē. Quocirca iſtud conandum, vt, ſi non noua ſit materia, ſit noua pertractandi ratio, nouum Lemma, noua totius argumenti diſpoſitio, noua emblemata. Et, quod proprie, ac ſimpliciter dictū reſpueretur, ceu repetita crambe; ſymbolo inuolutum expetatur auide, vt præcox ficus.

Id, an præſtiterim, ignoro equidem

dem ijs *Commentationibus* (ORATIONES vocat Typographus) quibus DIVAM, Auium imaginibus congruenter, vt rebar, ſingulis myſterijs, exhibui, Vobis ſpectatoribus. Certe animus fuit, ſimulque ingenijs amœnioribus anſam dare, vt quas collegerunt, velut ſtudioſæ apiculæ, ex Philologiæ floſculis diuitias, huc conferant, fructumque ſciant maximum, CVLTVM MARIÆ, quem Vobis enixe commendo. Et, anni recens inchoati felix auſpicium, feliciorem decurſum, feliciſſimum denique, non huius tantum, ſed & multorum aliorum finem, qui æternæ felicitatis ſit exordium, etiam atque etiam precor. VALETE.

Veſtri amantiſſ.

Quem audiſtis

M. S.

INDEX
ORATIONVM
ET SYMBOLORVM.

I. COLVMBA MARIA-ANNVNCIATA.

Surge, propera Amica mea, Columba mea, formoſa mea, & veni. Cantic. II. 10.

II. LVSCINIA MARIA-VISITANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cant. II. 4.

III. CYGNVS MARIA-ASSVMPTA.

Exaltata eſt ſancta Dei Genitrix ſuper choros Angelorum ad cœleſtia regna.

IV. GALLINA MARIA-NATA.

Ita vos collegi vt Gallina pullos ſuos ſub alas ſuas lib. 4. *Eſdræ* c. I. 30.

V. PHOENIX MARIA-CONCEPTA.

Ὡς φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν κάδης.

Quaſi Phœnix (Palma) exaltata ſum in Cades. Eccl, 24. 18.

VI. PA-

VI. PAVO MARIA-PVRIFICANS.

Impleti ſunt dies purgationis MARIÆ, *ſecundum legem Moyſi. Lucæ* 11.22.

VII. PAVO MARIA-ANNVNCIATA.

*Vulneraſti cor meum Soror mea Sponſa. Cantic.*4.9.

VIII. OLEA MARIA-ANNVNCIATA.

*Sicut Oliua fructifera in domo Dei. Pſa.*51. 10.

INDEX ORATIONVM ET SYMBOLORVM.

I. Colvmba Maria-Annvnciata.

Surge, propera Amica mea, Columba mea, formoſa mea, & veni. Cantic. II. 10.

II. Lvscinia Maria-Visitans.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cant. II. 4.

III. Cygnvs Maria-Assvmpta.

Exaltata eſt ſancta Dei Genitrix ſuper choros Angelorum ad cœleſtia regna.

IV. Gallina Maria-Nata.

Ita vos collegi vt Gallina pullos ſuos ſub alas ſuas lib. 4. Eſdræ c. I. 30.

V. Phoenix Maria-Concepta.

Ὡς φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν κάδης.

Quaſi Phœnix (Palma) exaltata ſum in Cades. Eccl, 24. 18.

VI. Pa-

VI. Pavo Maria-Pvrificans.

Impleti ſunt dies purgationis Mariæ, *ſecundum legem Moyſi. Lucæ* 11.22.

VII. Pavo Maria-Annvnciata.

*Vulneraſti cor meum Soror mea Sponſa. Cantic.*4.9.

VIII. Olea Maria-Annvnciata.

*Sicut Oliua fructifera in domo Dei. Pſa.*51. 10.

APPROBATIO.

ORATIONES ſacras, habitas ad Sodales B. VIRGINIS, materia deſumpta ex Auibus, ſeu AVIARIVM MARIANVM à P. Maximiliano Sandæo Societatis IESV Theologo conſcriptum, atque à deputatis ad id Theologis lectum, & approbatum, Ego Ioannes Copperus Societatis IESV in Prouincia Rhenana ſuperiore Præpoſitus Prouincialis, conceſſa mihi poteſtate ab Adm. R. P. N. Mutio Vittelleſco Generali Præpoſito, typis mandari permitto. Herbipoli 13. Aprilis, Ann. M. DC. XXVII.

Ioannes Copperus.

LOCA

LOCA SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Ex libro Geneſis.

Geneſis 8.5.11. *Ramum oliuæ virentis*, 429

Ex libro Leuitici.

Leuitici 11. 2. *Mulier ſi ſuſcepto ſemine pepererit maſculum*, 332

Ex libris Regum.

3. *Regum* 10.22. *Claſſis Regis per tres annos ibat in Tharſis*, 336

4 *Regum* 4.40. *Mors in olla*, 148

Ex libro Iob.

Iob.29 10. *In nidulo meo moriar, & ſicut palma multiplicabo dies*. 247

Ex libro Pſalmorum.

Pſal.85.13. *Eruiſti animam meam ex inferno inferiori*, 2[illegible]

Pſalm. 143. 10. *Quia redemiſti Dauid ſeruum tuum de gladio*, 273

Ex lib. Prouerbiorum.

Prou.5.3 *Fauus diſtillans labia meretricis*, 105

Prou.31.30. *Fallax gratia, & vana eſt pulchritudo*, 390

Ex Ec-

Ex Eccleſiaſte.

Eccleſiaſta 7.18.*Ne impie agas multum*, 151

Ex Cantico Canticorum.

Cant.2.10. *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni.*

Cant.2.14. *Columba mea in foraminibus petræ.*

Cant.5.2. *Soror mea, columba mea.*

Cant.6.8. *Vna eſt columba mea.*

Cant.5.12. *Oculi tui, ſicut columbæ ſuper riuulos aquarum, quæ lacte ſunt lotæ.*

Cant.3.10. *Aſcenſum purpureum, media caritate conſtrauit.*

Cant.1.11. *Dum eſſet Rex in accubitu ſuo, nardus mea dedit odorem ſuauitatis.*

Cant.1.9. *Pulchra ſunt genæ tuæ ſicut turturis*, 125.

Cant.2.14. *Sonet vox tua in auribus m[illegible] vox enim tua dulcis.* 103

Ex lib. Sapientiæ.

Sap.3. 1. *Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt*, 345

Ex Eccleſiaſtico.

Ecclеſ.18.20. *Ante languorem adhibe medicinam.* 277.

Ecleſ.37.34. *Propter crapulam multi obierunt*, 148.

Eccleſ.

Eccleſ.42.16. Gloria Domini plenum eſt opus eius,217.

Ex Iſaia.

Iſaiæ26.20.Vade populus meus,intra cubicula tua claude oſtia tua ſuper te , abſcondere modicum,53.

Ex Ezechiele.

Ezech.7.16. Erunt in montibus quaſi columbæ conuallium,omnes trepidi.

Ex Oſea.

Oſeæ,7.11. Factus eſt Ephraim quaſi columba ſeducta,non habens cor.

Ex lib.Machabæorum.

1.Machab.4.47. Ædificauerunt altare nouum,260.

Ex Euangelio S.Matth.

Matt.22.4.Ecce prandium meum paraui,350
Matt.23.37. Quoties volui congregare filios tuos ſicut gallina,195

Ex Euang. S.Lucæ.

Lucæ1.28.Gratia plena.394
Lucæ 1.34. Quoniam virum non cognoſco.338
Lucæ 2.35. Tuam ipſius animam pertranſibit gladius,355

Ex Epiſtola ad Romanos.

Roma.5.12.In quo omnes peccauerunt,263

*Rom. 5.12 Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum,*265
Rom. 11.17. Tu cum oleaſter eſſes, inſertus es oleæ.

Ex Epiſt. ad Corinth.

*1. Corinth. 15. 22. In Adam omnes moriuntur,*263
*2. Corinth. 5. 15. Pro omnibus mortuus eſt Chriſtus,*264

Ex Epiſt. ad Timoth.

*1. ad Timoth. 2. 6. Dedit redemptionem ſemetipſum pro omnibus,*264.

INDEX

INDEX RERVM ET VERBORVM.

Adoleſcenti ſuſpenſo in patibulo barba ſuccreſcit, 151
Albus color immortalitatis index, 162. 163
Angeli an redempti, 274
Aſſumptio Deiparæ, 166
Auiculæ Horti Mariani, 67
Auiarium, 6
Arbores, 426

B.

Blaſphematores Mariæ, 50
Blaſphemantium voces, 77

C.

Cantus clericorum luxuriantium ingratior Deo, ratu, mugitu, grunnitu 81
Cantantur Deo laudes tribus modis, 88
Cantandum ſpere, 78
Canticum Magnificat omnes tonos continet, 92
Cantus philomelæ, 73
Caſti Pauonum inſtar olim rari, nunc frequētes, 341
Cantandum in morte bonis, 132
Columba alias quomodo adducat, 57
Columbæ arcana committuntur, 17
Columbæ cum oliua ſympathia, 427

Co-

Columba diſcerpta Troiæ euertendæ augurium, Maria blaſphemiis impetita, hæreſis exitiũ, 49
Columba dux viæ, 62
Columbæ dotes Deiparæ accommodantur. 33. Puritas. 34 Amor, Mundities. 36. Fœcunditas 37. Amabilitas. 40. Manſuetudo. 41. Innocentia. 43. Simplicitas. 44. Prouidentia. 47
Columba fauſta nunciat, 15
Columbæ interceptæ, 20
Columba litterarum tranſlatrix, 14
Columba locum Annunciationis indicat, 26
Columba magnarum rerum internuncia, 16
Columba Noe, 12
Columba nuncii apportatrix, 11
Columbæ pullus Chriſtus, 61
Columba S. Spiritus Symbolum, 28
Columba Symbolum boni exempli, 53
Columba ſymbolum Deiparæ Annunciatæ, 9
Columba ſymbolum verbi, 31
Columba temporis verni ſymbolum, 25
Comeſtio ſpiritualis, 357
Cygnus, 118
Cygnus ſymbolum Aſſumptæ Deiparæ, 119
Cygnus ſymbolum feliciter morientis, 124
Cygnus an cantet in morte, 125
Cygno quæ cantandi cauſa, 128
Cygnus cur in nobilium familiarum galeis, 124. 140. 161. 171. 181. 186
Cygnus quomodo moriatur, 156
Cygnus cur auis Veneris? 167

Cygnus

Cygnus an niger aliquis,173
Cygnus niger ſignum malignitatis,173
Cygnus ſymbolum pœnitentis,176.177
Cygnus hominis amicus,178
Cygni philanthropia,179
Cygni nautis fauſti,181. Quare?185
Cygnus ſymbolum hypocritarum,187
D.
Diuites celebrationes,406.408
Diuitiæ Marianæ,405
Diuitiarum ſymbolum Pauo,392
G.
Gabriel cygno comparatur
Gabrielis eſſentiam an viderit Beat. Virg.22.
Gabriel qua ſpecie B. Virgini apparuerit,21
Gallina,193
Gallina ſymbolum B. Virginis,194
Gallina ſymbolum B. Virginis, ſed præcipue in Natiuitate,196
Gallina ſymbolum fœcunditatis,196
Gallina ſymbolum ſalutis,202
Gallinę carnes ægris commodiſſimæ,202
Gallina Æſculapio ſacra,203
Gallinæ natiuitas portentoſa,208
Gallina pulueratrix,221
Gallina amatrix pullorum,234
H.
Hiſpanorum in conceptionem immaculatam B. V. animus,294
Hortus Marianus 1

Hor-

Hortus Marianus ſimilis & diſſimilis horto Adonidis, 144
Hortus Concluſus, 2
Horti Mariani delitiæ, 4. 5
Horti Mariani ſyluula, 5
Horti Mariani Lucus, 5
Horti Mariani Auiculæ, 6. 7
Horti Mariani Arbores, 426
Hortus Adonidis, 139
Hollandia num habeat luſcinias, 111
Hyacinthus, 241

I.

Incarnatio habet rationem matrimonii. 565
Ioannes Baptiſta Luſcinia, 101
Iurantium voces, 78

L.

Lac candidum & candorem concilians, 36
Lilium, 24
Luſcinia, 69
Luſcinia ſymbolum poetæ & muſici, 71
Luſciniæ cantus, 70. 72
Luſciniæ genera, Montana. 75
Luſcinia Paluſtris, 75
Luſcinia cur cantet cum feſtinatione, 85
Luſciniæ an ſit vox & tonus peculiaris, 86
Luſcinia an ſibilet, 94
Luſcinia an ſit ſtridula? 96
Luſciniæ pulli viuificantur cantu, 102
Luſciniæ pullos cantare docet mater, 108
Luſcinia vbi morari ſolita, 110
Luſcinia an etiam in Hollandia. 111

Ma-

M.

Magnificat cantici encomia,97.98
Maria Columba,3
Maria cur turbetur in *Annunciatione*,58
Maria Luſcinia,*69*
Maria Poetria,& Muſica,71
Magnificare Deum quis dicatur;79.80
Mariæ deuotio ſignum prædeſtinationis.
Mariæ conceptus admirandus, 254. & ſeq.
Mariæ conceptus immaculatus,268.& ſeq. De cælis,292
Maria ab omni corruptione pura.332, Corruptio triplex,332
Maria quomodo Deum magnificauerit.
Mariæ vox quibuſdam eſt ſibilus, aliis ſtridula, 96
Mariæ vbi ſit Gymnaſium,1 2
Mariæ vbi non ſit Gymnaſium,113
Mariæ Mors,121.122.123
Mariæ lacrymæ & deſideria,127
Mariæ cantus in morte,130
Maria quo ætatis anno mortua,140
Maria an amore mortua?160.161
Maria quomodo mortua,161.
Mariæ Aſſumptio,166
Mariæ amor in Sodales,180.237
Mariæ philanthropia in Sodales,180.237
Maria ſtella Maris,183
Maria nigra, ſed formoſa,188.189.190
Mariæ fecunditas,199
Maria dicata regna,200

pauonis pulchritudo, 315.271
pauonis caro ſincorrupta, 3 : 9
pauo quanto pretio olim emptus, 422
pauonis raritas, 336
pauonij ſtabuli leges, 315
pauone veſci regium eſt, 346
philomela, 69.70. Vide Luſcinia.
phænix, 239
phœnix coitum ignorat, 246
Phœnicem quæ argumenta fictitiam eſſe auem probare videantur, 267
phœnix ſymbolum Virginis concipientis in Annunciatione 246
phœnix ſymbolum Virginis defunctæ in Senectute, 246
phœnix ſymbolum Virginis conceptæ potiſſimum, 249
Phœnix vnica auis 311
phœnix viuax, 309
præſeruatio à Redemptione an ſit aliena, 25
Principum tria ſymbola, 418
pulchritudinis triginta ſingularia, 377
pulchri vtriuſque ſexus, 378
Puluis ſymbolum Humilitatis, 222
pulueris, id eſt vilitatis ſuæ contemplatio medetur ſuperbiæ, 228. Inuidiæ, 230. Iræ 231 paſſionibus. 231
puritas animæ quomodo polluatur, 320.321
R.
Ramus oliuæ ſymbolum miſericordiæ, 434

Redemptio duplex: liberatiua, præſeruatiua, 270
Roſa, 270

S.

Siren, quid poetis, quid philoſophis, 134. Sirenis mors triſtiſſima, 135. Siren quorum ſit ſymbolum, 136
Sodalibus longa vita competit, 146
Sodalitas B. Virginis quid? in Dedic.
Sodalibus cantandum in morte, 132
Sodalitatum ac ſodalium propagatio, 200
Sodales albę gallinę filii in puluere vilitatis contemplando verſentur. 228.
Sodales columbæ non corui, 65
Sodalib. colenda & imitanda Deipara, 115. Sodalium officium, 82. Sodalitas Gymnaſium Deiparæ, 115. Sodales pulli Luſciniæ, 114. Sodalitas chorus olorinus: 172. Sodales Cygni, ſed albi, 173. Sodales Oleæ filij, 459. Sodales ſunt puritatis amantes, 320. quomodo allecti, 57. 58

V.

Venus duplex, poetica, & Theologica, hæc imago eſt Deiparæ, 169
Veris deſcriptio, 24
Violæ, 241
Vitam breuiorem facit intemperantia, 148. in cibo & potu, 149. in voluptatibus, 150. Scelera, alia 151. Vita quomodo abbreuiari, quomodo prolongari poſſit. 146
Vites, 241
Vox turturis ſymbolicæ, 25

ERRATA.

Pag.14. *alla'a* proallata 28. incarmine *aure tui aura tui* 59. *Lthumcōuallium Lilium* 65. *prodire prodiere*. 67. *factis factis*. 67. *omnes. omen* 67. *inuulnerabilem* ? *inuulnerabilem* 70 *feſtinitatem feſtiuitatum* 74. *Vechos Vecchios*. 74. *concinnentem concinentem* 77. *os luſcinia. Luſcinia* 99. *quorum quarum*. 101. *campum cantum* 103. *ſonet vox tua in aurib. tuis meis* 103. *allare lallare* 104. *vere vero* 114. *pericitationem per licitationem* 118. *ſuper chros choros* 119. *Meandri Maandri* 120. *feſtiuitatem feſtiuitatum* 128. *Adagiographus Adagiographus* 132. *patria patria* 141. *filiis Filij* 145. *à S. Antonio. Antonino* 166. *myriadas myriades* 175. *grunnies grunnias* 185. *In margine Spind. Spinel.* 215. *ſuperiat ſuperat* 242 *viri datem viriditatem* 242 *euocatum euocatam* 258. *altis alitis.* 273. Non *laudauit laudauit* 292. *agitque egitque* 324. in mar gine *Piaut Plaut*. 330. *nouiſſima nouiſſime* 330. *notisſime notisſima*. 346. *in margine in Carthagen Carthagena* 354. *exornabit exornabunt* 361 *detraha detrahe*. 358 *annumeratus & annumerari aut* 367. *conſen uſque conſenſuſquoque* 378. *Berſabec Berſabee* 391. *commendatione commētatione* 399 *affectum affectuum*. 425. *Is iis, iniis* 426 *Arbuſcula Arbuſcula* 427. *commendatione commentatione* 429. *more* in ore 423. *demiſisſimademisſisſima* 435. *vindicat rix vindicatricis* 451 *cceeus oocccus* 452 *compar atiuncla comparatiuncula* 461. *erumpere eripere*. 464. *veſtis* [illegible] 467. *amat Lazarus amat*

MAXIMILIANI SANDÆI

ORATIONES, ET SYMBOLA Parthenica.

ORATIO PRIMA.

Symbolum I.

COLVMBA

MARIA ANNVNCIATA.

Surge, propera Amica mea, Columba mea, formoſa mea, & veni. Cantic. II. 10.

Mater amabilis ora pro nobis.

CVM haud ita pridem, de DOMINA noſtrâ, meditantium ritu, ſomniare, neſcio quid, minime *Hortus Marianus.*

A ſopo-

ſoporato corde, occepiſſem, ita vigilantem duxit bonus Angelus, vt ſuſpicari iuuat, ad HORTVM cælico-terreſtrem quem poſtea MARIANVM vocari intellexi. Ne quis, ſiue aërios, penſileſque Babyloniorum, ſiue fabuloſos Heſperidum, ſiue imaginarios Adonidis, ſiue fictos Midæ, & Tãtali, ſiue quoslibet alios temporarios, ac profanos cogitet. Super horti portam orientalem (habebat autem quatuor, belle ad totidem cœli plagas diſpoſitas) vncialibus litteris inciſum animaduerti: HORTVS-CONCLVSVS.

Horti ingreſſus.

Quapropter fruſtra me aduenitſſe ratus, pedem referebam, reditum parans, cum ecce, meus ille comes, Angelus,

lus, tangens mihi leuiter caput, virga, quam geſtabat manu, & VIGILANS vocabat ur, nihil commotis ianuæ peſſulis, & cardinibus inconuulſis, in Horti vmbilico me ſiſtit. Senſi illico vim, humana maiorem, & vix me præ lętitia capiens, in alterum ab eo, qui fueram, mutatus videbar. Iubet aſsiſtens Genius, circumferre oculos, graſſari luminibus, facio actutum ijs vagandi poteſtatem, & nunc in hâc, nunc in illam partem ocyſsime tranſmitto. Sed hîc mihi primum lætitiæ ſerenitatem, męroris nubecula obduxit. Amabam namq; flagrantiſsime, quantus quantus eram, OCVLVS fieri, neque enim, niſi omnia, quæ in me erant, OCV-

LVS fuiſſent, ſpes erat, tam varia, tam nunquam viſa HORTI illius decora, perluſtrandi. At cum deſiderio nō ſatis fieret meo, nec membra migrarent in oculos: quod potui, & quantum potui, conatus, duorum luminum acies ad cotem æſtuantiſſimi adfectus exacuens, curioſiſſime, ad omnes Horti partes, & angulos, tanquam venaticos canes, transmiſi. Sed tam diuerſa occurrebant relatu digna, vt dies vnus narrationi non eſſet ſatis. Neque enim HORTVS MARIANVS herbulas tātum habet, aut floſculos: vel arbuſculis ſolum ad voluptatem, amęnitatemque eſt conſitus, ſed in eo ſunt montes valles, flumina, prata, arua, villæ, vi-

Paradiſi opus.

lę,viridaria,nemora,ſyluę:pomaria,vineæ,arundineta, ſalicta, quid non? certe quicquid in loco aliquo, qui iure optimo PARADISVS dicatur, deſiderari poteſt.Iſtud autem præſentis eſt ocij,ac inſtituti.

AdOrientis plagam SYLVVLA erat omnis generis arboribus plantuliſque, ad oculorum oblectamentum non minus,quam vitę neceſſitates referta; arbuſculis in quincuncem belle diſpoſitis. Lucũ dicerem, niſi ſcirẽ id vocabulũ contrario ſenſu eſſe vſitatius. Vocetur tamen Lucus,quia in ea lucet Mulier amicta Solis radijs, calceata Lunæ cornibus, Aurora rutilante circumdata, ſtellis micantibus coronata. Arborum quas inibi con *Syluula horti Mariani.*

ſpexi, enumeratio alium diem exigit, explicatio luſtrum integrum: nam nulla deeſt earum, quæ vel Paradiſum, vel Libanum exornarunt.

AVICVLÆ. In hac Syluula rapiebat maxime aures, & oculos, auicularum ſpecies, & garritus, quin & ſuauiſſimus concentus quarundam, quæ inibi, tanquam in Auiario, ꝗ ipſis libera cuſtodia, detinebantur, & circũuolitabant. Cum hęrerē: & quare hæ potius, quam aliæ ibidē nidularentur, ſolicite à meo Duce inquirerem, hoc reſpõſum tuli. Nihil in hoc Horto, niſi myſterijs pleniſſimum reperiri. Auiculas autem illas, eſſe entheas, & animatas quasdam imagines, vnde notæ hieroglyphicæ ſumi poſſint, ad cœlorũ Regi-

Reginę titulos,&illuſtria illius ornamenta eius Amatoribus, Admiratoribusque exponenda. Addebat: Feſtiuitatum præcipuarum, quibus DEIPARA colitur, ADMIRANDA, alitum circumuolitantiũ formis contineri. Atque illas *Symbola* eſſe, ac viua Simulacra eorum, quæ in ijs recoluntur: dulciſſima vero illa harmonia quam audiebam, quamuis non plane intelligerem, nihil aliud illas accinere.

Placuit hoc mihi admodum. *Septem Tibicines.* Sed ſex potiſſimũ admirabar Volucres, quæ in orbem commeando, ac ſi aereas, perpetuasque choreas ducerent, vti in cæleſtibus ſphæris Planetæ vocales, per ſeptem diſcrimina vocum, aſſis quidem ſonis, li-

cet nõ perfecte articulatis, ſed tamen, quæ muſicorũ inſtrumentorum concentũ, melius, quã Organa ipſa exprimerẽt, aerem leniſſime feriebant, rapiebant aures, audientes expectorabant. Suſurrabat mihi interim in auriculã ſodalis meus ANGELVS, Viden' ſex ſolennium feſtorum DOMINÆ N. ſunt iſtæ Tubicines, *Conceptionis, Natiuitatis, Annunciationis, Viſitationis, Purificationis, Aſſumptionis.*

Sex volucres. Iam me cupido vehementer exſtimulabat gratiſſimas has volucres, earumq; naturas de propinque penitius inſpiciendi; & inueſtigandi, quæ-nam ipſis cum ſolennitatum Marianarum myſterijs eſſet communio. Porro, orbem dum in gyrum

gyrum ferrentur, faciebant iſtæ; PHÆNIX, COLVMBA, PAVO, LVSCINIA, CYGNVS, GALLINA. Has ſex, PATRONÆ N. Feſta ſolennia oculis ſubijcere fidelib. & audientiũ aurib. multis ego tunc didici documentis. Vnius tãtum guſtũ aliquẽ dabo, vt orexim propritem, non expleam appetitũ, quem ſatiatum nollẽ, ſi quando ad cetera haurienda aliquando adueniatis.

Hodiernus dies ſacer eſt VIRGINI ANNVNCIATÆ: cui dicatã COLVMBAM Achates ille meus ſuggerebat. Credidi, maxime, cum in alis, quas leniter motitabat, aureis inſcriptũ characterib. haberet, TYPVS DEIPARÆ ANNVNCIATÆ. Nemo aũt, vel me, vel Latero- COLVMBA Annũciata.

nẽ meũ, tam ꝓfane delirãtem ſingat, vt quemadmodũ, à fabulatorib. antiquis, aquila Ioui Pauus, Iunoni: Gallus, Marti, Vlula Palladi: Mercurio Larus Phæbo, coruus: Orpheo, cygnus: Thamirę, Philomela: Agamẽnoni coronata volucris; ita à nobis credat adſcribi DIVÆ N. COLVMBAM, q̃ Poëtæ Veneri, vt Amoris *Symbolũ* dicarunt. Alia nobis mens, aliæ cauſæ, cur candidiſſimi nominis Auẽ, cãdidiſſimi pectoris, & corporis Virgini cõſecrãdã duxerimus. Quæcunque n. in Annunciationis arcano latẽt, *Columbæ* imagine elegãter exprimũtur: q̃ & ipſa eſt DEIPARÆ perfectiſſima Imago, q̃ ſalutare lubet: AMABILIS COLVMBA. Nemini non eſt notũ

exvo-

ex vobis, quid in Nazarethico conclaui, Virgine oratorē cæleſtem ſuſcipiēte, & diuino ſpiritu admirando illā grauidante adflatu ſit dictum, factumq́; quare hoc loco ea retractare non attinet.

Nuncii apportatrix COLVMBA.

Quod in annūciatione primum ſpecto, eſt fauſtiſſimum nuncium, nō minus Orbi vniuerſo, quam Virgini, è cælorū curia transmiſſum, de ſoluēda miſerrima, in qua detinebamur, captiuitate: de reparādo hominū genere: de bonorū operūfructib. ex ſterili eatenus, & iracūdię diuinæ vndis obruta tellure protuberantibus, de miſericordię prodiga pene effuſione: *Aue gratia plena.* Mutatū eſt maledictionis VÆ, in benedictionis AVE. Sine væ, benedicta inter mulieres. Hîc

Columba Noe.

Hîc ſtatim mihi COLVMBA in mentem venit, quam ſiccatis cataclyſmi vniuerſalis aquis alter orbis inſtaurator Noë dimiſit ex ingēti illa ſua oneraria mūdi totius capace, quam Arcam dicimus. At, illa rediijt ad illum ad veſperam, portans ramū oliuę, virentib. folijs in ore ſuo. Cur emiſerit vir ſapiens *Columbam*, laborioſe inueſtigāt aliqui, ſed diuinant, coniecturis minime idoneis. ex quibus illa: Colūbas longe volare, diuq; perſeuerare in volatu: & ex his, q̃ effunduntur aliquid roſtello legere, ac ore referre. poſterius admiſerim, prius experiētia falſitatis damnat. Mihi illud placet: *Columbā* felicis nuncij *Symbolū* eſſe, vt fortaſſe Noë, à maiorib. acceperat, ea-

pro-

propter illam emittere voluiſſe. Quod adeo perſuaſum antiquis, vt Plutarchus referat: In his, quæ de Deucalionis diluuio ſunt prodita, hoc etiam contineri; columbam à Deucalione emiſſam eſſe, quæ primum regreſſa, manentis diluuij; iterum miſſa, nec regreſſa, ceſſantis indicium fecit.

Quanta ſit ſimilitudo inter ſaluationẽ animarum per Arcam Noëticã, & per Eccleſiã, cuius fundamẽta iacta sũt, hodie in vtero Virginis, non diſſimulauit Petrus Apoſtolus Epiſtua, 1. c. 3. qui Arcã luculenter, cũ Eccleſia comparat: ꝙ *Symbolũ* exornãt præclariſſimi PP. Orig. in cap. 6. Gen. Homil. 2. Aug. li. 12. cõtra Fauſt. Manic. à c. 14. tum 38. & 39. Et lib. 19. *Salutis initia.*

c.12.Greg.Hom.12.in Ezech. Rup. Abbas. Tuit.libr. 4.in Gen.c.17.&18.Hier.lib.1.contra Iouinianum, & Dialogo contra Luciferia.& Ep.57. Cypr.Ep.74.&76. Firmilianus apud Cyprianum Epiſtola 75. Iuſt. Mar. Dialogo cum Triphone. Ceterum, tunc ſalutis nuncium tulit *Columba*, figura poſterioris nunciationis à Gabriele allata: quē dum palmæ ſurculo, ceu pacis, miſericordiæque teſſerâ armatum pingi vides; quid aliud, quam *columbam* Noëticam conſpicis, oliuæ ramum geſtantem? Aliud certe nihil Gabriel, quam pacem, gratiámque intonat: AVE MARIA *gratia plena*. AMABILIS COLVMBA.

Columba nunciat fauſta.

Porro, tam proprium eſt *Colum-*

lumbarum fauſta nunciare, vt Damaſceni, Syrique, literas omnes ad amicos, *Columbis*, tāquam felicitatis veredariis, ſub alas alligarent, non tam, vt epiſtolæ præcipiti pennâ venirent, quod non nemo inſinuat, quam, vt à curſore quoque vel tabellario ceu fauſtitatis alite, commendarentur, vt obſeruant docti. Idem in Græcia factitatum, cum Thaureſtenes, in illa maxima quinquennali celebritate ludorum Olympicorum victor euaſiſſet, *Columbam*, quam ſecum aſportauerat è patria, purpureo inſignem amictu, dimiſit, & per cœlum eunte nuncio, ſumma pernicitate, patrem, Æginæ commorantem fecit, eodem die ſuæ victoriæ certiorem.

Bernartius lib. in Tib. Eleg. 7.

Magnis

Magna Plin. lib. 10 cap. 37.

Magnis in rebus fuere internunciæ *Columbæ* (inquit Plinius,) *Quid vallum, & vigil obſidio, atque etiam retia amne prætenſa, profuere Antonio, per cælum eunte nuncio?* Loquitur Plinius de Hirtio, qui ad Decium Brutum, Mutinæ ab Antonio obſeſſum, literas mittebat per *columbas*, quas fame, ac tenebris confectas, vicino mœnibus loco, emittebat, vt facilius ad eſcam, à Decio, rerum conſcio, expoſitam, aduolarent, atque vt Decius litteras eis demeret: quod narrat Frõtinus. Quid maius vnquam lectum, auditum, tractatum, negotio Incarnationis Verbi? ad quod conficiendum mittitur, vt magnis in rebus internuncia *Columba*, Gabriel ad

Mariam

Mariam: *Columba* ad *Columbam*. O AMABILIS COLVMBA.

Sed arcana maxime committi ſolent *columbis*, tanquam aëriis litterarum tabellionib.. Me puero narrabatur in Hollandia, cùm Harlemum ab Albani Ducis filio Friderico arctiſſima obſidione cingeretur, & glacie ſoluta, difficilior eſſet per terram ad vrbes vicinas & amicas itus ac reditus; obſeſſos, *columbas* cicures caueis incluſiſſe, & trãſmittendas ad vicina loca curaſſe, quæ deinde cum litteris, ſubter alas affixis, remiſſæ, Harlemum remeabant: atque ita litteræ arcani plenę, ad magiſtratum adferebantur. Id non ſemel feliciter ceſſit; vt ſcribit, elegantis quidem *Secreta.* *Anno 1573.* *Thuan. lib. 55.*

Daniel Heinſius in Manibus Duzæ.

dem ſtili, ſed affectibus nimis obnoxij, profligatique pudoris, & damnati apud Catholicos nominis, Hiſtoricus, Iacobus Auguſtus Thuanus. In eadem Hollandia, *columbam* cũ obſideretur Leyda, emiſit Ianus Douza, de quâ geminum carmen, Græcum alterum, alterum Latinum legimus. Multa quidem arcana à mundo cõdito, è cœlis ad homines delata fuerãt, abdita multa, & myſteria agitata, in templo, monte, ſolitudine. Sed nullum illi ſimile, quod in Nazarethicâ camera, & aperiendum erat, & tacite exponendum, vere, ſecretum ſecretorum, ſecretũ ſecretiſſimum: arcanorum arcanum; cuius compendium, *verbum abbreuiatum*, DEVS *abſcon-*

ſconditus. Id committitur *co-lumbæ*: Sed deferendum ad *co-lumbam*: â Gabriele ad Mariã, AMABILEM COLVMBAM.

Nec verendum erat, ne in-terciperetur illa cæli, terræque caduceatrix, quod apud nos a-liquando internunciis illis ac-cidit. Meminime legere, *colũ-bã* cum litteris à Sultano, dũ à Gallis, Venetiſq; obſideretur Ptolomais, fuiſſe eo miſſam, quib. ſignificabat, ſe tridui in-teruallo cum copiis affuturũ. Sed Veneti *columbam* conſpica-ti, militari clamore, ita eam de-terruerunt, vt ex aëre delabe-retur; moxque ei alligatis fictis epiſtolis, Sultani nõmine ſcri-ptis, quibus indicabat ſcilicet, ſe obſeſſæ vrbi opem ferre nõ poſſe miſerunt Ptolomaidem, *Columba intercepta.*

quæ

Sab. lib. 6. cap 6. Egnat. lib 6. c 4. quæ deſperato auxiliorum aduentu, ante triduum, ſe ſuaque hoſti dedidit in poteſtatem, vt ſcribit Sabellicus, & Egnatius. *Columba* etiam cum Godefridus Bullonius Ieroſolymam obſideret, à Barbaris in vrbem cum epiſtolis transmiſſa ab accipitre, ſupra ipſa Bullonij caſtra in terram deturbata eſt, litteræque ſub eius alis repertæ, vti refert Æmilius. Erat quidē Æm. lib. 4. *Columba* cæleſtium ſecretorũ internunciæ iter faciendum, per inſeſſam à tenebrarum po teſtatibus viam, ſed nullius, quamuis tartarei exercitus, clamor: nullius, licet ſtygij prædatoris aſtutia, nullius, tametſi infernalis inſidiatoris vis, Dei poteſtate alatam deiicere, aut retardare potuit, recta è cęlo in

lo in Nazarethicã delapſa eſt aut volauit aulam, *columba* ad *columbam*, Gabriel ad MARIAM, O AMABILEM COLVMBAM!

Gabrielem dum nomino. intelligitis omnes ſpiritum, ex beatis illis mentibus primariũ, quæ ſemper vident faciem DEI Patris. De hoc duplex eſt apud Theologos quæſtio: *Prima*: An apparuerit in ſpecie exterius aſpectabili. Quod credentium cõſenſus confirmat: eſtque, meo iudicio, certiſſimum. *Altera*: An Angelus, nõ ſolum in externa illa forma, ſed etiam in ſua ſubſtantia apparuerit, & viſa fuerit Dei paræ. Patrocinandum eſt omnibus DOMINÆ priuilegiis ſi ratione fulciantur, nec contraria ſint diuinis oraculis. Itaque Gabriel Columba

& hoc factum opinor. Vtriuſque quoddam *ſymbolum columba* præbet: quę verum fuit corpus, cum ſpiritum repræſentaret. Et non raro illius intuitus ſignificat puriſſimarum mentium cōtemplationem; vt illarum, quæ ex D. Iuliæ apud Adonem, in Mart. 22. Maij, ex B. Eulaliæ, apud Prudentium, & Marulum lib. 6. c. 16. S. Scholaſticæ, apud Gregorium II. Dialog. c. 34. B. Spei in Marty. Roman. 24. Martij morientium ore euolaſſe ſunt viſæ. Atq; id, vt aſſeramus, permittunt PP. qui idem ſenſerunt. S. Ambr. lib. 1. de officiis c. 8. Et lib. 1. in Lucam. Origenes Hom. 4. in Lucam. Euſeb. Emiſſ. Hom. in *Miſſus* eſt. Hier. To. 1. Ep. 7. ad Lætam & Epi. 22. ad Euſtoch.

Aug.

Aug.ſer.14. de Natiu. D. Angelic.3. P. Q.30. Art. 3. atq; è noſtris Theologis, Franciſcus Suarez ead.q. Diſp.9. Sect.2.

Iam vero Nuncio adnexũ eſt anni *Tempus* quo facta eſt Annuniatio, quod egregie exprimit COLVMBA. Habet n. *Columba*, neſcio quid cum verna temperie commune, vt perite ſponſus illam anni tempeſtatem *Columbæ* introductione deſcripſerit, Cant. 11. *Iam hiems tranſiit, imber abiit & receſſit flores apparuerunt in terra noſtra: tẽpus putationis aduenit: vox Turturis audita eſt in terra noſtra. Surge amica mea, ſpecioſa mea, & veni, columba mea; in foraminib. petræ, in cauernis maceriæ.* Quaſi dicat: O DILECTA! Anni tempeſtatem amæniſſimam, *Colũbarum* *Tempus Vernum*

barum genere hieme muta, vere vocalis: hieme deliteſcens, vt hirundo: ad vernum tempore volitans. Hactenus fuit brumale tempus: omnia gelu glacieq; conſtricta. Hiems fuit tũ tempus Idololatriæ, tum tempus legis Moſaicæ: aſperum legali rigore, frigidum legis, ac ceremoniarum inefficacia: obſcurũ, ac nubilum propter poteſtates tenebrarum tunc regnantes per infidelitatem, ac peccata, quibus genus humanum iacebat oppreſſum. Vere vere tempus, non veris, ſed hiemis, non miſericordiæ, ſed iracundiæ, quia DEVS omnia cõcluſerat ſub peccato, & Lex iram operabatur.

Vox Turturis. Huic nocti tenebroſæ infidelitatis, Iudaicæ, ac Gentilium

lium, finem hodie impoſuit vox Turturis, quæ audita eſt in terra noſtra dulciſſimus cõcentus *Columbæ*, AMABILIS COLVMBÆ.

Quæ vox illa? Aponius vocem Turturis illam interpretatur: *Quoniam virũ non cognoſco*: vt vox Turturis, ſit profeſſio cælibatus. Colit Turtur caſtitatem: quam iis verbis Virgo ſancta profeſſa eſt, & eius ſe voto damnatam ſignificauit: iiſdem iter præiuit facemq; prætulit illis filio dilectis, puris, caſtis, Angelicis adoleſcentibus, clericis, ſodalibus Marianis, qui propter Regnum DEI voluptatib. illicitis nuncium remiſerunt.

Mihi, vox eſt *Columbæ*, & *Amabilis Columbæ*, *Ecce Ancilla Do-* *Ecce Ancilla Domini.*

Magna *Plin. lib.* 10 *cap.* 37.

Magnis in rebus fuere internunciæ *Columbæ* (inquit Plinius,) *Quid vallum, & vigil obſidio, atque etiam retia amne prætenſa, profuere Antonio, per cœlum eunte nuncio?* Loquitur Plinius de Hirtio, qui ad Decium Brutum, Mutinæ ab Antonio obſeſſum, literas mittebat per *columbas*, quas fame, ac tenebris confectas, vicino mœnibus loco, emittebat, vt facilius ad eſcam, à Decio, rerum conſcio, expoſitam, aduolarent, atque vt Decius litteras eis demeret: quod narrat Frõtinus. Quid maius vnquam lectum, auditum, tractatum, negotio Incarnationis Verbi? ad quod conficiendum mittitur, vt magnis in rebus internuncia *Columba*, Gabriel ad

Mariam

Mariam : *Columba* ad *Columbam*. O AMABILIS COLVMBA.

Sed arcana maxime committi ſolent *columbis*, tanquam aëriis litterarum tabellionib.. Me puero narrabatur in Hollandia, cum Harlemum ab Albani Ducis filio Friderico arctiſſima obſidione cingeretur, & glacie ſoluta, difficilior eſſet per terram ad vrbes vicinas & amicas itus ac reditus; obſeſſos, *columbas* cicures caueis incluſiſſe, & trāſmittendas ad vicina loca curaſſe, quæ deinde cum litteris, ſubter alas affixis, remiſſæ, Harlemum remeabant : atque ita litteræ arcani plene, ad magiſtratum adferebantur. Id non ſemel feliciter ceſſit; vt ſcribit, elegantis quidem *Secreta.* *Anno 1573.* *Thuan. lib. 55.*

Daniel Heinſius in Manibus Duzæ.

dem ſtili, ſed affectibus nimis obnoxij, profligatique pudoris, & damnati apud Catholicos nominis, Hiſtoricus, Iacobus Auguſtus Thuanus. In eadem Hollandia, *columbam* cũ obſideretur Leyda, emiſit Ianus Douza, de quâ geminum carmen, Græcum alterum, alterum Latinum legimus. Multa quidem arcana à mundo cõdito, è cœlis ad homines delata fuerãt, abdita multa, & myſteria agitata, in templo, monte, ſolitudine. Sed nullum illi ſimile, quod in Nazarethicâ camera, & aperiendum erat, & tacite exponendum, vere, ſecretum ſecretorum, ſecretũ ſecretiſſimum: arcanorum arcanum; cuius compendium, *verbum abbreuiatum*, Devs *abſcon-*

ſconditus. Id committitur *columbæ*: Sed deferendum ad *columbam*: â Gabriele ad Mariã, AMABILEM COLVMBAM.

Nec verendum erat, ne interciperetur illa cæli, terræque caduceatrix, quod apud nos aliquando internunciis illis accidit. Meminime legere, *colũbã* cum litteris à Sultano, dũ à Gallis, Venetiſq; obſideretur Ptolomais, fuiſſe eo miſſam, quib. ſignificabat, ſe tridui interuallo cum copiis affuturũ. Sed Veneti *columbam* conſpicati, militari clamore, ita eam deterruerunt, vt ex aëre delaberetur; moxque ei alligatis fictis epiſtolis, Sultani nomine ſcriptis, quibus indicabat ſcilicet, ſe obſeſſæ vrbi opem ferre nõ poſſe miſerunt Ptolomaidem, *Columba intercepta.*

quæ

Sab. lib. 6. cap 6. Egnat. lib 6. c 4.

quæ deſperato auxiliorum aduentu, ante triduum, ſe ſuaque hoſti dedidit in poteſtatem, vt ſcribit Sabellicus, & Egnatius. *Columba* etiam cum Godefridus Bullonius Ieroſolymam obſideret, à Barbaris in vrbem cum epiſtolis transmiſſa ab accipitre, ſupra ipſa Bullonij caſtra in terram deturbata eſt, litteræque ſub eius alis repertæ, vti refert Æmilius. Erat quidē

Æm. lib. 4

Columbæ cæleſtium ſecretorū internunciæ iter faciendum, per inſeſſam à tenebrarum poteſtatibus viam, ſed nullius, quamuis tartarei exercitus, clamor: nullius, licet ſtygij prædatoris aſtutia, nullius, tametſi infernalis inſidiatoris vis, Dei poteſtate alatam deiicere, aut retardare potuit, recta è cęlo in

lo in Nazarethicā delapſa eſt aut volauit aulam, *columba* ad *columbam*, Gabriel ad Mariam, O Amabilem Cōlvmbam!

Gabrielem dum nomino. intelligitis omnes ſpiritum, ex beatis illis mentibus primariū, quæ ſemper vident faciem Dei Patris. De hoc duplex eſt apud Theologos quæſtio: *Prima*: An apparuerit in ſpecie exterius aſpectabili. Quod credentium cōſenſus confirmat: eſtque, meo iudicio, certiſſimum. *Altera*: An Angelus, nō ſolum in externa illa forma, ſed etiam in ſua ſubſtantia apparuerit, & viſa fuerit Dei paræ. Patrocinandum eſt omnibus Dominæ priuilegiis ſi ratione fulciantur, nec contraria ſint diuinis oraculis. Itaque *Gabriel Columba*

& hoc factum opinor. Vtriuſque quoddam *ſymbolum columba* præbet: quę verum fuit corpus, cum ſpiritum repræſentaret. Et non raro illius intuitus ſignificat puriſſimarum mentium cõtemplationem; vt illarum, quæ ex D. Iuliæ apud Adonem, in Mart. 22. Maij, ex B. Eulaliæ, apud Prudentium, & Marulum lib. 6. c. 16. S. Scholaſticæ, apud Gregorium II. Dialog. c. 34. B. Spei in Marty. Roman. 24. Martij morientium ore euolaſſe ſunt viſæ. Atq; id, vt aſſeramus, permittunt PP. qui idem ſenſerunt. S. Ambr. lib. I. de officiis c. 8. Et lib. I. in Lucam. Origenes Hom. 4 in Lucam. Euſeb. Emiſſ. Hom. in *Miſſus* eſt. Hier. To. I. Ep. 7. ad Lætam & Epi. 22. ad Euſtoch.
Aug.

Aug.ſer.14. de Natiu. D.Angelic.3. P. Q.30. Art. 3. atq; è noſtris Theologis,Franciſcus Suarez ead.q.Diſp.9. Sect.2.

Iam vero Nuncio adnexũ eſt anni *Tempus* quo facta eſt Annuniatio, quod egregie exprimit COLVMBA. Habet n. *Columba*,neſcio quid cum verna temperie commune,vt perite ſponſus illam anni tempeſtatem *Columbæ* introductione deſcripſerit, Cant.11.*Iam hiems tranſiit,imber abiit & receſſit flores apparuerunt in terra noſtra:tẽpus putationis aduenit:vox Turturis audita eſt in terra noſtra. Surge amica mea,ſpecioſa mea,& veni,columba mea,in foraminib. petræ,in cauernis maceriæ.* Quaſi dicat: O DILECTA! Anni tem peſtatem amæniſſimam,*Colũbarum* *Tempus Vernum*

barum genere hieme muta, vere vocalis: hieme deliteſcens, vt hirundo: ad vernum tempore volitans. Hactenus fuit brumale tempus: omnia gelu glacieq; conſtricta. Hiems fuit tũ tempus Idololatriæ, tum tempus legis Moſaicæ: aſperum legali rigore, frigidum legis, ac ceremoniarum inefficacia: obſcurũ, ac nubilum propter poteſtates tenebrarum tunc regnantes per infidelitatem, ac peccata, quibus genus humanum iacebat oppreſſum. Vere vere tempus, non veris, ſed hiemis, non miſericordiæ, ſed iracundiæ, quia DEVS omnia cõcluſerat ſub peccato, & Lex iram operabatur.

Vox Turturi. Huic nocti tenebroſæ infidelitatis, Iudaicæ, ac Gentilium

n., finem hodie impoſuit
. Turturis, quæ audita eſt
erra noſtra dulciſſimus cō-
tus *Columbæ*, AMABILIS
LVMBÆ.

Quæ vox illa? Aponius vo-
n Turturis illam interpreta
Quoniam virū non cognoſco:
ox Turturis, ſit profeſſio
batus. Colit Turtur caſti-
m: quam iis verbis Virgo
ta profeſſa eſt, & eius ſe vo
amnatam ſignificauit: iiſ-
niter præiuit facemq; præ-
; illis filio dilectis, puris,
is, Angelicis] adoleſcen-
s, clericis, ſodalibus Ma-
is, qui propter Regnum
voluptatib. illicitis nun-
n remiſerunt.

Mihi, vox eſt *Columbæ*, &
bilis Columbæ, *Ecce Ancil-* *Ecce Ancil la Domini.*
B *la Do-*

la Domini. Ad hanc vocem, aſperæ hiemi punientis iracundiæ, ſucceſſit vernum tempus gratiæ, dies ſalutis, tempus acceptabile, quando ſol Iuſtitiæ, aureũ arietis immaculati vellus ingreſſus eſt, & vernus diuini Spiritus calor terram noſtram benedictam fœcundauit. Tempus igitur tanti myſterij *Columba* indicat.

Locus Annũciationis. Qua ductrice, perueniemus etiam ad *locum*: Occupationem Deiparæ; diei partem illam, qua facta Annunciatio; illuſtres arcani hodierni circunſtantias. De *loco* dum agũt, delirant plane hæretici, inſulſi homines, qui fingunt Angelum, inueniſſe virginem in platea vagantem. Cur non in foro olitorio, aut ſcrutario,

),vendentem porcinam,aut
ıentem aprugnam? Quaſi
n dixerit ſacer ſcriptor, *In-*
ſſus Angelus ad eam. In con-
ıui erat, Inepte, *Columbæ a-*
ibilis domicilio. Ad latitan-
n ingredimur, & incluſam.
VA hora? Qua, *Columba, Tur*
que meditari ſolet. Qui-
s intentam inuenit? Illis ru-
nandis: *Ecce virgo concipiet?*
debat ſolitaria, & ſe ſupra
eleuabat, cum Angelus il-
n ſalutaret. Fortaſſe mu-
lo præſcriptum erat: *Sicut*
lus hirundinis, ſic clamabo, me
ibor vt columba.
Quæ dicta hactenus, fere *Spir. S. illa pſus.*
rinſecus afficiunt: ad inti-
Myſterij penetro. In quo
nirandus eſt diuini ſpiritus
pſus, quo verbis, per aures

Damaſc. lib. 4. de fid. 15.

Virginis ad abdita pectoris ſeſe inſinuantib. ipſa VERBVM ÆTERNVM, modo nunquam ſatis explicando, concepit: vt aure illam concepiſſe acute dixerit Ioannes Damaſcenus:

Virgo, tuum pronâ quæ concipis aure parentem:
Imprægnet nati nos precor aure tui.

Diuini autem Spiritus imago quædam eſt *Columba*: & illius ad rationalem in animo formandum conceptum, impræ-gnationem, columbinus ſuſurrus repræſentat. Chriſto à baptizatore Iohanne, aquis in Iordane tincto, aperti ſunt cœli, & vidit Spiritum DEI deſcendentem, ſicut *Columbam*. Veram fuiſſe *Columbam* exiſtimat

mat Tertull. lib. de carne Chriſti. Eſt qui 7. Spiritus S. dona in *columba* conſiderat, ſeptem proprietatibus ornata. *Columbâ* quippe in petrâ nidificat: alienos pullos nutrit: pura grana eligit: felle caret: roſtro non lædit: iuxta fluenta habitat: gregatim volat, vt colligit Honorius Auguſtodunenſis, Cãtic. 1. *Columba* Sp. S. naturam, &, vt ita dicam, habitum declarat. Omnium donorum largitor eſt Sp. diuidens ſingulis prout vult. 1. Corinth. 12. 2. *Columba* gratiam ſignificat, & chariſmatum dona: manſuetudinem quoque, & amorem Patris in CHRISTVM. Eſt enim *Columba* amantiſſimum animal, AMABILIS COLVMBA.

Columba Sp. S. Symbola.

Columba, quam ad D. Gregorij de rebus ſacris commentantis, & intra ſe nouos altiſſimorum myſteriorum conceptus efformãtis, ac ore calamoque parturientis aurẽ cœlitus delapſam vidit Petrus Diacon. vt refert Cęſar Baronius Tom. 8. Annal. Anno Chriſti 604. & Io. Diaconus in vita Greg. lib. 4. cap. 69. tum illa, quæ ſuper caput *Fabiani* Martyris in Pontificem electi, ſemel; vt habet Aquilin⁹ lib. 8. c. 105. & Petrus Gelaſinus c. 4. & in Gallia, quæ ſupra *Ebutij* in Præſulem eligendi iterato deſcendit, quod narrat Aquilinus libr. 8. cap. 48. & Sanchez, in Mundi theatro part. 4. cap. 2. quæque ad auriculam Doctoris de Aquino lucubrantis pingitur:

S. Gregor.

S. Fabianus

Ebutius.

S. Thomas Aquinas.

non-

onne ſpiritum diuinum, ſibi
aros cæleſti impragnantem
ura, per aurem illabente ſigni
cabat? Sic lego, quod huc fa-
it, *Alexandri Carbonarÿ*, ſanctiſ *Alexander Carbonarius.*
mi Epiſcopi concionem pul-
herrimam, cælituſq; inſpira-
ɔs conceptus, *Columbarũ* gre-
ɔ, diuinitus fuiſſe ſignificatos
nperito adoleſcenti, qui eam
: minus Atticam, arroganter
riſerat. Quod ex Gregor.
yſſen. Orat. de S. Gregorio
haumaturgo proferimus.

Sed enim præmittendum *Columba Verbi Symbola.*
ſce fortaſſe fuiſſet, Annũcia-
one Gabrielis, id impetratũ
Virgine, vt ad verbi Incarna-
onẽ in virginali thalamo per
iendam conſenſum nõ ne-
rit. Atq; hoc eſt ſingulare il-
d admirandumq; myſteriũ,

Columba Sp. S. Symbola.

Columba, quam ad D. Gregorij de rebus ſacris commentantis, & intra ſe nouos altiſſimorum myſteriorum conceptus efformãtis, ac ore calamoque parturientis aurẽ cœlitus delapſam vidit Petrus Diacon. vt refert Cęſar Baronius Tom. 8. Annal. Anno Chriſti 604. & Io. Diaconus in vita Greg. lib. 4. cap. 69. tum illa, quæ ſuper caput *Fabiani* Martyris in Pontificem electi, ſemel; vt habet Aquilin⁹ lib. 8. c. 105. & Petrus Gelaſinus c. 4. & in Gallia, quæ ſupra *Ebutij* in Præſulem eligendi iterato deſcendit, quod narrat Aquilinus libr. 8. cap. 48. & Sanchez, in Mundi theatro part. 4. cap. 2. quæque ad auriculam Doctoris de Aquino lucubrantis pingitur:

S. Greger. *S. Fabianus* *Ebutius.* *S. Thomas Aquinas.*

non-

nonne ſpiritum diuinum, ſibi caros cæleſti impręgnantem aura, per aurem illabente ſignificabat? Sic lego, quod huc facit, *Alexandri Carbonarij*, ſanctiſſimi Epiſcopi concionem pulcherrimam, cælituſq; inſpiratos conceptus, *Columbarũ* grege, diuinitus fuiſſe ſignificatos imperito adoleſcenti, qui eam vt minus Atticam, arroganter irriſerat. Quod ex Gregor. Nyſſen. Orat. de S. Gregorio Thaumaturgo proferimus. *Alexander Carbonarius.*

Sed enim præmittendum hiſce fortaſſe fuiſſet, Annũciatione Gabrielis, id impetratũ à Virgine, vt ad verbi Incarnationẽ in virginali thalamo perficiendam conſenſum nõ negarit. Atq; hoc eſt ſingulare illud admirandumq; myſteriũ, *Columba Verbi Symbola.*

Columba Sp. S. Symbola.

Columba, quam ad D. Gregorij de rebus ſacris commentantis, & intra ſe nouos altiſſimorum myſteriorum conceptus efformãtis, ac ore calamoque parturientis aurẽ cœlitus delapſam vidit Petrus Diacon. vt refert Cęſar Baronius Tom. 8. Annal. Anno Chriſti 604. & Io. Diaconus in vita Greg. lib. 4. cap. 69. tum illa, quæ ſuper caput *Fabiani* Martyris in Pontificem electi, ſemel; vt habet Aquilin⁹ lib. 8. c. 105. & Petrus Gelaſinus c. 4. & in Gallia, quæ ſupra *Ebutij* in Præſulem eligendi iterato deſcendit, quod narrat Aquilinus libr. 8. cap. 48. & Sanchez, in Mundi theatro part. 4. cap. 2. quæque ad auriculam Doctoris de Aquino lucubrantis pingitur: non-

S. Greg.

S. Fabianus

Ebutius.

S. Thomas Aquinas.

onne ſpiritum diuinum, ſibi aros cæleſti impręgnantem ura, per aurem illabente ſigni cabat? Sic lego, quod huc fa- it, *Alexandri Carbonarij*, ſanctiſ miEpiſcopi concionem pul- herrimam, cælituſq; inſpira- ɔs conceptus, *Columbarũ* gre- ɛ, diuinitus fuiſſe ſignificatos nperito adoleſcenti, qui eam : minus Atticam, arroganter riſerat. Quod ex Gregor. yſſen. Orat. de S. Gregorio haumaturgo proferimus. *Alexander Carbonarius.*

Sed enim præmittendum ſce fortaſſe fuiſſet, Annũciá- ɔne Gabrielis, id impetratũ Virgine, vt ad verbi Incarna- ɔnẽ in virginali thalamo per ciendam conſenſum nõ ne- rit. Atq; hoc eſt ſingulare il- d admirandumq; myſteriũ, *Columba Verbi Symbola.*

 quod

Columba Sp. S. Symbola. Columba, quam ad D. Gregorij de rebus ſacris commentantis, & intra ſe nouos altiſſimorum myſteriorum conceptus efformātis, ac ore calamoque parturientis aurē cœlitus *S. Greger.* delapſam vidit Petrus Diacon. vt refert Cęſar Baronius Tom. 8. Annal. Anno Chriſti 604. & Io. Diaconus in vita Greg. lib. 4. cap. 69. tum illa, quæ ſuper *S. Fabianus* caput *Fabiani* Martyris in Pontificem electi, ſemel; vt habet Aquilin⁹ lib. 8. c. 105. & Petrus Gelaſinus c. 4. & in Gallia, quæ *Ebutius.* ſupra *Ebutij* in Præſulem eligendi iterato deſcendit, quod narrat Aquilinus libr. 8. cap. 48. & Sanchez, in Mundi theatro part. 4. cap. 2. quæque ad *S. Thomas Aquinas.* auriculam Doctoris de Aquino lucubrantis pingitur: non-

nonne ſpiritum diuinum, ſibi caros cæleſti impregnantem aura, per aurem illabente ſigni ficabat? Sic lego, quod huc facit, *Alexandri Carbonarij*, ſanctiſ ſimi Epiſcopi concionem pulcherrimam, cælituſq; inſpiratos conceptus, *Columbarũ* grege, diuinitus fuiſſe ſignificatos imperito adoleſcenti, qui eam vt minus Atticam, arroganter irriſerat. Quod ex Gregor. Nyſſen. Orat. de S. Gregorio Thaumaturgo proferimus.

Alexander Carbonarius.

Sed enim præmittendum hiſce fortaſſe fuiſſet, Annũciatione Gabrielis, id impetratũ à Virgine, vt ad verbi Incarnationẽ in virginali thalamo perficiendam conſenſum nõ negarit. Atq; hoc eſt ſingulare illud admirandumq; myſteriũ,

Columba Verbi Symbola.

Damaſc. lib. 4. de f. d. c. 5.

Virginis ad abdita pectoris ſeſe inſinuantib. ipſa VERBVM-ÆTERNVM, modo nunquam ſatis explicando, concepit: vt aure illam concepiſſe acute dixerit Ioannes Damaſcenus:

Virgo, tuum pronâ quæ concipis aure parentem:
Imprægnet nati nos precor aure tui.

Diuini autem Spiritus imago quædam eſt *Columba*: & illius ad rationalem in animo formandum conceptum, imprægnationem, columbinus ſuſurrus repræſentat. Chriſto à baptizatore Iohanne, aquis in Iordane tincto, aperti ſunt cœli, & vidit Spiritum DEI deſcendentem, ſicut *Columbam*. Veram fuiſſe *Columbam* exiſtimat

mat Tertull. lib. de carne Chri-
ſti. Eſt qui 7. Spiritus S. dona
n *columba* conſiderat, ſeptem
proprietatibus ornata. *Colum-
ba* quippe in petrâ nidificat: a-
lienos pullos nutrit: pura gra-
na eligit: felle caret: roſtro non
lædit: iuxta fluenta habitat:
gregatim volat, vt colligit Ho-
norius Auguſtodunenſis, Cã-
tic. 1. *Columba* Sp. S. naturam,
&, vt ita dicam, habitum de-
clarat. Omnium donorum lar-
gitor eſt Sp. diuidens ſingulis
prout vult. 1. Corinth. 12. 2.
Columba gratiam ſignificat,
& chariſmatum dona: man-
ſuetudinem quoque, & amo-
rem Patris in CHRISTVM.
Eſt enim *Columba* amantiſſi-
mum animal, AMABILIS CO-
LVMBA.

nonne ſpiritum diuinum, ſibi caros cæleſti imprægnantem aura, per aurem illabente ſignificabat? Sic lego, quod huc facit, *Alexandri Carbonarij*, ſanctiſſimi Epiſcopi concionem pulcherrimam, cælituſq; inſpiratos conceptus, *Columbarũ* grege, diuinitus fuiſſe ſignificatos imperito adoleſcenti, qui eam vt minus Atticam, arroganter irriſerat. Quod ex Gregor. Nyſſen. Orat. de S. Gregorio Thaumaturgo proferimus. *Alexander Carbonarius.*

Sed enim præmittendum hiſce fortaſſe fuiſſet, Annũciatione Gabrielis, id impetratũ à Virgine, vt ad verbi Incarnationẽ in virginali thalamo perficiendam conſenſum nõ negarit. Atq; hoc eſt ſingulare illud admirandumq; myſteriũ, *Columbæ Verbi Symbola.*

quod hodierno die colimus. Ad quod tres perſonæ diuinæ conuenerunt, PATER, VERBVM, SPIRITVS. Sed ſolum Verbum naturam humanam adſumpſit, quia ſolum Verbum caro factum eſt. AN non & huius aliquod ſymbolum eſt COLVMBA? Quod magis concinnum Verbi ſimulacrum, quam *Columba?* Quid *Columba*, quæ in aurem Magni Pontificis, Magni Theologi, ſemen Verbi immittebat, aliud, quam Verbi generationem, & inhumanationem quandam exprimebat? An nō ex Ioannis Chryſoſtomi, etiamnon viuentis, ore aureo, quot verba, tot *columbæ*, prodire ſunt viſæ? Verbi itaque etiam, vt aliarum perſonarum diui-

diuinarum pręclara eſt imago *Columba*, AMABILIS COLVMBA.

Verum enimuero pręcipuum in Annunciatione miraculum, princeps perſona, eſt VIRGO DEIPARA, tota quanta COLVMBA, ô AMABILIS COLVMBA! Quoties illa audit à Dilecto, *Columba mea, formoſa mea*, Canticorum 2. 10. *Columba mea in foraminibus petræ*, Cant. 2. 14. *Soror mea columba mea*. Canticor. 5. 3. *vna eſt columba mea* Canticor. 6. 8. Propria ſunt illa huius diei, quæ ſponſa à ſponſo ſomniando audiebat. *En dilectus meus loquitur mihi: Surge propera amica mea, Columba mea, formoſa mea, & veni*. COLVMBA vtique, quia PVRA. Pu- *DEIPARA COLVMBA.*

riſſimum eſt animal *Columba*: fædari metuit; quicquid eſt ſordidũ, abominatur. Sic-catis à diluuij aquis, Noë emiſit *Columbam*, vt videret, ſi iam ceſſarent aquæ ſuper faciem terræ, Geneſ. 8. 8. Quæ cum nõ inueniſſet, vbi requieſceret pes eius, reuerſa eſt ad eum in Arcam. Quæſtionem mouet Auguſtinus: Quomodo *columba* non inuenerit locum vbi pedem poneret, cum iam quadraginta diebus ante cacumina montium nudata apparuiſſent? Expedita reſpõſio, quam ingenioſus Doctor ſuggerit, & aperte tradit D. Chryſoſtomus, Homil. 26. in Geneſ. licet vertices montium detecti eſſent, manſiſſe tamen humidos: ſed & limoſos,

n. Quia puta.

moſos, ac lutulẽtos: quamobrem, *Columbam*, animal delicatum, ac mundiciei amans, refugiſſe in iis veſtigia ponere: aut ſi poſuit, (Nam Ioſephus, libr.1. Antiquit. ſcribit, eam lutulentis pedunculis rediiſſe ad Noë in Arcam) ſtatim retraxit, vt obſeruant Benedict. Pererius, libr.13. in Geneſ. Diſp. 9. Auguſtinus Torniellus in Annalib. Num.29. De puritate Dominæ noſtræ dicere non attinet; cum qui in Angelis reperit prauitatem, eius munditiem adamarit. Sed ſingulare eſt in puritate Virginis, quod illam in alios ef fundat; O VERE MATER PVRISSIMA ora pro nobis.

concilièt. Hunc etiam atq; etiam, non tam corporis, quod nigredine fuſcum, ſat nitet; quam animæ, quæ niſi candida, coram Deo putet, à te enixiſſime poſcimus, AMABILIS COLVMBA.

Iam, quid magis admirandum in Virgine Annunciata, quam Puritas, & Conceptus: Virginitas, & Fœcunditas? Vtriuſq; Symbolum eſt *Columba*. Decantatum eſt illud: 3. *Quia fœcunda.*

Exemplo iunctæ tibi ſint in amore columbæ:
Maſculus, & totū fœmina coniugium.

Fœcunditatis eximiæ, & numeroſæ ſobolis animalculum eſt *Columba*. Concipiunt *columbæ*, pariunt, incubant, enutriũt pullos, decies, interdum

etiam vndecies, anno vno, vt auctor eſt Ariſtoteles libr. 5. Hiſt. cap. 13. & Varro lib. 3. de re ruſtica. cap. 7. etiam duodecies, ex Æliano, li. 1. Variar. cap. 15. etiam ter, quatuorue decies, ex Plinio lib. 10. cap. 58. nam binis menſibus terna æſtate edunt paria: & inter pullos oua inueniuntur, ac alij quidem prouolant, alij erumpunt.

Quare lectis genialibus columbarum formas appoſitas inuenio. Canticorum 3. 9. Vbi de lecto Salomonis eſt ſermo, dicitur, *Aſcenſum purpureū media caritate conſtrauit*; Quod Almonacirius exponit de thalamo ſponſi gemmis effigiato conciliatricibus caritatis, cum imaginibus candidiſſimarum dua-

duarum columbarum. Et quidem Hebraice dicebatur, *Apirion*, à verbo *Parah*, quod eſt creſcere, ac multiplicari, & *Ion* ſeu columba, quaſi dicas, *Multiplicatio*, ſeu fœcunditas columbæ: quam precabantur Rebeccæ fratres Geneſ. 9. *Creſcas in mille millia, & poſſideat ſemẽ tuum portas inimicorum tuorum.* An idcirco *Columba* hieroglyphicum eſt Spiritus ſancti, cuius gratia generatur, propagaturque copioſiſſime Chriſti familia? Quid de fœcunditate *Columbæ* noſtræ dicam, cui, vt veriſſime, ita iucũdiſſime, acclamatur à fidelib. MATER VIVENTIVM ora pro nobis.

Vere COLVMBA, quæ Amoris ſinceri, ac fidei coniu- 4. *Qui amabilis.*

galis

galis eſt icon. Ideo Cypriæ Deæ currum, Poetæ ab his alitibus trahi fingebant. Rectius diuina oracula, ſponſum & ſponſam his volucribus compararunt. Aptiſſime S. Spiritus *Columba* dicitur, quem amor Patris ac Filij produxit. Quam amans noſtra fuerit *Columba*, quis enarret? cum amor, quæ ceteris vitæ, huic mortis cauſa fuerit. Amore enim mortuam Mariam alibi doceo. Huic accinunt, nuptialis carminis phonaſci, ô Mater amabilis, ô pulchræ dilectionis ora pro nobis. AMABILIS COLVMBA!

3. *Quia patiens.* Vere COLVMBA, quia mitis, manſueta, patiens: quæ dotes ſunt, aut virtutes, ſi ſic loqui fas, *Columbæ*, quæ felle caret, ex

ret, ex Plin. lib. 10. ca. 34. Ariſt. lib. 6. animal. Cui licet ſit caſta & innocens thori cuſtodia, tamen zelotypiam comparis, peregre redeuntis, nō euadit. Videre iuuat? & eſt iucunda huiuſce rei contemplatio: attēde, dum columbus redit ad columbarium: animaduertes, hanc, *ſuſpicionibus indulgentem*, (vt eleganter hos Zelotypiæ motus exprimit elegans ſcriptor) *pectuſculo intumeſcere: tum raucum quid, & minax gutture, fremere: mox circuire coniugem, & indignantis ſchemate, rapido caudæ ſyrmate, ſolum radere: ac ne dubites iratum, fodicationibus roſtri, & alarum ictibus, nihil mali commeritam multare. Perſtat tamen illa patiens, nec ſuccenſet indignationi ex amoris vehemen-*

mentia natæ: non fugam adornat, vt ſe ſubtrahat: potius applicat propius, propiusq; non vim cõtra parat, ſed manſuete perfert omnia, donec tolerantiæ diuturnitas, & manſuetudo ſæuientis iram vincat, & molliat ferocitatem. Sic tandem ille ſuſpicionis oblitus, totus cicuratur, & hoſte exuto, induit amatorem; redit in amoris reconciliationem, & roſtrorum coniunctio, ardentiori dilectione, redintegratur, ſicut flamma, frigidæ guttulis inſperſis, creſcit. Quid memorem, quam aſperis experimentis Columbulus ſponſus, hanc ſuam *columbam* in Iudæa, & Ægypto, ad patientiæ & conſtantiæ decus perduxerit? Quo illa animo, documenta patientiæ, vt amoris rudimenta, non minus,

æqua-

æquanimiter, quam fortiter ſuſceperit? Quænam illa tolerantiæ, mititatis, manſuetudinis exempla reliquérit, vt cœleſtis ſponſi paranymphi ingeminare poſſint, Virgo manſuetiſſima ora pro nobis.

O COLVMBAM innocentia, ac veracitate, quam candor indicat, à qua, *columba*, maxime commendatur. *Columbã* vtique, non è Chaonijs vnam, de qua Herodot. lib. II. quæ ex Ægypto profuga, in Iouis Dodonæi fano, ſub humana voce, vulpinæ fallaciæ nundinas agebat: ſed quæ, dum Ieſſæa ſuper arbore ſidit, candore pulcherrimo delectat pariter ac ſuorum delectatur. Nã niſi mendaces ſunt Probus Grammaticus, Columella, & Palla- *6. Quia candida innocentia.*

Palladius, albo tectorio *Columbæ* mirum in modum afficiuntur. Non eſt inuentus dolus, non fraus, non mendacium, non falſitatis, aut fallacitatis ſpecies in *Columbæ* N. pectore, multo minus in ore, quo deteſtatur, ſimulatores, fraudulẽtos, hypocritas, qui fingunt ſe bonos ſodales Virginis, cum ſint profligati nepotuli, ſocij nebulonum, cõtubernales furum, & Veneris, proci Penelopes: genimina viperarũ. Hos tu vides, & pateris, ô innocens Columba!

7. *Quia Simplex.* Sed non veracitate magis, quam ſimplicitate, quæ mira eſt in columba: adeo, vt niſi ſerpentinæ prudentię nõnihil miſceatur, in ſtoliditatem abeat. Erat PATRONA N. ſimpliciſ-

pliciſſima: ſed nō ſtolida: cum ſimplicibus illi eſt conuerſatio non cum ſtupidis, de quibus dici poteſt, quod eſt apud Oſeam, cap. 7. *Facta eſt Ephraim, quaſi* columba *ſeducta, non habens cor*. Quod indicat hominem obliuioſum, ſalutis ſuæ negligentem, qui non meminit offendiculi, in quod impegit, ô quam multi ſunt tales! cum tamen Piſcator ictus ſapiat: & Phryx plagis fiat melior. *Columba* ſtolida aduertit quidem aduerſarium, & fugit: mox tamen vili eſca illicitur, & ad eundem locum, immemor periculi, reuolat. Rapiuntur pulli è nido: mox in eodem oua ponit: quid hoc ſtultius? Aues ceteræ pullos, cum vitæ periculo, protegere feſtinant; *Non ſtolida.*

& cum

& cum ad nidum ſuum, accipitrem, colubrum, coruum, cornicem accedere viderint, huc illuc volitant, vel morſu, & vnguibus prędatorem lacerant: vel ſaltem dolorem querula voce teſtantur. Sola *columba*, ſtolida, ablatos pullos non dolet, non requirit. Addit Theodoretus aliud ſtoliditatis indicium: quod *Columba* pullis priuata, loco non moueatur. ô quot tales ſunt *columbæ*! ſtolidæ, ſtultæ, excordes, quæ damnorum ſpiritualſum occaſionibus contagioſa loca nō vitant. Qui, vt, obſeruat ingenioſe Adagiographus noſter, ſiue Principes ſiue, Prelati, ſiue Magiſtratus, ſiue Paretes, ſiue Magiſtri, dānis gregis ſui, vel liberorum nō dolent, ſed ſtolide

lide negligunt: *Popule ſtulte nō habens cor.* Fuit ſimplex DOMINA N. vt *columba*, ſed cordata, ac prudens, vt ſerpens. VIRGO prudentiſſima! Sedes Sapientiæ!

O COLVMBAM admirabili Prouidentia, quæ pars eſt Prudentiæ. Columbinæ Prouidentiæ eſt, vt Accipitrem effugiat, in petræ foramina ſeſe illatebrare, & inibi deliteſcere. Quid *Columba Columbarum* MARIA? cæteris altior, profundiorque, nidum ſeu cubile ſuum poſuerat in Petra, quam paritura erat, quæ ſine hominis manu de ipſa erat abſcindenda: ideoque tuta fuit ſemper, & inuulnerabilis. Nihil contra illam Dæmonum artes; nihil hæreticorum poteſt vafri- *8. Quia prouida.*

vafricies: niſi quantum in petram, quæ in caput mittentis, tela conuertit: niſi quantum in rupem, roſtrata: in ſcopulum, marini fluctus: in ſaxum ventorum murmura, in cautē ſpuma: in adamantem, ferri acies: in clypeum, arundo: in galeam, niuoſi flocci: in aurum flamma: in ſolem, nubecula.

Deſinite hæreticæ fruſtra ſperare cateruæ:
Accipitres nullos iſta COLVMBA timet.

Augurium Troiæ euertendæ. Liceat mihi hoc die ſacro, vnum quid è profanis adducere, quo profanos, quos odi, feriam. Calchas olim in augurio *Columbæ*, per accipitrem diſcerptæ, & vncis pedibus euiſceratæ, totius Troiæ fatū præuidit:

uidit: Auctor Q. Calaber, Homeri Paraphraſt. ad libr. 11. Iliad. Ego Hæreſum omnium exitium contemplor, imo prædico, in conatu accipitrum infernalium, MARIAM, vt *Columbam* rapacibus vncis diſcerpendi. Sæpe mihi dubiam traxit ſententia mentem: ſi quid mali optari poſſet ſectarijs, quidnam maxime illis eſſet exitiale? multa cateruatim, ſeſe offerunt: ſed illud eſt palmarium, vt cæco impetu ad diſcerpendam, id eſt, calumniandum, conuitiandum, blaſphemandum MARIAM conuolent. Addam aliquid, ſed ſecreto (quæſo vos extra hanc aulã non ſpargatur me dixiſſe) In huius *Columbæ*, ſub vnguibus vulturum fæde pene dilacera-

tæ, ſed in imagine, augurio, præuidi fatum rebellium, nuper in Bohemia tumultuantium. Audiſtis enim, vel legiſtis, quæ in Dominam N. patrarint. Nam certum habeo, nihil peioris poſſe eſſe ominis, etiam in huius vitæ fortunis, quam adeo deſipere, vt quis audeat MARIÆ, *Amabili Columbæ*, vim ſtilo, vel lingua, deſerendo, contemnendo, detrahendo, blaſphemando inferre.

Blaſphematores MARIÆ.

Scio ex Theologiæ moralis decretis, fas non eſſe homini, delectationem capere, de opere malo cogitato, vt furto, homicidio, luxuria. Quare deteſtor, & indignor, dum intelligo, nefarios, ſacrilegosque fidei hoſtes Marianũ nomen

men ſcelerate proſcindere. Sed tamen, vix mihi temperare poſſum, quin me delectet inſaniſſimorum hominũ veſania, dum modum blaſphemandi cogito: quo pacto, quis quandoque delectatur, de varijs furti, aut rapinæ modis, nec tamen criminoſa cenſetur delectatio, vt docet Card. Caietanus, in Summa, *tit. Delectatio moroſa.* At quare delector? quia certiſſimus ſum, quod DEI, ac D. Noſtræ inimici capitales, interitum ſibi parent, non minus, quam ſi enſem capulo tenus in pectus reconderent. Nulla quidẽ gratior eſca obuenire poteſt Accipitribus, quam *Columba* alba, ſeu pura: vſque adeo vt referat Vlyſſes Aldrouandus libr. 4.

Ornitholog. ex probatis aucto ribus, fugitiuos Accipitres albæ columbæ obiectu reprehendi, ac denuo capi. Sed petra non tantum refugium eſt herinaceis: at in ea quoque *Columba* inuenit ſibi domum. Ad cuius aſylum recipiens ſe AMABILIS COLVMBA, Vultures omnes certius euaſit, quã ea, quæ apud Homerum Iliad. Φ. DEAM, neſcio quam docuit periculi telum, rupis ſubſidio propulſare.

Columba in Petra.

Nec tibi, cultor *Colũbæ*, poteſt eſſe tuta manſio à facie timoris Domini, niſi in hac petra, id eſt, vulnerato in Cruce. Ingredere: horres fortaſſe, quia audis foramina, intranti uidebuntur foramina. Si pene traueris, reperies aulas, & cubilia.

bilia. Nonne legiſti: *Vade populus, intra cubilia tua: abſcondere modicum, ad momentum, donec pertranſeat indignatio. Ecce enim Dominus egreditur è loco ſuo, vt viſitet iniquitatem.* Iſa. 27. 20. Quid tutum extra petram cum aduerſarius noſter, Diabolus circumeat, quærens, quem deuoret? Columbam veſtram coronatam ſequimini, Sodales, columbini pulli.

Vere COLVMBAM, quæ boni exempli ſolet eſſe *Symbolum* Columbarum effigies, ipſasque adeo *Columbas* lectas reperio, vt ſuper conuiuas balſama ſpargerentur. Quod productis quam plurimis omnis generis ſcriptoribus copioſe demonſtrat Martinus de Roa *1. Quia boni exempli.*

lib.3.ſingular.cap.1. Profectò, nunquam tam precioſæ vnguentorum guttæ ſuper Macedonum, aut Cypriorum, aut Phęnicum hoſpites vnquã depluebant, quam Sancti odoris exempla vniuerſum orbem irrorarunt, vna columbarum *Columba*, gratia plena, balſama ſanctitatis humilitatisq; eximiæ effundente.

Nardus humilitas. Quam accommodate myſterio hodierno dicere potuit: *Dum eſſet Rex in accubitu ſuo Nardus mea dedit odorẽ ſuum?* Nardus humilitatem in arcana ſapientia ſignificat, quæ licet ſemper excellens in Virgine, multo tamen excellentior viſa, poſtquam DEI Filius, Rex Regum, Dominus Dominantium, in illius aluo, humanam indu-

indutus carnem, in accubitu ſuo, non alieno: ſuo, in quo nulla portio, Mundo, Diabolo, peccato, cæpit requieſcere: tunc dedit MARIÆ Nardus odorem ſuum: vel, vt Theodoretus, & Origenes legerunt: *Odorem eius*: id eſt: floris Ieſſæi: CHRISTI bonus odor MARIA, dedit odorem Chriſti, quia Chriſtus illi dedit ſuum. Nam in vtero huius *Columbæ* CHRISTVS, id eſt, vnctus oleo, & vnguento lætitiæ latebat, hoc illa vnguentum prodige in omnes diſſeminabat: qui illud, vt capaces, & ipſi *Columbæ* ſuſcipiunt, & porro ſpargunt.

Quod enim de Alexide quodam memorat Athenæus lib. 15. *Columbæ vnguenta fundens.*

Digitized by Google

libr. 15. cap. 17. non alabaſtro perunctum, cum res ſit quædam temporanea, ſed *columbas* aliquot dimiſiſſe, perfuſas non eodem vnguento omnes ſed ſingulas proprio, quæ *circumuolitantes, noſtras*, inquit, *veſtes, ſtrataque conſpergebant*: id mihi DIVA COLVMBA noſtra, in alios large diuitias ſuas profundente contingere videtur. Quot enim Virginis amatores ſodales hîc conſpicer, & illos maxime, qui renouato Magiſtratu reliquorum paulo poſt declarabuntur Principes, vt loco, ſic virtute, tot *Columbas* ſuauiſſimi odoris oculis meis obuolitantes animaduerto, & admiror. Sed per quam ad hoc cæleſte Co-

lum-

lumbarium adductas? Vultis id intelligere?

Solebant olim, qui *Columbas* aucupabantur, vt M. Baſilius ad Iulittam ſcribit, tali vti induſtria. Columbam aliquam domeſticam vnguento perungebant, cuius odor gratiſſimus eſſe *Columbis* perhibetur. Sic delibutam dimittebant. Illa per aërem volitans plurimas odorum fragrantia ſibi copulabat. Atque ita, quæ ſola euolarat, multis alijs comitata, & triumphantis inſtar, ſtipata redibat. Sola, ſola fuit caſtitatis votiuę amãs, quæ hodie virum ſe non cognoſcere, nec cognituram eſt profeſſa: hanc ſolam emiſit, hodie cæleſtis Auceps, ſed gratiarum, virtutumque vn- *Columba auceps.*

Digitized by Google

guento delibutam. At volitat iam innumeris aſſociata ſodalium agminibus, illud vnanimi ſono concinentibus: *Curremus in odorem vnguentorum tuorum, adoleſcentulæ dilexerunt te*, O AMABILIS COLVMBA!

Quia trepida. Sed cur trepidat? vt ſalutata fuit tenella ab Angelo: *Turbata eſt in Sermone eius.* An fortaſſe, quia meditabatur, vt COLVMBA, attentiſſime altiſſima? Eſt autem naturale, quum mens eleuatur ad res diuinas contemplandas; & ſeſe inſolitæ offerunt ſpecies, vt pars inferior debilitetur, indeque oriatur perturbatio. An fortaſſe, ob verecundiam virginalem, Columbinæ perſimilem, dum alium quam

quam comparē aduolare cernit? Gabriel viri, iuueniſue ſpecie, non pulſatis foribus liber ingreditur. *Trepidare Virginum eſt, vt Columbarum & ad omnes viri ingreſſus pauere*, vt inquit Ambros. lib. 1. in Lucam. *Salutata ab Angelo tacet, & mota eſt ad introitum eius, quia ad virilis ſexus ſpeciem peregrinam, turbatur aſpectus Virginis*, inquit idem Mediolanenſis Antiſtes, lib. 1. Officior. cap. 19.

Virgo turbata in ſermone Ang.

At, nonne ſæpius ei viſus erat Angelus? Reſpondeat Epiſcopus Ambroſius lib. 11. de officijs initio. *Gabriel eam vbi reuiſere ſolebat, inuenit, & Angelum Maria, quaſi viri ſpecie mota trepidauit, quaſi non incognitum, audito nomine, recognouit. Ita*

Digitized by Google

peregrinata eſt in viro, quæ non eſt peregrinata in Angelo. An fortaſſe ob humilitatem, cui propria laus ſuſpecta, & terroris cauſa, non ſecus, ac miluus *Columbæ* paſcenti in conuallibus? Vt vt res ſe habuerit, turbationis huius & trepidationis imago perbella eſt COLVMBA, quam dum de timore repentino, & trepidatione agitur Symbolice adducunt Eruditiſſimo, Propheta Ezech. cap. 7. 16. *Erunt in montib. quaſi Columbæ conuallium omnes trepidi.* Erat DOMINA N. licet in altiſſimo perfectionis monte domicilium collocaſſet, *Columba conuallium:* Sicut ſponſus, *flos campi, & Lilium conuallium,* ob humilitatis depreſſionem, quam in Annunciatione

præ-

præcipue oſtendit. *Ecce Ancilla Domini.*

Columba fuit Patrona N. quia candida, & innocens: mitis, & manſueta: fida compari ſuo DEO: patientiæ, humilitatis, caritatis, & omnium virtutum laude cumulata. *Columba*, quia columbinum pullum hodie concepit, poſtea peperit: & pro columbulo, non obnoxio, ſed innoxio par obtulit columbulorum, alterum filij, alterum ſuæ teſtem innocentiæ in oculis diuinis locupletiſſimum. *Columba*, ſuper cuius pullum, ex aquæ riuis aſcendentem, Spiritus S. in ſpecie *columbæ* deſcendit, cunctis videntibus. Vera *Columba*, ſuo vtique columbulo; quæ tibi erit *Columba*, ſi te genuinum eius

Columba pullus Chriſtus.

Digitized by Google

columbum, ac pullum, corde, lingua, manu, cogitatis, verbo ore, præſtiteris. Tunc dicere poteris, *Formoſa mea, Columba mea*; meis oculis, meo iudicio, meo adfectu. Ego tuus columbus; Tu mea columba.

Columba dux via.

Felices vos, ſi hanc *columbam* peregrinationum veſtrarum Ducem habueritis; & actionum beneuolam fautricẽ: certiſſimo ad optatum felicitatis portum, operationumque heroicarum ſcopum peruenietis, vt illi, qui de *columbæ* ductu gloriati huic vni velleris aurei poſſeſſionem adſcripſerunt.

Nauis Iaſonio peteret cum remige Colchos,
Dux fuit æquoreis vna COLVMBA viis.

Hæc

Hac præeunte nitens pretioſi velleris auro,
Græca peregrinas cymba reuexit opes.
O ſocij quotquot noſtris habitatis in oris
Sidera depoſito nunc petitote metu.
Haud opus eſt vllum, iam formidare periculum:
Securi ſequimur, quãdo Columba præit.

——— *cum rudis Argus*
Dux erat ignoto miſſa COLVMBA *mari.*

ab Augure Mopſo, Heroes de vellere aureo bene ſperare ſũt iuſſi, vt eſt apud Apollon. lib. 3. Argonaut.

Ita Chalcidenſes, qui Cumas in Italia condidere, claſſis curſum eſſe directum *Columba*

lumbæ antecedentis volatu glo riabantur, vt refert Velleius Paterculus lib. 1. Hiſt. Rom.

Ita deniq; cum non daretur

——— telluris operta ſubire
Auricomos, quã quis decerperet arbore fætus

Vix paucis pius Æneas precatus erat.

——— ——— geminæ cum forte COLVMBÆ
Ipſa ſub ora viri cælo venere volantes
Et viridi ſedere ſolo. Tum maximus Heros,
Maternas agnoſcit aues, lætuſque precatur,
Eſte duces, ô ſi qua via eſt, curſumq; per auras
Dirigite in lucos, vbi pinguem diues opacat
Ramus humum.

Quæ

Quæ paſcentes tantum volando prodire
Quantum acie poſſent oculi ſeruare ſequentûm.

Huius *Columbæ* ſapientem ſimplicitatem, quam ſtultam Coruorum quorundam aſtutiam ſequamini.

Cur fraudulentos quæritis duces turbæ
Infortunatæ?
Quicunq; blandis machinis tegit verbis
Et decipit non eſt Columba, ſed coruus.

Non ſitis filii *Coruorum*, ſed *Columbæ*. Veriſſime Auguſtinus Tract. 5. in Ioan. c. 1. *Coruum* & *Columbam* Noachi explicans. *Qui ſunt Corui? qui ſua quærunt. Quæ Columbæ? qui ea, quæ Chriſti.* Caue, ne cum pullus *Columbæ* au-

Digitized by Google

bæ audias, in Coruum degeneri conuerſatione muteris.

Epilogus. Vos colite MATREM Veſtram, vt COLVMBAM, in eaq; cæleſtis *Columbæ* dotes agnoſcite. Eligite eam in DVCEM viarum veſtrarum, quæ fuit initium *viarum Domini*. Sit illa internuncia veſtra illi animæ, ſalutiſque negotia committite. Quæ nunquam tractanda ſuſcipiet, niſi, quam colitis ad patrocinium, colatis quoque ad exemplum. Eſtote itaque *Columbæ* ſimiles, ſed MARIANÆ. Sit in vobis amata Virgini Virginum puritas. Illud fixum, & inuiolatum in vobis maneat: *Mori malo, quam fœdari*. Eſtote fideles DOMINÆ Veſtræ, vſque ad mortem. PATRONÆ veſtræ Sacramentum dixiſtis, nolite, quæſo vos, eam

deſerere, Nolite offendere. Cauete ne verbis eam lædatis, vel factis, Malum omnes COLVMBAM violare, inuulnerabilem?

Sit vox veſtra, vox Turturis honeſta, caſta, pudica. Quid Sodali, quid Eccleſiaſtico, quid Chriſtiano, cum verbis blaſphemis, ſpurcis, impudicis? Quid luci cum tenebris? Chriſto cum Belial? Fel amaritudinis, rancoriſque abiicite, Innocentiam, candoremque columbinum, induite. Spargite, vt *columbæ*, longe, lateque bonum CHRISTI Odorem. Simplicitatem adamate, ſed prudentiæ ſerpentinæ coniunctam.

Denique, faxit DEVS, Sodales, vt quæ *Columba*, Mar-

gari-

Digitized by Google

garitæ, caſtiſſimæ virgini, & fortiſſimæ Martyri quondam auream coronam impoſuit, quæ quatuor hominum millia CHRISTO conciliauit, eadem, cælitus ad vos miſſa, poſtquam puritatis, integritatis, manſuetudinis, ſinceritatis præclara documenta dederitis: poſtquã candoris odore veſtri quã plurimos, ad veri DEI religionem, ſolidam pietatem, adfectum, amoremq; in DEIPARÃ Dominam N. *Columbarũ columbam*, attraxeritis, capitibuſq; veſtris gloriæ coronam imponat immarceſſibilem, quod colũbarum amatorem ſponſum, ego, veſtri cauſá, pertinaciſſime precor. ANNVE votis MARIA ſponſa, AMABILIS COLVMBA.

ORA-

ORATIO
SECVNDA.

Symbolum II.

LVSCINIA.

MARIA VISITANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cantic. II. 4

Mater ſuauiſſima ora pro nobis.

ARgumentum dictionis hodiernæ erit Lvſcinia, ſeu Philomela, inter canoras volucres cantatrix feſtiuisſima, ideoq; Virginis Deiparæ, in viſitatione agnatæ Eliſabeth ſuauiſſimam concinnentis odem, Devmqve luſcinioſo concen- *1. Luſcinia Symbolum Deipara.* *Cantus Philomela.*

garitæ, caſtiſſimæ virgini, & fortiſſimæ Martyri quondam auream coronam impoſuit, quæ quatuor hominum millia CHRISTO conciliauit, eadem, cælitus ad vos miſſa, poſtquam puritatis, integritatis, manſuetudinis, ſinceritatis præclara documenta dederitis: poſtquã candoris odore veſtri quã plurimos, ad veri DEI religionem, ſolidam pietatem, adfectum, amoremq; in DEIparã Dominam N. *Columbarũ columbam*, attraxeritis, capitibuſ veſtris gloriæ coronam imponat immarceſſibilem, quod colũbarum amatorem ſponſum, ego, veſtri cauſâ, pertinaciſſime precor. ANNVE votis MARIA ſponſa, AMABILIS COLVMBA.

ORA-

ORATIO
SECVNDA.

Symbolum II.

LVSCINIA.

MARIA-VISITANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cantic. II. 4

Mater ſuauiſſima ora pro nobis.

ARgumentum dictionis hodiernæ erit LVSCINIA, ſeu PHILOMELA, inter canoras volucres cantatrix feſtiuisſima, ideoq; Virginis DEIPARÆ, in viſitatione agnatæ Eliſabeth ſuauiſſimam concinnentis odem, DEVMQVE luſcinioſo concen- *1. Luſcinia Symbolum Deiparæ.* *Cantus Philomelæ.*

garitæ, caſtiſſimæ virgini, & fortiſſimæ Martyri quondam auream coronam impoſuit, quæ quatuor hominum millia CHRISTO conciliauit, eadem, cælitus ad vos miſſa, poſtquam puritatis, integritatis, manſuetudinis, ſinceritatis præclara documenta dederitis: poſtquã candoris odore veſtri quã plurimos, ad veri DEI religionem, ſolidam pietatem, adfectum, amoremq; in DEIparã Dominam N. *Columbarũ columbam*, attraxeritis, capitibuſ veſtris gloriæ coronam imponat immarceſſibilem, quod colũbarum amatorem ſponſum, ego, veſtri cauſá, pertinaciſſime precor. ANNVE votis MARIA ſponſa, AMABILIS COLVMBA.

ORA-

ORATIO
SECVNDA.

Symbolum II.

LVSCINIA.

MARIA- VISITANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cantic. II. 4

Mater ſuauiſſima ora pro nobis.

ARgumentum dictionis hodiernæ erit Lvscinia, ſeu Philomela, inter canoras volucres cantatrix feſtiuiſſima, ideoq; Virginis Deiparæ, in viſitatione agnatæ Eliſabeth ſuauiſſimam concinnentis odem, Devmqve luſcinioſo concen-

1. Luſcinia Symbolum Deiparæ.

2. Cantus Philomelæ.

garitæ, caſtiſſimæ virgini, & fortiſſimæ Martyri quondam auream coronam impoſuit, quæ quatuor hominum millia CHRISTO conciliauit, eadem, cælitus ad vos miſſa, poſtquam puritatis, integritatis, manſuetudinis, ſinceritatis præclara documenta dederitis: poſtquā candoris odore veſtri quā plurimos, ad veri DEI religionem, ſolidam pietatem, adfectum, amoremq; in DEIparā Dominam N. *Columbarū columbam*, attraxeritis, capitibuſ veſtris gloriæ coronam imponat immarceſſibilem, quod colūbarum amatorem ſponſum, ego, veſtri cauſa, pertinaciſſime precor. ANNVE votis MARIA ſponſa, AMABILIS COLVMBA.

ORA-

ORATIO SECVNDA.

Symbolum II.

LVSCINIA.

MARIA-VISITANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cantic. II. 4

Mater ſuauiſſima ora pro nobis.

ARgumentum dictionis hodiernæ erit LVSCINIA, ſeu PHILOMELA, inter canoras volucres cantatrix feſtiuisſima, ideoq; Virginis DEIPARÆ, in viſitatione agnatæ Eliſabeth ſuauiſſimam concinnentis odem, DEVMQVE luſcinioſo concen-

1. Luſcinia Symbolum Deiparæ.

2. Cantus Philomelæ.

bæ audias, in Coruum degeneri conuerſatione muteris.

Epilogus. Vos colite MATREM Veſtram, vt COLVMBAM, in eaq; cæleſtis *Columbæ* dotes agnoſcite. Eligite eam in DVCEM viarum veſtrarum, quæ fuit initium *viarum Domini.* Sit illa internuncia veſtra illi animæ, ſalutiſque negotia committite. Quæ nunquam tractanda ſuſcipietis, niſi, quam colitis ad patrocinium, colatis quoque ad exemplum. Eſtote itaque *Columbæ* ſimiles, ſed MARIANÆ. Sit in vobis amata Virgini Virginum puritas. Illud fixum, & inuiolatum in vobis maneat: *Mori malo, quam fœdari.* Eſtote fideles DOMINÆ Veſtræ, vſque ad mortem. PATRONÆ veſtræ Sacramentum dixiſtis, nolite, quæſo vos, eam

deſerere, Nolite offendere. Cauete ne verbis eam lædatis, vel facties, Malum omnes COLVMBAM violare, inuulnerabilem?

Sit vox veſtra, vox Turturis honeſta, caſta, pudica. Quid Sodali, quid Eccleſiaſtico, quid Chriſtiano, cum verbis blaſphemis, ſpurcis, impudicis? Quid luci cum tenebris? Chriſto cum Belial? Fel amaritudinis, rancoriſque abiicite, innocentiam, candoremque columbinum, induite. Spargite, vt *columbæ*, longe, lateque bonum CHRISTI Odorem. Simplicitatem adamate, ſed prudentiæ ſerpentinæ cõiunctam.

Denique, faxit DEVS, Sodales, vt quæ *Columba*, Mar-

gari-

ORATIO
SECVNDA.

Symbolum II.

LVSCINIA.

MARIA VISI-TANS.

Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. Cantic. II. 4

Mater ſuauiſſima ora pro nobis.

ARgumentum dictionis hodiernæ erit LVSCINIA, ſeu PHILOMELA, inter canoras volucres cantatrix feſtiuiſſima, ideoq; Virginis DEIPARÆ, in viſitatione agnatæ Eliſabeth ſuauiſſimam concinnentis odem, DEVMQVE luſcinioſo concen-

1. Luſcinia Symbolum Deiparæ.

2 Cantus Philomelæ.

centu, magnificantis, nobile ſymbolũ, ex iis auiculis, quas in Horto Mariano, arcana ſignificatione, in gyrum actas feſtiuitatem DOMINÆ-MARIÆ diximus eſſe animatas imagines. Diuina LVSCINIA quid moraris?

Auctor Philomela.

Dulcis amica, veni, noctis ſolatia præſtans,
Inter aues etenim nulla tibi ſimilis.
Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios, ore referre ſonos,
Nam quamuis aliæ volucres modulamine tentent,
Nulla poteſt modulis æquiualere tuis
Inſuper eſt auium ſpaciis garrire diurnis:

Tu

Tu cantare ſimul nocteque die-
que potes.

ue *Dis Luſcinia.* Vos atten-
dite.

.. Egit in *Viſitatione* DOMI- *1. Deipara Poetria & Muſica,*
A. N Poëtidem, & Muſicam,
rſificatrix æque ingenioſa,
delitioſa modulatrix. Vtri-
q; ſimulacrũ eſt LVSCINIA,
iam, ſi Poëtriam neges, car-
inis rationem, quod ſine in- *Pier. Valer. lib. 21.*
rmiſſione cantillat, ignoras:
neſcis eſſe Muſicam; aut, vt
harmides Athenienſis voca
ſolebat φιλόμουσον, aures ex- *Cal. lib. 22. Lect. antiq.*
urga; & quoniam non-
um cantandi tempus eſt e-
pſum circa ſolſtitium, eia
uæſo te, mecum rus conce-
e, ad villam proximam, quæ
ſt viri nobilis, mihique ami-
iſſimi. In ea Hortus fonticu-
lis

lis exſilientibus irriguus: arbuſculis frugiferis, in quincuncem diſpoſitis amænus: herbulis, floſculiſq; odoratis iucundus. Circum illam, vineæ, ſaltus ſyluula mihi grata in æſtu, arboribus denſa & opaca. Sumamus hic cænam, ſi placet, ſed frugalem, & Platonicam, cuius caput, lactuca, radiculis diſtincta, & ouis coronata, tũ quindecim ranarum clunes luculenter elixæ: decem fungi bene toſti: octo limaces muria conditæ. Comedimus, poſt quietem, quæ furtim capienda litteratis, eiiciamus nos è pluma ante auroram. Iam ſumus hic in ſylua, cantat Philomela: aures arrigamus.

En vt ſuauiſſimè moduletur auicula ſonum, qui nunc conti-

Cantus Philomelæ Plin. li. 10. c. 29.

nuo ſpiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, nunc diſtinguitur conciſo, copulatur intorto, promittitur reuocato, infuſcatur ex inopinato. Attende, cum ſecũ ipſa murmurat, quam plena, quam grauis, quam acuta, quam crebra, quam extenſa ſit modulatio. Perpende, vt ſonus ipſe vibrans, vt ſummus, vt medius exauditur? vt omnia perſonãt tam paruulis in faucib. quæ tot exquiſitis tibiarum tormentis ars hominum excogitauit.

III. *Superat Luſcinian Maria.*

Sed nihil hæc ſunt ad Marianam modulationẽ, qua hodierno die animulæ diuinæ DEVM magnificantis tonos edidit, nulli infra Mariã, Luſciniæ imitandos, ſiue multiplicẽ vocis varietatem, ſiue delecta-

bilem ſuauitatem ſiue pertinacem in ea continuationem ſpectemus. Orpheos, Amphiones Ariones, Orlãdos Vechos, opinor, & Sirenas ipſas, deiectis in terrã oculis pudibundas receſſuras fuiſſe, cõtractis in fronte rugis, & maligne reſpectantes, vel ad Reginæ cõcentũ obſtupefactas, aut plaudentes, ſi aſſa, qua valebat incredibiliter, voce, ſupra omnes orbiũ cæleſtium tympaniſtrias, & phonaſcos, concinnẽtem audiſſent MARIAM, MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM. ô MARIA! ſonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis.

Cæli ſilet concentus ordinum
Modulante Regina Cardinum

Philo-

Philomela rauca repelleris,
Hic de cantu ſi te iactaueris.

Superat te, quæ ſola vocari digna LVSCINIA, MARIA. At cuius illa generis? De genere & differentiis Luſciniarum diſſerunt Ornithologi. Omitto alias: huius loci eſt propria, quæ ex locorum, vbi degũt, diuerſitate ſumitur: à quib. aliæ, *Montanæ*, aliç cognominantur *Paluſtres*. Certe quaſdam mõtes, quaſdam paluſtria amare, ex cantus diuerſitate obſeruauit Iulius Alexãdrinus ad lib. 9. Galen. de ſimplic. Medica. fac. *Obſeruatum, inquit, Luſcinias paluſtribus in locis ac planis, multo minus ſonorum edere cantum ſolitas, quam in montanis: nimirum, humiditate ni-*

IV. *Luſcinia montana. Vlys Aldro lib. 28. p. 775.*

In lib. 9. Gal. de ſimpl. medic. qual. c. de Bile.

Digitized by Google

mia vocis iuſtrumenta, velut relaxante, vt contenta, arguta, atque canora voce eſſe nequeant. Quid audiuimus hodie? *Exurgens Maria abijt in Montana.* Ita decuit *Luſciniam montanam*, quæ paludes ſpurcæ vitioſitatis non incolebat, quæ in planis virtutis plebeiæ non morabatur, quæ valles vilium cogitationum deſerebat: quæ ad ſumma virtutum heroicarum moliebatur, quæ in altiſſimis contemplationum diuinarum nidum collocabat: quę in vertice montis Perfectionis conſiſtebat. Hinc vox illa dulcis, & omni ſuauior harmonia mortali; *Magnificat anima mea Dominum.*

V. Blaſphemã tium voces. O quam hæc diuerſa ab illorum concentu-ne, an latratu

tratu, grunnitu, ruditu, qui quamuis Luſciniæ pulli eſſe velint, deberent ſane', nomine Chriſtiani, titulo etiam nõnulli Mariani, mugire videntur aut crocire, *Blaſphemet anima mea Dominum.* Quid enim aliud, DEVS immortalis! illos, quaſi tartareo garritu hinnituue eructare, dicas, qui ſermonis, quamuis breuiſſimi inciſa iuramentis, per DEVM, CHRISTVM, crucẽ, ſacramenta, fidem, animam, diſtinguunt? qui orationis falſiſſimæ periodos omnes, ſacramentorũ profanatione cõcludunt: qui apprecationes quotidianas, cacodæmonum nominationẽ funeſtant: qui diras in caput, tum ſuum, tum aliorum, aduocant: qui execrationi-

tionibus diabolicis inferno ſe deuouent.

VI. *Opere cantandum.*

Nō vos ſic, cæleſtis cultores & imitatores Luſciniæ, quib. cantandū cotidie, non verbis magis, quam opere. *Magnificat anima mea Dominum.* Quod hunc ſenſum habet. Alij, vel lingua, vel manu, vel flatu aures delicatas permulceant, ſeu numeroſa foratu præcentoriam, artificioſe, animando tibiam: ſeu delicato fidium attactu ſonoram reddendo teſtudinem: ſeu concinno manuum pulſu concutiendo ſiſtrum: ſeu inflando buccinam, ſeu criſpando citharam, ſambucam, panduram, barbiton, naulia: ſeu motitando cymbalum, pulſando tympanum, pre-

men-

mendo Organum: vnicus mihi eſt cantus, omnium inſtar vocum, neruorum, tibiarum: *Magnificare DEVM animã*: hæc muſica DEO grata, quam animæ & cordis efficiunt voculæ, accedente lingua, vt cithara. Magnificauerat Mariam DEVS, quia magnam fecerat: Magnificat Maria DEVM, quia Magnum prædicat.

Et Tu DEVM magnifica, qui Magnificantis Pſaltriæ te admiratorem, & diſcipulum venditas. *Magnificas DEVM* (inquit Theophylactus) *ſi digne iuxta DEVM ambulas, vocatus Chriſtianus, non attenuans nomen & dignitatem Chriſti, faciendo, quod non oportet: ſed magnificans o-* *VII. Quis dicatur DEVM magnificare Theo, Luc. 1.*

perando magna cæleſtiaque. Magnificas DEVM, vt commentatur Origenes, ſi animam, quæ Dei eſt imago, magnam, fide, temperantia, caſtimonia, modeſtia, demiſſione, caritate, aliiſque virtutibus feceris: quemadmodum is Regem dicitur magnificare qui Regis effigiem, ſcitiſſimis coloribus effingit. Magnificas DEVM, vt ego interpretor, ſi non ore tantum, ad quod teneris, qua clericus; ſed & vita, ad quod obligaris, qua Chriſtianus: ſed & ſolidis virtutibus, ad quod aſtringeris, qua Marianus, Numen diuinum laudaueris. Hæc delectat tenerrimas DEI aures Muſica.

Quam nunquam delicate pro-

ɔroferes niſi cum Luſcinia No ꞇra montenſi, exurgens abie-is in montana: hoc eſt, vt ſim-ɔliciſſime dicam, & ſine amba-gibus, niſi è ſordida voluptatis ɔalude emerſeris; niſi laſciuiẽ-is vitulæ, carnis tuæ cloacam leſerueris; niſi luxuriantis do-ninæ, ſenſualitatis, ceu mere-riculæ, conſortium execratus ueris: niſi libidinis omnes oc-aſiones, non interdiu minus, juam noctu ablegaris, ac fuge is. Audi, audi, quod me dice-e pudor vetaret, aut religio, el ordinis ſacrati reuerentia: ſt autem ſapientiſſimi Patris \uguſtini pronũciatum. *Plus lacet Deo latratus canum, mugi-us boum, grunnitus porcorum, uam cantus clericorum luxuriã-ium.* Nihil addo; ruminent,

Deſerenda Sordida.

Citat Petrus Moralez in c.1. Matth. lib.3. Tract 4. Num. 22

quibus cor palpitat, vel aures tinniunt, nec mirentur, quod pleraſq; Eccleſias populus nō frequentet: grunnitus homines non allicit.

IX. *Bonorum Sodalium officium.*

Vos hæc non ſpectant (caſtiſſimi ſodales) in neminem veſtrûm faba in mea officina cuditur, in neminem è mea pharetra iacitur: bono animo: ſerena fronte: non reliquiſtis tantum lutulentum, carneæ voluptatis voraginem: ſed vt generoſæ Luſciniæ, ad altiſſimum Chriſtianæ virtutis culmen infatigabili operum ſtudioſorum, velut alarum remigio, conatu, auſuque nunquam interrumpendo, contenditis: digni omni cōmendatione, tantum (quæſo vos) quod magna veſtri nominis gloria

gloria actitatis, non dimittite: docete etiam alios, non tã verbo, quam exemplo, DEVM nõ lingua ſolum, ſed vita æque tota laudandum: monete, quod docet Auguſtinus: *Cum laudatis DEVM, toti laudate, cantet vox, cantet vita, cantent facta, DEVM toti laudate.* Quemadmodum dulcem illam muſicam paulo ante excitatus ſtrepitus: ſic quas ore ꝓferimus laudes, vita impia perturbat. Noli bonæ cantilenæ tuæ, clamat idem S. Pater, obſtrepere morib. malis. Sicut Luſcinia dulciter canẽte, inquit aliꝰ moleſtꝰ eſt crocitãs coruus: ita lingua dulciter Deũ laudante moleſti ſunt inſtar corui crocitantis, atri mores. Addo ego, ſicut Luſcinia non cantat, quam[illegible] uis

Aug. in Pſ. 140.

uis roſtellum moueat, ſi quod intus eſt, vocem non efformet, ita non cantat DEO, orãs, licet labia moueat, niſi cor deuotione moduletur. Eleganter Iſidorus: *Quid prodeſt ſtrepitus labiorum, vbi cor eſt mutum? ſicut enim vox, ſine modulatione, eſt vox porcorum: ſic oratio ſine deuotione, eſt quaſi mugitus boum.*

Iſid lib. 3. de ſum. bono, cap. 8.

X. *Luſcinia cũ feſtinatione canit.*

Sed quid his diutius immoramur inconditis pecudum boatibus? ad ſe cæleſtis me rapit LVSCINIA, quam dum audio, abiiſſe in montana, cum FESTINATIONE, in mentem venit, quod habet Auctor, de Natura rerum: Canere Luſciniam ſumma cum feſtinatione. Quæ ſint cauſæ feſtinatæ cantionis in Luſcinia, explorent

Vlyſ. Aldr. Ornithol. lib. 28. pag. 780.

rer t Phyſici. Fortaſſe metuit ne cantill. n li tempus præter-eat. Fortaſſe properat, ne moroſa, minuſque grata ſit modulatio. Fortaſſe, quod ci-tiſſime aures demulcere exo-ptet.

At cur feſtinauit MARIA? Dicat Ambroſius: *Feſtinauit Virgo, ne extra domum diu in publico moraretur. Diſcite Virgines;* & vos, Adoleſcentes, *non demorari in plateis, non inutiles in publico miſcere ſermones.* Dicat iterum Ambro-ſius. *Feſtinauit præ gaudio, quo Virginis cor in* DEVM *exultabat.* Dicat tertio Ambro-ſius: *Plena DEO Virgo, quo niſi cum feſtinatione ad ſuperiora contenderet?* Neſcit tarda molimina Spiritus Sancti gra-

Ambroſ. in Luc. Caret. Lyran.

tia. Dicat Origenes: *Quia Ch-*
ſtus, qui in vtero erat Virginis,
Ioannem ſanctificaret, & à pe-
cato originali expiaret, feſtina-
bat. Cantet igitur & noſtr-
Luſcinia, cum feſtinatio-
ne.

Luſcinia nulla vox peculiaris.

Sed quænam illa vox? qui
tonus? Luſciniæ nullam eſ-
ſe vocem peculiarem tradun-
Naturæ ſcrutatores, ſiqui-
dem vocum omnia edit di-
ſcrimina, quod innuit Hecu-
ba apud Euripidem, hortans
Polyxenam, vt emittat omnes
voces quemadmodum Luſci-
nia:

Eurip. Hecuba Act. 2.
Vlyſ. Aldr. Ornith. lib. 18.

Σὺ δ' εἴ τι μείζω δύναμιν ἢ μήτηρ ἔχεις,
Σπούδαζε πάσας ὥστ' ἀηδόνος στόμα
Φθογγὰς ἱεῖσα, μὴ στερηθῆναι βίου.

Tu vero ſiquid plus quam mater
valeas,

Anni-

Digitized by Google

Annitere omnes ceu os Luſci-
nia,
Voces emittens, ne vita orberis
tua.
Tu Philomela potes vocum di-
ſcrimina mille.
Mille potes varios ore referre
modos.

Et Strozius Poëta. *Mille licet dulces variet Philomela querelas.* Nec male Thomas Radinus, auium voces recēſens in Acolaſt. lib. 1. Philomelam inquit, mille vocum diſcrimina contexere; ſingularium autem auium voces enumerās: innuit, ceteris vnam datam, Luſciniç innumeras.

Ita ſe res habet in diuina LVSCINIA: omni vocum diuerſitate diuinas laudes concinit: Voce Angelica, voce hominum

minum, voce rerum ratione, ſenſuque carentium: ad has enim reuocantur omnes aliæ. Vox Angelorum eſt interna, Intelligentiæ: vox hominum, eſt præterea externa loquelæ: vox rerum inanimatarũ præclara cuiuſque ſpecies. Hæc illi voce DEO laudes occinunt. *Benedicite omnia opera Domini Domino; laudate, & ſuperexaltate eum in ſecula.* Benedicunt ſuauiter cantando creaturę rationales, quia adfectu verbiſque precantur bene: benedicunt irrationabiles, quia ſua ſpecie ad benedicendum, laudeſque DEO concinendas prouocant. Sed auicularum nulla hactenus expreſſius, dulciuſque, quam noſtra Luſcinia; hæc vocum diſcri-

mina

mina expreſſit. At quibus tonis & modulis? æque omnibus.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre modos.

Aures aduertite Muſici: Cantat Luſcinia: obſeruabitis ni ſurdaſtri ſitis, quod Muſicorum alicubi vitium, varietatem tonorum omnium. Nunc non interquieſcit, ſed continuo ſpiritu in longum, æquabiliter, ſine mutatione cantillat: iam minutius, & conciſius canit: nunc intorquet, & quaſi criſpat vocem: nunc extendit, iam reuocat: alias longos concinit verſus, quaſi heroicos: alias breues, vt ſapphicos, interdum breuiſſimos,

XII. Muſica Mariana. Ludou. Viu. Exerc. ling. Lat. Dial. Veſt.

cinant: coloratas, vt blande recreent; interruptos, vt tremule perſtrepant; baſſas, vt fuſce mugiant.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

Examinemus Muſice, ſed non vt corrigamus, *Magnificat* reperiemus in eo, ſi diuinioris Muſicæ, quam ſit illa, quæ paſſim aures non ſæpius mulcet, quam vulnerat, guſtum aliquem habeamus, Harmoniã quandam, mirabili cum artificio, & ratione compoſitam, ac ſumma temperatam dulcedine & varietate. In eo namque exaudit ſublime Diuinitatis. *Exultauit Spiritus meus in DEO ſalutari meo.* Vile Humanitatis ac ſub-

ac ſubinde imum, baſſumve Demiſſionis: *Reſpexit humilitatẽ ancillæ ſuæ:* Altũ potentiæ: *Fecit mihi magna qui potens eſt:* Tenor Miſericordiæ. *Et Miſericordia eius à progenie in progenies timentib. eum:* Graue vindicatricis Iuſtitiæ: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui: depoſuit potentes de ſede:* Acutum exultationis. *Exultauit ſpiritus meus in DEO ſalutari meo.* Suaue refocillationis: *Eſurientes repleuit bonis:* Aſperum reprobationis: *Diuites dimiſit inanes:* Plenum fidelitatis: *Suſcepit Iſrael puerum ſuum,* Artificioſum Reuelationis: *Sicut locutus eſt* conſonans vtriuſque Inſtrumenti. *Abraham & Semini eius.* ô dulcis, ô omnium tonorum Muſica!

Tu

cinant: coloratas, vt blande recreent; interruptos, vt tremule perſtrepant; baſſas, vt fuſce mugiant.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

Examinemus Muſice, ſed non vt corrigamus, *Magnificat* reperiemus in eo, ſi diuinioris Muſicæ, quam ſit illa, quæ paſſim aures non ſæpius mulcet, quam vulnerat, guſtum aliquem habeamus, Harmoniã quandam, mirabili cum artificio, & ratione compoſitam, ac ſumma temperatam dulcedine & varietate. In eo namque exaudit ſublime Diuinitatis: *Exultauit Spiritus meus in DEO ſalutari meo.* Vile Humanitatis ac ſub-

ac ſubinde imum, baſſumve Demiſſionis: *Reſpexit humilitatẽ ancillæ ſuæ:* Altũ potentiæ: *Fecit mihi magna qui potens eſt:* Tenor Miſericordiæ. *Et Miſericordia eius à progenie in progenies timentib. eum:* Graue vindicatricis Iuſtitiæ: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui: depoſuit potentes de ſede:* Acutum exultationis. *Exultauit ſpiritus meus in DEO ſalutari meo.* Suaue refocillationis: *Eſurientes repleuit bonis:* Aſperum reprobationis: *Diuites dimiſit inanes:* Plenum fidelitatis: *Suſcepit Iſrael puerum ſuum.* Artificioſum Reuelationis: *Sicut locutus eſt* conſonans vtriuſque Inſtrumenti. *Abraham & Semini eius.* ô dulcis, ô omnium tonorum Muſica!

Tu

cinant: coloratas, vt blande recreent; interruptos, vt tremule perſtrepant; baſſas, vt fuſce mugiant.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

Examinemus Muſice, ſed non vt corrigamus, *Magnificat* reperiemus in eo, ſi diuinioris Muſicæ, quam ſit illa, quæ paſſim aures non ſæpius mulcet, quam vulnerat, guſtum aliquem habeamus, Harmoniã quandam, mirabili cum artificio, & ratione compoſitam, ac ſumma temperatam dulcedine & varietate. In eo namque exaudit ſublime Diuinitatis *Exultauit Spiritus meus in DEO ſalutari meo.* Vile Humanitatis ac ſub-

ac ſubinde imum, baſſumve Demiſſionis: *Reſpexit humilitatē ancillæ ſuæ:* Altū potentiæ: *Fecit mihi magna qui potens eſt:* Tenor Miſericordiæ. *Et Miſericordia eius à progenie in progenies timentib. eum:* Graue vindicatricis Iuſtitiæ: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui: depoſuit potentes de ſede:* Acutum exultationis. *Exultauit ſpiritus meus in DEO ſalutari meo.* Suaue refocillationis: *Eſurientes repleuit bonis:* Aſperum reprobationis: *Diuites dimiſit inanes:* Plenum fidelitatis: *Suſcepit Iſrael puerum ſuum,* Artificioſum Reuelationis: *Sicut locutus eſt* conſonans vtriuſque Inſtrumenti. *Abraham & Semini eius.* ô dulcis, ô omnium tonorum Muſica!

Tu

cinant: coloratas, vt blande recreent; interruptos, vt tremule perſtrepant; baſſas, vt fuſce mugiant.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

Examinemus Muſice, ſed non vt corrigamus, *Magnificat* reperiemus in eo, ſi diuinioris Muſicæ, quam ſit illa, quæ paſſim aures non ſæpius mulcet, quam vulnerat, guſtum aliquem habeamus, Harmoniã quandam, mirabili cum artificio, & ratione compoſitam, ac ſumma temperatam dulcedine & varietate. In eo namque exaudit ſublime Diuinitatis. *Exultauit Spiritus meus in DEO ſalutari meo.* Vile Humanitatis ac ſub-

ac ſubinde imum, baſſumve Demiſſionis: *Reſpexit humilitatẽ ancillæ ſuæ:* Altũ potentiæ: *Fecit mihi magna qui potens eſt:* Tenor Miſericordiæ. *Et Miſericordia eius à progenie in progenies timentib. eum:* Graue vindicatricis Iuſtitiæ: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui: depoſuit potentes de ſede:* Acutum exultationis. *Exultauit ſpiritus meus in DEO ſalutari meo.* Suaue refocillationis: *Eſurientes repleuit bonis:* Aſperum reprobationis: *Diuites dimiſit inanes:* Plenum fidelitatis: *Suſcepit Iſrael puerum ſuum.* Artificioſum Reuelationis: *Sicut locutus eſt* conſonans vtriuſque Inſtrumenti. *Abraham & Semini eius.* ô dulcis, ô omnium tonorum Muſica!

Tu

minum, voce rerum ratione, ſenſuque carentium: ad has enim reuocantur omnes aliæ. Vox Angelorum eſt interna, Intelligentiæ: vox hominum, eſt præterea externa loquelæ: vox rerum inanimatarũ præclara cuiuſque ſpecies. Hæc illi voce DEO laudes occinunt. *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate, & ſuperexaltate eum in ſecula.* Benedicunt ſuauiter cantando creaturę rationales, quia adfectu verbiſque precantur bene: benedicunt irrationabiles, quia ſua ſpecie ad benedicendum, laudeſque DEO concinendas prouocant. Sed auicularum nulla hactenus expreſſius, dulciuſque, quam noſtra Luſcinia, hæc vocum diſcri-

mina expreſſit. At quibus tonis & modulis? æque omnibus.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre modos.

Aures aduertite Muſici: Cantat Luſcinia: obſeruabitis ni ſurdaſtri ſitis, quod Muſicorum alicubi vitium, varietatem tonorum omnium. Nunc non interquieſcit, ſed continuo ſpiritu in longum, æquabiliter, ſine mutatione cantillat: iam minutius, & conciſius canit: nunc intorquet, & quaſi criſpat vocem: nunc extendit, iam reuocat: alias longos concinit verſus, quaſi heroicos: alias breues, vt ſapphicos, interdum breuiſſimos,

XII. Muſica Mariana. Ludou. Viu. Exerc. ling. Lat. Dial. Veſt.

ſimos, vt Adonicos. Nunc voce bene craſſa pinguique intonat: Baſſum diceres: mox ſubtiliſſima tinnit: Diſcantiſtam barbare nominant: iam temperate modulatur, Tenorem audis; modo variat, Altiſtam imitatur: Sed ô! terreſtris

Philomela balba repelleris,
Hîc de cantu ſi te iactaueris.

Audi cæleſtem LVSCINIAM *Magnificat anima mea Dominũ.* Quis hic, quis eſt, qui meas aures complet tantus, & tam dulcis ſonus? Hic eſt ille, qui interuallis coniunctus imparibus, ſed tamen pro rata portione diſtinctis, vocis non arte ruditer factæ, non affectatione

pueri-

pueriliter fractæ, non gutturis ludibrio futiliter effictæ, non inſtrumentis male ſonantibus expreſſæ, ſed diuinitus ſuauiter efformatæ inflexione efficitur.

Quæ acuta cum grauibus, ſuauia cum aſperis, dura cum mollibus, macra cum pinguibus, cæca cum perſpicuis, vinculata cum liberis, tarda cum volaticis temperans, varios æqualiter concentus exprimit. Altos vt in ſublimi ſufficiant: claros, vt aures impleant: ſuaues, vt auditum mulceant: duros, vt animos terreant: acutos, vt ima penetrent: cæcos, vt libere feriant: ſubtiles, vt acute tinniant: craſſos, vt valge hallent: mediocres vt ſuauiter conſonent: lenes, vt tēperate ſuccinant:

cinant: coloratas, vt blande recreent; interruptos, vt tremule perſtrepant; baſſas, vt fuſce mugiant.

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

Examinemus Muſice, ſed non vt corrigamus, *Magnificat* reperiemus in eo, ſi diuinioris Muſicæ, quam ſit illa, quæ paſſim aures non ſæpius mulcet, quam vulnerat, guſtum aliquem habeamus, Harmoniã quandam, mirabili cum artificio, & ratione compoſitam, ac ſumma temperatam dulcedine & varietate. In eo namque exauditur ſublime Diuinitatis. *Exultauit Spiritus meus in DEO ſalutari meo.* Vile Humanitatis, ac ſub-

ac ſubinde imum, baſſumve Demiſſionis: *Reſpexit humilitatē ancillæ ſuæ:* Altū potentiæ: *Fecit mihi magna qui potens eſt:* Tenor Miſericordiæ. *Et Miſericordia eius à progenie in progenies timentib. eum:* Graue vindicatricis Iuſtitiæ: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui: depoſuit potentes de ſede:* Acutum exultationis. *Exultauit ſpiritus meus in DEO ſalutari meo.* Suaue refocillationis: *Eſurientes repleuit bonis:* Aſperum reprobationis: *Diuites dimiſit inanes:* Plenum fidelitatis: *Suſcepit Iſrael puerum ſuum.* Artificioſum Reuelationis: *Sicut locutus eſt* conſonans vtriuſque Inſtrumenti. *Abraham & Semini eius.* ô dulcis, ô omnium tonorum Muſica!

Tu

Tu Philomela potes vocum diſcrimina mille,
Mille potes varios ore referre tonos.

XIII. *Philomela Sibilus.* Sed nō omnibus eſt æque dulcis ac grata hæc Muſica. Accidit DEIparæ cantanti, quod Luſciniæ: quæ ſibilare quibuſdam videtur: quod proprium eſt Draconum. Certe *Lib. 1. Epiſ.* Sidonius Apollinaris ruris ſui delitias enarrans, perquam volupe, in eo eſſe ait, auribus inſonare cicadas, meridie cōcrepantes, ranas, crepuſculo incūbente, blacterantes: Cianos, atq; Anſeres concubia nocte clangentes: intempeſta Gallos gallinaceos concinentes, oſcines coruōs voce triplicata puniceam ſurgentis Auroræ faciem conſalutantes, dilucu-

luculo autem Philomelam inter frutices ſibilantẽ. Et Theocritus alicubi vocem Luſciniꝫ ſibilum vocat. Non me fugit, exiſtimare aliquos, ſibilum quendam eſſe ſuauiſſimum & iucundiſſimum, qualis eſt ille venti ſonitus leniter flantis, & inter frondes ſuauiter admurmurantis meridiationem ſuadẽs, dum

Theocr. Eidil. 6. τρύζεσκεν ἀκάνθαις Stridebit in ſpinis.

Hinc gutturillo Luſcinilla cantillans,
Hinc murmurante ripa garriẽs ſinu,
Gratæ quietis plena dona miniſtrant.

At enim, ſibilare videntur Luſciniæ, vt Dracones, ijs, quibus aures ſunt verminoſæ, ideoque corruptus auditus. Vermes ſunt crimina, quibus ſcatent

tent improborum aures, hinc brutus beſtialiſq; auditus. An non ſibilus eſt arroganti: *Diſperſit ſuperbos mente cordis ſui?* An non ſibilus præſumptuoſo *Depoſuit potentes de ſede?* An non ſibilus ſordido Euclioni, *Diuites dimiſit inanes?* Iiſdem Luſcinia noſtra eſt ſtridula, quo pacto ſuam deſcribit Cineſias apud Ariſtophanem, vt quidam legunt: quæ alijs eſt canora: nam ſtridor ingratus eſt, & aſper ſonus. Aſperrimus eſt tibi ſonus cantillantis Deiparæ: *Diſperſit ſuperbos*, bipedum ſuperbiſſime. Ingratiſſimus tibi, eſt ſonus modulantis Luſciniæ: *Depoſuit de ſede* mortalium confidentiſſime, abſurdiſſimus eſt tibi ſonus concinentis Philomelæ: *Diuites*

Athenæus Ἀιδὼν λιγυμύθος.

tes

tes dimiſit inanes, auarorum ſor didiſſime.

Sed ô magna & incredibilis vis veritatis! quorum aures tinniunt ad hos Luſciniæ cæleſtis modulos, coguntur ad illius commendationem. Capitaliſſimi enim Virginis Deiparæ inimici, arrogantia, confidentiaque pleniſſimi, licet inuiti, diuinos illius concentus contra ſe fulminatos, audiant, non poſſunt tamen non laudare, quod audiunt. Sane Caluinus, arrogantiæ mancipium, *Inſigne & memorabile* S. Virginis *Canticum* indigitat: ex quo clare conſtet, quanta Spiritus gratia excelluerit, quodque probe fuerit in Scripturæ doctrina exercitata, ſicut Beza quo- *Apud Caniſ. lib. 4. cap. 5.*

E que

que eiuſdem furfuris homo, teſtatur. Brentius autem, *carmen triumphale, & theſaurum cæleſtem vocat*: Bullingerus vero, *Hymnum plane diuinum, & excellentiſſimum*. Lutherus Hæreſiarcha nobilis, *Carmen ſanctiſſimum, Virgineum Epithalamium, diuinum Encomium*: Wellerus inter ſectarios nominatus, *Dulciſſimum* atque *eruditiſſimum canticum*. Hæc ab inimicis ſunt elogia, quid nunc attinet adiungere amicorum, quæ ſunt ſine numero. Vnum ego poſt omnes pango, Virgini, capitalibus litteris:

CANORVM MELOS
CÆLESTIS LVSCINIÆ.

O dulcis LVSCINIA! Tibi ſeculorum omnium ſuffragio

cedit ante legem antiquitas: Tibi, ob incomparabilem cãtandi peritiam, honorem habet, & æternũm eſt habitura ſera poſteritas. Fabulis quid vltra locus? Illæ Iouis filiæ ora compeſcant, ne Te canente, obſtrepere deinceps videantur. Sirenes faceſſant, vel in Sphærarum abditis deliteſcant, quorum tu Harmoniam ſuperas. Sibilans in vallibus Echo, ſilentio inuidiam ſuam tegat, ne quicquam Te referre conabitur. O! qui Te audiret aſſidue, quam ille ad cantum animaretur, quam cito, ex crocitante coruo, in trinſantem mutaretur Luſciniam!

Fallor! quid Ioannem con- *Ioan. Bapt Luſcinia.*

uertit extemplo in cantillantem Philomelam? haud aliud quam diuinæ vox Luſciniæ, Res mira, delicata conceptio: & veſtris digna auribus: auſcultate. Ioannes totus, quantus, quantus eſt LVSCINIA. An ambigitis? Inſtituatur nunc ad Ioannem Legatio, vt olim à Ieroſolymitis: mittantur ſacerdotes, & Leuitæ: quæratur: Tu quis es? confitebitur, & non negabit: *Ego vox clamantis in deſerto.* Quid hoc aliud, quam, *Ego Luſcinia*? Sic enim hanc volucrem exactius definiueris, quam hominem Plato; *Animal implume bipes.* Quid enim eſt Luſcinia? dicat Lacon, qui cum illam plumis denudaſſet, & nihil pene carnium repe-

Ioan. 1.

Plutarch. Apoph. Lacon.

reperiret, exclamauit: *Voxes, prꝗterea nihil*. Luſcinia ergo Ioannes. Sed à qua animatus, & ad cantum eruditus?

Admirabatur Eliſabeth, ad vocem Deiparæ, Ioannem exultare in vtero: id eſt, ratione diuinitus accelerata, cantare Meſſiæ aduentanti epinicium. Quid miraris Elizabetha? Luſciniam habes in ventre: an tibi nunquam auditum, Luſciniam non tam fotu corporis, quam cantu vocis viuificare pullos? Pullus Mariæ, eſt Ioannes: Luſcinia Luſciniæ. Cantat illa, hæc animatur, & ad concinendum, paribusque reſpondendum modulis impellitur. Exultauit infans præ gaudio in vte- *Animatur ad Cantũ à Deipara.*

 ro.

10. Quod dixi de viuificatione per cantum, non eſt meum figmentum: auctores eius effati nominare poſſum, Ornithologos.

Vlyſſ. Aldr. lib. 18. §. in cubatus.

Dixerunt aliqui Platonicorum, inquit Albertus, oua Luſciniæ, non poſſe ſine cantu viuificari. Id quod verum eſſe videtur. Nam ſpiritus lenis, & calor eleuans ſanguinem in talibus animalibus, mouet in eis cantus iucunditatem, & deſiderium gaudij. Talis vero parentum calor, incubando magis vitalis eſt, quam alius. Maioris eſt auctoritatis Ambroſ. cuius iſta feruntur (locum in S. D. voluminibus non reperi) *Luſcinia peruigil cuſtos cum oua ſinu corporis & gremio fouet inſomnem longæ noctis laborem cantile-*

tilenæ ſuauitate ſolatur: quo poſſit non minus dulcibus modulis (vt mihi videtur) quam fotu corporis oua animare.

Hęc ſi Muſicę tuę virtus, Diuina Luſcinia: *Sonet vox tuã ĩ auri b. tuis: vox n. tua dulcis, & viuificatrix.* An hæc fortaſſe cauſſa magni illius diſcriminis, ꝗ animaduertere licet in numeroſis adoleſcẽtiũ, & virorũ Sodalitijs. In quib. sũt nõnulli, q̃uis ætate minores, imo, à lacte recentes, & vberib. vix allare gnari, dulces animulæ, angelicipuſiones, qui de reb. diuinis quarũ nõdũ experimẽtũ cępe rũt, loquunt libẽtiſſime, & ſuauiſſime, horrẽt vel turpiculam vocẽ, feſcẽnina verba deteſtãt ad p̃textatas cãtiũculas aures ſepiũt: Nimirũ Luſcinię cęleſtis

Quidam ſuauiſsime de animis diſſerunt.

 cuius

cuius cãtu delectantur, viuifi-
catrice melodia ſunt animati
& in Muſica inſtructi.

Contra ſa-ciunt alij.

At vere, alij, licet annis ma-
turi, & graues, in ſodalitate Dei
paræ longo tẽpore verſati, for-
taſſe, & ſacris initiati, an & cle-
rici? cum de animæ ſalute, de
Sacramentorum frequentia,
de caſtitatis cultu, de tempe-
rantia, de pietate, de Morte,
de Iudicijs diuinis, de pænis æ-
ternis, eſt differẽdum, vel mu-
ti ſunt, vt piſces, vel tam ſuaui-
ter perſonant, vt cadaueribus
inſidentes corui, aut coaxãtes
in paludibus ranæ. Quæ cau-
ſa non animantur cantu cęle-
ſtis Luſciniæ.

Luxuriantes Clerici.

Iuuat fortaſſe magis audire
ſibilantem in tenebris Floram
aduocantem ſub crepuſculo
Cani-

Canidiam : lenocinantem nocte, & interdiu Agapitam, focariam, Lydiam, Lepidinam, Glycerium: haurire ſumma auiditate voces blandientis, nam clariſſime exprimendum eſt, Meretriculæ: cuius quidem, *Fauus diſtillans ſunt labia*, mi Adoleſcens, *& nitidius oleo guttur: ſed nouiſſima amara quaſi abſynthium, & acuta, quaſi gladius biceps. Pedes eius deſcendunt in mortem, & ad inferos greſſus illius penetrant.* *Prou. v.3.*

An Te animaret ad cantum, Diuina Luſcinia, Sodalitatis dedecus, Cleri probrum, labes re p. cuius c nc aue perſonat cotidie, non ſecus, quam lupanar, amatorijs, & fors blaſphemis cātiunculis? *Muſica turpis vana profana pr ſcribenda.*

 culis?

culis : cuius aures ſunt ſurdæ ad cęleſtem templorum Symphoniam , cui ſaltatricularum madrigalia magis, quam Virginis canticum Deiparæ perplacet ? cui ſordet omnis Muſica , ſi in Eccleſiæ odæo , non concinatur , vt in nuptiali cænaculo : ſi inſtrumenta non concrepent, vt ad choreas magis , & ſaltitantes capreas , aut petulcos Menalcas, & Tityros commouẽdos, quam ad pios affectus concitandos , & lacrymas ciẽdas ſint idonea : (Quod fieri aliquando dolemus, & introduci , Magiſtratus Eccleſiaſtici diſſimulatione, & Muſicorum quorundam, ad omnem profanitatem, vanitatemque pruritu, ægerrime ferimus, ſed e-
men-

mendare non poſſumus, vt plurima in hoc genere alia: emendent illi: tum hæc, tum reliqua ſcãdaloſa, penes quos imperium.

Hęc liberius, confidentiusque proferimus, quod exiſtimemus, neminem in hoc ampliſſimo conſeſſu, neminem in illuſtri Eccleſiaſticorũ Moguntinẽſium cætu; neminem in Marianæ ſodalitatis albo reperiri, qui tã fœda dedecoroſi criminis infamia laboret. Sed Chriſtiani Oratoris eſt, quæ contingunt alibi, vel euenire poſſent, in innocentum corona ad cautelam, non ſine adfectus demonſtratione, ac ſi peracta eſſent, vel fierent, exprimere. *Sodales bona fama.*

Vos non pungit, nec punget vnquam (Dilecta mihi capita) iſthæc iuſtiſſimæ caſtigationis acerbitas, ſi vt cæpiſtis, Luſciniæ cæleſti auſcultetis, illique morem geratis, ac frequenter cantandi modos, quos imitemini, accipiatis. Nam & hoc proprium eſt Luſciniæ, quod ſcholas habeat pro pullis erudiendis; qui tunc quidem ſuauiſſime occinere dicuntur, cum à matre inſtructæ fuerint.

Luſcinia pullos cantare docet.

Auctor Plinius. Qui, *Ne quis dubitet*, inquit, *artis eſſe* (quod adeo concinne voculam formet Luſcinia) *plures ſingulis ſunt cantus, nec iidem omnibus, ſed ſui cuique. Certant inter ſe, palamque animoſa contentio. Victa, morte finit ſæpe vitam,*

Plinius. lib. 10. cap. 29.

vitam, ſpiritu prius deficiente, quam cantu. Meditantur aliæ iuniores, verſuſque, quos imitentur, accipiunt. Audit diſcipula intentione magna, & reddit, vicibuſque reticent. Intelligitur emendata correctio, & in docente quædam reprehenſio. Et poſt non nulla: *Viſum iam ſæpe, iuſſas canere cæpiſſe, & cum ſymphonia alternaſſe.*

Optime cantabitis in poſterum, ô dulces *Luſciniæ* diuinæ pulli! ſi Matris veſtræ ludum Muſicum frequentius, quam, vel Bacchicum potatorum, vel venereum nepotulorum, vel Martium gladiatorũ, vel Mercurialẽ furunculorum, vel Ganimedæũ, Cynædorũ vel Iunonium ſaltatriculariũ, viſitaueritis. Si à matre ve- *A Maria diſcenda harmonia.*

 ſtra

ſtra, Luſcinia, quos exprimatis verſus: non à ſalaciſſimis paſſerculis, laſciuia, luxuria, ſeſualitate acceperitis. Si tanquam obſequentes diſcipuli, illius prælectionẽ intentione magna audieritis reddideritis, vicibuſq; reticueritis.

Locus Luſcinia. At vbinã hui⁹, quam adeo depdicas *Luſciniæ* Gymnaſiũ? Non omnib. in locis agit *Luſcinia*. Alibi magis, alibi minus frequentes viſuntur: alicubi nunquã cõparent. Athenis magnã fuiſſe copiam phibent. Vnde Poetę fortaſſe, Philomelã fuiſſe Atticã confinxerunt, & dulciter canere, quæ ſit Attica. Hoc tẽpore, prope Arduennæ ſyluam *Luſcinias* abundare teſtatur Bellonius. *Bello. lib. de Aui 7. c. 1.* Contra vero, Hibernia, vt refert Io. Boter⁹

Luſci-

Luſciniis prorſus caret. Quod de Hollãdia, delitioſiſſima alioqui orbis noſtri portiuncula, ab aliquibus ſpargitur: imo, aliunde in illam tranſportatæ mori vulgo creduntur: quod ſe accepiſſe ab Hollando quodam, fide digniſſimo, quales rari, vt aliqui exiſtimant, ſcribit Vlyſſes Aldrouandus, in ſua Ornithologia. *Lib. 28.* Qui addit, Daulin oppidum eſſe, non procul à Delphis, vbi *Luſciniam*, non parere ſcriptores memoriæ prodiderunt: quare ibi violata à Thereo fingitur: Delphos autem eſſe quoque Hollandiæ emporium, quaſi *Luſcinia*, quæ Delphos Græcorum fugiat, prope Batauorum quoq; eiuſdem nominis vrbem

vrbem morari nolit. Sed & in iis locis, vbi haut ſunt raræ illæ ipſæ volucres, non paſſim, ac ſine diſcrimine, degunt: alia enim aliis, commorandi gratia præferunt.

Quibus in locis non cõmoretur Luſcinia cæleſtis.

Porro, quamuis nulla in orbe habitato ſit regio, in qua non poſſit aliquis eſſe ad ludum Marianum locus, in quo pullos ſuos erudiat cæleſtis *Luſcinia*: tamen certum eſt, nullum eſſe in eo loco illi Gymnaſium, vbi vel ipſa, vel eius violatur Filius, CHRISTVS & MARIA. Quos ſacrilege violant non tantum hæretici, qui vtrique falſa affingendo, ſpargendoque, illudunt: ſed & mali Chriſtiani, blaſphemando, iurando, deuouendo, & ſanctiſſima nomina,

dum

dum iis abutuntur, profanando. Non eſt Gymnaſium Mariæ *Luſciniæ*, Taberna vinaria, vbi dies noctibus potando copulantur. Non Caupona, vbi dum temulentorum vocibus omnia perſtrepant, nepotuli noſtri pergræcantur. Non illud pratum, in quo laſciuientium luxuria dominatur. Non illud cubile, in quo fœdiſſimorum criminum conſilia concipiuntur: & fors, ipſis peiora conſiliis, horrenda, ac infanda, per ludum iocumque perpetrantur. Non illa clerici domus, in qua etiamnum Agar & Iſmael, infeſtiſſimi *Luſciniæ* inſidiatores, fouentur: Non illud Magnatum triclinium, in quo, inter pocula, de ſubditorum vexatione, de ruſtico-

Taberna.

Caupona.

Pratum.

Cubile

Domus Clerici.

ſticorũ deprædatione, de pauperum oppreſſione, de pupillorum, ac viduarum cõcuſſione agitur. Nõ illa curia, in qua patriæ ſalus, à reip. optimatib. timidiſſimis hominib. proditur. Nõ illud Tribunal, in quo pericitationem, plurima offerentib. tanquam merx viliſſima, iuſtitia venditur. Non illud capitulũ, in quo, per ſimoniam, & vetitas artes alias, beneficia eccleſiaſtica conferuntur, reſignantur, in vnius caput, tanquam lapides, in Mercurii aceruũ, coniiciuntur: interim alii pauperculi, debita ſuſtentatione priuantur, templa clericis, altaria adminiſtris, reſpublica Eccleſiaſtica dignis præſidib. Eccleſia amictus varietate deſtituitur.

Triclinium Curia.

Tribunal. Capitulum.

Re-

Proprium Deiparæ Gymnaſium.

Regio ergo, vbi cæleſtis cõmoratur Luſcinia, eſt quidem Eccleſia Catholica: ſed eius peculiare Gymnaſium, eſt virorũ & adoleſcentum, ſiue illi Eccleſiaſtici ſint, ſiue alterius ordinis, vere ſobriorum, caſtorum, modeſtorũ, & omni virtutum genere decoratorum cętus. Domeſtica eius eſt ſchola, Mariana ſodalitas, quã qui frequentant, quid mirum ſi reliquis cantent ſuauius, nam materna erudiuntur voce, Luſciniæ à Luſcinia. Familiaris eius eſt ludus, penetrale cordis, interius ſanctiuſque animæ cubile, intimum pectoris, ad DEVM anhelantis, conclaue: Sanctum ſanctorum, quod ſi non à ſordibus tantum lethalium criminum, quæ ſcopa-

Congregatio bonorum.

Sodalitas B. V.

Cor purum.

indi-

indigent confeſſionis, poſt liberalem contritionis iteratæ aſperginem, verum à puluiſculis leuium culparum, quos aſpirationum diuinarum flatus diſpellit, ſit perpurgatũ, in eo cœleſtis N. Luſcinia, tanquam in horto amænitatibus abundantiſſimo, nidulatur, cantillat, & ſuauiſſima vocis inimitabilis harmonia ad ſuccinendum & artificioſiſſimum illud, ac ſupra profanorum omnium carmina numeroſiſſimum melos, MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM, internis ſed dulciſſimis modulis iterandum inuitat, & condocefaciendo impellit. ô MARIA! ô Diuina Luſcinia! ad hunc hortum conuola, quem Sodales tui hodierno die, in

Tui

Tui gratiam, ſingulari excoluerunt, per ſacramentorum vſurpationem, induſtria. Hic domeſticam ſcholam erige, in hoc ludo familiares tuos ad ſymphoniæ cæleſtis modulos frequentandos inſtrue. Hic ſonet vox tua in auribus meis: Vox enim tua dulcis. MATER SVAVISSIMA ORA PRO NOBIS.

ORA-

ORATIO
TERTIA.
Symbolum III.
CYGNVS.
MARIA- AS-
SVMPTA.

*Exaltata eſt ſancta DEI Genetrix ſu-
per chros Angelorum ad cœleſtia regna.*
Virgo cādidiſſima ora pro nobis.

I. *Imago Aſſumpta DEIpara.*

IVcundum ſpectaculū
ſed ruſticationis Theo
logicæ, cui dedicata
ſunt feriæ caniculares, videre
in ampliſſimo huius AulæMa
rianæ ſpatio, candidiſſimū Cy
gnū, ex imo pauimento, velut
ex herboſâ Cayſtri ripa, vel ſta
gnis Eridani, paulatim ſeſe, al
rū leniter motitantiū remigi
eleuantē: tū quina, ſeptenau

arcũgyratione, ad oculorum lenociniũ, peracta, in aeris inanitate, abſq; nido abſq; arbore, abſq; ſaxo, aut altero fulcimine, hærere libratũ, ſeq; omnib. dare cōtẽplandũ: tandemq; impetu repentino, ociſſime, ſiderib. velociorem & temporib. vniuerſum, eiuſq; partes omnes momento peruadentẽ, in cælum euolare, ibiq; altiſſimo in loco, vt ſibi debito, ſuauius, quam ad algam Mintii, vel Meandri prata canentem, etiam poſt fata delitiari.

Hoc eſſe migrantis ad ſuperos DOMINÆ N. ſymbolicum ſchema exiſtimabat nuperus quidã cõtẽplator, vir hieroglyphicis amænitatib. mirifice addict⁹, & delectari ſolit⁹. Nec mihi viſa eſt hęc imago aliena, ad II. *Cygnus in Cælum ſe attollens.*

Diuæ

Diuæ Matris arcana, tum in fatali lectulo cubantis, tum amoris ſomno conſopitæ, tum deniq; animo ac corpore, ad cœli regiam ſeſe recipientis, repræſentanda: maxime, cum mẽtem referrem ad myſticas illas auiculas, quas iam olim in Horto Mariano, vt feſtiuitatem DEIPARÆ ſpirantes icones vidiſſe me recordabar. Vobis, vt idem Virginis ASSVMPTÆ ſymbolum, non videatur ineptum, referam ex fide, & ſimpliciter, vt ſoleo, rationes, quas amicus ille in hac formãda imagine ſe habuiſſe adſeuerabat. Tu Virgo faue.

Cãdidior Cygnis, viridi quos Mintius alga,
Quos Mæander alit, quos humida prata Cayſtri.

Prin-

Digitized by Google

Principio, magna eſt cele- 11. *Feſtũ Dormitionis B. V.*
britati hodiernę cum *Cygno* ad
finitas. Feſtũ celebramus feli-
ciſſimæ dormitionis, ſiue Mor
tis MARIÆ Deiparę. In quo
non conuenimus cũ antiquis
quibuſdã hæreticis. Nam col-
lydiriani, qui eam tanquã alte
rum DEVM colebant, ideoque
ſacrificij latria venerabãtur, nõ
obiiſſe diẽ ſuum, ſed immorta
lẽ fuiſſe, adfirmabant. Contra
quos diſputat Epiphanius hæ-
reſi 78. Qui tamen tantã ſibi
videri virginis excellentiam te
ſtatur, vt vehemẽter ambigat,
an ſingulari prærogatiua, ipſa
vna, quæ vitam ex ſe genuit,
mortis tyrannidem experta ſit

Nõ definio hoc omnino, inquit, *Epiph. lib. 3 hæreſ. 78.*
& non dico quod immortalis mã-
ſit: exceſſit enim ſcriptura mentem

humanam, & in ſuſpenſo reliquit, propter vas pretioſum, atque excellentiſſimum, vt ne quis ad ſuſpicionem veniat carnalium de ipſa rerum. Siue igitur mortua eſt, non nouimus, ſiue ſepulta eſt: neque enim datur inuenire mortem ipſius. Alicubi enim Simeon dicit de ipſa: Tuam ipſius animam pertranſibit gladius, vt reuelentur ex corde multorum cogitationes. Alicubi vero Apocalypſis Ioannis dicit: quod Draco feſtinauit ad mulierem quæ genuit maſculum, & datæ ſunt ipſi alæ aquilæ, & adſumpta eſt in deſertum, vt ne ipſam acciperet Draco. Fortaſſe poteſt de ipſa accipi, & impleri.

IV. *Maria vere mortua.* Verum, cõſentiens eſt antiquorum Patrum opinio, B. Virginem mortuam fuiſſe. Quod ſcri-

ſcribit Io. Damaſcen. in ſermo
nib. de dormitione Sanctæ Do
minæ N. Deiparæ: Andreas E-
piſcop. Cretẽſis apud Sim. Me
taphraſt ẽ die 15. Auguſti. Euo
dius Epiſcopus Antiochenus,
ſecundus poſt S. Petrum apud
Nicephorũ lib. 11. hiſtoriarum
c. 3. Iuuenalis Epiſcop. Ieroſo-
lymitanus apud eundẽ Nice-
phorũ c. 23. Epiphanius Preſb.
Conſt. in vita Deiparæ: Simeõ
Metaphraſtes in vita eiuſdem
Dei Genitricis. Sicq; habent
Martyrologia Latinorũ, Bedę,
Vſuardi, Adonis, & Romanũ
ad diẽ 15. Auguſti, ſic etiã Nice.
lib. 21. Et acceperunt id poſte-
riores ex Dionyſio Areopagi-
ta, cuius teſtimoniũ habet Ni-
cep. li. 11. c. 2. Quod ſi mortua
eſt vitæ Mater, feliciſſime mor

tuam eſſe, nemo poteſt ambigere.

V. Cygnus Symbolum feliciter moriẽtis.

Huius a. ſacrum *ſymbolũ* eſt Cygn⁹ qui pacatiſſime, ſuauiſſimeque morientem, hieroglyphice exprimit. Eſt n. conſtãs illa plurimorum perſuaſio, *Cygnum* fati certum, extremo imminente die, pro gemitu, harmonicum concentum edere, carminibuſq; amæniſſimis, tũ præſagire obitum, tum mortem aduocare, atque aduenientem excipere.

An fortaſſe hæc cauſſa, cur olim apud Romanos, & Græcos: etiamnum vero, apud Italos & Germanos, frequens vſitatiſſimumque in nobiliſſ. familiis inſigne ſtirpis fuerit, ſitque *Cygnus*, vel in campo natitans, vel in galea collo tenus eminẽs?

minens? ſiquidem ſic felices ſuorum exitus indicabunt.

Namque vbi fata vocant vdis abiectus in herbis,
Ad vada Mæandri concinit albus olor. Mart. lib. 13. 78.
Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator Cygnus funeris ipſe ſui.

Gemuit, cũ inter mortales viuẽs ageret Virgo ſanctiſſima, memor cõditionis humanæ, memor ærũnarũ, memor calamitoſiſſimi ſtatus, in quẽ ex aluo materna, tãquã è cymbã, fluctibus pene merſa, intempeſtatibus agitatum pelagus proijcimur: atque idcirco, quã diu vixit Turturem egit: *Pulchræ ſunt genæ tuæ, ſicut Turturis,* aiebat ſpõſus. Quam primum in *Maria in vita Turtur.* *Cant. 1. 10.*

orbem venit, *vox* Turturis *audita eſt, in terra noſtra.* Turtur gemit.

Nec gemere aeria ceſſauit Turtur ab vlmo.

Gemebat aſſidue ſe in hoc corpore peregrinari à Domino cuius ſolius deſiderio flagrabat: quo ſolo cõtenta fuerat cõpare, cuiſe vni viro virginẽ caſtã, quod Turturis eſt, exhibuerat. Quã diu aberat à ſponſi præſentia, tã diu, in eius amorẽ, ac deſiderium anhelabat, illiuſq; copiã ſibi fieri optabat gemitib. inenarrabilib. gemebat in hoc incolatu de terrenis, & ad cœleſtia ſuſpirabat.

Hon. Rup. Phil. in Cãt.

Videre illã videor, tempore præſertim eo, quo in cælum receptus erat Filius, facie plerumque

que, ob alterius vitæ deſideriũ, pallidula, humentib. oculis, defluẽte per genas lacrymarum, vt margaritarum, imbre: & audire frequentiſſime ingeminã tem: *Hei mihi quia incolatus meus prolongatus eſt. Quẽadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te DEVS. Sitiuit anima mea ad DEVM fortem, viuũ, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Fuerũt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie vbi eſt DEVS tuus. Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, & volabo?* Pſal. 41.

At iam, in lectulo fatali ad emigrãdum è corpore compoſita, pallore genarum, in purpurã verſo, euaneſcentib. lacri

mis, & flebilibus modulis in epinicia mutatis, vt CYGNVS, pro gemitu, ſuauiſſime cantillat: *Gaudete & congratulamini mihi. Iam hiems tranſiit, imber abijt, & receſſit.*

VI. *Quæ Cygno cantādi in fine cauſa.*

Sed quę *Cygno* huic cantillādi cauſa in deceſſu? An quia ſubtilior ſanguis moribundi, cor *cygni* occupat? hinc lætitia, & huius index, riſus, ſiue cantus. Ita commentantur aliqui. An quia, quod è philoſophis, neſcio quibus, narrat Adagiographus, quoniam ſub mortē, ſpiritus Cygnei per collum anguſtum, & procerum erumpere nituntur. Quod confirmat Vlyſſ. Aldrouandus, deprædicans in *Cygno* ſuſpiciendam arteriæ aſperæ ſtructuram. Ea n. duplici reflexione, tubæ belli- *Chiliad. 1. cent. 2. 55.* *Lib. 19. Ornith.*

cæſi-

cæ figuram exactiſſime repræſentat, qua quālibet, tam acutorum quam grauium ſonorū varietatem modulantes tubicines effingere ſolent. Quid igitur mirum, volucrē, arteria vocali, ceu tuba, ad omne genus muſici concentus edendū appoſitiſſimo inſtrumento, à natura inſtructā, dulciſſimum melos, morti vicinam, edere? An potius, quod cōmemorat Plato in Phædone: iam iā moriturus *Cygnus* cantillat, maximè, & plurimum, quia lætus, quod ad DEVM, ſit, cui ſeruit, mox migraturus?

Id Plato de terreſtri *Cygno* poeticè: id eſt, fabuloſè ſcribit. Ego idem de cœleſti *Cygno* noſtro Theologicè: id eſt, veriſſimè, enuncio. Cantabat

Digitized by Google

ſupremo vitæ tempore Virgo Mater, & cygnea modulatione ſignabat, antecedentis vitæ lugubrem calamitatum næniam. Nō tam, quia cor omnibus delitiis adfluens; ſanguis rarior irrorabat, quamuis & hoc fieri potuit: non quia vitales eius animalesque ſpiritus, per ſuauiſſimas anhelationes euolare conabantur, licet & iſtud contigiſſe ſuſpicer: Sed quoniam præ gaudio inenarrabili, ſe non capiebat, nec continere intra corporis anguſtias valebat anima, quia mox mox intratura erat gaudia Domini, cui tam fideliter ſeruierat. Cantabat igitur ore, pectoreque anhelo, cygnea voce: *Lætata ſum in his quæ*

dicta

Digitized by Google

dicta ſunt mihi, in domū Domini ibimus. Iam iam ſe viſuram putabat, imo ſciebat, ad quæ aſpirabat, anhelaratq; toto peregrinationis tempore, cæleſtis Ieroſolymæ ampla palatia. Accinebat in anteceſſum, quaſi iam in portis optatæ vrbis. *I. Pontanus in Flor. Salutat. Patria Cal.*

Dulcis Patria millies aueto:
Tandem tandem oculis te adepta laſſis.
Regis mœnia, templa ſancta Diuûm:
Dulcis Patria ter quaterque Salue.
Tu promiſſa piis es illa tellus
Melle, & lacte fluens, & ipſa tumet.
Cultior Paradiſus, atque portus

Securiſſimus, vltimumque prorſus
Vota quod tetigiſſe noſtra poſſunt
Tu deſideriumque, amorque noſter.

Te propter gemui, tuiq́ causâ
Bella cotidiana perpetraui.
Dulcis Patriæ millies aueto.

VII. Imitandus Cygnus cantu finali.

Ita *Cygnus*, quẽ imitari oportet, qui eius cultum profitemur. Cãtandũ eſt & nobis, dũ hinc migrabim⁹. Vt *Cygnis*, decedendum eſt nobis, non, vt coruis; cãtantib. nõ crocitãtib. quomodo deceſſiſſe legimus, poſt Martinum, Franciſcũ Antonium, Gerardũ Bernardi fratrẽ, tot innocẽtulos & eximios caſtiſſimæ virginis cultores, Sodales. Sed *Cygni*, cum Patrona, non erimus in morte: ſi

Tur-

Turtures cum eadem nõ fuetimus in vita. Non perſuadeamus nobis nos cantaturos in exitu, niſi planxerimus in hoc incolatu: cæleſtia non concinemus, ſub vitæ finem, niſi in vita ad cęleſtia ſuſpirauerimus. Quam ego metuo, ne multi etiam à nobis (non enim diſſimulandum timide, quod cũ fructu proferri debet prudenter) vereor, inquam, ne qui eſſe deberent, in exceſſu ſuo, *Cygni*, quia Mariæ, verbo ſaltem, pulli, ſint Sirenes, quia reapſe voluptatis mancipia.

Sirenes, ſecundum fabulam, tres, in parte virgines fuerunt, in parte volucres, Acheloi fluminis, & Calliopes Muſæ filiæ, harũ vna, voce; al- *Sirenes Semiſes. Virg. Æneid. 5.*

tera, tibijs, alia Lyra canebat: & primo, iuxta Pelorum, poſt, in Capreis inſulis habitarunt. Quæ illectos ſuo cantu, in naufragia deducebāt. Secūdū veritatem, Meretrices fuerunt, q̄ tranſeuntes, quoniam deducunt ad egeſtatem, his finguntur inferre naufragia.

Claudian.

Dulce malum pelago Siren, volucreſque puellæ
Scyllæos inter fremitus, auidāque Charybdim
Muſica ſaxa fretis habitabant: dulcia monſtra.

Phyſicarum rerum Scriptores, Sirenem contendunt, eſſe animal, in alitum genere: inter quod, & *Cygnum*, hoc aiūt, eſſe diſcrimen, ex Ariſtotele in Problematis. Quod Siren in vita ſuauiter cantillet, ſed mor-

mortem triſtiſſimam, gemendo, obeat; contra, ac Cygnus: cuius diſcriminis, hanc aſſignant cauſam. Quia Cygnus, vt paulo ante inſinuabam, optimo ſanguine abundet eo tempore, qui tunc cordi laboranti ſubuenire contendat. Siren dum viuit, bonum omnem ſanguinem dilapidet, deteriorem retineat, qui circa vitæ finem, ad cor accurrit, illud cingit, & obruit, hinc mæſtitia, & gemitus.

Virgo-Mater vt *Cygnus*, dũ viuebat, heroicarum virtutum functionibus continuo occupata, cæleſtibus intenta cõtemplationibus, diuinis immerſa, altiſſimarum rerum exceſſibus, quicquid de DEO, ac

VIII. D. Virgo ſanguinem ſuauiſſ. in vita congregat.

ac virtutibus audiebat, vel meditabatur, in ſuccum ſanguinemque conuertebat, cuius abundantia circa finem cor irroratum, non poterat, non, in cygneam harmoniam erumpere. *Non moriar, ſed viuam, & narrabo opera Domini.*

Homines impuriſſimi ſanguinis.

At nos, qui, dum viuimus, tanquam Sirenes, meretricias ſenſuum conſectamur voluptates; vitium, pro virtute colimus; fœditatem, pro caſtitate ambimus: *Et, cum nutriremur croceis, amplexati ſumus ſtercora.* Sordibus delectamur, tãquam roſis. Nos, qui ſubtiliſſimum in vita ſanguinem dilapidamus, dum *volutamur in carne, & ſanguine*: dum laſciuimus, vſque ad horrorem exclamantis Prophetæ: *Sanguis ſan-*

Digitized by Google

ſanguinem tetigit: dum effundimus ſanguinem innoxium, dum amamus, & in contubernium, familiaritatemque noſtram recipimus viros ſanguinum, dum delectamur occiſorum ſanguine, dum ſanguinem innocentem condemnamus; dum ſanguinem vuæ meraciſſimum per guttur anſerinum, veluti per bipedalem tubum, in ventrem, tanquam cloacam, mox iterum protuberandum, conijcimus: dum Sponſum ſanguinum ludibrio habemus, & ſanguinem teſtamenti pollutum ducimus: dum ſanguinem hoſtię ſalutaris, iurando, blaſphemando, execrando, in caput noſtrum & omnem poſteritatem, Iudæis nequiores, & gen- *Oſea 4. 2.*

Digitized by Google

Cantare qui non poterunt,
Plorare tunc valebunt.

Voces Sirenum erunt, quas gementes profundent: *Væ mihi miſero, quid reſpondere potero, cum Dominus ad iudicandum venerit. Periit omnis fuga à me & non eſt qui requirat animam meam. Væ impio in malum, nunc adinuentionem manuum mearum comedam: retributio malorum meorum nunc fiet mihi.* O- men auertat DEVS. Ego Sirenas, tum in vita, tum in morte deteſtor.

CYGNVM amo; Quem recordor nominari ab Ariſtotele ἰυγηρὸν, quod ad ſenectutem facile perueniat, eamque commode ferat: quod & Ælianus ſcribit. An fortaſ- *Cygnus ἰυγηρὸς.*

ſis

ſis hæc eſt origo *Cygni* in illuſtrium familiarium galeis expetiti? quod eo teſtari voluerint, Maiorum ſuorum ætatem, canis, prudentiaque venerandam, eandemque Nepotibus optarint. Quod & nos ex animo facimus. Sed eodem epitheto, Ætas mihi ſuggeritur morientis DEIPARÆ, & viridis eius ſenecta, in qua obijſſe arbitror. Eſt quidem contrauerſiola aliqua inter Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Scriptores: Quoto ætatis anno B. Virgo diem ſuum obierit? Fuerunt quidam, qui aſſeruerunt, eam deceſſiſſe, vno anno, & aliquot menſibus, à morte Chriſti. Hi mortuam dicunt, anno ætatis ſuæ 49. vel 50. Si quidem anno 15.

Quo ætatis Anno B. V. mortua.

Anno 49. vel 50.

Salua-

Saluatorem peperit, cum quo vixerit annis 33. poſt eius paſſionem, vno & menſibus aliquot. Sed hæc opinatio antiquata eſt.

Quemadmodum & illorum reijcitur, qui poſt mortem filijs ſuperfuiſſe annis 12. & obijſſe ætatis 60. adfirmat. Quæ tamen auctores habet, Epiſcopum Antiochenum Enodium apud Nicephorum, lib. 11. cap. 3. & Hippolytum Thebanum apud Epiphaniũ, Presbyterum Conſtantinopolitanum, libr. de vita, & obitu Deiparæ. *Anno 60.*

Vulgo recepta ſententia eſt Diuam Matrem, ex hac vita migraſſe, anno 15. poſt mortem Filij, hoc eſt, ætatis 63. hanc confirmat Sphærularum nume- *Anno 63.*

numerus, quæ coronam, quã vocant Marianam, vel Roſarium, conſtituunt, à pijs ſodalibus quotidie optimæ Matri recitari ſolitum.

Ann. 71. 72. 73. Non eſt tamen omnino improbabilis perſuaſio Epiphanij, Presbyteri Conſtantinopolitani, in Libel. de vita & obitu Deiparæ: eam mortuam ætatis anno, vel 71. vel 72. vel 73. ita vt, poſt Chriſti aſcenſionem, vixerit annis 25. aut 24. aut 23. Sic enim Cedrenus in compendio hiſtoriæ. Et probat id Epiphanius, quia Dionyſius Areopagita interfuit eius funeri, vt ipſe ſcribit, cap. 3. de Diuinis nominibus: Dionyſius autem conuerſus eſt ad Chriſti fidem anno 19. poſt

mor-

mortem Domini : vt neceſſe ſit Dei-Genitricem vixiſſe, vltra 66. annos. Quod Cæſar Baronius roborat ex aduentu Pauli, qui etiam ad exequias aduolauit : non potuit autem ante Chriſti annum 57. quo à Iudæis detentus eſt. Huic autem ætati ſi addas, annos 14. vel 15. quot nata erat Virgo, cum peperit Saluatorem, peruenit ſane viuendo, ad annum 72.

Baron. Anno 48.

Fuit igitur & ipſa, vt *Cygnus*, εὐγηρως, & ad ſenectutem peruenit, non tamen eam, quam fabuloſe quidam Cygno tribuunt, dum trecenteſimum annum attingere ſingunt, ſed non minus putida eſt de Deiparæ ætate, vel fictio Collyridianorum, vt initio inſinua-

Ætas Deiparæ.

Apud Aldrou. lib. 19. Ornith.

ſinuabam : qui in hunc vſque diem, illam mortis expertem contendebant : vel dubitatio Epiphanij, ambigentis, an ſine obitu ad cæleſtia tranſlata ſit. Obijt illa quidem, ſed tamen, vt *Cygnus*, ad ſenectutem facile peruenit: quam nemo hominum commodius tulit, nemo fructuoſius expendit. Fuit enim illa, toto eo tempore ſuauiſſimis rerum diuinarum contemplationib. dedîtiſſima : legebat, orabat, operabatur : & quod alijs mulieribus minime conceſſum, docebat, & quos? Mundi Doctores, Apoſtolos.

Maria Doctrix, Apoſtolor.

Hanc n. ob cauſam, ſapientiſſimam Virginem, Chriſto in cælos aſcendente, tot annis relictam cum Apoſtolis, aſſerunt

runt Laudatores Deiparæ: vocaturque idcirco à B. Ignatio, Antiocheno, Noſtræ religionis Magiſtra: à D. Bonauentura, Doctrix Apoſtolorum, Magiſtra Euangeliſtarum: à S. Auguſtino, Magiſtra Gentium, à S. Antonio, Magiſtra Doctorum Eccleſiæ, ab Idiota, Doctrix Doctorum.

Ignat. Epiſt. ad Ioan. Bonauent. in Hymn. Auguſt. ſer. 6. de temp. Ant. Par. 4 Tit. 15. cap. 22. §. 9. Idio. contempl. Plura dedimus in Theolog. var. lib. 3. Comment. Exerc. 3.

An-non hoc eſt, commode tolerare ſenectutem? vtinã! Et nos in hoc ipſo *Cygnum* noſtrum exprimamus, ſimusque longæui ætate, & ſenectutem, cum ad eam peruenerimus, cum fructu exigere laboremus. At tu lepidus es, dicet quiſpiam, imo ridiculus: qui horteris, vt ſenes fieri velint, qui te audiunt, cum nemo

Conandum omnibus vt ſint Longæui.

mo iuuenis mori cupiat, imo, multi ſe mentiantur, per caput ſuum, iuniores, quam ſint, &, ſi argenteum aliquod filum, vel in mento candicet, inter nigerrimos pilos, vel in tẽporibus, inter aterrimos floccos, illud volſella ſcrupuloſiſſime eruncinari curent, ne ſenes videantur, vt ſic ad ſenectutem inaniter adſpirẽt, dum ſe fingunt iuuenes. Sed & imperite diſputas. In cuius enim hominis, mortalem vitam agentis, poteſtate eſt, vt ſeneſcat? O cara capita! ludimur ſæpe, & circum agimur falſis opinionum imaginibus, vt laruis & ſpectris inanibus.

Iob.14. Eſt quidem vnicuique ſua dicta dies, *Terminum poſuiſti Do-*

ſti Domine, quem non transgredientur homines. Conſtituiſti terminos hominis, qui præteriri non poterunt.

Certo veniunt ordine Parcæ: Sen. Herc. fur. Act. 3.

Nulli iuſſo ceſſare licet,

Nulli ſcriptum proferre diem.

Recipit populos vrna citatos.

At, in multorum fuit, & eſt, poteſtate, ne ſcriberetur, diceretúrq́; qui deinde dictus ſcriptus dies: ac proinde eſt in poteſtate, vt ſenes fiant. Magnum eſt hoc ſecretum, & quibuſdam mirum, certum tamē Theologo. Ad quid enim alioquin, Orationes, Supplicationes, hortamenta ad vitæ emendationem? Non muta- Vide S. Tho. 3. 11. Q. 83. Articul. 2.

tur quidem ordo prouidentiæ: ſed, ordo effectuum, ſupponit ordinem cauſarum, ex quarum præuiſione nectitur effectuum ſeries. Quocirca, ſi cauſæ ſint actus humani liberi, quos omittere potes, impedies effectum.

Intemperantia vitā breuiat. Clarius: & ad rem noſtram: Vitam breuiorem facit Intemperantia in eſculentis & poculentis. Nihil certius, apud Hippocratem, Galenum, & eorum aſſeclas. *propter crapulam multi obierunt: qui autem abſtinens eſt, adijciet vitam*, inquit Eccleſiaſticus. *Mors in olla, Mors in olla*, clamabant filij prophetarũ: Clamare poſſis in Germania: Mors in poculis, Mors in poculis. Multos morbos, multa fercula ge

Eccl. 37. 34

Lib. 4. Reg. 4. Hieron. & refertur de conſecrat. diſt. 5. Nec tales.

la genuerunt, aiebat Seneca. Hinc ſummam Medicinæ, id eſt, epitomen, Galenus vocat *Abſtinentiam.* Si itaque toties non celebrares conuiuia, ſi toties non adires Sympoſia, ſi toties te non ingurgitares, ſi non ſemper ſaliarem in modum epularere: ſi vẽtrem tuũ non faceres ſarcophagum ferarum, & ſepulchrum concupiſcentiæ, aut potius, arcã Noë animalibus mundis & immundis refertum. Si in illam cloacam tantum vini cotidie non infunderes, vt omnia velut in diluuio natitent; ſi decumanis cyathis diutius non certares cum ſocijs in menſa, quam in templo orationibus cum DEO; vno verbo: Si temperate viueres, oranderes, cænares,

res, ederes, biberes, vt fames ſitisque domaretur, non vt inſatiabili cupiditati ſatisfieret, ad *Cygni* ætatem accederes.

Venus vitā imminuit. At, non minus cito vitæ filum incidit in alio genere intemperantia, quæ Venereorum appellatione continetur. Quibus, qui ſe dedunt, ætas longa eſſe non poteſt. Nam

Et Venus eneruat vires; & copia Bacchi.

Quot in adoleſcentia; imberbes etiam aliquando tollit intempeſtiue è medio morbus Gallicus, lues venerea, putredo, ignis ſacer, quæ luxuriȩ ſunt præmium. Itaque monet ſapienter Eccleſiaſtes: *Ne impie agas multum*: hoc eſt: Ne

Eccl. 7. 18.

pec-

peccata peccatis cumules, ne in peccandi cõſuetudine perſeueres: ne atrocia quædam patrare præſumas. *Et noli eſſe ſtultus*: id eſt, improuidus, ſalutis immemor, laxans frena adfectibus: quare? *Ne moriaris in tempore non tuo*; Quo pacto mortui ſunt Saul, Achitophel, Abſalon, Amnõ, Aman & innumeri eius ſortis deliri.

Sed illuſtrius exemplũ hoc in genere nõ legi, quam quod accidiſſe ſcribit S. Bernardinus in Catalonia prope Valentiam ſua ætate. Duo de viginti annorum adoleſcens ſpecioſiſſimus, parentum nõ parens monitis, tandem ob latrocinia, patibulo ſuſpenſus eſt. Erat videre magno

S. Bernard. Tom. 2. Quadrag. de Euang. ater. Domin. 2. Quadrag. Serm. 17. Art. 3. c. 2.

ſpectantium commiſeratione omnibus naturæ dotibus, & ornamentis excultiſſimum iuuenem, in ætatis flore, è furca, reſti gulam conſtringente, inter teterrimos patibularios pendulum: decora initio faciе, capronis, & antijs, aureæ comæ, Abſalonis inſtar, frontem, ac tempora inumbrantibus: croceis genis, labellis roſeis, tuburcinatis, circa collum, & vndantibus carbaſis, feneſtrato, biſſiniſque diſtincto plagulis, thorace, foſſilicantibus caligis, & circumquaque varij coloris in orbem dependentibus ligulis, cruralib. faſcijs, ad ſemivlnæ longitudinem fluitãtibus, calceis ad pedes arctiſſime ſtrictis, ac roſula exornatis, manibus gypſatis,
Iob-

ſobbatisque, licet modice, vt furum eſſe ſolent, poſt terga reuinctis.

Dum ſic longam facit literam, vel vuam penſilem, nitidiſſimus antea adoleſcens: ecce tibi temporis punctulo citius, ſuccreſcit, populo omni inſpectante, & ſenſim è mento protenditur, prolixiſſima, hircinaque maior, & candidior, vmbilico tenus, bifurcata barba: caperatur frōs, rugantur genæ: euaneſcit maxillarum purpura: rutilus capillus migrat in argenteum, & ſubito incaneſcit: cuiuitus paulo ante Iopas, mox Neſtorem refert & ſilicernium. breuiter, facies decrepitum ſenem exhibet, omnino nonagenarium.

Stupet populus, fit admurmuratio, ſibilant, mutuo ſe intuentur, ſatiari non poſſunt ſpectaculo, inſolenti plane ac ſtupendo, hærent attoniti. Tum Epiſcopus, adflatus diuino ſpiritu, docet tam diu victurum fuiſſe patibularium iuuenem, ſi ſe in paterna obedientia & virtutum palæſtra continuiſſet.

Virg. Æn. 10. Iob. 15. Pſal. 38. 5. Quamuis igitur ſtet ſua cuique dies: Et, *conſtituti ſint termini vitæ, qui præteriri non poſſint.* Et, *numerus dierum* præfixus ſit ex præſcientia DEI, eiuſque prouidentia, tamen ſecundum naturæ curſum, quæ producenda erat, in multos annos, vitæ tela, præciditur, DEI iuſſu,

pro-

propter peccata, ſicque moritur peccator *in tempore non ſuo*, nec *dimidiat dies ſuos*, quod de viris ſanguinum Dauid adſerit. Itaque, dum hortor, vt quilibet ad Cygneam ætatem contendat, moneo, vt vitam ſceleribus non breuiorem faciat: ſimulque omnibus mihi dilect. Auditor. ſenectutem bonam precor, quæ Cygnorum eſt ꝓpria; & voto meo illis maxime accidat, quib. Cygnus felicitatē in galea portendit. Quā ille fert cōmode, vt *Cygnus*, qui nō otio, ſuſpicionib. moroſitate, rixis, ſuſurrationibus, compotationibus, & adoleſcentum vitijs, vt inueterati dierum malorum, extremum vitæ fallunt, & inferorum præludunt *Senectutis bona votū.*

Digitized by Google

ſupplicijs, moleſti domeſticis, moroſi, anxij, difficiles, ſibi oneri: Sed qui conſcientia bene actæ vitæ, multorumque benefactorum memores, non dum à virtutum cultu ceſſant, ſed præclara virtutis coronide totius decurſum ætatis ornare adlaborant. Hoc eſt *Cygni* quem laudamus, veſtigijs inſiſtere.

Cygnus traiecta penna moritur.

At quomodo tandem CYGNVS moritur? Perſuaſio eſt, traiectum pennâ decedere. Ouidius:

—— Veluti canentia dura
Traiectus penna tempora cantat olor.

Figmĕtum: cenſet eſſe Aldrou.

Conſentiunt Poëtæ alij, qui narrant, vnde hauſerint, neſcitur, Cygno, ad vitę extremum propinquanti, pennam in capi-

capite natam, paulatim per cerebrum deſcendere, ipſum vero, interea canere, donec moriatur. Si traiectã penna mortuam eſſe dixero Deiparam, non mentiar. Non quod exiſtimem, eam ferro transfixã aut martyrio vita functã: quod olim opinati ſunt nonnulli, oraculo Simeonis falſi, *Tuam ipſius animam pertranſibit gladius.* Sed quod Amoris diuini pennata ſagitta cor animamq; tranſuerberante, obierit.

Apud Ambroſ. Lect. 11 Iſid. de vita & obit SS. c. 68. Beda Luc. 2.

Eſt enim illa grauiſſimorũ Theologorum ſententia, Amorem confeciſſe vitæ Matrem. Amor illi languorem attulit, Amor mori coegit. Iacebat in lectulo, & languebat, nõ tabe, non febri, non cachexia, non maligna aliqua corporis

Maria vulneratur Amore.

conſtitutione,nõ morbo vllo,
Cant. 11.5. qui in illa locum non habuit,
ſed Amore: clamabat, aut ca-
nebat potius, Cygnea voce, in
cælum vibratis oculis: *Fulci-
te me floribus, ſtipate me malis,
quia amore langueo*, Canticor.
11.5. Quæ verba eſſe Deipa-
ræ ſacri interpretes intelli-
gunt: & notat Gulielmus,
non dicere illam; *Langueſco*,
ſed *Langueo*, vt perfectio-
nem Languoris inſinuet; Nam
tantam de calore Spiritus ſan-
cti flammam pii amoris con-
ceperat, quantam capere po-
terat puri hominis modus.
Septuaginta legunt: *vulnerata
caritate*, vere, vere vulnera-
ta iacebat Caritate: confi-
xa erat ſagitta electa; ſagitta-
rio DEO, qui non alius, quam
Amor

Digitized by Google

Amor, & Caritas: nam DEVS Caritas eſt: nec ſagitta erat alia, à Caritate, quam Iſaias vocat ſagittam electam. Hæc illi ſagitta hærebat in corde: & quia ignita, inducebat æſtum & languorem. Languorem animæ quidem ſalubrem, ac vitalem, ſed corpori mortalem, quippe compoſiti diuulſiuam.

Dum enim in ſanctiſſima Virgine ſponſus diuini luminis flammas amoris excitat, illamque, potentiſſime transfigit, animæ iam ſauciæ corpus, functionibus minus aptum vitalibus, decumbit: interim illa vritur cæco omnipotentis igne, ardet, æſtuat, paulatimq; conſumitur. *Nam* DEVS *ignis conſumens eſt*. Quid mirum defice-

ficere vitales ſpiritus, nec reuo cari poſſe animam, aceto, aqua, vino, roſis, vnguine, frictionibus, migrauit enim amans ad amatum. Extaſin fecit Amor: non eſt amplius in corpore, quod animauit: eſt in corde, quod amat animitus, non eſt in terra amplius: eſt in cælo. Arctiſſimum illum nexum vnionis, qui eatenus carnem colligauit, & ſpiritum tãquam nodum Gordium, Amoris ſecuris ſecuit: glutinum illud qualitatum, & tot diſpoſitionum calcem, neceſſariam, ad hanc fabricam conſeruandam, labefactauit Amoris impetus, deſideriorum multitudo, ſuſpiriorum vehementia, contemplationum aſſiduitas. Hinc præceps virium lapſus, deli-

Lege Suar. Tom. 11. in 3. part. Q. 27. Art. 4. Diſp. 21.

Digitized by Google

deliquium, exanimatio, Mors. Sic tandē feliciſſima illa animula corporis vinculis ſoluta in cælum abiit, DEVM vidit, Trinitatem adiit, immortalitatis dotibus cumulata. Quod nulla imagine ſymbolica, quam a litum candidiſſima *Cygno* aptius repræſentatur. Et hæc fortaſſe cauſa magis idonea, *Cygni* in familiarum inſignibus dicandi, vt tot nobiliſſimorum parentum, auorumque immortalia à fortitudine, aliiſque virtutibus, patrata facinora celebrentur, & ad ſimilia inciteтur poſteritas.

Nam fortes creantur fortibus.
Immortales ab immortalibus.

Albedo enim, & illa potiſſimum niuea oloris, vitæ nunquam interituræ perpetuitatem

tem & immortalitatis, poſt mortalitatem, in terris depoſitam, ſignificat in Theologia ſymbolica. Quod me docuit eruditi. Patrum Eccleſiæ Hier. in Eſaiæ cap. 66. vbi de equo albo Apocalypſis 19. ſic ſcribit: *Equo rufo ſedebat Dominus, atq; ſaluator, humanum corpus adſumens. Equo a. ſedebat albo, quãdo poſt reſurrectionem, immortale & incorruptum corpus adſumpſit. Et quicunque eum ſequebantur, candidis vtebantur equis, incorruptis videlicet immortalibus corporib.*

Hom. 21. Euang. Gregorius etiam diſputans de Angelo, Reſurrectionem Domini annunciante, notat, quia enunciare, perennem Chriſti reſuſcitati vitam venerat, & in dextra ſediſſe, & ſtola candida coopertũ apparuiſſe: quod feſtiui-

ſtiuitatis eius, quæ nos ad immortalitatẽ reduxit, eſſet nũci⁹? Sed & profani, cum de herois alicuius ἀποθεώσει differunt, *Candidum* nominant. Quod diſſimulanter facit, vt eruditiſſimus Virgilius, apud quem, cum ſub Daphnidis perſona, obitum Cæſaris Mopſus cecinisset, Menalcas lętiſſimam inter Diuos relationem carmine celebrauit: &, vt adſereret, vnum illum eſſe de cælitibus, diuinitate donatum, ac Deorum filium, ſat fuit dicere:

Apotheoſis

Eclog. 3.

Candidus inſuetum miratur limẽ Olympi
Sub pedibuſq; videt nubes, & ſidera Daphnis.

Quid eſt cãdidus? idem, quod immortalis, beatus, relatus inter Diuos, DEORVM filius:

Pont. lib. ſymb. Mar. Ron. lib. 6. cap. 15.

Albos

Albos enim Deorum filios appellatos auctor eſt Plato, de Rep. lib. 5. Plus aliquid agnoſcit in illo epitheto, Seruius Grammaticus: qui, *candidus*, inquit, id eſt DEVS.

Nos DEO proximum *Cygnum* noſtrum eſſe hoc die factum ſcimus: de quo verius, quam de Daphnide canas:

Candidus inſuetum miratur limẽ
Olympi
Sub pedibuſq; ſuis nubes & ſidera
Cygnus.

Nonne enim candidiſſima illa Anima, cum corporis haud retardata compedibus, in cœlum euolaſſet, ſumma cum voluptate *Deſpexit mare veliuolum, terraſque iacentes*: ſub pedibuſque, quicquid cœlo continetur, ſiderum, Solem ipſum,

Lunam

Lunamque habuit? Quod fingebant olim profani, de fictitiis ſuis Diuis, quos fabulabantur Lunæ inſiſtere vt Plutarchus commemorat, vbi Lunaris calcei rationem reddit, hic ad veritatem accedit. Nos enim non aliam, quam Diuam noſtram Luna calceatam veneramur. *Plutarch. QQ. Rom.*

Sed non ſatisfactum fuit liberaliſſimo bonorum remuneratori DEO hac ſponſæ ſuæ gloria ſingulari illa quidem & inuſitata: ſed quæ non niſi partem illius vnam contingeret. Voluit in conſortium tantæ felicitatis venire corpus: in illud iterum vt notum amæniſſimumque hoſpitium poſt triduum ne, an citius incertum, immigrauit Anima, ſenſus omnes

mnes incredibili lucis inſolitæ ſplendore perfundens, Vtriuſque vero ASSVMPTIONI, & TRIVMPHO à ſeculis inaudito decretus eſt hodiernus dies.

Pompa triumphalis. In eo autem, qua pompa cęli regiam inuecta ſit, quot Angelorum myriadas ſeſe effuderint, quos poſtea comites habuerit: quis fuerit Diuorum adplauſus in aduentu Mariæ reſuſcitatæ, quæ aduenientis ad ſummi Numinis ſolium; adoratio, quod dictioñis genus, quæ SS. Trinitatis ſalutatio: quæ Virginis ſuper omnes Angelorum choros exaltatio: quomodo ſit facta coronatio: quæ adſumptæ, exaltatæ, coronatæ, Maieſtas, dicere non audeo, nã pro dignitate

non

Digitized by Google

non poſſum, ſatius eſt ſilere quam exprimere: quæ ſi exprimere coneris, vt ornes, vituperare cenſeris, dum ob infantiam, plurimum de commendatione detrahis.

Cygni alites Veneris.

At quænam in Aſſumptione ipſa partes eſſe poſſunt *Cygni*, vt & hic locum ſuum habeant. AN expectatis fortaſſe, vt dicam. Quemadmodum olim *Cygni* Veneris vocabãtur alites, & eius fingebãtur currũ trahere: vel bigã conſtituere, *a* Vnde olorina inbiga vehi illa dicebat: &, vel molles cygnos, vel niueos olores *b* agitare vel olorinis alis ſuſtolli, vel iunctis per aëra cygnis iter *c* carpere, vel niueis per inania cygnis polo delabi *d*, vel ad frena citare olores *e*: Ita Diuam noſtram volu-

a Stat. lib. 3 Sylu.

b. Secundi lib 8.

c Ouid. Art

d. Pont. lib. 3.

e. Statius lib. 1.

voluptatis omnis honeſtæ, ac blanditiarum, & elegantiæ Matrem in Cygnea quadriga, iũctis ſex, caballorum vice, albicantibus oloribus, frena regentibus totidem bonorum è numero aligeris Geniis, Aurigarum inſtar, DIVÆ ſubſeruientibus, cæleſte iter ingreſſam: Illos autem

Cantantes pariter pariter plaudentibus alis,
Albaque purpureis frenatos colla capiſtris.

auratum Reginæ cælorum currum ad ipſum vſque SS. Triados ſolium volantes pertraxiſſe.

Nobis non licet eſſe tam profanis.

Dicere hæc fas eſſet, niſi Theologum agerem, quem poëticę iſtiuſmodi hypotypoſes minus fortaſſe deceant. Quam-

Quamuis non ignorem, quod alibi fuſius demonſtro, præter Venerem illam vulgarem, vulgatiq; corporis, quam Poeticam appellare ſoleo, & terrenam, eſſe aliam Theologicam, & cæleſtem: veriſſimam PATRONÆ noſtrę imaginem: quod quemadmodum Venus gignere putatur omnia, quæ naſcuntur in terris; ita illa virtutes Chriſtiano dignas, modo ipſi obſequentes ſumus, in nobis pariat vniuerſas. Huius autem Veneris cœleſtis, volucres ſunt cœleſtes quoq; *Cygni*, candidæ illæ mentes, & immortales, quæ æternæ, ac rerum omnium creatrici, & moderatrici, Menti miniſtrantes haud alienum putarunt à ſua dignitate, Mentis il-

In Theologia varia li. 1. Com. & Exerc. 3.

Digitized by Google

lius ſummæ Matri, ſponſæ, ſorori, his triumphalibus feſtis, famulari, eiuſque frenis ſubdi, & olorum vehentium æque, ac Aurigarum regentium officio fungi. Itaque

Hos molles agitat cæli Venus aurea Cygnos,

Quod Pictoribus noſtris perſuaſum fuiſſe videtur, qui Virginem, ad cæli regiam properantem, aligeris puſionibus, (quoniam Angelos exprimere aliter non poſſunt) cingunt, tanquam totidem albicantib. *Cygnis*, quib. veluti triumphali quadriga in cæleſte Capitoliũ inuehatur.

Sed haud eſt opus his fictionib. vt hieroglyphice *Aſſumptã virginẽ repræſentemus*. Nam huius

ius Alitis velociſſime volantis figura, ad ſuperos proficiſcētis candidiſſima Virgo optime exhibetur, cuius in inſignib. conſtituendis haberi potuit ratio: ꝙ *cygno*, ſiue in ſeculo, ſiue ſupra illud, ad ſuperos delatos familiæ Heroes ſignificare fuerit propoſitū. Certe Gabrielis Angeli ad Mariam volatum, eſt, qui eleganter expreſſit volantib. Cygnis, & laudem habuit: cur nobis non liceat, volātem ad ſidera Diuam, *Cygno* volante efformare?

— Ille altum Zephyris per inane vocatis
Carpit iter, ſcindit nebulas, atque aëra tranat:
Ima petens, pronisq́ leues vix commouet alas.
Qualis vbi ex alto notis Mæandria ripis Sannaz. lib. 1. de Partu virgi.

H 2 Per

Perſpexit vada, ſeu placidi ſtagna ampla Cayſtri
Præcipitem ſeſe candenti corpore Cygnus,
Mittit agens, iamque implumis ſegniſq; videtur
Ipſe ſibi, donec tandem potiatur amatis
Victor aquis: ſic ille auras, nubeſq; ſecabat
Sic noſter niueis Cygnus ſe ſuſtulit alis.
Cygnus olorini duxque decuſq; chori.

Quid enim aliud eſt Mariana Sodalitas, quam CHORVS OLORINVS? In quo vtinam omnes ſint olores, & Cygni: ſed coloris natiui, id eſt albi. Nam de eo, quod inſolens, & pene ἀδύνατον canitur:

Rar.

Digitized by Google

Rara auis in terris nigroq́ſ ſimilli-
ma cygno. Iuuen.

Quaſi niger *Cygnus* eſſe non poſſit. Quod viſum quoque Claudiano, qui ſic cantillat.

Fama prius falſo ſimilis, vanoque Lib. 9.
videri
Ficta ioco, leuior volitare per op-
pida rumor,
Riderique nefas veluti nigrantib.
alis:
Audiretur Olor, coruo certante li-
guſtris.

Vtinam tamen nulli ſint, etiam in olorino Choro. Eſt color ille in *Cygno* malignitatis, fæditatis, infelicitatis ſymbolum. Si quis talis in hoc cætu, exeſſe iubeatur, vel caueatur: Arrogans, ſordidus verſipellis, laſciuus, ebrioſus, blaſ-

phemus, detractor, ſuſurro.

Hic niger eſt Cygnus, hunc Moguntine caueto.

Val ſon. ep. lib. 7. & Aldr. lib 19. p. 31

Et Tu Diuæ Parenti aſſimilare tuæ, quam, vt *Cygnum*, deprædicamus, vere Cygnum; Quia niueus vtrinque candor: ob quam cauſam, Poetæ illum volunt eſſe Hieroglyphicũ: ſed multo magis DEIPARÆ. Ille lacteis plumis: hæc caſtitate, ac ſinceritate; ſed & amico cādet in ſuos pectore. Eſt nihil candidior *Maria*, & fuit ſemper, nulla illa vnquam nigricantem peccati aut malitiæ plumam habuit. Noli, optime Sodalis virgineæ caſtitatis niuem, atra fædantis omnia laſciuiæ aſpergine cōmaculare. Fuit Mater tua *Cygnus* cātandi ſuauitate: Canorus eſt Cygnus

tum

——— *tum potiſſimum*
Vicina ſeram, mori ſenectam cum
premit:

Quomodo, & quam dulciter cantarit morti vicina, audiſti. Quæſo te, mi Sodalis, per delitias tuas, vt ſemper dulciſonos lingua, mẽte, manu, hymnos DEO concinas, & nunquã, tunc autem minime, cum ꝓpi⁹ à tumulo aberis, grunnies. Patronam intuere tuam, vere *Cygnum* extrema ætate cantantem ſuauius. AN præter cauſas, ſuperius recenſitas, quoniã in illo cor ex puritate ſanguinis ti tillat, & per procera colla purior aër prorumpit? Cor purũ, & omnifariam mundum tibi precor. Cor quod ſpiritib. agitur cæleſtis amoris, & non terrenarum rerum carnalium-

que craſſis affectibus, hilaritate ſpiritus decantat, illiuſque modulatio, vitæ ſanctæ harmonia, & morum concinnitas. Apud aquas igitur contemplationis, iuſtus cantillat: qui quanto plus ſeneſcit, tanto ſuauius modulatur, quia ipſo mores redduntur compoſitiores, ac ſibi magis conſonantes. Vitæ enim integritas in ſenibus præclarior eſt: in morte vero ipſa lætatur, atque cum Iacob manibus & pedibus: nempe affectibus, & operibus recte compoſitis, ſuauiter canens, obit. Canit autem: *Mihi viuere Chriſtus fuit, vnde nunc mori lucrum.* Ita neſcio quis Theologus, apud Aldrouandum philoſophatur.

Nec *Cygnum* te repræſentare poſ-

Digitized by Google

re poſſe diffidas, quamuis in vita candorem innocentiæ, multis peccatorum næuis deturpaueris. Eſt enim eadem volucris Peccatoris, pænitentiam agentis, ſacrum ſignum: ſi credimus viro, Cygnea ſemper voce in Cathedra modulanti Antonio Patauino: qui ſe cõmentatur; *Cum per totam vitam noſtram peccata noſtra debeamus quotidie cognoſcere, & omnia, tam particulariter, quam vniuerſaliter confiteri: maxime tamen id conuenit facere circa Mortem. Tunc enim debemus facere, ſicut facit* Cygnus, *qui quando moritur, cantando moritur: & hoc dicunt contingere, propter quãdam plumam, quam habet in gutture. Sed tamen ille cantus doloroſus eſt ei. Cygnus albus eſt peccator*

alii in cerebro ſed putatur fabuloſum.

H 5 ad

ad pœnitentiam conuerſus, ſuper niuem dealbatus. Hic in articulo ſuæ mortis deuote debet canere, id eſt peccata ſua in amaritudine animæ ſuæ recogitare. Pluma in gutture eſt peccati notitia & confeſſio in iuſti ore, ex quo debet procedere cantus doloroſus, qui tunc eſt valde fructuoſus. Sed melius tamen, optabiliuſque eſt, eſſe *Cygnum* candore, nũquam vlla turpitudine, ſaltem lethali, fœdato: quales ſunt Matris Opt. exemplo electi aliquot eius pulli.

Cygnus hominis Amicus. Qui optimã Parentẽ reſpiciunt, etiã vt *Cygnũ* Philanthropia, hominum amore, & familiaritate gaudentem. Amantiſſima eſt hominũ Domina noſtra. *Cygnus* id oſtendit, dum in ſtagnis & foſſis vrbes alluẽtib. liben-

Digitized by Google

libenter agit, quaſi inter homines: Domina, cum in ſuorũ cætu verſatur libentiſſime, dummodo ſint homines nõ beſtiæ: dũmodo cum in honore ſunt, intelligant, nec comparentur iumẽtis inſipientib. Mira ſunt quæ de Cygnorum Philãthropia ſparguntur. Ferunt mortuum quendam, amore hominis, cui male ceſſerat: Phaëtõtem nominat Virgilius. *Natus Cygnus Liguris Philanthropo.* *Virg. lib 10 Æneid.*

Namq́ ferunt luctu Cygnum Phaetontis amati
Populeas inter frondes vmbramque ſororum
Canentem molli pluma duxiſſe ſenectam,
Linquentem terras & ſidera voce ſequentem

Credite mihi, Sodales, ſi mors caderet in immortalem: adeo

DEIPARA amans Sodalium.

veſtram amore flagrat Patrona veſtra, vt ſi curare vos poſſet, dum Mundo carne, vel Dæmonio inuitante, tranſuerſum acti, virtutis ſemitam nulla ſolutis cura, deſeritis: dum ipſi dorſum, ſupina ſacrorum negligentia vertitis, dum calces in eius Filium, improbitate inſignita iactatis; dum Laſciuiæ febri, ſuperbię phrenitide, mania iracũdiæ, acediæ lethargo, ſtupore ignauiæ, auaritiæ apoſtemate, peſtilitate, non corrupti adflatus, & anhelitus, ſed conuerſationis prauæ, ad extrema peruenistis, pro vobis, ſi curari non recuſaretis moreretur; tãtus amor veſtrũ illam vrget. Si quod in illa crimen nunc eſſe poſſet, quæ cũ apud nos egit, fuit impeccabilis

vere

vere de illa, quod de *Cygno* quidam, caneretur; *Crimē amor veſtrum.*

Nec illud eſt omittendum: cenſeri *Cygnum* nautis, & his qui freto agi volunt, proſperos curſus denunciare, & nulli. *Cygnum* inauſpicatam eſſe volucrem: Atque hanc potiſſimum fuiſſe Veteribus cauſſam Cygnis inſignia familiarū exornandi, tum quod artem nauticam homines docuerint tum quod augurio nauigantibus proſpera portēdant, vt antiquitatis gnari opinãtur. Certe; Poëta princeps ex Augurū diſciplina vt Æneæ; *Cygni Nautis fauſti.* *Vlyſſ. Aldrou. lib. 19.*

—— —— reduces ſocios, claſſemq; relatam

—— & in tutum verſis Aquilonibus actam

perſuadeat, inducit Venerem Cygnorum agmen oſtendentem:

Aſpice bis ſenos lætantes agmine Cygnos
AEtherea quos lapſa plaga Iouis ales aperto
Turbabat cœlo, nunc terras ordine longo,
Aut capere, aut captas iam deſpectare videntur.
Vt reduces illi ludunt ſtridentibus alis
Et cœtu cinxere polum, cantuſque dedere,
Haud aliter puppeſque tuæ pubeſque tuorum
Aut portum tenet, aut pleno ſubit oſtia velo.

Ob quam cauſam fortaſſe Caſtorem & Pollucem, quo à Ioue in *Cygnum* mutato, prodijſſe fingebant Poëtæ, velu

Digitized by Google

ſidera Nautis auſpicata cele-brant, tanquam Nautarum Numina, eoſque Cygnos in clypeis geſtaſſe memorant: & libenter ſane illa ſigna ſpectan tur à nauigantibus.

Multos hodierno die, quip pe triumphali ſuo, conſequu-ta eſt titulos, PATRONA no-ſtra, ſed neſcio, an vllum, ex o-mnib. quod hominum generi ſit magis ſalutare, quã STELLA MARIS, id eſt, nauigantiũ au-ſpicatum ſidus, q̃ non eſt aliud quam *Cygnus in cælo*. Si itaque hodierno die, MARIA, tan-quam *Cygnus* in cælum eſt re-cepta, conſtituta eſt mihi, vt STELLA MARIS, & in ma-ri fluctuantimm certiſſimum præſidium: id eſt, omniũ no-ſtrûm. Quid enim eſt MA- *Titulus Stella Maris.*

RE, niſi

RE, niſi Mundus in quo degimus, continuis agitari fluctibus ſolitum: mare magnum & ſpacioſum manibus, in quo deſcenditur vſque ad abyſſos, calamitatum depreſſione, & aſcenditur, ſed à paucis, vſque ad cælos proſperitatis exaltatione. Hodie igitur initium ſumpſit illa toties à nobis repetita, ſemperque repetenda ſalutatio: AVE MARIS STELLA, hoc eſt, AVE CYGNE. Quam eſſe genuinam nominis Mariæ interpretationem ſcribit S. Hieronymus, contra quem pugnãt Nouatores ſcioli. Nos viro eruditiſſimo, cui auctoritatem præter infinitam lectionem, & linguæ Hebraicę notitiam ſanctitas conciliauit, adhæremus, quamuis difficile

Digitized by Google

ficile ſit thema grammaticum producere. *Vide Delr. Polm. 11.*

Hoc magis laborandum, vt illam nobis, vita, caſtiſſimisq; precibus conciliemus, ne in hoc tẽpeſtuoſiſſimo mari nauigantes, naufragium, & precioſiſſimarum Mercium, tot ſudorib. paratarum, iacturam faciamus. Hac fauente, ſecura eſt nauigatio. Eſt enim certũ Prædeſtinationis ſignũ, quod alibi probo, erga Virginẽ DEIPARAM, ſingulari pietatis affectu ferri.

At cur nauigantib. proſpera portendunt *Cygni*? Cauſam dat Ornithologus *Spind. de B. V. ca. 39.*

Cygnus in auguriis nautis gratiſſimus ales: *Seruius.*
Hunc optant ſemper, quia nunquam mergitur vndis.

Can-

Candidiſſima Virgo, vt nũquam mundani pelagi vndis merſa fuit, ita, quibus benigne adfulget, ne obruantur vnquã eſt cauſa. Ad hãc igitur Maris Stellam nos conuertamus, & ſuppliciter poſtulemus, vt pro cellis æquoris vorticoſi agitatos, & in ſpiſſiſſima errorũ caligine palantes, ad patriæ Cæleſtis, & ſalutis portum, manuductrice luce benignitatis ſua perducat.

Faciet haud dubie, qu eſt erga nos beneuolentia. N Cygnum exprimit, tum tot ctis antea de cauſis; tum v maxime PHILANTHROPI Cuius etiam fortaſſe in in gnibus gentilitijs habita rati vt Humanitas Maiorum d prædicaretur, & ad ea de

dem incitaretur ſeri nepotes. Et mihi, ſi Sodalitatis MARIANÆ Inſignia conſtituenda eſſent, quę alias deſcribam, cum cæteras volucres, de quibus ſingulis feſtiuitatibus actum, in campo vt vocant, ſeu ſcuto collocarem, tum *Cygnum*, volantis ſpecie, Galeæ imponerem.

Amantiſſ. hominis eſt Cygnus, amantiſſ. ſuorum Virgo B. Vnum eſt quod fortaſſe minus commode, à Cygno ad DEIparam transferatur. Auctor eſt Tertullianus, Cygnū Hypocriſis eſſe Symbolum, quia ſub purpureæ niuis albedinē tetram carnis, & cutis lauitiem recondat. Hinc verſipelles & Simulatores quibuſdam Cygnus notat. Quemadmo-

Tertul. lib. de cibis Lud De'rio in florid. Paneg. 2. de Nati.

admodum enim , inquiunt, hæc volucris plumis candicat, carnem habet nigram: ita peſſimum illud hominum genus extrinſecus quidem cãdidum hoc eſt , probitate conſpi cuum comparet : intus ver nigrum exiſtit : hoc eſt om ni vitiorum labe , inquin tum.

Eſt hæc non õio inepta in go:ſed, vt Symbola ſolẽt, ha minus accommodate dete quebitur ad Diuam noſtra quæ de ſeipſa pronunciat: *gra ſum ſed formoſa* : Nigre nem ecce candori copu Quod licet quidam refe ad Virginis impręgnation cum, qui grauidam videb deintegratam opinabar

Alanus. Erat nigra , inquit Ala

hı

Digitized by Google

humana opinione, ſed formo ſa rei veritate, id eſt, illibata. Alij ad omnes doloris, laborumque cauſas, quos tota vita fuit perpeſſa, initio maxime cum fugeret Herodem, & crederetur filium è fabro genuiſſe. Non nemo ad paupertatem parentum, ex quibus nata. Gulielmus, & Hailgrinius ad Paſſionis tempus, quando morienti filio adſtitit, mater doloroſa, & obnubilato Sole, obnubilatus fuit ſplendor, ac decor, quem hæc Luna pulchrior, de Sole ſuo hauriebat. Tamen, quid vetat, accommodatitio ſenſu, intelligere de *Cygno* moriente: deinde vero paulo poſt rediuiuo? Nigra in morte, ſed formoſa mox in reſuſcitatione: Nigra,

Rupertus.

gra, quia decolorata communi hominum ſorte in deceſſu: ſed formoſa immortalitatis colore, & ſplendidiſſimo fulgore æternitatis. Nigra etiam, quia à Iudæis popularibus deſpecta: ſed formoſa: quia ab Apoſtolis, vndique confluentibus honore debito culta. Quod de Iudæis dico, non ſine auctore adfirmo. Idem enim auctor, apud Metaphraſtem fidem facit, & de palmæ ramo DEI Genitrici morieti in victoriæ ſignum allato, & de Apoſtolis eodem momento ex omnib. orbis partibus. Ieroſolymā ad obitum eius, per aëra in ſublime delatis: & de miraculo facto in Iudæum, qui feretrum, quo ad ſepulturam ferebatur, eſt co-

Melito Vide Baro. A. 62.

Digitized by Google

eſt conatus euertere. Deniq; nonne etiam- num eſt *Nigra* oculis ſectariorum, & Mario-maſtygum, *Formoſa* oculis Catholicorum: & maxime Sodalium? Vere *Cygnus*, cutis nigredine: plumarum formoſitate: ſed illa non eſt, niſi opinionis vanæ, hoc ſolidæ veritatis.

O dignum amari *Cygnum*! Fac Domina, vt Te amemus, ſicut venerari cupimus, vere *Cygnum*, niue candidiorem, puritatis amantiſſimam, cantandi ſuauitate dulciſſimam; hominum, Tibique ſingulariter deditorum curatricem diligentiſſimam. TIBI NOS, quod ſumus, donamus; quod poſſumus, vouemus; quod dicimus, dicamus: quod

quod facturi in poſterũ, ſpondemus, conſecramus.

Diua faue, & niueis felix allabere cygnis.

VIRGO CANDIDISSIMA ORA PRO NOBIS.

ORA-

Digitized by Google

ORATIO QVARTA.

Symbolum IV.

GALLINA.

MARIA-NATA.

Ita vos collegi vt Gallina pullos ſuos ſub alas ſuas, lib. 4. Eſdræ cap. 1. 30.

Mater amantiſſima ora pro nobis.

NATÆ recens Virgini dicamus GALLINAM, domeſticas inter volucres, nobis familiariſſimam, ac maxime fructuoſam. Qua ex alitibus, quas Deiparam Symbolice

 refer-

Digitized by Google

referre, quot feſtis eius explicamus, nulla magis expreſſa, ac naturalis eſt imago: nulla tot coloribus, & tam ſcitis diuinam eius formam exprimit: nulla pluribus cum illa proprietatibus, communicat. Quocirca, ſi ceterarum contemplatio Auicularum, vnius oculi attentiſſimam inſpectionem impetrauit: hæc vtriuſque immotum in pulcherrimi Symboli ſpeciem obtutum: nimirum, aurium, animique diligentiſſ. attentionem poſtulat. Adſis Patrona.

Aiebam maxime propriam, & naturalem, in Symbolico theatro Virginis imaginem eſſe Gallinam. De quo dubitare non ſinit Mariæ filius: qui
ſe

Digitized by Google

ſe Gallinam teſtatur ſolenni carmine, quod in Iudæos minitabundus, aliquando intorſit: *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum Gallina.* Gallina autem, non niſi Gallinæ eſt pullus. Gallina Chriſtus, Gallina ergo Maria. *Matth. 23. 37.*

Sed quare potius in Natiuitate? Nam ita Symbola hæc Deiparam exhibent, vt non minus feſtiuitatum, quam Dominæ in ijs cultæ ſint icones. An fortaſſe, quia naſcitur illa, quæ iam tunc fœcunditatis erat Mater? An potius, quia Maria in Natiuitate ſalutem ſpondebat mortalibus, cuius eſt hieroglyphicum Gallina? An etiam,

quia iam tũc expandebat protectionis ſuæ alas, vt congregaret pullos, ac tueretur, ne infernalis miluus raperet: ꝙ eſt proprium Gallinæ? O bona Mater, vix nata, & de nondum nata ſibi prole ſolicita! Sed hæc paulo fuſiùs deducenda ſunt.

Gallina fæcunditatis Symbolum. Imprimis itaque Gallina fœcundæ matris eſt Symbolum, tum ob ouorum, quæ nonnullæ gemina ſingulis diebus edunt, tertio etiam nonnunquam addito: tum quod pariant omnibus anni temporibus, à quibus, licet Ariſtoteles, ac Plinius, binos brumales menſes excipiant: tamen experientia conſtat, & teſtatur Vlyſſes Aldrouan-

Pier. lib 24 Aldr li. 14 Ornith.

Lib. 14. pag. 219.

uandus, in ſua Ornithologia, nonnullas & his diebus oua profundere. Et ſunt, quæ tam multa pariant, vt id bis etiam die faciant: Magna hæc eſt fœcunditas, cui nulla par in volucrum aliarum genere.

Iam lætandum nobis in Natiuitate Beat. Virginis monet diuina Pſaltria, quod Gallina mundo, nobisque obuenerit, fœcunditatis inauditæ, & incredibilis: quippe, non ouorum paucorum, ſed Deipara, & myriadum aliquot hominum. *Glorioſæ Virginis Mariæ ortum digniſſimum recolamus, quæ & genitricis dignitatem obtinuit, & Virginalem pudicitiam non amiſit.*

ſit. Natiuitas tua DEI-GENITRIX *Virgo, gaudium annunciauit Vniuerſo mundo: Ex Te enim ortus eſt Sol Iuſtitiæ Chriſtus Deus noſter: Qui ſoluens maledictionem, dedit benedictionem, & confundens mortem, donauit nobis vitã ſempiternam.*

Quibus verbis duplex fœcunditas Magnæ Matris inſinuatur: vna Naturalis: altera Myſtica. Naturalem oſtendit, pariendo Chriſtum, cuius fuit naturalis parens: hunc enim dum peperit, tot edidit filios, quot nomine reque ſunt Chriſtiani. An non ex hoc vno, ſemen eius multiplicatum eſt ſuper Stellas cœli, & ſuper arenam, quæ eſt in littore maris?

ris? Celebratur ab hiſtoricis, vt inſignitæ fœcunditatis fœmina, quæ partu vno edidit quatuor geminos; mares duos, fœminas totidem: alia, quæ ſeptem profudit: quædam viginti liberorum mater, quatuor vicibus enixa, cum quinos ſingulis vteris edidiſſet. Sed hæc in prodigijs numerant aliqui. At illud magis, quod Margarita comes Hollandiæ, trecentos ſexaginta filios viuos, ita, vt baptiſmi charactere inſignirentur, vno partu produxerit. Verum, quid hæc ad fœcunditatem illius, quæ ſemel enixa, tam numeroſam prolem edidit, vt dici mereatur omnium Mater viuētium. Quid autem dicere attinet

Solin. ca. 11. Plin. lib. 7. cap. 3. Ariſtot. li. 7. hiſt. c. 4. Gell. li. 10. cap. 2.

Annal. Holland. Genebr. in Clem. 5. Meielan. 8.

I 4 de fœ-

Digitized by Google

de fœcunditate myſtica, quæ orbem vniuerſum complectitur, & Mariam, vt Matrem inuocat? Regna intuere, & ampliſſimas prouincias, quarum incolas omnes Marianos dicere poſſes, tanquam Mariæ filios, quod per eam, à Filio vitam ſe obtinuiſſe fateantur, & conſeruari. Non ſola Hungaria, Mariæ familia nominari optat, quamuis hunc titulum à Sancto ſuo Rege Stephano habeat, qui illam Dei-parenti conſecrauit: Sed Gallia, Hiſpania, Germania, Belgium, cæteræque orbis Chriſtiani prouinciæ, quarum non minor eſt, in optimam ſuam parentem adfectus.

Suri. in vit. Can. lib. 5. de B. V. c. 28

Sed

Sed nihil vſque adeo Fœcunditatem ſpiritualem Gallinæ N. prodit, ac Sodalitatum partheniorum propagatio.

Quam breui omni tempore, per Europam vniuerſam, poſtea vero etiam per Americam, nouum orbem, & Indias, tum, quæ ad Orientem, tum, quæ ad Occidentem ſpectant, innumera omnis generis, ſortis, conditionis, ſiue ſecularium, ſiue Eccleſiaſticorum inſtituta ſunt Sodalitia ſub Auguſtiſſimo MARIÆ nomine, quæ illi omni obſeruantia, & debito cultu, tanquam DEI, & ſuæ parenti benigniſſimæ deſeruiunt: cum per eam ad vitam meliorem ſe traductos non dubitent, &

ſalutem ſe conſequuturos, nō minus æternam, quam temporariam, eius opitulatione, à DEO conſtantiſſime ſperent.

Gallina Symbolum Salutis. Quod vt aſſeram, monet me GALLINA, quæ arcanam ſalutis ſignificationem continet apud Symbolicos. Quod illi ex naturæ ſchola, quæ fallere non ſolet, hauſerunt. *Pie. li. 24. Aldr. li. 24. pag. 276.* Ex ea enim habetur, quod experientia comprobat, tantā vnius Gallinæ carnē ad vſum medicinæ hominibus vtilitatem præbere, vt nullus propemodum corporis, cum internus, tum externus ſit affectus, qui ex ea non hauriat remedium. Præterquam quod nullus alius ſit cibus, qui in ægritudine alat, & non oneret

exce-

excepto eo, qui à Gallina petitur. Cuius auctor eſt Raſes, qui centum annos medicinã fecit omniaq; ex diuturna experiẽtia habuit, quæ ſcripto deinde ad poſteritatem tranſmiſit. Hinc factum, vt veteres ſuperſtitioſe quidem ſi externũ ritum ſpectes: ſapienter, ſi Symbolum, Æſculapio ſalutis Præſidi, Gallinam immolarent, tanquam ſalubritatis indiciũ. Ferũt enim id ſacrificij genus ideo inſtitutum, q̃ earum caro ſit leuiſſimæ digeſtionis, ac proinde languentib. commoda. Adhæc: quod nulla in Gallina ſit particula, quamuis excrementa etiam annumeres, ex qua aliquam Medicus vtilitatem non percipiat, quod lõgiſſima partiũ enumeratione

ſalutem ſe conſequuturos, nõ
minus æternam, quam tem-
porariam, eius opitulatione,
à DEO conſtantiſſime ſpe-
rent.

Gallina Symbolum Salutis. Quod vt aſſeram, mone
me GALLINA, quæ arcanan
ſalutis ſignificationem conti
net apud Symbolicos. Quo
illi ex naturæ ſchola, quæ fa
Pie. li. 24. Aldr. li. 24. pag. 276. lere non ſolet, hauſerunt
Ex ea enim habetur, quo
experientia comprobat, tant
vnius Gallinæ carnẽ ad vſu
medicinæ hominibus vtilit
tem præbere, vt nullus pr
pemodum corporis, cum in
ternus, tum externus ſit aff
ctus, qui ex ea non hauriat r
medium. Præterquam quo
nullus alius ſit cibus, qui in a
gritudine alat, & non onere

exc

excepto eo, qui à Gallina petitur. Cuius auctor eſt Raſes, qui centum annos medicinā fecit omniaq́; ex diuturna experiētia habuit, quæ ſcripto deinde ad poſteritatem tranſmiſit. Hinc factum, vt veteres ſuperſtitioſe quidem ſi externū ritum ſpectes: ſapienter, ſi Symbolum, Æſculapio ſalutis Pręſidi, Gallinam immolarent, tanquam ſalubritatis indiciū. Ferūt enim id ſacrificij genus ideo inſtitutum, ꝙ earum caro ſit leuiſſimæ digeſtionis, ac proinde languentib. commoda. Adhæc: quod nulla in Gallina ſit particula, quamuis excrementa etiam annumeres, ex qua aliquam Medicus vtilitatem non percipiat, quod lōgiſſima partiū enumeratione

Digitized by Google

ſalutem ſe conſequuturos, nō minus æternam, quam temporariam, eius opitulatione, à DEO conſtantiſſime ſperent.

Gallina Symbolum Salutis.

Quod vt aſſeram, monet me GALLINA, quæ arcanam ſalutis ſignificationem continet apud Symbolicos. Quod illi ex naturæ ſchola, quæ fallere non ſolet, hauſerunt. Ex ea enim habetur, quod experientia comprobat, tantā vnius Gallinæ carnē ad vſum medicinæ hominibus vtilitatem præbere, vt nullus propemodum corporis, cum internus, tum externus ſit affectus, qui ex ea non hauriat remedium. Præterquam quod nullus alius ſit cibus, qui in ægritudine alat, & non oneret,

Pie. li. 24. Aldr. li. 24. pag. 276.

exce-

Digitized by Google

excepto eo, qui à Gallina petitur. Cuius auctor eſt Raſes, qui centum annos medicinã fecit omniaq; ex diuturna experiẽtia habuit, quæ ſcripto deinde ad poſteritatem tranſmiſit. Hinc factum, vt veteres ſuperſtitioſe quidem ſi externũ ritum ſpectes: ſapienter, ſi Symbolum, Æſculapio ſalutis Prę ſidi, Gallinam immolarent, tanquam ſalubritatis indiciũ. Ferũt enim id ſacrificij genus ideo inſtitutum, q, earum caro ſit leuiſſimæ digeſtionis, ac proinde languentib. commoda. Adhæc: quod nulla in Gallina ſit particula, quamuis excrementa etiam annumeres, ex qua aliquam Medicus vtilitatem non percipiat, quod lõgiſſima partiũ enumeratione

ſalutem ſe conſequuturos, nõ minus æternam, quam temporariam, eius opitulatione, à DEO conſtantiſſime ſperent.

Gallina Symbolum Salutis.

Quod vt aſſeram, monet me GALLINA, quæ arcanam ſalutis ſignificationem contiLnet apud Symbolicos. Quod illi ex naturæ ſchola, quæ fallere non ſolet, hauſerunt. Ex ea enim habetur, quod experientia comprobat, tantā vnius Gallinæ carnē ad vſum medicinæ hominibus vtilitatem præbere, vt nullus propemodum corporis, cum internus, tum externus ſit affectus, qui ex ea non hauriat remedium. Præterquam quod nullus alius ſit cibus, qui in ægritudine alat, & non oneret exce-

Pie. li. 24. Aldr. li. 24. pag. 276.

Digitized by Google

excepto eo, qui à Gallina petitur. Cuius auctor eſt Raſes, qui centum annos medicinã fecit omniaq́; ex diuturna experiẽtia habuit, quæ ſcripto deinde ad poſteritatem tranſmiſit. Hinc factum, vt veteres ſuperſtitioſe quidem ſi externũ ritum ſpectes: ſapienter, ſi Symbolum, Æſculapio ſalutis Pręſidi, Gallinam immolarent, tanquam ſalubritatis indiciũ. Ferũt enim id ſacrificij genus ideo inſtitutum, ꝙ earum caro ſit leuiſſimæ digeſtionis, ac proinde languentib. commoda. Adhæc: quod nulla in Gallina ſit particula, quamuis excrementa etiam annumeres, ex qua aliquam Medicus vtilitatem non percipiat, quod lõgiſſima partiũ enumeratione

de fœcunditate myſtica, quæ orbem vniuerſum complectitur, & Mariam, vt Matrem inuocat? Regna intuere, & ampliſſimas prouincias, quarum incolas omnes Marianos dicere poſſes, tanquam Mariæ filios, quod per eam, à Filio vitam ſe obtinuiſſe fateantur, & conſeruari. Non ſola Hungaria, Mariæ familia nominari optat, quamuis hunc titulum à Sancto ſuo Rege Stephano habeat, qui illam Dei-parenti conſecrauit: Sed Gallia, Hiſpania, Germania, Belgium, cæteræque orbis Christiani prouinciæ, quarum non minor eſt, in optimam ſuam parentem adfectus.

Suri. in vit. Can. lib. 5. de B. V. c. 28

Sed

Sed nihil vſque adeo Fœcunditatem ſpiritualem Gallinæ N. prodit, ac Sodalitatum partheniorum propagatio.

Quam breui omni tempore, per Europam vniuerſam, poſtea vero etiam per Americam, nouum orbem, & Indias, tum, quæ ad Orientem, tum, quæ ad Occidentem ſpectant, innumera omnis generis, ſortis, conditionis, ſiue ſecularium, ſiue Eccleſiaſticorum inſtituta ſunt Sodalitia ſub Auguſtiſſimo MARIÆ nomine, quæ illi omni obſeruantia, & debito cultu, tanquam DEI, & ſuæ parenti benigniſſimæ deſeruiunt: cum per eam ad vitam meliorem ſe traductos non dubitent, &

Google

ſalutem ſe conſequuturos, nō minus æternam, quam temporariam, eius opitulatione, à DEO conſtantiſſime ſperent.

Gallina Symbolum Salutis. Quod vt aſſeram; monet me GALLINA, quæ arcanam ſalutis ſignificationem continet apud Symbolicos. Quod illi ex naturæ ſchola, quæ fallere non ſolet, hauſerunt. *Pie. li. 24. Aldr. li. 24. pag. 276.* Ex ea enim habetur, quod experientia comprobat, tantā vnius Gallinæ carnē ad vſum medicinæ hominibus vtilitatem præbere, vt nullus propemodum corporis, cum internus, tum externus ſit affectus, qui ex ea non hauriat remedium. Præterquam quod nullus alius ſit cibus, qui in ægritudine alat, & non oneret,

exce-

Digitized by Google

excepto eo, qui à Gallina petitur. Cuius auctor eſt Raſes, qui centum annos medicinã fecit omniaq; ex diuturna experiẽtia habuit, quæ ſcripto deinde ad poſteritatem tranſmiſit. Hinc factum, vt veteres ſuperſtitioſe quidem ſi externũ ritum ſpectes: ſapienter, ſi Symbolum, Æſculapio ſalutis Prę-ſidi, Gallinam immolarent, tanquam ſalubritatis indiciũ. Ferũt enim id ſacrificij genus ideo inſtitutum, ꝗ earum caro ſit leuiſſimæ digeſtionis, ac proinde languentib. commoda. Adhæc: quod nulla in Gallina ſit particula, quamuis excrementa etiam annumeres, ex qua aliquam Medicus vtilitatem non percipiat, quod lõgiſſima partiũ enumeratione

Digitized by Google

Vlyſſ. Aldr. lib. 14. pag. 277. Vlyſſes Aldrouandus demonſtrat, initio, à morbis vniuerſalibus ducto.

Apodoſis Symboli. Quid hic neceſſarium aliud, ad Symboli apodoſin conficiendam, proferre, quã quod cotidie ingeminamus, in litaneutico carmine, SALVS INFIRMORVM? Salus effectiue, dicunt Philoſophi, quia ſalutem procurans, tam corporis, quam animæ. Eſt-ne morbus aliquis in vlla hominis parte, à ſummo capitis, ad imũ plantę (texe ſi placet, catalogum ægritudinum) cui ab hac Diua ſoſpita, non ſit petitum, præſtitumque præſentaneum remediũ? O quam iucundum eſſet, ſi id temporis huiuſce permitteret ratio, non tam, cito pede,

quam

Digitized by Google

quam volante mente, percurrere, tot Mariæ, tanquam morborum omnium curatrici, per orbem vniuerſum erecta templa, in iiſq; inſpicere & numerare anathemata, tabellas votiuas, cereas icunculas, ſanitatis impetratæ teſtes, nullius occurreret morbi nomen, quamuis noſtris in partibus incognitum, ab illa malorum auerruncatrice non diſpunctum.

Nec corporis ſaluti magis, quam animæ, quæ pluris faciẽda, conſulit: ſuperbiam illa æque, ac cephalalgiam: vanitatem, non minus, quam vertiginem: iracundiam, haud frequentius, quam rabiem, pigritiam non ſecus, ac lethargum: ignorantiam, tam facile, quam ophthalmiam: libidinem, vt

tabem, guloſitatem vt bulimū, auaritiam, vt cachexiam depellit, & ſibi deuotum omnib animæ moleſtiis liberat. Siue interceſſione, ac ope exterius porrecta, ſiue ſui ipſius contēplatione, & exemplo, tanquā delicatiſſimi cibi, & velut è Gallinæ ſoſpitatricis pulpa confecti maſticatione. Nō eſt enim vlla pars vitæ Mariæ, ſicut nulla particula Gallinæ, quę diligēti ſalutis ſuæ curatori non proſit, ſi conſiderationi ſubiiciatur, & referatur ad vſum, non conducat ad ſanitatem. Vere, ſalus Infirmorum. Quapropter merito:

O VIRGO *Mater virginum*
Te fuſa gens mortalium
Per abditos mundi ſinus;
Iber, Britannius, Sarmata

Ciuiſ-

Digitized by Google

Ciuiſq; flaui Tybridis
Salutis indigens adit.
Te florido, qui margine
Germanus, aut Gallus premit
Rheni latus, Moſæ latus,
Salutis indigens adit.
Hic mentis, ille corporis.
AEger, petit ſolatium.
Et impetrat.

At non gaudendum ad *Gallinæ* ſalutiferæ exortum? *Hodie nata eſt B. Virgo Maria ex progenie David, per quam ſalus mundi credentibus apparuit, cuius vita glorioſa lucem dedit ſeculo. Natiuitatem B. Mariæ virginis cum gaudio celebremus, per quam Salus Mundi credentib. apparuit.* Hodie nata eſt B. Virgo Maria At quomodo nata? Non eſt ex

Digitized by Google

ſtimandum, illam vulgari modo natam, quę nouum fuit orbis miraculum. Prodigioſa quandoque *Gallinarum* eſt natiuitas. Iucundum eſt lectu, quod vt oſtentum, ita narrat Apuleius. *Vna de cætera cohorte* Apul. l. 10. Gallina *per mediam curſitans aream clamore gemino, velut ouū parere geſtiens, perſonabat. Eam ſuus dominus intuens: ô bona, inquit, ancilla, & ſatis fæcunda, quæ multo iam tempore nos quotidianis partubus ſaginaſti, nunc etiam cogitas, vt video, guſtulum præparare: &, heus inquit, puer, calathum fætui deſtinatum angulo ſolito collocato, ita, vti fuerat iuſſum procurante puero,* Gallina, *conſuetæ lecticulæ, ſpreto cubili, ante ipſos pedes Domini præmaturum, ſed magno prorſus futurum ſcrupulo*

pra-

Digitized by Google

prodidit partum, non enim ouum, quod ſcimus illud, ſed pinnis & unguibus, & oculis & voce etiam perfectum edidit pullum, qui matrem ſuam continuo cepit comitari. Prodigioſum non ſine cauſa habitum, *Gallinam* cum ouum parere ſoleat, eius vice viuum edere pullum.

Gallina fuit MARIA, ſed non vt cæteræ illius ordinis ex vtero materno imperfecta non diſtincta membris, non dotata vitali ſpiritu, non ornata cultu corporis, & animę prodiit. Naſcitur hodie ex Annæ tanquam effętæ Gallinæ ſterili ventre, omnibus abſoluta partibus, completa articulis, inſtructa dotibus, ad miraculum ſpecioſa puella, futura DEI Mater, Maria Gallinaceus pullus.

Vna

Digitized by Google

Vna puellarum modo
ma nata eſt,
Fingite, quam hic oculi
ſugatis adeſſe:
Brachiolum tractare t
ſpargere ocellos,
Corda regit, quib. ipſa
enodare comarum
Aurum, dignumq́ impe
re vultum:
Diuam aliquam, reor el
tis Olympo.
Ego ſane,
Me niſi fallat amor, n
magine Diam
Infantem aſpicio. Noſtra
tia Natæ?
Corda merent oculi, fac
amoreſu.
Quam mihi ſtellatus
infunderet Argus

In mea membra, oculis Diuam, ut modo mille viderem
Perq́ vias modo mille animam peruaderet eius
Mortales, quæ ſola beat, forma aurea frontis.
Quid prius admirer? Natæ cultumue, decuſue?
Eſt in utroq́ lepos Dominamq́ exornat utrumque

Sed me magis rapit, & dignior admiratione eſt interna animæ ſpecies, quæ omnibus perfecta numeris in hoc pullo fuit cum in lucem fuit editus. Eſt enim hoc perſuaſum Chriſtianis omnibus, qui diem natalem Virginis Beatiſſ. ritu ſolenni colunt, eam ſanctitate, gratia, ac virtutibus, (quæ animæ velut membra ſunt,) ex aluo materna egreſſã. Quod ſi diſqui-

S. Thom. 3. p. Q. 27. Artic. 1.

quiras, vnde nam id
Reſpondet Angeli
In ſacris quidem lit
eſſe perſcriptum :
traditionem Eccle
eam in vtero matr
fuiſſe ſanctitatem a
ſane eſt credendum
DEIPARÆ priuileg
quæ aliis ſanctis fue
ſa. Io. Baptiſta ſpirit
pletus eſt adhuc ex
tris ſuæ. Hieremi
fuit, antequam natu
muniter Patres anti
runt, quicquid refra
niores aliquot Doct
& B. Virgo in vtero
ctitatem eſt conſeq
Verum, eſt ne on
catholica credendu
ram ante ortum ſu

Orig. Hom. 1. in Hier. Tert. Lib. de anima c. 26. Ath. Or. 4. cont. Arian. Nazia. Orat. 1. Amb. Luc. 1 Leo Serm. de Nat Ber. nar. ep. 174.

ſanctã? Caietanus in opuſculis Theologicis, adfirmat, hoc tantum probabiliter, & piè in Eccleſia credi. Sed caſtigat Caietanum Catharinus, quem etiam arguit Cordubenſis, qui volunt, fide Catholica credi, Patronam noſtram in Sanctitate natam eſſe. Alij exiſtimant, oppoſitum non quidẽ contra fidem eſſe, ſed fere errorem in fide continere. Prudens eſt reſponſum, in hac materia Ioannis Azorij, Eccleſiaſticam traditionem videri in hac parte fidem facere. Nam ejuſmodi Eccleſiæ traditione multa alia credimus, quamuis ex Sacris litteris ea non habeantur, atque colligantur, Mihi ſane nullum ea de re eſt dubium.

Tom. III. Tract. c. 1. Cath. lib. 4 in Caiet. Cordu. lib. Q. 44 conc. 4.

Azor. Tom. II. Mora. lib I. c. 19. Q. 2.

Sed

Sed vt perſpiciat
perfectus fuerit Pull
ſter in ortu: adiungo
lum ſanctificatam pr
vtero:ſed cum plenc
tionis vſu,aptam ſpe
bus,& conſummatar
logam, dignam prim
tiæ diuinioris laurea.
Lib.3 Com 9.Exer.3. Diſp.2. monſtrauimus,in Th
Parte 1. ſed iuuat hic
ſententiã eximii Deip
toris Bernardini Sene
omnẽ ambiguitatem
adfecto.

S.Bernard. Tom.1.Ser. 61.art.3.c. 7.& To.11. Ser. 51.c.2. *Virgo*,inquit,*dum e*
ro S.matris,habuit vſum
bitrii,& lumẽ perfectum
lectu,& ratione:& ad ta
templationem ſublimata
iam in vtero matris perfe
templaretur , quã vnqua

contemplatus quiſquam in perfe-ctâ ætate.

Rationem addunt Dionyſius Carthuſianus, & Iacobus Chriſtopolit. Epiſcopus, comparatione hac facta. *Si Ioannes adhuc in vtero matris Chriſtum cognouit, & exultauit, vſu rationis miraculoſe præuentus, cur non amantiſſima Dei MARIA, quæ à nullo illuſtrium vincitur, imo ſuperiat vniuerſos, credatur, ex ſupernaturali illuminatione ante ſolitũ tẽpus vſu rationis frequenter præuenta, & ante coætaneas ſuas aſſiduum & cõpletum rationis vſum ſortita.* Quod ſi reuelationes B. Brigittæ factæ, quæ circumferuntur, indubitatam fidem facerent, nihil eſſet hac re certius. In iis enim hæc virginis

Cart. lib. de laud. virg. art. 11. To. oper. min. Iacob Chriſt. in Cant. virg.

Apud Dionyſ. loc. cit. Art. 6.

ginis ipſius referuntur verba: *Cum anima mea ſanctificabatur, & ſuo corpori iungebatur, tanta animæ meæ aduenit lætitia, vt impoſſibile ſit effatu.* Pollebat igitur rationis vſu, ſine quo, talis, tantaque, cuius ſuperſit recordatio, non eſt lætitia.

Apoc. 12. 1.

Barrad. lib. 4. Can. cap. 3. p. 472. coll. 1. Et 2.

Quod roborat non omnino aliene Sebaſtianus Barradas, illo Ap. 12. vbi virgo Deipara Sole amicta prędicat̃: *Mulier amicta Sole.* Amicta nimirũ omni ex parte ſiue in vtero ſiue extra vterum, ſolis: id eſt ratio nis ſplendore ac vſu, quo nun quam caruit. Adde illud Pſalmographi. *Thronus meus ſicut ſol in conſpectu meo*: id eſt, Virgo Chriſti Thronus; ac Dei (vt de monſtrat integro volumine Petrus Antonius Spinellus) ſo li fui

Pet. Ant. Spin. lib. cui tit. Thron. DEI.

li fuit ſimilis, quoniam, ſicut ſol nunquam eſt ſine ſplendore: ita illa ſemper vſum rationis habuit.

Ad quod confirmãdum adducit haud intempeſtiue Petrus Moralez, Eccleſiaſtici eſtatum iſtud: *Sol illuminans per omnia reſpexit: & gloria Domini plenũ eſt opus eius.* Eſt n. B. Virgo opus Dei per excellentiam plenum. De ea dicitur, Vas admirabile opus Excelſi. ſiquidem vt loquitur S. Bonauẽtura *Antonomaſtice opus Domini eſt* MARIA, quia nunquã inuenitur ſimile. De qua dictum Regum III. *Non eſt factum tale opus in vniuerſis Regnis.*

Mor. lib. 1. tract. 9. N. 13.

Eccl 42. n. 16.

Eccl. 43. 2.

Bona. in Spec. Virg. c. 7.

Lib. 3. Reg. 10.

At enim non agnoſcit tantam perfectionem in Pullo quem laudamus, è matris aluo

recens prodeunte. Magnus ſcholæ Doctor: qui exſerte pronunciat. *Non habuit B. Virgo vſum liberi arbitrij adhuc in vtero matris exiſtens, hoc eſt enim ſpeciale priuilegium Chriſti*; Doctorem ſuum Ordo ſequitur. Mihi amicus eſt Doctor, amicus eius Ordo, ſed magis amica veritas, & Deipara, cui haud paulo plus, quam mortalium vlli alteri debeo. Quãuis nec ſummus ille Doctor refragatur, qui clarius haud dubie ſenſa mentis aperiret, ſi hoc tempore nobiſcum ageret. Loquitur tamen, ſed inuolute, vt nonnunquam ſolet, de eo quod Chriſto proprium, nec alteri communicãdum. Chriſti a. ea eſt prerogatiua, quod ipſo conceptus momen-

S.Tho. 3. Par. Q. 27. art. 3.

S.Tho. 3. p. Q. 34. Art. 2.

to per ſe ſibi debitum in omnibus habuerit expeditũ rationis vſum, nec alterius meritis: Virgo-Mater meritis filii, ideoque nõ debitũ, ſed gratuito ex peculiari largitate conceſſum nec in omnib. rerum generib. ſed iis tantũ, quæ ad Dei, & verbi diuini notitiã ſibi conueniẽtem ſpectabant, vt obſeruarũt, viri ordinis noſtri præclari Frãciſc. Suarez, Sebaſtianus Barradas, Petr⁹ Ribadeneyra, & ante hos, Bernardinus Buſti: qui ſic Thomæ Aquinatis enunciatũ mitigant. Non fuit MARIA ſol, ſed Electa vt ſol: *Thronus eius ſicut ſol.* Non dies perfectus: *Sed quaſi Aurora cõſurgens.* Itaq; magnũ inter illam, & Filiũ diſcrimẽ cõſtituimus: maius ꝓfecto, quã inter Principẽ & Augu-

Suar. Tom. 3. P. Q. 27. Ar. 3. Diſp. 4. Sect. 7.

Barrad. To 1. lib. 6. cap. 4. §. Quarta gemma eſt rationis vſus. Buſti in Mariali P. 12. Serm. 1. fol. 380. col. 4.

ſtam ICti poſtulent, qui cum ſuo Vlpiano vſurpare conſueuerunt illud: *Princeps legibus ſolutus eſt: Auguſta a. licet legib. ſoluta non eſt: Principes tamen eadem illi priuilegia tribuunt, quæ ipſi habẽt*. l. princeps ff. de legibus. Quod ſi quis plane obſtinaſſet animum, vt ſunt quidam in p̃cõceptis opinationib. ſuis pręfracti pernegare, Deiparæ facultatem vtendi ratione fuiſſe datam in vtero, is tamen haud reprehenderet dicentẽ, ſtatim vt in lucem fuit edita, illi hoc gratiæ fuiſſe cõceſſum. Quod nobis eſt ſatis, vt adſeramus, non minus prodigioſam puellæ noſtræ natiuitatem, quam ortum pulli ex *Gallina* perfect prodeuntis, quod ad ſymbol noſtri adſimilationem pluri mum

mum valet. Ad quam & illud confert haud parum, quod nõ tam ex Ariſtotele didici, quam obſeruatione cotidiana: licet illud habeat Ariſt. lib. 9. Hiſt. animal. cap. 49.

Gallinam eſſe puluerat ricẽ: impendio enim puluere gaudet. Vnde dicebat Epheſius Heraclitus: Cæno ſues lætari, velut cohortales aues, inter quas principem locum Gallina obtinet, puluere aut cinere. Id vero triplicem ob cauſam potiſſimum faciunt: tum, vt ita ſeſe volutãdo, quodammodo ſcabant, tum, vt plumas pennaſq; emendẽt: tum vt beſtiolas infeſtantes excutiant. *Gallina pul ueratrix.*

Liben tiſſime *Gallina* noſtra verſabat ſe in puluere, & cinere, vere Gallina pulueratrix. *Maria in puluere.*

Puluis, humanæ generationis eſt exordiũ, origo vilitatis: Ciniseiuſdẽ epilogus. Hinc vtrũque eſt ſymbolũ ortus noſtri & interitus: indeq; humilitas. *Omnes homines terra & cinis.* *Quid ſuperbit terra & cinis?* Quid extollimur? *Puluis & vmbra ſum.*
Eccl. 19. Eccl. 10.
In hac cogitatione volutabat aſſidue humillima puella, quæ nihil ſic voluebat animo, quã vilitatem propriam, & primæuum puluerem. Hinc illa: *Ecce ancilla Domini. Reſpexit DEVS humilitatem*, id eſt, vilitatem ancillæ ſuæ. Et concinit hodie gratulabunda Eccleſia: *Glorioſæ virginis MARIAE ortum digniſſimum recolamus, cui Dominus humilitatem reſpexit.* At cur tantopere puluerem adamas ſordium deteſtatrix

Gal-

Gallina? An vanitatis pruritum ſentiebas, vt te ſcabere eſſet neceſſe? Abſit, nulla intemeratã virginẽ, vel leuiſſimę oſtentatiunculæ ſcabies, nulla iactantię infeſtauit ſcalpurigo. An plumas, pinnaſq; adfectuũ ſupernorum emendare optabas? Neq; hoc neceſſarium cũ nullo rerum aliarum lentore grauarentur. An denique beſtiolas prauarum cogitationũ excutere erat propoſitum? Sed nihil tale puriſſimam illã mentẽ inhabitat: nulla hic arrogantiæ, æſtimationis nimiæ, ſuperbiæ tentatio locum inueniebat. Sed nimirũ, amabas, quã Filio gratiſſimam fore non ignorabas, Humilitatem. Iam imitari iuuabat, quem humilẽ corde futurũ prænoſcebas. Le-

geras deſpectum, & vt nouiſſimum virorum habēdum, qui primus erat cælitum; hominum & Angelorum Principem: hunc affectari ſubmiſſione erat animus. At nullibi facilius, quam in puluere nihileitatis humanæ: nullibi commodius, quam in cinere mortalitatis inuenitur.

Atq; hæc alia eſt ratio, quā ſuperioribus addo, cur in puluere ſit frequens, eoq; delectetur Gallina: imo, & fimeto: ſcilic. inuenit ibi aliquid, quod fruſtra alibi quæreret. Hoc illi à natura datum, ne deſit, quo ſibi ac pullis prouideat: ideo enim terrā, vnguibus ſcalpendo, & verſando puluerem, concitat & fimetum fodicat, vt quæ ad victum ſunt opportuna,

tuna, hinc petantur: quod illi contingit frequenter. Quid ſi etiam gemmam, quam non quærit, ruſpando, inueniat? id accidiſſe aliquando perhibēt.

Nutriebatur demiſiſſima virgo Maria humilitate, tanquam maxime ſapido, ſibique conuenientiſſimo pabulo: hoc in pulſuere propriæ abiectionis latere ſuſpicabatur: ideo conſiderationis vnguſis illum ſcalpurire non deſiſtebat, nec ſpe ſua fruſtrata, abunde dedit illi terra vilitatis, & fimetum humani ortus, quo ſe laute paſceret. Quid? quod gemmam, in eodem reperit, eamque precioſiſſimam, qua rerum omniū æſtimatorem accuratiſſimum ad ſe allexit. *Nam reſpexit is humilitatem ancillæ ſuæ.* Imite-

mur *Gallinam* matricem: Si albæ huius Gallinæ filii vocari optam⁹. Stercorarium noſtrũ, in quo concepti, in quo nati, in quo educati ſumus, & adoleſcimus, adunco cogitationis ſeriæ roſtello frequenter fodicemus. In fimeto noſtro: id eſt, noſtri notitia: quid enim aliud ſumus, quam fimetum niue obductum? quam faccus ſtercorum, ſed dealbatus? quotidianum quæramus, quo ſaginemur pabulum. Puluerem noſtrum, ex quo prodiimus, verſemus aſſidue, ortus, interitus, & conſummationis recordatione, quod nobis oppido eſt neceſſarium. Nos n. vanitatis vexat titillatio: nos æſtimationis propriæ prurigo exagitat: nos arrogantiæ impeti-

petigo,& fera ſcabies ſuperbię depaſcitur. Haberi volumus & videri, qui non ſumus, boni, probi, caſti, innocentes, docti, prudentes, magni. Iactitamus nos, de proſapia, natalium claritudine, fortunæ bonis, opibus, dignitate, animi dotibus, quas mendaciter nobis ineſſe fingimus. Honores captamus, dignitates ambimus, ſacerdotia ſimoniace mercamur, præeſſe per fas, nefaſq; contẽdimus, alta ſapim⁹, vilia temnimus, æquales deſpicimus: primos recubitus in cænis, primas cathedras in Synagogis, prima ſubſellia in templis dignioribus præripimus. Quod remediũ ad moleſtiſſimam hanc, non tam carnis, quam animę pruriginẽ tollenda.n?

dam? verſari in puluere. Sic ſeſcabunt Gallinulæ. *Memento homo quia puluis es, & in puluerem reuerteris*, ſic ſuperbire deſines. Aſpice puluerem pedum tuorum: illud *Nihil* ex quo factus: illud *Nihil*, in quod reſoluendus, mentis oculis contemplare: eoſdem in corporis cineres reflecte, propriæ excellentiæ præſumptio facile concidet. Puluis vilitatis propriæ, acer ac mordēs ſuperbiæ maculas ac næuos & tubercula exedit. Quid ſuperbimus? Præter puluerem nihil ſumus? in puluerem redigemur: vt puluis à vento, ſic transferimur: omnis gloria noſtra tanquam puluis diſſipabitur. Itaq; libenter ad *Gallinæ* Matris imitationē animas noſtras in hoc pul-

puluere, in his ſordibus humiliemus.

Sic quoque plumas, pinnaſque contemplationis, quibus ad ſupera euolare, conamur, emendabimus. Vilitatis ſuæ conſideratio, ad DEI contemplationem euehit. *Loquar ad DEVM*, aiebat ſummus contemplator, *quum ſim puluis & cinis*. Ita pennas ad volandum aptabat Dauid, Dei auxilium implorans: *Memento quia puluis ſumus*. Ita, plumulas ſuas excutiebat, Iobus *Gallinæ* inſtar, in ſimeto commorans, & terram ſuam ſcalpens. *Memento, quæſo, quod ſicut lutum feceris me, & in puluerem deduces me.* Si te, & vilitatem tuam ſedulo conſideraueris, facile ad DEI cognitionem peruenies:

Geneſ. 18. 28. pſ. 102. 14.

Iob. 10. 9.

Nouerim me : nouerim te, aiebat, vir diuina pati ſolitus. Si in puluere & ſtercore natales tuos ruſpatus fueris, intelliges
1. Reg. 11. 8. eſſe, qui *de puluere ſuſcitat egenum, & de ſtercore pauperem eleuat.*

Hoc pacto etiam vt *Gallina* infeſtantes te aſſiduo beſtiolas excuties. Pungit te inuidia, vt *Gallinam* pulex: remedium inuenies in puluere, in quo vermes emoriuntur. Vipera, & ſcorpio in puluerem redacti aduerſus morſus proprios ſunt medicamen. Nulli inuidebis, ſi omnium te viliſſimum exiſtimes, ſi nullum minus, quam te meritum arbitrabere: ſi te reliquorum, vt pedum puluerem ab alijs conculcandum abieceris. I-

ra te

ra te mordet, æmulatio exagitat, vindictæ cupido fodit? In puluerem te conijce, pulices hos diſſipabis facillime. Cinis frigidus ignem extinguit: Iram cineris, in quem tandem deſinet ille tuus faſtus recordatio. At tumultuantur interius adfectus: & quietem turbant: bono animo:

Hi motus animorum atq; hæc certamina tanta Georg. 4.
Pulueris exigui iactu contacta quieſcunt.

Itaq; cum *Gallina* myſtica ponamus *in puluereos noſtrum*, Thren. III. 29.
ibi ruſpemur, ibi ſcalpamus, inde malorũ omnium remedia eruamus, fortaſſe & theſaurũ inueniemus: certe nunquam gemma aliqua deerit. Nam

de co-

de cognitione vilitatis ſuæ, *mater ſalutis Humilitas naſcitur* auctore Bernardo: & *timor Domini: qui ſicut eſt initium ſapientiæ, ſic eſt initium ſalutis*, qua nulla eſt gemma precioſior. Sed quam vereor, ne multi, hanc parui æſtiment, & viliſſimum ventris pabulum illi antepo-nant: Quod neſcio quem feciſſe canit Apologus ex gallinaceo genere degenerem.

Serm. 37. in Cantic.

Dum rigido fodit ore fimum, dum
quæritat eſcam,
Dum ſtupet inuenta iaſpide
Gallus ait:
Res vili pretioſa loco, nitidiq́ue decoris
Hac in ſorde manens, nil mihi
meſſis habet.

reliquit igitur, & ſordibus contentus, ijs ſe oblectauit. Nos alte-

alterius auidi pabuli in puluere abiectionis humanæ, & eſcam gratiſſimæ DEO virtutis quæramus, & Timoris vnionem ſi inuenerimus, inde reportemus, illius ſemper induſtrij imitatores, quam vt *Gallinam* puluere gaudentem deſcripſimus: vtinam eius quoque ceu Gallinæ in pullos adfectum, & tutelam mereamur.

Eſt enim is inter præcipuas *Gallinarum* dotes. Nam antequam illos pariant, ijs prouidere incipiunt. Quietum enim ad pariendum locum eligunt, & cubilia ſibi nidoſque conſtruunt; eos autem quam molliſſime ſubſternunt, haud ignaræ, oua alioquin, facile collidi, ſi in loco minus commo-

Gallina erga pullos amor.

modo reponantur. Excluſos pullos illico pennis fouent, ne ab ambiente frigore, aut calore lædantur. Eos autem tanto proſequuntur amore, vt ſi noxium animal, miluus, aut muſtela, vel maius etiam animal aliud inſidiari animaduerterint, receptis eis, primum ſub alarum vmbra, ſeu tegumento, ſeſe acerrimas tutrices opponant, cum maximo clamore, hoſtibus pauorem incutientes, roſtroque ac alis ſe defendentes, adeo vt mortem potius ſubire in pullorum tutelam, quam illis in diſcrimine relictis fuga ſalutem quærere malint.

Plutarch. li. de amor. par. erga l. Cerne, inquit, eleganter Plutarchus, de Amore parentũ erga liberos diſputãs, quanta cu-

ra cura & ſedulitate pullos cõſtodiant,&gubernent? Alijs alas,quas ſubeãt remittunt:alijs dorſum,vt ſcandant, reclinãt: neq; vlla pars corporis eſt,qua nõ fouere illos, ſi poſſent, cupiant. Neq; id ſine gaudio& alacritate,q & vocis ſono teſtari videntur. *a* Circos & accipitres, cum de ſe agitur ſoliſq; ſibi metuunt, fugiunt tum quidem. Si vero pullorum agmini ab his periculum verentur, vindicare illud ab iniuria nitũtur,& ſupra quam vires patiũtur, ſæpe dimicant. *a Sic legи. non vt vulgus, Canes & angues.*

Ob hanc cauſam ingenioſiſſimus Poëta Græcus Achillem ob pericula& labores pro Gręcis ex ſingulari in illos beneuolentia exantlatos, *Gallinæ* comparat, cui & illud attri- *Achilles Gallina cõparatus.* *Iliad.* II.

attribuit, quod ſe nutrimento priuet, vt pulli lautius victitent.

Ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι : νεοσσοῖσι προφέρῃσι,
Μάϛαχ' ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ.

Sicut autem auis implumibus pullis affert
Eſcam, poſtquam adquiſiuerit: male autem eſt ei ipſi.

Quod ſic explicat Plutarchus, Interprete Longolio: *Homerica auis ſua fame paruulos natos paſcit, & nutrimentum, quod ventri ſuo deſtinauerat, ore retinet, ne eo invẽtrem delapſo, in obliuionem ipſa deducatur.*

Sed melius fortaſſe conuertit Ornithologus: *Ventris ſui alimentum tenẽs ore, abſtinet tamen, & ne forte nolens etiam deglutiat, mordicus premit.* O amo-

morem Gallinæ erga pignora flagrantiſſimum!

Sed æſtuat magis ſibi cariſſimorum Sodaliũ amore MARIA. Hos illa incredibili affectu ac beneuolentia cõgregat, fouet, paſcit, nihilq́; , quod ad omnem commoditatẽ, & delitias pertinet, deeſſe patitur, ſuo etiam, ſi fieri poſſet, quod eſſe nequit, diſpendio. Infelicẽ te Franconia, ſi tuis demeritis ac ſupina in cultu Virginis Dei paræ ſocordia, fortaſſe, & contemptu, audire cogaris ab amantiſſima ſuorum MATRE. *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum Gallina congregat pullos ſuos ſub alas, & noluiſti. Ecce relinquetur vobis domus veſtra deſerta.* Matth. 23. 37. Felices autem vos, & fortunatos, Dilecti, quibus

bus blandiſſima voce ſingulos amplexando, & omnes protectionis ſuæ paludamento contegendo, dicere mihi videtur; *Ita vos collegi, vt Gallina pullos ſuos ſub alas ſuas.*

ORA-

ORATIO QVINTA.

Symbolum V.

PHOENIX.

MARIA-CONCEPTA.

Ὡς Φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν κάδης:

Quaſi Phœnix (Palma) exaltata ſum in Cades. Eccleſiaſtici 24.18.

Mater admirabilis ora pro nobis.

OPINOR equidem ad vos aliquãdo, lectione vel auditione perueniſſe HORTVM ADONIDIS, antiquitati celebratiſſimum. In eo admirãda mul- *Hortus Adonidis.*

multa viſebantur: hoc vnum mihi in primis: quod flores omnes, & hortenſes delitiæ illum Cinyræ, ac Myrrhæ filium apri fatalis dente, ſub inguine percuſſum, interfectumque, atque ita, in primo ætatis flore, violenta mortis intempeſtiuæ falce præciſum referrent: Florem ſane

Qualem, quæ lento celant ſub
cortice granum
Punica ferre ſolent, breuis eſt
tamen vſus in illo.
Namq; male hærentem, & nimia leuitate caducum,
Excutiunt iidem qui perfl. nt
omnia venti.

Ibi itaque, quod pronum eſt concipere animo, regina Roſa. florum, Roſa, granato cortice in virides alabaſtros faſtigiato, &

to, & è calycis medio luteos vix oſtẽtans apices, in felici feſtinatione marceſcebat. Ibi Lilium, folijs foris ſtriatis, & poſt anguſtã baſim in latitudinem ſeſe laxantibus, effigie calathi, reſupinis per ambitũ labris, tenuiq; filo, ac ſemine ſtãtes in medio crocei, vix ambitioſius extulerat, & præcoci reuolutione, propere ad interitum deproperabat. Ibi violæ albæ, luteæ, purpureæ, ſtatim, vt excreuerant, flacceſſebant. Ibi hyacinthus, iris, narciſſus, belle in areolis diſpoſiti, vix diei vnius ſolem aſpexerant, & vertice in terram inclinato, eſſe deſinebant. Ibi vites, mane luxuriãtes pampinis, meridie ſuaueolentibus opimæ floſculis, veſperi botris, vectẽ requirẽ *Lilium.*

ribus, onuſtæ, finito vix crepuſculo, ſub noctem carbunculo vel aranea exedente, iacebant ingloriæ: poſtridie non niſi ignibus aptum lignum, quod pridie vitis.

Ibi plantulæ ad oculorum lenocinium repente enatę, repente erucis ſeſe immittẽtib. &omnia depopulantibus, verminabant, interibant. Ibi arbores, ſiue pomifera ſobole fœcundæ, ſiue ſola vmbra cõtentæ, momento citius, occulta aëris intemperie, exareſcebant, quod arbor paulo ante lati folia, nunc ſtipes. Ibi herbeſcentium viridatem ſegetum, roriда matutini temporis benignitate euocatum, malignũ mox auræ ſubſequutæ virus enecabat. Ibi lacteſcentes germinum

num momentaneorum oculos, & inuitatam fauentis aſtri clementia ſtirpium iuuentutem, intempeſtiue, ſed certo cadens pruina iugulabat. Ibi fungi vna nocte excrementitia telluris prodigę protuberatione profuſi, die nondum euoluto, lanuginis inſtar, diſſipati, in paternas verſi ſordes, mærebant, ibi herba omnis ſolſtitialis, vna luce ortum, interitumque celebrabat. Ibi mæſtiſſimi concentus volucres, philomela, turtur, olor, tam improuiſo ſibi ereptum Adonidem, voculis ad triſtes elegias, & epicedia diſpoſitis conquerebantur.

Similis huic horto, eſt MARIANVS, quod quæcunque in illo viſuntur, MARIAM, forma, *Hortus Marianus.*

cultu, voce referant. Diſſimilis, tum, quod in illo nihil ſerebatur, quod fructum proferret: Sed illa ſolum, quæ oblectationi deſeruiunt, vt fugacia, & euanida: in hoc ſint fructuoſa vniuerſa. Tum, quod triſtia ibi omnia, & mali ominis: hîc læta, ac felicia. Tum, quod in Mariano, non vno modo, Dominam repræſentent, quæ repræſentant omnia.

Aues Deiparæ imagines.

Sed ille nos potiſſimum rapit Alitum chorus, ſuauiter occinentium, quem in Horti huius, ex lauro Syluula, choreas agere, nũquam intercisâ gyratione, nuper narrabamus. Nam ab eo, Deiparam, ſiue ſtupeſcente mundo ſancte conceptam: ſiue in

ue in lucem, plaudente vniuerſo, innocenter editam: ſiue ab Angelo honorifice compellatam: ſiue incredibili demiſſionis adfectu Purificationis legalis ritibus ſe ſubdentem: ſiue Viſitationis officio amanter perfunctam: ſiue ad ſuperos, cum incredibili Cælitum gaudio, ac triumpho adſumptam, tanquam viuis ſimulacris exhiberi docuimus: ſicque feſta omnia MATRIS prę-cipua Volucribus, vt Symbolis, iucunde denotari. Singularum nomina efferre iterũ nõ attinet, quod fecimus, cum Annunciatæ Columbam dicaremus.

NuncPHOENICEM producimus. Quam fortaſſe quiſpiam imaginem gerere dicat *Phœnix varię Virginis imago.*

Virginis caſte concipientis, idcoq; *Annunciatæ*: memor illius quod habet Mediolanẽſis Antiſtes: Phœnicem coitus ignorare corporeos: libidinis neſcire illecebras: quod *Annunciatæ*, Verbum verbo concipienti accidit.

Ambroſ. in Pſal. 117.

Alius in optima ætate defunctam ſpectans MATREM noſtram, *Phœnicem* fors accerſeret, quia longæuitatis Symbolum. Viuere quidem ſexcentis ſexaginta annis ſcribit Plinius, quingẽtis Ambroſius, & Hieronymus, poſt Herodotum, ac Ouidium, quadraginta, & quingentis Solinus, & Mela, mille Martialis: mille, quadringentis ſexaginta apud Tacitum, quiſpiam magno anno apud Plinium, & Manilium: id eſt,

Vita Phœnicu Plin. 7. c. 47. Ambr. de fid. Reſur. Hieron. Epiſt. ad Praſ. Hered. l. 18. Ouid. li. 15. Aieta Solin. ca. 46. Mela lib. 3. Tacit. li. 15.

id eſt, triginta annorum millibus.

An non dicere potuit optima Mater: *In nidulo meo maior, & ſicut Palma multiplicabo dies?* Quod Tertullianus legendum putat: ſic cut *Phœnix*; eſt enim Græce, σέλεχος φοίνικος. Fœliciſſimam habuit ſenectam DEIPARA, fœlicem deinde tranquillamque mortem, vt *Phœnix* in rogo, ex thure, myrrha odoratiſque ſurculis compoſito, & radijs ſolaribus accenſo: ſic ipſa in amoris nido virtutum omnium apparatu extructo, & flammis caritatis incenſo, in medio Apoſtolorum, tãquam amãtiſſimorum pignorũ, parentis ſuauiſſimæ extremum haurire ſpiritum geſtientium,

Iob. 29. 18.
Tert. de Reſur. ca. 13.

tium, placidiſſime expirauit.

Rediuiua Deipara Phœnix.

Vix extincta, & iterum corporata; iterum rediuiua. Cerne illum alitem Orientis peculiarem de ſingularitate famoſum, de poſteritate mõſtruoſum, qui ſemetipſum libenter funerans renouat, natali die decedens: atque ſuccedens iterum Phœnix vbi iã nemo, iterum ipſe: qui non iã alias idem.

Tertull. lib. de Reſur. rect. 123.

Quid expreſſius, atque ſignatius, ad *Virginis* vix defunctæ, redanimationem repræſentandam? Adde, funeris honores Phœnici peculiares, qui relictos cineres, è quib. ortus, myrrhâ inſperſos in templum ſolis aduehit, ibid. honorifice humandos. Eſt itaq; *Phœnix* Virginis *Annunciatæ*, *Mo-*

rientis, Rediuiuæ, & *Aſſumptæ* in Cælos Symbolum.

Hæc ſi mihi non probari oſtenderem, næ contra mẽtem ire, nulla ad id cogente cauſa, temerarius conuincerer, falſitatis reus. Diſſimulare tamen non debeo, magis mihi placere, ſi *Phœnix* non *concipientis*, ſed *Conceptæ Virginis* ſimilitudinem, pluribuſque titulis habere adfirmetur.

Eſt autem prima comparationis ratio iſtiuſmodi. Quod vt de nullius alitis conceptu maior eſt inter eruditos diſceptatio, quam de Phœnicis: ita nullius conceptio, magis ab aliquot ſeculis doctorum, piorumque torſerit ingenia; diſſentiẽtib. acerrimo ſtudio partibus, *De Phœnicis conceptione dubia.*

 tibus,

tibus, quam DEIPARÆ, de nullo eius myſterio maior, & magis litigioſa etiam num viget concertatio.

Veterum o-pinio.

Phœnicis conceptum, ortumque celebrant, non profani ſolũ Poëtæ, Ouidius, Martialis: Claudianus; & Grammatici, Philoſophi, ac Hiſtorici, Ariſtides, Horus, Artemidorus, Philoſtratus, Ælianus, Tacitus, Plinius, Solinus: ſed & ſacri vates, ac Patrum frequens Senatus: inter quos, Clemens Romanus, Epiphanius, Cyrillus, Naziãzenus, Ruffinus, Venãtius. Sed tam mirus quibuſdam viſus illius conceptus ac ortus, vt fabuloſum nonnulli arbitrati ſint. Quod non diſſimulauit Plinius: qui, *Ante omnes*, inquit, *aues nobilem fert*

Plin. lib. 10 cap. 2.

Ara-

Arabia Phœnicem: haud ſcio an fabuloſe, vnum in toto Orbe, nec viſum magnopere. Tacitus quoque, incertum putat, & fabuloſis auctum miraculis, quod de *Phœnice* diuulgatur: adfirmatque, Principe Tiberio, & Coſſ. Paulo Fabio, & L. Vitellio, anno ab V. C. DCCLXXXVII. percrebuiſſe in Ægypto, viſum *Phœnicem*, poſt longum ſeculorum ambitum præbuiſſeque materiam doctiſſimis indigenarum, & Græcorum, multa ſuper eo miraculo diſſerendi. Sed quia in eo neque ętas, neque ſolum natale, neque alia multa congruebant, cum his quæ vetus memoria de *Phœnice* firmauerat, propterea exiſtimaſſe multos falſum fuiſſe *Phœnicem*.

Cornelius etiam Valerianus *Phœnicem* deuolaſſe in Ægyptum tradit, Q. Plautio, & Sexto Papinio Coſſ. allatusq; eſt & in vrbem Claudij Principis cenſura, anno Vrbis 800. ac in Comitio propoſitus: q; actis teſtatum eſt. Sed quem falſum eſſe *Phœnicē* nemo dubitaret.

Recentiorū dubitatio. Recentioribus harum rerum curioſis eadem fere mēs, Cardanus li. 10. de ſubtil. *Phœnicem*, inquit, *prædicarunt multi, fabulæ autem, quam veritati propiorem.* Pierius Valerianus libr. 20. Hieroglyphicor. de narrationis veritate ambigit. Quod facit q̃uoq; Benedictus Percrius libr. in Geneſ. 11. diſp. 11. & Vlyſſes Aldrouandus in Ornithograp. In horum cen-

ſum venit Iulius Cæſar Scaliger: Exerc. 223. vbi quamuis fauere videatur hiſtoriæ de *Phœnice* ob *ſemendam* auem Indicam, *Phœnici* gemellã: mox tamen & huic fidem detrahit, propter additum: vt ait, fiſtularis roſtri mendacium, ſubſcribit iiſdem Martinus Delrio Tom. 2. Adagial. 16. Alii pro *Phœnice* pugnant, cuius cõceptum veriſſime narrari contendit Iacob. Pamelius in Tertullianum, qui Patrum auctoritate maxime nititur.

Quanta de vnius alitis conceptu lis eſt, & diſceptatio? Haud minor eſt, cum de conceptu Deiparæ agitur: lis maior, de re certo maiore. DEIPARAM in rerum natura extitiſſe nemo dubitat; neque in *Lib. de con. cep. B M. V.*

 hoc

hoc cum *Phœnice* comparatur. Eandem in cælorum domicilio, immortali fruentem æuo agere, omnes aſſerunt. Conceptam, natam, denatamque tandẽ conſenſu cuncti ꝓnunciant. Verum n. vero quẽadmodum tã admirandus eſt *Phœnicis* conceptus, vt cum ei⁹ modum, ſatis comprehẽdere docti non valerent, de tota re dubitare inceperint, ac hiſtoriæ fidẽ eleuare: Sic, quia, quæ de *Deipara* conceptu tradunt, ita modum cõmunẽ ſuperant, vt ſint quid plane ſingulare, & inauditũ, vacillare ceperint viri excellentiſſimi, non quidẽ de perſona, ipſoq; conceptu (quod, fide ſalua, non licet) ſed de modo, qui omniũ admirationem prouocat. Vere Mater Admirabilis. Il-

Illud enim in quęſtione verſatur. An ſanctiſſima Chriſti Mater, ab omni labe noxę originariæ mũda in conceptu fuerit. Hic diuiſæ ſunt Theologorum ſcholæ, imo pene orbis vniuerſus, & tantum non de bello ſacro cogitatũ: quod niſi annis ſuperiorib. in Bætica primum: mox per totam Hiſpaniam: deinde, gliſcentibus diuerſarum partiũ factionib. in regnis, Siculo, & Neapolitano, Reges Catholici Philip. 3. & 4. ꝓ ſingulari ſuo, erga originalẽ Dei Matris ſanctitatẽ adfectu, ſuppreſſiſſent; plura fortaſſe in ſacris baſilicarum cathedris, & exedris, Theologorum prælia, quam olim in Palęſtina ꝓ recuperatione terræ ſanctæ contigiſſent, magis haud dubie funeſto, quã ibi pu- Status quę

gnatum eſt, exitu; maiori certe contentione & pertinacia, nec minori acerbitate concurrentium. Horum duplex eſt Legio. Vtraque profecto; fulminatrix, neutra cedere aſſueta: nam pro veritate ſe ſtare, tam hæc, quam illa, obſtinatiſſime contendit. Adſerit vna, conceptam in originaria culpa Mariam, ſed mox ſanctificatam. Negat altera ita conceptam: & adfirmat, præſeruatã. Huic ego me adiunxi ſemper: & ad eius ſigna vos, ad vnum, omnes, iam dudum tralatos, ſi non dicto in hanc rem ſacramento, ſane voto, vel tacite, vel expreſſe nuncupato, nullus ambigo.

Phœnicis generatio. At inſolens eſt, Adami ſobolem, vitiatæ matris fœtum, è præ-

prævaricatricis Euæ poſteritate hominem ſimplicem, à Chriſto alium, ſine noxa concipi, Inſolens fateor. Sed Phænicem intueamur, quam inuſitatus illius eſt ortus, quam inſolens conceptus! Quæ diuerſi Auctores fuſe, ac per ambages, ego compendio tradam, vt nucleum, & medullam. *Phænix*, auis ſemper vnica, poſt aliquot annorum centurias ſeneſcens, nidum parat ex caſia, thure, cinnamono, xylo-balſamo, tum alas concutit, & fæcundum pectus pedibus verberat: inde tanquam è ſilice, poſt ferri ictus, ignis proſilit, eo flagrat *Phænix*: vritur: moritur. Antequam cinereſcat, nutu Numinis imber extemplo decidens flammam extinguit.

Relin-

Relinquitur in nidulo exambuſtis carnib. quidpiam, quod miris, ſed veris modis, eiuſdemne, an alterius altis, certe *Phœnicis* eſt ſemen. Oritur ex eo Vermis: huic mox alæ, deinde corpulentia, poſt forma, tandem Phœnix: vbi iam nemo, iterum ipſe: qui non iam, alius-idem. Inſolens profecto concipiendi ratio. Attende locum, matrix eſt nidus ex odoriferis ſurculis: ſpecta modũ, nihil hic niſi ignis. quis pater? quæ genitrix? *Phœnix*: alter idem: materia, cinis. Sic ſine contagio, labe, impuritate, oritur, vt antea, *Phœnix*.

Deipara cõceptus natu ralis.

Iã vero, CONCEPTIO DEIPARÆ naturalis quidẽ fuit, in matris aluo, ad inſtar cæterorum hominũ) nec de hoc laboratur) ſed in eo cum *Phœnice* eſt.

affinitas: quod tam à contagione, ſi animam ſpectes, omnique maculæ turpitudine, aliena edita fuerit, quam ſi in nido ex caſia, thuriſque ſurculis cõcinnato, ex ſuis ipſa cineribus concepta eſſet. Vel, quod de *Phœnice* Mela ſcribit. ipſa ſe cõcepiſſet, ex ſe rurſus nata: vel, quod mihi mirifice probatur, ac ſi, vt prima mulierũ, ex ſe-altero figurata eſſet, caro de carne, coſta de latere virago de viro, tanquam decidua; & mutatitia ſui pars; Nec n. maior in Eua matre noſtra fuit puritas, primo ortus momento, quam in MARIA: in hac gratuita maior gratia.

Hic mihi in mentem venit conſilium religioſiſſimi Ducis Iudæ Maccabæi, qui, vt eſt in hiſtoria Maccabæorum, elegit

Maccabæus altare holocauſti renouans.
Lib. 1 c. 4. 42.

legit ſacerdotes, ſine macula, voluntatem habentes in lege Dei, & mundauerunt ſancta, & tulerunt lapides contaminationis in locum immundũ. Et cogitauit de Altari holocauſtorum, quod profanatum erat, quid de illo faceret. Et incidit illis conſilium bonum, vt deſtruerent illud, ne forte illis eſſet in opprobrium, quia contaminauerunt illud Gentes, & demoliti ſunt illud. Et repoſuerunt lapides, in monte domus in loco apto, quouſq; veniret Propheta, qui reſponderet de iis. Et acceperunt lapides integros ſecundum legem & ædificauerunt Altare nouum, ſecundum illud quod fuit prius.

Deipara altare holocauſt.

Quid hic myſterii? liceat mihi pe

per vos myſticis indulgere ſen ſibus, qui litterali minime aduerſentur. Profanatum erat augustiſſimum vniuerſitatis templum, illo Salomonis longe diuinius: hoc eſt, quotquot in mundo homines in Dei templum extructi: Vt a. illud mundaret, viſum fuit ſatis magno Principi, à peccati Originalis contaminatione, baptiſmalibus vndis inductis eluere. Verum, vt ſanctificaret Altare holocauſti æterno Patri offerendi: id eſt, Virginem DEIPARAM, ne forte eſſet in opprobrium, vt more noſtro loquamur: Nimirum, ne DEI Mater aliquando impura, infecta, immunda fuiſſe diceretur; quid faciundum ſtatuit? ſcilicet, vt mulier oriretur, quæ

Mater

Mater DEI fieret, tam munda, tamq; immaculata, quam quæ pri⁹ fuerat, hoc eſt, quam Eua: cuius abſque vlla peccati macula origo conſtiterat. Quod fieri haud potuiſſet, niſi ipſa, vt *Phœnix*, inuſitato reliquis more, concepta, prodiſſet in lucem.

Deipara vt Eua a conceptu munda.

Et par erat, vt Mater-viuentium, non minori, quam morientium, priuilegio donaretur: Adamque cœleſtis, non minus, quam bliteus ille noſter è terra, nondum maledicta, proſiliret. Quo pacto philoſophatur Andreas Apoſtolus, vt referunt Preſbyteri Achaiæ in eius Actis. *Sicut de terra*, inquit, *immaculata factus fuerat primus homo:*

ita

ita neceſſe erat, vt de immaculata Virgine: id eſt, terra non ſcabra, neque maledicto infelici, Chriſtus naſceretur.

Sed enim, quicquid tandem ingenioſe excogitetur, & proponatur erudite, nunquã perſuadebis rationib. in Theologica officina procuſis, non aduerſari magis conceptum Virginis ſine peccati næuo, quam eiuſdem leui aliqua macula inſperſum. Quid enim? ***Obiectiones contra concep. immac. B.V.***

Primo. An non ſcriptura diuina, vniuerſe abſque vllius exceptione, pronunciat. Ad Rom. v.12. In quo omnes peccauerunt? Primæ ad Cor. 15:21 *In Adam omnes moriuntur.* Secũdæ ad Cor. v.14 *Omnes mortui ſunt, & pro omnibus mortuus*

tuus eſt Chriſtus. Quibus ita premebatur Thomas Aquinas, vt generatim ſcriberet, Quæſt.4.de Malo. Art.6. Errorem eſſe, aliquos ex Adamo genitos per ſeminalem generationem immunes facere ab originali peccato.

Secundo. An non Chriſtus eſt Vniuerſalis Redemptor omnium hominum? Ergo etiã redemit Virginem-Matrem ſuam. Non potuiſſet autem redimere, niſi fuiſſet in ſeruitute peccati. Itaque reuera fuit. Quod ſumpſimus, in prima propoſitione, diuinis oraculis roboratur. Secundæ ad Cor. 14. *Pro omnibus mortuus eſt Chriſtus.* Primæ ad Timoth. II.6. *Dedit redemptionem ſemetipſum pro omnibus.*

Ter-

Tertio. An non peccati Originalis pœnæ adfixæ fuere ſacratiſſimæ Virgini? Quænam illæ? morbus, mors, corporales moleſtiæ. Ergo, & peccatum. Quia pæna ſupponit culpam. Huc ſpectat illud Pauli ad Romanos v. 12. *Per vnum hominem peccatum intrauit in hunc mundum, & per peccatum mors.*

Quarto. Si non contraxiſſet Originale peccatum Maria & mortua fuiſſet ante Chriſtum, ſtatim ad DEI viſionem beatificam fuiſſet admiſſa, quia nullum erat impedimentum. Hoc Theologus non admiſerit, cui certum, ad munus Redemptoris Chriſti pertinuiſſe, aperire ianuam regni cœlorum.

Quinto: CHRISTI fuit ſingula-

gulare, non vllius alterius priuilegium, abſque originis contagio, concipi, quod illa ſonāt: Lucæ 1. 35. *Quod naſcetur ex te ſanctum.*

Sexto: Prædeſtinatio & Reprobatio hominum facta eſt ex præuiſa maſſa perditionis, vt frequenter Auguſtinus diſſerit. Itaque Prædeſtinatio DEIPARÆ ſupponit, illam latuiſſe in maſſa peccati fermento acida.

Septimo: An non Pius V. Pontifex opt. Maxim. antiquari voluit, & exeſſe è libris Eccleſiaſticis, officium propriũ conceptionis, quod auorum memoria caſiebatur: atq; id ob eam cauſam, quia in illo B. Virgo dicebatur *Immaculata*, & PRÆSERVATA?

Au-

Audio,& vix me contineo, quin exclamem:

Quantum eſt in rebus inane!
Sūnt multa ſucis illita , quæ luce purgentur ſcholæ,

A duola PHOENIX. Cur non properas? vereri dicitur. Siquidem rationib. validis, multis apodicticis vniuerſo excluditur. Summa eſt. Si admittatur *Phœnix* multa contra Philoſophorum probata axiomata concedenda ſunt: quæ Sophorum vulgus repudiat.

Argumenta contra Phœnicem.

Primo. Vnius ſpeciei perfectæ, vnum tantum erit indiuiduum, ingens abſurdum: & plane ἀδύνατον. Quaſi in beatis illis Mentibus, à corporea concretione ſolutis, plura ſint ſub ſpecie qualibet indiuidua. Periculum eſt, ne

Satisfit obiectionib. contra im. mac. concep

Michael, Gabriel, Raphael, ſingula indiuidua, ſub vnica ſpecie extra vniuerſum relegentur ob philoſophica axiomata. ſub ſole etiam plura concedantur ſingularia, vt ſaluetur philoſophica dignitas.

Secundo. Idem naturaliter cum plane ſit mortuum, reſurget, ſic à priuatione ad habitum daretur regreſſus. At nego hic eſſe omnino idem materia ac forma, idem indiuiduo, quænam igitur hic abſurditatis vmbra?

Tertio. Si nũc ſupereſt *Phænix*, cogar dicere, ſpeciẽ integrã interiiſſe. Sed quid me cogit dicere, non ſupereſſe *Phænicem*? cur negem alicubi viuere? niſi fortaſſe auceps vniuerſalis, mundi totius caueas, auia

ria

ria, ſyluas, nidos, perſcrutatus, iuramento interpoſito, adfirmarit, vbique viuere deſiiſſe Phœnicem. Non maioris eſt operæ, mihi credite Sodales, ratiunculas contra immaculatum DEIPARÆ conceptum adferri ſolitas, quam hęc contra *Phœnicem* irrita Philoſophantium acumina contundere. Nam

Primo. Detur B. Virginem peccaſſe in Adamo, & mortuam eſſe. Non idcirco in ſe peccatum ipſa contraxit; ſiquidem in conceptionis momento ſanctificantis gratiæ dono, DEO benigniſſime indulgente, fuit præſeruata.

Secundo. Chriſtus fuit vniuerſalis omnium Redemptor: atque illa ipſa ſua Redem-

ptione perfecit, vt Mater ſua non contraheret originalem culpam, ad quam contrahendam erat obnoxia. Itaque præuenit illam DEVS in benedictionibus dulcedinis. Præſeruauit: non ſanauit, quippe medicinæ curatiuæ non erat indiga, quam præſeruatiua roborarat. Nec ſane apud bonos Theologos, Præſeruatio ab Originali Redemptionem excludit: cum non excludat pręſeruatio ab actualib. quam omnes Deiparæ adiudicant.

Duplex n. eſt Redemptio. Vna, qua quis liberatur à malo, & captiuitate, in quam incidit, altera qua præſeruatur, ne incidat. Hic autem redimendi modus eſt excellentiſſimus. Quocirca in iuſtificatio-

nis negotio extollitur à Doctoribus ſaluandi ratio ac redimendi, per præſeruationem, qua peculiaria quædam ſubſidia offerũtur ſaluandis, ne præcipites ruant. Prodidit hoc arcanum antiquiſſimus Theologorum Areopagita, qui lib. de diuin. Nominibus. cap. VIII. DEO adſcribit, tanquam nobiliſſimum ſaluandi, ac redimendi genus, eripere & liberare ſingula à deterioribus, conſeruando, nec permittendo cadere vt vltra non ſint.

Agnouit idem Theologiæ ratiocinatricis Princeps Auguſtinus, qui lib. de S. Virginit. cap. 41. diſſerens de Simone, & Magdalena, cui dimiſſa ſunt peccata multa, quoniam dilexit multum: *Cautiùs inquit*,

quit, ac verius cogitabit, omnia peccata ſic habenda, tanquam dimittantur, à quib. DEVS cuſtodit, ne committantur.

Idem, Enarratione in Pſal. 85. explanans illa vatis, *Eruiſti animam meam ex inferno inferiori*, docet, Prophetam dicere ſe liberatum à pœnis inferni, quia liberatus ſit à talib. peccatis, per quæ potuiſſet, ad illa ſupplicia, condemnari. Declarat id exemplo Medici, qui conſilio, purgatiunculis, pharmacis, præſcriptis ante morbum, liberaſſe, ac ſaluaſſe dicitur ſibi commendatum, non ab ægritudine in qua erat, ſed in qua futurus erat. Adiungit exemplum Patroni, aut Fideiuſſoris, qui reum mittendum in carcerem, aut ſuſpen-

ſpendendum, patrocinio, vel debiti ſolutione præliberat. *In his omnibus* (*inquit Auguſtinus*) *non erant: ſed quia talibus meritis agebantur, vt niſi ſubuentum eſſet, ibi eſſent, inde ſe recte dicũt liberari, quo per liberatores ſuos, non ſunt permiſſi perduci.* Eodem ſenſu DEO gratulatus putatur Rex Dauid, aut ſibi poti⁹, DEO gratias agens. *Quia redemiſti Dauid ſeruũ tuũ de gladio maligno* Pſal. 143. 10. intelligit nimirum, gladium Goliæ, aut Ieſbibenoch. vnde chaldaice apud Nebienſem eſt: *A gladio prauo Goliæ*: à quo redemtum ſe prædicat, quia præſeruauerat illum DEVS, ne vulneraretur, & ſuccumberet.

Non laudauit idem ſecre-

tum Theologiæ Myſticæ ſummum Magiſtrum, Bernardum, qui ſentiebat, Chriſtum Angelis quoque fuiſſe Redemptorem. Quod eleganter exprimit, ſermone 22. in Cantica. *Qui erexit hominem lapſum ſtanti Angelo dedit, ne laberetur. Sic illum de captiuitate eruens: Sicut hunc à captiuitate defendens. Et hac ratione fuit æque vtrique redemptio, ſoluens illum, ſeruans iſtum.*

Bernardo conſentiunt non infimi ſubſellii Doctores ſcholaſtici, qui fidenter adfirmant; Angelos Chriſti meritis redemptos, non à peccatis, quibus fuerint contaminati: Sed per præſeruationem, ſeu præuentionem: quatenus

Digitized by Google

iis profuere, vt peccata, in quæ lapſi plurimi, vitarent. Potuit enim DEVS (vt ratiocinatur Valentia, huius ſententiæ aſſertor,) quia omnia in conſpectu ſimul ab æterno habuit, moueri Chriſti meritis futuris, vt gratiam conferret Angelis, per quam ſtarent, cæteris cadentibus. Quod is auctoribus Cyrillo, Hieronymo, Theodoreto, ac Bernardo ſe tueri conteſtatur. *Valentia Tom. 4. Diſp. 8. Punct. 3.*

Quibus adiunge Fulgentiũ lib. 11. ad Traſimundum c. 3. vbi concinna eſt hac de re iſthæc ſententia. *Vna eſt in vtroq; gratia operata: in hoc, vt ſurgeret: in illo, ne caderet: in illo ne vulneraretur: in iſto vt ſanaretur: Ab hoc infirmitatem repulit:*

illum infirmari non ſiuit: illius eſca, iſtius medicina. Nec minus concinne Bernardus Tractatu de diligendo DEO: *Qui hominibus ſubuenit in tali neceſſitate, ſeruauit Angelos, à tali neceſſitate. Et qui homines diligendo tales fecit, ne tales remanerent: ipſe æque, diligendo dedit & Angelis, ne tales fierent.*

Applauderēt his dubio procul expertiſſimi Medici, quibus maximopere probantur ſuæ diſciplinę periti, ſi pcauere poſſunt, ne infirmitatib. tentētur, qui ad illas ſunt proni, certo certi⁹ ſuccubituri, niſi pmuniātur. Illorum eſt effatū optabilius eſſe, non ægrotare, quā conualeſcere. Non vulnerari, quam, poſt vulnus ſanari. *Non vulneres me malo*, inquit Seneca

quam

quam ſanes. Nunquam cicatrix niſi collata vulneri placuit. Nimirum, vt ibi notat vir doctus: per ſe non placet, ſed compa- ratione placet. *Vulnus ita coiiſſe gaudemus, vt non fuiſſe mallemus. Poſt plagam acceptam, ſanatio in ambiguo eſt: ſequitur dolor, manet deformitas.* Quapropter ſapienter monuit Eccleſiaſticus: *Ante languorem adhibe medicinam:* nempe *præſeruatiua.*

Seneca li 6. de Benef. c. 26. I. Lipſ.

Ecc. 8. 20.

Quod ad animorum morbos transfert D. Baſilius, laudatque Moſen, eiuſque cæleſtem Magiſtrum, quod more excellentis Medici, prauarum cogitationum morbum anteuerterit illo præcepto: *Attende tibi ipſi*, ne quando fiat verbum occultum in corde tuo

Baſil. Homil. Attende tibi.

iniquitas; *Quemadmodum*, inquit, *rei medicæ experientiſſimi imbecilliora corpora multo ante morbum præmuniunt præſeruatiuis, & ſalutaribus monitis: ita ille prouidus, communisque curator ac verax, cumprimis animarum* Medicus, *qua nos videt parte ad peccatum proniores, hanc anteuertit, vt fortiore quopiam antidoto præſeruatorio præmuniret.*

Collat. 11. ca. 16.

Commēdat hanc induſtriā in eremi cultoribus Caſſianus. Illi enim, vt ſolent peritiſſimi Medicorum, non ſolum mederi præſentibus morbis, verum etiam futuris ſagaci peritia occurrere; eaſque præceptis; vel poculis ſalutaribus præuenire: ita emerſuras valetudinis cordium, ſpirituali

colla-

collatione, velut cæleſti antidoto præcauebant. Nimirum, haud ignorabant: optabilius eſſe, non labi quam reſurgere, & gratiores eſſe Medicos, qui præſeruant à morbis, quam qui ſanant ægros. Et nonne, vt præclare dixit M. Tullius, *In quocunque aduerſo euentu maximi omnino conſilij eſt, prouidere ne quid tale accidat.* Denique, & illud receptum eſt apud omnes: Difficilius eſſe, ſed & minus glorioſum, res lapſas reſtituere in integrum quam ſuſtinere labantes. Ita facilius eſſe, ad virtutem inſtruere nouos milites, quam reuocare perterritos, docet militaris diſciplinæ formator Vegetius. Quæ eo ſpectant omnia, vt demonſtremus

Philipp. m.

Lib. 3. ca. 2.

mus Chriſtum potuiſſe eſſe, dicique *Saluatorem*, & *Redemptorem* ſuæ Genitricis, quamuis illa peccatum nunquam incurrerit; immaculata in conceptu; non purgata, ſed præpurgata: non ſanata, ſed præſeruata, non lapſa, ſed ne laberetur, præuenta, quod nobiliſſimum eſt ſaluandi, ac redimendi genus.

Tertio. Pœnæ quædam peccati fuere in B. Virg. vel quia peccauerat in Adamo: vel quia ex peccato primi Parentis in totam poſteritatem deriuatę omnibus, ne quidem Chriſto excepto, fuere communes.

Quarto, ſi fuiſſet mortua bona Mater ante Chriſti obitum, expectaſſet in limbo donec

Digitized by Google

nec Dominus, qui habet clauem vitæ, ac mortis, aperuiſſet oſtium regni, occluſum ob peccatum Adæ, in quo B. V. peccauerat.

Quinto. Fuit priuilegium Chriſti, quod ex vi conceptionis ſuæ naſceretur Sanctus. Id virgini non conueniebat, nec vlli purorum hominum.

Sexto. Prædeſtinatio eſt quidem facta, ex maſſa corruptionis per peccatum Adami; non per peccatum Originale actualiter contractum à ſingulis. Intelligunt, quod dicimus, Theologi.

Septimo. Falſum eſt, PIVM V. mutaſſe officium conceptionis, quaſi aliquid falſi in eo contineretur, ſed quoniam pro-

propoſitum illi erat, reuocare officia diuina ad antiquũ morem: Ideoque B. Annæ, ac Rochi peculiaria ſuſtulit.

Ratio pro Phœnicis exiſtentia.

Hæc ad aliorum argutias diſſipandas valere, ſeu ad hominem vt in ſcholis loquimur inquis. Attamen, vt ad probãdum, eſſe in rerũ natura *Phœnicem*, nulla ſatis idonea ſuppetit ratio, præter incertas quorundam ſibi ſapientum auctoritates: Ita fortaſſe mihi obiicis: Eleuari poſſe aduerſariorum inuenta: noſtra ſtabiliri ratione non poſſe. Itane? ad *Phœnicem* prouocas? admitto appellationem, vadimonium offero. Iudicem poſco, nemo, præter vos comparet, Sodales Parthenij: vos itaque iudices æquiſſimos nomino, magni

gni huius veri diribitores. attendite.

Dic, quęſo te, bona fide, exiſtimaſne reperiri argumentũ aliquod, quo, excluſa reuelatione diuina, q̃ in ſacris paginis hæret, probetur, dari in rerum natura ſpiritus quoſdam puros homine ſuperiores, quos Angelos dicimus: Quid hæres? agnouit illos Ariſtot. & vocauit intelligẽtias orbiũ cęleſtiũ motrices: agnouit Plato: agnouit Mercurius Triſmegiſtus, alij ꝑmulti, non niſi naturæ manuductione. Multas ad id ꝓbãdũ rationes congerit Doctor Angelicus li. II. contra Gent. c. 46 vna maxime celebrat, q̃ vocãt Philoſophorũ formula, à priori. Vtrũ ſit efficax alibi diſputo. Poſſibilis eſt ſubſtantia ſpiritua-

Argumentũ quo probantur eſſe in rerũ natura Angeli.

tualis creata, completa. Ergo facta eſt, & in vniuerſo exiſtit. Cur enim deſit hic gradus ſubſtantiæ mundo, qui à DEO perfecte conditus eſt. Hanc ſi *Phœnici* accommodaueris, adiunxeriſque, tantam tamque denſam nubem, de illa, quod in rerum ſit natura, aſſerentium, ſi ad certitudinem aliquid, ſane ad probabilitatem quid deſideretur, non video.

Argumenta pro immaculata B. V. Conceptione.

Sed infinitis partibus firmiora ſunt, quę pro immaculato Dominæ N. conceptu proferre licet. A *Phœnice* illud. Dei perfecta ſunt opera creationis Iuſtificationis, Glorificationis In creatione ad exhibēdā pfectionē creatoris, & operis, facti ſunt oēs entiū gradus primarij ſumā rerum genera, ſubſtātiæ

corporeæ: corporũ expertes: cõpoſita, mixta, ſimplicia, animãtes, ratione p̃ditæ, ratione carẽtes: formæ materiæ adfixę & à materia liberæ: ſpecies ſub generib. indiuidua ſub ſpeciebus innumera. In Glorificatione erit luminum, graduũ, præmiorum mira diuerſitas.

Cur deficiat in Iuſtificatione? In qua ſi peruideas ſingula animaduertes, vnum gradũ illorum, qui in fine vitæ copioſe ea fuere perfuſi, vt accidit Latroni. Alterum eorum, qui in vitæ medio ſanctificantur: quales Magdalena, Matthęus, Paulus, alij permulti. Quorũdam, ſed pauculorum, qui nondum nati, in gratiã fuere recepti: inter quos, Ieremias, & Baptiſta. Vnus pfectionis gradus ſupereſt,

eſt, poſſibilis quidẽ, vt *Phœnix*, qui inferiores omnes in ſe cõplectitur: *Præſeruari à maledicto.* cur hic deſit, cum perfecta ſint DEI, nõ minus iuſtificantis, quam creantis, opera?

Sed magis premit quod ſequitur. Potuit fieri, vt ſanctiſſima Virgo conciperetur ſine originalis peccati macula, nulla enim in hoc eſt repugnantia. Fuit perquam decens, vt ita fieret, quum futura eſſet Maria, Mater Dei, ſuperans homines omnes ac Angelos dignitate. Hi autem & illorum primi ꝑgenitores ꝑducti fuere in gratia. Porro Patres, Scholaſtici, Eccleſia, fidelium conſpiratio inſinuat ita factum eſſe: quid nos tricamur?

Patres pro immaculata concept.

Stãt ab hac parte, ex Latinis, Pa-

Patres: Hieronymus in Pſalm. 77. Auguſtinus lib. de natura & gratia, cap. 36. libr. 5. contra Iulianum, cap. 15. Sedulius lib. 2. Operis Paſchal. Auctor ſermonum de Natiuitate Chriſti apud Cyprian. Idiota expreſſe in lib. Contempl. de B. V. ca. 2. & 6. Tom. 3. Biblioth. S. Bruno in Pſalm. 101. Petrus Damiani ſerm. de Aſſumpt. Fulbertus Carnotenſis apud Petrum Caniſium lib. 1. Marial. ca. 7. Nominatur etiam merito Gregorius lib. 1. Reg. cap. 1. Rupert. in cant. Anſelm. de conceptu Virginali c. 8. & in ca. 1. Epiſtolæ 2. ad Corinth. Ambroſius ſermone 22. in Pſalm. 118. Ildefonſus de Virginitate Mariæ. Tom. 9. Biblioth. PP. Ex Græcis, potiſſimum Sophronius Patriar-

triarcha Epiſtola ad Sergium Conſtantinopol. in 6. Synodo Act. 11. Ioannes Damaſcenus, orat. 1.

DD. Scholaſtici pro Immacula ta Concept. B. V.

E Scholæ Doctoribus, qui hoc tuentur dogma, agmen ducit, ob id, æterna dignus memoria Ioan. Scotus in 3. diſtinct. 3. Q. 1. & diſt. 18. Q. vna. Thomas Argentinas in 3. diſt. 3. Q. 1. Art. 1. Marſil. in 11. Q. 4. Art. 1. Gabriel in 3. diſt. 3. Q. 1. art. 2. concl. vna. Almainus diſtinct. 3, qu. 1. Carthuſian. ead. diſt. §. *verum tamen*. Ioan. Gerſon Epiſt. de ſuſceptione humanitatis veritate, quæ eſt in Alphabetho 15. litt. q. & ſermone de conceptione V. Mariæ, Alphabeto 47. litt. l. Abuleſis Paradoxo 1. cap. 21. in Prologo Biblior. cap. 6. & in ca. Exo. 34.

Qu. 8.

Q.8.Nicolaus de Cuſa lib.Exercitationum 5.cap. *cui Tit. Ex Sermone. Cœlum & terra tranſibunt*.Et lib.8.capit.cui *Titul.2. ex ſermone, ſicut Lilium inter ſpinas*. Ludolphus Carthuſianus in vita Chriſti,1.p.cap.11. circa mediū. Aloyſius Lipomanus Catena in Gen.ca.15. Iacobus de Valentia in Pſalm.13.& Pſ. 47. Ioann. Driedo libr. 3. de Reg.Sacræ Script.cap.4.Tractatu 2.Parte 1.ſententia 6.fol. 127.pag.1.Galatinus, libr.7.de Arcanis à capit. 5. ad 11. Clitouæus, in c.11.lib.3. Damaſceni de fide. Viguerius in Inſtitution.cap.18.§.6. Ambroſius Catharinus opuſc. de hac re. Andreas Vega, li.11.in Triden. cap.6. Corduba lib.1. Qu.44. Laurent. Iuſtinian. Sermone

de Annunciat. Robertus Bellarmin. in cõtrouerſijs Tom. 3. Franciſc. Suarez Tom. 2. in 3. part. diſp. 3. Gabriel Vaſquez 3. P. diſput. 118. Ioan. de Carthagena in Homil. de arcanis B. V. Petrus Caniſius in Mariali. Cornel. Scultingus in Bibliotheca Eccleſiaſt. Tom. 2. Petrus Anton. Spinellus in Throno-Deiparæ c. 7.

Theologi huius æui. Denique, ſeculi huius omnes Theologi, ſi familiæ Prædicatoriæ Doctores nõnullos excipias: cui ſe, hoc titulo oppoſuit, in Hiſpania maxime, & Romæ, laudatiſſimus D. Franciſci ordo Seraphicus. E quo ꝑpterea, Philipp. Rex Catholicus, elegit duos prçclariſſimos viros, olim in ordine Generalatus dignitate cõſpicuos, poſtea Epiſcopos, *Frãciſc. à Soſa*, O-

xoniẽſem, quo vita functo *Anton. à Treio*, Carthaginẽſẽ, quos legatos ſuos extraordinarios eſſe voluit, & in Vrbẽ deſtinauit, vt cũ Põtifice ſerio ſeduloque agerent, de definienda cõtrouerſia IMMACVLATÆ CONCEPTIONIS. Ibi quid perfectum; fuſe, ac ordine temporum narrat Lucas Waldingus, religionis Seraphicę, & Oratoris nominati Theologus, integro de hac re libro, qui hoc anno in lucẽ ꝓdijt. Eũdũ lego, cogor credere, ꝙ dixit Corduba, videri ad immaculatam Virginis conceptionem tuẽdam conſpiraſſe omnes fideles: vt ſine magno populi ſcandalo, nemo oppoſitam poſſit in cõcionibus exponere. *An. 1624.*

Vtrumq; experta eſt Hiſpa-

 nia

Tumultus in Batica ob conceptum Immacul. V. M.

nia in proximo ob hoc Myſteriũ tumultu. Res ita habet. Nouẽ ab hinc annis, *Franc. à Sãt-Iago*, ſeu D. Iacobo, Minorita, vir ſingularis pietatis, & ꝓbatæ ſãctimoniæ, ac Margaritæ Auſtriacæ Philip. III. Cõiugis in aſceticis Magiſter, p̃monitus, & accepto in rei fidẽ annulo (vt piorũ grauiumq; virorũ habet teſtimoniũ) à Diua Virgine Guadalupẽſi, ſiue, ad aquas Lupias de futuro poſt annos aliquot, nõ tamẽ abſq; contradictione, & magnis motib. incremẽto venerationis ac cultus erga ſuam immaculatam conceptionem indefeſſum ſe p̃buit huius venerationis promotorem, agitque Hiſpali potiſſimum, vt id perſuaderet, excitatis in id ſtu-

diun

dium nobiliſſimæ illius Eccleſiæ Canonibus Capitularib. & Ill. *Petro de Caſtro* Archiepiſcopo. Deinde, Madridi Philippo III. prædixit ſub eius dominatu, vltro citroque dilatandam hanc piam credulitatem, illiusque firmandam præſidio, quo ne propitius adeſſe negligeret ſolenniter & veluti ex ſacro oraculo commonuit: cui Rex opem operamq; omnem ſuã ad ſanctitatem primordialem DEI-parę promouendam, addixit.

Oppoſuerunt ſe aduerſæ partis homines, fremente populo, cuius in Hiſpania pręſertim, is eſt in D. V. adfectus, ea concitatio animi, & feruor, vt facultates omnes, ſanguinem, & vitam, libẽtiſſime, ac libera-

 liſſi-

liſſime pro defendendis MARIÆ priuilegijs, aut minimo Elogio ꝓfundere nõ recuſent. Prodigos opum, & vitæ homines in MARIÆ gratiam aſſereres, ſi, quæ contẽpſerunt pericula, ꝓpter Mariã: ſi, quas ſubierunt moleſtias, paſſi calumnias, ſi, quas deuouerũt hunc in finem facultates, & erogauerunt opes, vt MARIÆ puritatem defendẽtib. auxilio eſſent coram aſpexiſſes.

In omnibus Eccleſijs, tam maioribus, quam inferioribus in religioſis domib. & alijs quibuſcunq; integris annis, magnis impenſis factis, cultus hic ꝓmouebatur; & continuæ de MARIÆ cõceptione inſtituebant feſtiuitates, ita, vt omnes in hãc ſolam tranſiuiſſe videri poſ-

poſſent. Nec enim erat Sancti, aut feſti ſolennis memoria, in qua præcipue de MARIÆ Vir. ſanctitate originali non ageretur, & doceretur in ſuggeſtis, & conclamaret in plateis: VIVAT, VIVAT MARIA IMMACVLATE CONCEPTA.

Obſiſtebant interim aduerſarij, quo magis animabantur cultores Virginis: & Bætica egreſſi, vicinis Ciuitatib. & regnis auctores fuere, vt nouas nouenarias (tot n. dieb. circũſcribebat feſtiuitas conceptæ) ſolẽnitates colerẽt. Id factũ, erectis vbiq; trophæis Marianæ de originali peccato victoriæ, platearũ exitus, vicos, publicas vias, cõpita, tẽplorũ frõtes, regiarũ valuas hoc obſignãtes capitalib. literis elogio, Maria cõ-

CEPTA SINE PECCATO ORIGINALI. Vna erat totius Hiſpaniæ vox: idē ciuitatū, & populorum cōſenſus, ac cōcentus; nulla vnquam fœdatam macula MARIAM.

Sed quo magis hæc fama increbeſcebat, & augebat populorum cōſpiratio, & magis maculati cōceptus patroni ſuam inculcabant ſententiā, & communem receptamque doctrinam impugnabant, lacerabāt, exprobrabant. Res erat plena periculi, & ſcandalorum. Quibus motus Paulus V. P. M. ſub grauiſſimis pænis ſanciuit, ne quis in publicis concionib. lectionibus, concluſionibus, & alijs quibuſcunque Actib. publicis aſſerere audeat, B. V. M. fuiſſe cōceptam cum peccato origi-

Ann. 1617 31. Aug.

originali: Quod Decretũ Gregor. 15. extendit ad ſcripta, & ſermones etiam priuatos. Vt nõ liceat in ſermonibus quoq; & ſcriptis priuatis hoc aſſerere aut de hac opinione affirmatiue aliquo modo agere ſeu tractare. Indulſit tamen poſtea idem PP. Patribus Dominicanis, vt inter ſe, & priuatim de ea poſſint agere, ac diſputare. At mirum eſt, dicis, nulla in Codice ſacro, & diuinis oraculis ad cõceptionẽ Deiparę immaculatam ſtabiliendã repeririri pręſidia. Et hic mihi *Phœnix* iterũ obuerſatur, cuius incredibilẽ alijs conceptum, vir grauiſſimus & Sanctiſſimus Ambroſ. lib. de fide reſurrectionis relatione crebra, & per ſcripturas, ſe cognouiſſe audacter aſſerit.

An. 1622. 24. Maij.

An. 1622. 28. Iulij.

S. Script. teſtim. pro conc. o. macula a B. M. V.

Pro Phœnice.

Nimirum reſpiciebat, vel ab illud Iobi 29. 18. ὥσπερ στέλεχος φοίνικος πολλὰς ἡμέρας βιώσω. *Sicut Palma*, φοῖνιξ *multiplicabo dies meos*. Aut ad illud Pſalmi 91. 13. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει. *Iuſtus vt Phœnix florebit*. Nam Græca vox tam alitem quam *palmam* arborem ſignificat. Quod ſi iuſtus ibi comparetur aliti, quis *Phœnicis* hiſtoriam in dubium reuocet? Et tamen, quot hæſitant? Scilicet, cum non ſint tam manifeſta iſthæc oracula, vt aliũ intellectum refugiant, dubitare nil vetat.

B. Virgo Lilium inter ſpinas.

Idem *Phœnici* noſtræ euenit, cuius puriſſimo conceptui haud paulo plura, quam *Phœnicis* alitis patrocinantur. Quã illa ſunt, in hanc rem illuſtria?

Sicut

Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias. Cant. 2.1. *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* Cant. 4.7. *Sanctificauit tabernaculum ſuum Altiſſimus.* Pſ. 45.5. Quam illud neruoſum, & pene apodicticum? *Inimicitias ponam inter te & mulierem.* Gen. 3.15. Scilicet, magnæ fuerunt inter Mariã & ſerpentem inimicitię, ſi aliquãdo fuit originalis peccati merito, Cacodęmonis mancipiũ, horreſco referẽs. Nõ fuiſſet inimica ſi ſubdita: fuiſſet ſubdita, ſi natalitiũ peccatũ cõtraxiſſet. Nõ tota pulchra, ſi maculata, & morbida hæreditaria labe. De Deipara canit Eccleſia, vel ipſa potius de ſe: *Quaſi palma exaltata ſum in Cades*, Eccle. 24. 15. Græce, ὡς φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν καδης.

ἐν καῦδῃ. At quoniam, & hæc apud Orthodoxos, expoſitionibus varijs diſtrahunt, res nondum fide catholica certa eſt, & ſunt hodieq; qui dubitant.

Phœnicis hiſtoria fundamentum Parœmiarum.

Quomodo igitur, inquies, res neq; omnino certa, neq; omnib. et doctis cōceſſa fundamenti ſolidioris vicem habet in Pontificijs decretis de imaculatæ conceptionis feſtiuitate peragēda? Gemina hic de *Phœnice* eſt quæſtio. Cum de eius ortu totaq; hiſtoria, quam quidam fabuloſam exiſtimāt, nihil habeat certi; quî fieri poteſt, vt hæc ſit baſis, tot parœmiarum, adagiorum, diuerbiorū, quæ paſſim, à doctis, indoctisque, nemine refragante, ac ſi de re indubitata eſſent, vſurpantur? imo ex ipſa Scriptura

Sacra

ſacra deſumuntur: vt: *Multiplicare annos, ſicut Phœnicem: Renouari inſtar Phœnicis: Viuacior Phœnice, quod eſt apud Lucianum.*

Adagia à Phœnice Eraſ. Adag.

Ad hanc Eruditi facile reſpondeant. Vſum parœmiarum, non poſtulare aliud, quã quippiam apud Poetas lectum quod deinde Vulgi loquela vſurpetur, & abeat in communem formulam, quod conſtat in plurimis, quas recenſet, & exponit Adagiographus. Atq; ita etiã in Bibliorũ ſacro volumine, *Cocyti, Titanum, & Orionis* mentionem fieri obſeruamus. In illius autem difficultatis enodatione laborant non pauci: multis aqua hæret. Et hoc quidem æuo, quo in quibuſdam Europæ prouinciis

Vſus parœmia quid poſtulet.

Papæ Romani poteſtas ſcopulus eſt, ad quem plurimorum roſtratæ franguntur: & quod dolemus, odiorum ſeminariũ inter doctos, ac potẽtes ferax, cum de nulla pene re maioribus animis, & vtinam nõ odio partium implacabili, digladientur concitatioris homines ingenii. Quorum aliqui, vt Pontificiorum decretorum vim infringant, aiunt, ea niti incerta, quæ tamen ſit fundamentum ſanctionis Papalis, & multas adducunt enſtaſes; vnam hanc ad noſtram Spartam.

Sixti 4. conſtit. Sixtus 4. conſtitutionem edidit de feſto Conceptionis B. V. vt vniuerſi fideles de immaculatæ Virginis conceptione, quam etiã *immaculatam* appellat;

lat,gratias & laudes referant: inuitatq; in *Extrauagãte*, *Cum præexcelſa*; omnes, ad hoc feſtum celebrandum: Quod vt efficacius fiat, omnes indulgentias, & pœnarum condonationes concedit iis,qui interſunt officio ac Miſſæ conceptionis, quas maximas Vrbanus 4. & Martinus V. elargiti ſunt, qui præſentes ſe exhibent officiis diuinis in feſto corporis Chriſti: Denique, tantum honorem haberi voluit conceptionis feſto, vt celeberrimum fecerit,nec voluerit vel Dominicæ Aduẽtus cedere: Octauamque addiderit, infra quam de alia feſtiuitate non agatur. Extrauagantem Sixti approbarunt alii Põtifices,recepitque Tridentina *Trid. Seſſ. 4.* Syno-

Synodus. Hic inquiunt, doctrina de immaculata Virginis conceptione apud Theologos incerta, tanquam fundamentum conſtitutionis ac Decreti Apoſtolici à Pontifice ſupponitur.

Sed quid cogit dicere, fundamentum poteſtatis Pontificiæ inſtituendi tale feſtum eſſe doctrinam dubiam? videlicet haud potuit ſcribere diui-
Iud.16. 8. nus hiſtoricus Iudith.16. *Non enim cecidit potens eorum à iuuenibus, nec filij Titan percuſſerunt eum: nec excelſi Gigantes oppoſuerunt ſe illi, ſed Iudith filia Merari.*
Seru. Æn. 5. niſi pro fundamento veritatis hiſtoricæ, fabulam, vt veram narrationem poneret, Titanũ, quos contra ſuperos, Deos terram profudiſſe fabulantur

Poë-

Poëticis aut fictionibus aſtronomicis ſententiarum grauiſſimarum baſim conſtituiſſet. Non enunciaretur apud eundem: *Dulcis fuit glareis Cocyti:* niſi quod finxit antiquitas, tetram inferorum paludem in quam horridus Acheron, fluuius etiam inferorum arenas eructaret: id eſt ſecundum fictionem poeticam, animas, vmbraſq; deniq; niſi veritas fabulis niteretur. *Iob. 9.*

Quaſi vero ignotum ſit, doctis, non ſolum diuinæ ſcripturæ Interpretem, ſed & primũ eius Conditorem, aliquando fabuloſæ, ac vulgari modo loquendi ſe accommodare, vt clarioribus & vulgatiorib. verbis veritatem proponat. Itaq; potuiſſet Pontifex adprobare offi- *Fabuloſus loquendi modus in ſacris vſurpatus.*

Synodus. Hic inquiunt, doctrina de immaculata Virginis conceptione apud Theologos incerta, tanquam fundamentum conſtitutionis ac Decreti Apoſtolici à Pontifice ſupponitur.

Sed quid cogit dicere, fundamentum poteſtatis Pontificiæ inſtituendi tale feſtum eſſe doctrinam dubiam? videlicet haud potuit ſcribere diui-
Iud.16. 8. nus hiſtoricus Iudith. 16: *Non enim cecidit potens eorum à iuuenibus, nec filij Titan percuſſerunt eum: nec excelſi Gigantes oppoſuerunt ſe illi, ſed Iudith filia Merari.*
Sera. Æn. 5. niſi pro fundamento veritatis hiſtoricæ, fabulam, vt veram narrationem poneret, Titanũ, quos contra ſuperos, Deos terram profudiſſe fabulantur Poë-

Poëticis aut fictionibus aſtronomicis ſententiarum grauiſſimarum baſim conſtituiſſet. Non enunciaretur apud eundem: *Dulcis fuit glareis Cocyti:* niſi quod finxit antiquitas, tetram inferorum paludem in quam horridus Acheron, fluuius etiam inferorum arenas eructaret: id eſt ſecundum fictionem poeticam, animas, vmbraſq; deniq; niſi veritas fabulis niteretur. *Iob. 9.*

Quaſi vero ignotum ſit, doctis, non ſolum diuinæ ſcripturæ Interpretem, ſed & primũ eius Conditorem, aliquando fabuloſæ, ac vulgari modo loquendi ſe accommodare, vt clarioribus & vulgatiorib. verbis veritatem proponat. Itaq; potuiſſet Pontifex adprobare offi- *Fabuloſus loquendi modus in ſacris vſurpatus.*

Synodus. Hic inquiunt, doctrina de immaculata Virginis conceptione apud Theologos incerta, tanquam fundamentum conſtitutionis ac Decreti Apoſtolici à Pontifice ſupponitur.

Sed quid cogit dicere, fundamentum poteſtatis Pontificiæ inſtituendi tale feſtum eſſe doctrinam dubiam? videlicet haud potuit ſcribere diuinus hiſtoricus Iudith. 16. *None nim cecidit potens eorum à iuuenibus, nec filij Titan percuſſerunt eum: nec excelſi Gigantes oppoſuerunt ſe illi, ſed Iudith filia Merari,* niſi pro fundamento veritatis hiſtoricæ, fabulam, vt veram narrationem poneret, Titanũ, quos contra ſuperos, Deos terram profudiſſe fabulantur

Iud. 16. 8.

Seru. Æn. 5.

Poë-

Poëticis aut fictionibus aſtronomicis ſententiarum grauiſſimarum baſim conſtituiſſet. Non enunciaretur apud eundem : *Dulcis fuit glareis Cocyti:* niſi quod finxit antiquitas, tetram inferorum paludem in quam horridus Acheron, fluuius etiam inferorum arenas eructaret : id eſt ſecundum fictionem poeticam , animas, vmbraſq; deniq; niſi veritas fabulis niteretur. *Iob. 9. 9.*

Fabuloſus loquendi modus in ſacris vſurpatus.

Quaſi vero ignotum ſit, doctis, non ſolum diuinæ ſcripturæ Interpretem, ſed & primũ eius Conditorem, aliquando fabuloſæ, ac vulgari modo loquendi ſe accommodare, vt clarioribus & vulgatiorib. verbis veritatem proponat. Itaq; potuiſſet Pontifex adprobare offi-

Synodus. Hic inquiunt, doctrina de immaculata Virginis conceptione apud Theologos incerta, tanquam fundamentum conſtitutionis ac Decreti Apoſtolici à Pontifice ſupponitur.

Sed quid cogit dicere, fundamentum poteſtatis Pontificiæ inſtituendi tale feſtum eſſe doctrinam dubiam? videlicet haud potuit ſcribere diuinus hiſtoricus Iudith.16. *None nim cecidit potens eorum à iuuenibus, nec filij Titan percuſſerunt eum: nec excelſi Gigantes oppoſuerunt ſe illi, ſed Iudith filia Merari.* nisi pro fundamento veritatis hiſtoricæ, fabulam, vt veram narrationem poneret, Titanũ, quos contra ſuperos, Deos terram profudiſſe fabulantur Poë-

Iud.16. 8.

Seru. Æn. 5o.

Poëticis aut fictionibus aſtronomicis ſententiarum grauiſſimarum baſim conſtituiſſet. Non enunciaretur apud eundem: *Dulcis fuit glareis Cocyti:* niſi quod finxit antiquitas, tetram inferorum paludem in quam horridus Acheron, fluuius etiam inferorum arenas eructaret: id eſt ſecundum fictionem poeticam, animas, vmbraſq; deniq; niſi veritas fabulis niteretur. *Iob. 9. 9.*

Fabuloſus loquendi modus in ſacris vſurpatus.

Quaſi vero ignotum ſit, doctis, non ſolum diuinæ ſcripturæ Interpretem, ſed & primū eius Conditorem, aliquando fabuloſæ, ac vulgari modo loquendi ſe accommodare, vt clarioribus & vulgatiorib. verbis veritatem proponat. Itaq; potuiſſet Pontifex adprobare offi-

Papæ Romani poteſtas ſcopulus eſt, ad quem plurimorum roſtratæ franguntur: & quod dolemus, odiorum ſeminariũ inter doctos, ac potẽtes ferax, cum de nulla pene re maioribus animis, & vtinam nõ odio partium implacabili, digladientur concitatioris homines ingenii. Quorum aliqui, vt Pontificiorum decretorum vim infringant, aiunt, ea niti incerta, quæ tamen ſit fundamentum ſanctionis Papalis, & multas adducunt enſtaſes; vnam hanc ad noſtram Spartam.

Sixti 4. conſtit. Sixtus 4. conſtitutionem edidit de feſto Conceptionis B. V. vt vniuerſi fideles de immaculatæ Virginis conceptione, quam etiã *immaculatam* appellat;

lat, gratias & laudes referant: inuitatq; in *Extrauagãte*, *Cum præexcelſa*, omnes, ad hoc feſtum celebrandum: Quod vt efficacius fiat, omnes indulgentias, & pœnarum condonationes concedit iis, qui interſunt officio ac Miſſæ conceptionis, quas maximas Vrbanus 4. & Martinus V. elargiti ſunt, qui præſentes ſe exhibent officiis diuinis in feſto corporis Chriſti: Denique, tantum honorem haberi voluit conceptionis feſto, vt celeberrimum fecerit, nec voluerit vel Dominicæ Aduẽtus cedere: Octauamque addiderit, infra quam de alia feſtiuitate non agatur. Extrauagantem Sixti approbarunt alii Põtifices, recepitque Tridentina Syno- *Trid. Seſſ. 4.*

Poëticis aut fictionibus aſtronomicis ſententiarum grauiſſimarum baſim conſtituiſſet. Non enunciaretur apud eundem : *Dulcis fuit glareis Cocyti:* niſi quod finxit antiquitas, tetram inferorum paludem in quam horridus Acheron, fluuius etiam inferorum arenas eructaret : id eſt ſecundum fictionem poeticam , animas, vmbraſq; deniq; niſi veritas fabulis niteretur. *Iob. 9.*

Quaſi vero ignotum ſit, doctis, non ſolum diuinæ ſcripturæ Interpretem, ſed & primũ eius Conditorem, aliquando fabuloſæ, ac vulgari modo loquendi ſe accommodare, vt clarioribus & vulgatiorib. verbis veritatem proponat. Itaq; potuiſſet Pontifex adprobare offi- *Fabuloſus loquendi modus in ſacris vſurpatus.*

officii, in quo eximius Eccleſię Doctor Auguſtinus Theologorum PHOENIX vocaretur: nec tamen idcirco fundamentum Pontificiæ approbationis eſſet incerta de Phænice hiſtoria. Potuit conceptionem DEIPARÆ, vt colendam fidelibus proponere ſine vllo authoritatis ſacroſanctæ diſpendio.

Quicquid rarum Phœnix.

Sed quid ego tam multa, tã quibuſdam inuia conſector, vt Virginem pure conceptam *Phœnici* comparem? ſatis fuiſſet illud omnibus obuium protuliſſe. Quicquid rarum, inſolitum, inauditum, quodque vix fieri poſſe videatur, certe communem reliquorum conditionem ſuperat ac perfectionem in eo genere Phęnici conferre ſole-

ſolere prouerbiali loquutione. Nota ſunt illa; *Ingeniorum Phænix. Tam rarus, quam Orientis ales. Rara auis in terris*: prælertim, ſi ſit vnum aliquod in toto genere, & de ipſo adhuc dubitetur, vt de *Phænice*, quod Virgini conceptæ accidit.

Nam poſt communem illā generis humani in primo capite labem, modumq; redemtionis à Chriſto D. ſemel ſancitū, videbatᷣ fieri non poſſe, vt quæpiā ex eodem orta ſemine, ac ſimilis cū aliis ꝓpagationis, cōtagii cōmunis non eſſet particeps, idq; nō plebeis, & humi repētib. ingeniis. Sed ꝓdiit tādē, aliqua ab omni primęuę culpę labe libera, purior ſole, nitidior Luna, aſtris ſerenior: quæ nec ꝓcedētium vllā viſa eſt habere ſimi-

Thro. Salomonis. ſimilem, nec ſequentem, an non exclamem! O rarã auem! *Phænicem*, non orientis tantum, ſed vniuerſi!

De Throno Salomonis, typo non ignobili virginis, ſed typo, legitur. *Fecit Rex Salomon Thronum de ebore grandem: non eſt factum tale opus in omnibus regnis*, Lib. 3. Reg. 10. 18. Siue Regnum naturæ, ſiue gratiæ ſiue gloriæ luſtres; quæ tria Dei regna ſunt, non eſt tale opus in omnibus regnis; quale Thronus Salomonis, immaculate concepta MARIA, ô *Phænicem! Mater admirabilis!*

Vnica semper Phœnix. Phænix ſemper vnica, inquit Pomponius Mela. Quoties Virgini occinitur? *Vna eſt colũba mea, perfecta mea. Vna eſt matris ſuæ, electa genitrici ſuæ: vna*

na poſt corruptionem communem immaculate concepta MARIA. ô *Phœnicem! Mater admirabilis!* Cant. 6. 8.

Cinnama naſcuntur viuax quæ colligit ales Viuax ales.

canit de *Phœnice* D. Alchimus.

Bene viuax ales MARIA. Quid illa viuacius, in quam nullum morti vnquam fuit imperium: cui hodie vita data, quam nullus deinde dies abſtulit. Cuius vita inclyta cunctas illuſtrat Eccleſias. ô *Phœnicem! Mater admirabilis!*

Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales, Reparabilis volucris.

canit ex Heſiodo Auſonius. Exuuias ponit DEIPARA, natali fine decedens, atq; ſuccedens iterum, ante renouata quam nata: ô *Phœnicem! Mater admi-*

admirabilis! Nihil pulchrius in toto alitu.n genere reperiri poteſt Phænice. Audi Plinium. Phænix Aquilæ narratur magnitudine: auri fulgore circa colla, cetera purpureus, cæruleam roſeis caudam pennis diſtinguentib. criſtis faciem, caputq; plumeo apice honeſtante. Aſpice MARIAM, in eaque partes, proportionem, colorẽ. *Tota pulchra es Amica mea, & macula non eſt in te, nec in conceptu.* ô PHOENICEM! MATER ADMIRABILIS ORA PRO NOBIS.

ORA-

ORATIO
SEXTA.

Symbolum VI.

PAVO.

MARIA-PVRIficans.

Impleti ſunt dies purgationis Mariæ, ſecundum legem Moyſi Luc. 2. 22.

Mater puriſſima ora pro nobis.

CVm duxiſſem vos anno proxime ſuperiori ad HORTVM, quem indigitari aiebam MARIANVM, omni amænitatum genere refertiſſimum, dimiſi ex loci illius auiario, vt meminiſſe poteſtis, ſex omnino volucres ſpecioſiſſimas

mas,perpetuo in orbem gy
circumuolitantes, quas H
tulanus aiebat,eſſe ſex Feſti
tatum DEIPARÆ, Heræ n
ſtræ animatas imagines.
tunc quidem amabilis Colu
ba leniſſimo alarum, ad radi
rum ſolarium iactum ſcint
lantium,remigio,in aëre ch
reas inſtituens,nos ad ſe rapu
eamque aſſa vocula : ſed ha
monica qualibet ſuauiore,A
NVNCIATÆ VIRGINIS M
ſteria decantantem,rapti arr
ficio modulatricis auiculæ,au
diſtis auide.

Hodierna luce,qua non P
rificatam VIRGINEM, ne qui
erret, Purificationis nomin
deceptus : Sed Purificationi
haud indigam:id eſt, Immac
latam,Intemeratam, ac Puriſ
ſimam

ſimam veneramur, Pauo veſtris ſeſe obtutib. offeret. Pauo venuſtiſſima volucris, cui pluma veſtis, & quidẽ de cataclitis omni cõchilio depreſſior, qua colla florẽt, omni patagio inauratior, qua terga fulgẽt: & omni ſyrmate ſolutior, qua caudæ iacẽt: Pauo, celebratiſſima auis, nõ Germanis min⁹, quã ciſalpinis vernacula, multicolor, & verſicolor, & diſcolor: nunquã ipſa, ſemper alia: & ſi ſemper ipſa, quando alia? toties mutanda, quoties mouenda, p̄clarum DEIPARÆ, vt mundiſſimæ ita pulcherrimæ Hieroglyphicũ: ideoq; hoc feſto die ſpectãda.

Nec indignabitur Colũba, cujus frequẽs in odis luſtralib. & carmine, ac Euangelio de Purificatione eſt mẽtio. Nam

O ve-

Plin. lib. 10 c. 74. verum reor, quod habet na
raliũ ſcrutator diligens, C.
nius, dum diſputat, quæ in
ſe diſſideãt, quæq; maxime
ueniant animalia. Amici,
uones, & columbæ: Turtur
& Pſittaci: Merulæ, & Tur
cornix, & Ardeolæ. Prodea
gitur *Pauo* quantocyus: vos ſ
ctate ſi vultis, melius dixero;
ſtrã, ſi hoc putetis mereri D
MINAM. Tu faue DOMIN
& adfulge! Tua ô Mater! me
tur venuſtiſſima ſpecies, vt T
bi in hoc, atroci licet frigor
noſtra deſudet induſtria. MA
TER PVRISSIMA Ora ꝓ nobi
Pauo Imago eſt Virgini
quã hodierna celebritate col
mus. Cur ita? Exprimit PVRI
TATEM melius, quam vllis co
lorib. pictor. Puriſſimũ anima
eſt

eſt PAVO: puritatis, ſupra quã dici, credique poteſt, amans. Non creditis. Venite, quæſo vos parumper mecum: ingrediamur ſtabulum, luſtremus cellulas, vix pedem inferemus occurret puer villicus: heus dicet, tabulã inſpicite pellegite, excipite magiſtri mandata, ſingulis edicitur.

Immundus exeſto.
Ingreſſus ne ſpuito.
Sordes ne importato.
Pulueren ne ſpargito.
Solum ne contaminato.
Stramen ne fædato.

Inhabitat hoc domiciliũ PAVO. Quæ cauſa tam baſilicæ edictionis? *Pauo* ſpurcitię, ſordiũque eſt impatiens. Quare rerũ ruſticarum periti præſcribunt vt ſtabulum Pauonum ca-

reat vligine : ita Columel-
la, vt cauearum pauimentum
euerratur ſæpius:ita alii. Addit
Albertus M. naturæ ſcruta-
tor, in paucis eximius, ſi pullus
ſit madidus, & ſorde pollu-
tus, expirare eum aliquando:
vſque adeo impuritatem de-
teſtatur.

Quid iam opus alia com-
mentatione, vt vobis perſua-
deam Pauonem belliſſimum
eſſe Matris PVRISSIMÆ ſym-
bolum. Quod non ita intelli-
go, quaſi reperiri poſſit quid-
piam è reb. omnib. quæ Deo
Puritatis fonti inferiores ſunt
quibus perfectè DEIPARÆ im-
maculata integritas exprima-
tur, vel repræſentetur. Maior
illa eſt, quam vt imagine vlla
creaturis deſumpta poſſit o[illegible]
ocu

oculos poni. Veriſſime enim dictum reor à grauiſſimo Patre Anſelmo: *Decuit vt ea Puritate Virgo niteret, qua maior ſub Deo nequit intelligi.* Itaq; quod PAVVM adduxi, vt rei incompara bilis typum: id deſperatione melioris figuræ: non fiducia optimæ à me factum ſcire vos velim. *Anſ. de conc. Virg. c. 18.*

Habet enim, amatq; *Pauus* ſingulari quadam, inter alites, prærogatiua, Puritatem: & ita amat, vt illam modis omnib. conſeruare ſtudeat. Quo fine, loca, vbi fœdandi periculum eſt, vitat impenſe. Si non poſſit, ita greſſum moderatur circumſpectiſſima volucris, & ſuſpenſo gradu incedit, vt inter ſordes ſordium ſit expers. Cerne mihi venu- *Puritatem ſtudioſe cuſtodit.*

nere,ſibique perquam amicè gratulari. *Pauo*, inquit Albertus, *puritatis ſtudioſus gradu compoſitò incedit, ne maculetur.*

Magna fuit DEIPARÆ Puritas, humana Angelicaque maior: ſed non minor illius in conſeruanda, muniendaque diligentia. Non illa ambiebat affatus, qui alienas menti formas ingerunt. Non adamabat conſortium, quod maculã cõſuetudine adfricat. Nõ aduocabat cogitatus, qui puritati inſidiãtur. hinc ſeceſſus amor, & ſolitudinis: lectionis frequẽtia, contemplationis aſſiduitas: hinc ſenſuũ ſeuera cuſtodia: oculorũ modeſtia: linguæ caſtigatiſſimus vſus, manuum, non

niſi ad neceſſaria protenſio, frequens illud in corde; fortaſſe & in ore: Mori malo, quam fœdari.

O Sodales! huc vos voco. Eſtis puriſſimæ, & immaculatæ ſodales Virginis: factum bonum: multa inde ſperantur præſidia. Puritatem amatis? Videor audire reſponſum, vnum pro cunctis: Amamus, omnes, omnes. Laudo animum ô puriſſimæ Matris electæ germina! commendatione digniſſimi eſtis, ſi ita ſentiatis. Sed, quæſo vos, nolite Matri veſtræ imponere conari: nolite mundo. Amor non verbis, ſed rebus probatur. Qui puritatem ſe amare dicit, & puritatis hoſtes fouet, vt leniſſime, ac ſuauiſſime dicam, mentitur. Qui

puri-

puritatis amicum ſe fingit: & collo tenus turpitudinis cæno merſus, vix eminet capite, is larua ſibi appoſita, decipit. Qui puritatis clientem ſe venditat, carnis mancipium, perſona fallaciter inducta, ludit.

Puritatem amas? & nullo pudicæ impudicæue diſcrimine, omnibus te conueniendi poteſtatem facis? Habitas, & ſpõte tua habitas, ac nullo magno tuo commodo perurgente habitas, non ſolum in medio nationis prauæ, tibi fidens, quaſi futurus ſis Iob inter Huſſitas, ſed etiam in Vr & igne Chaldæorum, vbi flamma æſtuas.

Puritatẽ amas? Ad quid ergo nocturnę illæ obambulationes ad quid furtiuæ illæ, domeſticis inſciis, per poſticum egreſ-

ſiones ? in alienas ædes clancularıæ ſurreptiones ? ad quid illud circumſpicere, tam ſolicite, pulſare tam modeſte, obſeruare tam curioſe, ne quis in vicinia, ne quis in lõginquo videat, & deferat ? Puritatem amas? ad quid clancularia colloquia ? ad quid blanditiæ? lenocinia ? munuſcula ad notas, ignotaſque miſſa ? ad quid lenonum lenarumque familiaritas, tãquam proxenetarum? ad quid illa domi, vel in proximo, Glycerium, quę toties tibi impuritatis occaſio? *Eijce ancillam & filium eius: non enim erit hæres filius ancillæ cum filio Iſaac,* Gen. 21. 10 Tu hæredẽ patrimonii Chriſti conſtituas, quem ad partem patrimonii terreni fratres nõ admittant ? Puritatem amas? quo

quo ergo illæ, tam fœdæ, & pluſquam feſcenninæ rerum turpiſſimarum narrationes? Oculorum in templis, & publicis ſupplicationibus impudici iactus? obſcænæ imagines? cetera taceo.

Caute viuitur à multis, id nō ignoro: an etiam æque caſte, ac pure, neſcio. Quid dico neſcio? An me ſcire diffitear, quod lippis notum & tonſoribus? q; non vicinia tantum, ſed vrbs tota intuetur? de quo queruntur ciues. Sed ô ciues ciues! Quod damnant: at poſt graue damnum in charis pignorib. quid ſtatis lacrymæ? omitte lacrymas, quid vos cęli fulmina! poſt damnum, dico, in caris pignorib. fors etiam in vxoribus patres-familias.

Quid me ſcire diſſimulem, q; in conſpectu Solis huius cõmittitur palam? quod Lucifugæ tenebriones lucente noctiluca perpetrãt impune? quod lactentes clamant; ipſiſq; obmuteſcentibus ſibilarent lapides, hoc ignoret cui nihil ignotum, publica fama? Quænã ſtoliditas, putare hæc tegi poſſe? Plaut. Trin. Id, q; in aurem Rex Reginæ dixit, fama loquitur. Quid Iuno fabulata ſit cum Ioue, ſcitur; & quod teſtib. perpetratum eſt decem, ignoretur?

Iuuen. ſat. 10.

O Corydon, Corydon ſecretum diuitis vllum
Eſſe putas? ſerui vt taceant, iumenta loquentur,
Et canis & poſtes, & marmora. Claude feneſtras,
Vela tegant rimas: iunge oſtia: tollito lumen
E me-

E medio, clament omnes, prope
nemo recumbat.
Quod tamen ad cantum galli
facit ille ſecundum,
Proximus ante diem caupo
ſciet ——

& à Caupone hoſpes, & ab hoſpite Vulgus: fruſtra tu cautelam adhibes.

Puritatem amas? Taceo ſacratum à te ordinem fœditate maculatum: inuſtum fronti impudicitiæ ſtigma: pectori meretriciam notam: aurem perforatam, lenonia ſubula: linguam conſpurcatam abominandis ſordibus: quo illę cotidianæ ad pudicitiæ ſubuerſionem inſidiæ? quo cuniculi laſciuiæ, plures quam quibus vrbs munita ſuffoditur? Sat ſit ſemel depluiſſe aurum,

in turrim Danaës : quid per ſubterraneos tubos eundē imbrem, tentas immittere? Sed quo ruis lingua? in quem hæc iacis? ignoſcite adfectui, Auditores mihi cari, neminē notare eſt animus. Si quis male ſibi conſcius, ægre ferat, quæ dico, turpitudinem ipſe ſuam prodet, quod per me licet; faciat, cui hoc eſt volupe. Vt in panegyricis, & gratiarum actionibus, multa dicuntur, quæ facere oportuit, non quæ facta à Principe, vt calcar addatur currenti: ita in paræneſi, fas eſt, quaſi facta inſectari, quæ poſſunt contingere, à quibus cauendum ſapiens iudicat.

Vos ego ad imitationem Matris Veſtræ exſtimulo, quæ

ita puritatem adamauit, vt eam modis omnibus, tutam eſſe voluerit. Sit vobis tanquam in imagine deſcripta integritas & intemerata puritas Mariæ, & quæ velut in Speculo refulget ſpecies caſtitatis, ac forma virtutis. Hinc ſumatis licet exempla viuendi, vbi tamquam in exemplari magiſteria expreſſa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, oſtendunt. Primus diſcendi ardor, nobilitas eſt Magiſtri. Quid nobilius DEI-Matre? quid ſplendidius ea, quã ſplendor elegit: quid caſtius ea, quæ corpus ſine corporis contagione generauit? Virgo erat non ſolũ corpore, ſed ẽt mente, quæ nullo doli ambitu, ſin- *S. Ambr. li. 11. de Virgin.*

cerum

cerum adulteraret affectum. Prodire domo neſcia, niſi cum ad Eccleſiam conueniret, & hoc ipſum cum parentibus, aut propinquis. Domeſtico operoſa Secreto, forenſi ſtipata comitatu: nullo meliore tamen ſui cuſtodia, quam ſe ipſa. Quæ inceſſu, affectuque venerabilis, non tam veſtigium pedis tolleret, quam gradum virtutis attolleret. Hæc ad ipſos ingreſſus Angeli inuenta domi in penetralibus ſine comite, ne quis intentionem abrumperet, ne quis obſtreperet: neque enim comites fœminas deſiderabat, quæ bonas comites cogitationes habebat. Quin etiam tum ſibi minus ſola videbatur, cum ſola eſſet. Nam quemadmodum

dum ſola, cui tot libri adeſſent, tot Archangeli, tot Prophetæ? Denique, & Gabriel, eam, vbi reuiſere ſolebat, inuenit & Angelum Maria, quaſi viri ſpecie mota, trepidauit, quaſi non incognitum, audito nomine, recognouit. Ita peregrinata eſt in viro, quæ non eſt peregrinata in Angelo, vt agnoſcas aures religioſas, oculos verecũdos. Ita de cura Virginis diſſerit Ambroſius. Tu eandem adhibe, ſi puritatis ſis amans.

Sed me iterum ad ſe rapit *Pauo*, cuius carnem dicunt eſſe incorruptibilẽ, certe à corruptione diutiſſime liberam. Carnem eius coctam non putreſcere, eſt qui aſſerat: triginta annos integrum, incorru- *Geſner. de Auib. li. 3. tit. Pauo.*

ptum-

ptumque ſeruatum ſcribit alius. Addit Geſnerus, amicum quendam ſuum, experimenti cauſſa, conſeruare voluiſſe, & poſt tres menſes ſibi ſignificaſſe, carnem illæſam permanſiſſe: alium ſcribere: quod nec marceſcat, nec fœtorē exhalet, ſed oleat, ac ſi condîta eſſet aromatibus. Eſt incorruptio puritatis, vel appēdix, vel merces. Hinc tot Diuorū corpora poſt funus celebratū, integra ſunt reperta, luſtris reuolutis: imo ſeculis, puritatis teſtandæ diuinitus gratia: vt nouiſſimæ Franciſci Xauier notiſſime innocentiæ hominis.

At hic ego ſane neſcio, quid prius enunciandum ſit de Deipara, Puritas, an Incorruptio: hæc

hæc ne illius, aut huius illa fuerit acceſſio. Incorruptam permanſiſſe carnem Virginis nemo negarit, qui Cælo receptam paucis ab obitu diebus intellexerit: quod alibi confirmamus. Sed ideone incorrupta, quia pura? An pura, quia incorrupta? Subtilitatib. vrgeor, ſubtilitates repono. Fuit puriſſima in vita, vt Purificatione non egeret, quia incorrupta corpore, & animo. Fuit incorrupta in morte, vt reſolui in cineres non deberet quia pura carne. Poſterius in confeſſo eſt, & ſtabilitur ex paulo ante dictis. Prius illud explicatione illuſtratur: ſed breui admodum, & ſuccincta.

Cur nihil habuit Virgo Ma-

Mater impurum, quod Purificatione expiari poſſet: An non lex omnibus dicta? *Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculum, immunda erit, nec ingredietur in ſanctuarium, donec impleantur dies Purificationis ſuæ.* Agnoſco legem: ſed cauſam inquiro, quæ non alia, quam corruptio. Quæ omnino triplex, in hoc negotio.

Leuit. 12.

Prima, Peccati: Secunda, Legis: Tertia, Naturæ. Ab omni corruptione immunis eſt Virgo, fuitque ſemper, nihil ergo in illa impurũ, quod purgari: nihil ſordidum, quod lauari indigeat.

Peccati, ſiue natalitij, & Originalis, ſiue Operationis, nemo ex Orthodoxis DEIPARÆ

adſcri-

adſcripſerit. Naturalem corruptionem, ſiue ex diſſolutione continui in partes, ſiue conatu violento, enixuque, ſiue purgamentorum inuolucrorumque fœtus cruenta effuſione, qui poſt partum manſiſſe Virginem non diffitetur, haud agnoſcit. Chriſtus enim ab aluo materna

Proceſſit ſplendore nouo, velut ipſe decoro Sedul.
Sponſus ouans thalamo, forma ſpecioſus amæna,
Præ natis hominum, cuius radiante figura
Blandior in labris diffuſa eſt gratia pulchris.

Exemplo id declarat, Poëta recentior, ſed non minus elegans:

Alma

De par. Virg. *Alma parens nullos intra præcordia motus*
Aut incurſantes deuexi ponderis ictus
Senſerat, hærebāt immotis viſcera clauſtris,
Haud aliter, quam cum purum ſpecularia Solem
Admittunt. Lux ipſa quidem pertranſit, & omnes
Irrumpens laxat tenebras, & diſcutit vmbras
Illa manent illæſa. ——

Lib. 70. hær. cap. 5. Corruptionem Legalem negat legis formula, adiunctam per voculam, quam pluribus declarare alterius eſt cathedræ. Sat ſit dixiſſe, quod Auguſtinum recordor, hæreticos affatus. *Vnde ſordes in Virgine Matre, vbi non eſt concubitus cum homine patre.* Itaq; Deiparam

param à Lege Purificationis eximunt grauiſſimi Eccleſiæ Doctores. Ex antiquis quidẽ, Baſilius, Iſaiæ 7. Cyrill. lib. 8. in Leuit. & libr. 15. de Adorat. in Spiritu S. Chryſoſtom. Homil. de occurſu Chriſti. Auguſt. Quæ. 40. in Leuit. Bernardus ſermone 3. de Purificat. Ildefonſus Sermone de Purificat.

E recentioribus tot pene, quot ſiue è Scholaſticis, ſiue Eccleſiaſticis hunc exornarunt Titulum. Omnium ore loquitur Ioannes Azorius Tom. II. Inſtitution. Moral. lib. 1. capit. 18. Qu. 3. vbi ſcribit, temerariam eſſe ſententiam Origenis, credẽtium que aures offendere, dum ait, Homilia 14. in Lucam, Lege Puri-

Purificationis Virginem fuiſſe obligatam.

Pauo rara auis. Quæ cum ita ſint, nonne recte, Virginem DEIparam, rara hac volucre adumbrare conamur? *Pauum* raram auem vocas? cum tot paſſim in ciuitatibus & villis ad aurium carnificinam perſtrepent? A raritate olim commendatam inuenio, apud Hebræos maxime. Neque fortaſſe illam vidiſſent Ieroſolymis, niſi Rex ſapientiſſimus Salomon ex Tharſis, quo claſſem mittebat ad aurum deportandum, Pauos etiam aduexiſſet. *Lib. 3. Reg. 10. 22.* *Claſſis Regis* (inquit ſacer textus) *per tres annos ibat in Tharſis, deferens inde aurum & argentum, & dentes elephantorum, & ſimias & Pauos.*

Pauos. Quo fine ? eo fortaſſe potiſſimum (quod eruditus rerum Salomonis enarrator Ioannes Pineda obſeruat) vt regia Vrbs, Regiſque magni delitiæ amplificarentur, & aues pulcherrimæ, ac peregrinitate exquiſitiſſimæ publice ſpectandæ in Ciuitate Sancta proponerentur. Sicut quondam Athenis, quo, vt ſcribit Athenæus, multi è Lacedæmone ac Theſſalia eas aues ſpectãdi gratia, & deſiderio commoti, adire ſolebant: atq; eorum oua, magno pretio comparare: ſignificat vero etiam, Pauonum ſpectaculum fuiſſe oppido expetitum: nouilunijs, quicunque videre cuperet, admitti potuiſſe, reliquis diebus minime, qui-

Lib 4. c. 26 Num. 2.

Athena. lib. 9.

P cun-

cunque tandem eſſet qui adueniret ſpectatum. Id factitatum per annos pluſquam triginta, neque mirum, ſi quidem

Ob raritatem Pauo in admiratione eſt.

vt ex Eubulo in Phœnice recitat Athenæus.

Virginitas votiua rara Quam rara olim erat votiua Virginitas? rarior quam *Pauus*. Illam in orbem noſtrũ inuexit, quæ Virgo-Mater dicitur: cuius fuit admirabundæ quæſitum; *Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco?* Quod profecto, vt acute notat Auguſtinus, non proferret, niſi DEO ſe Virginem ſemper fore apte vouiſſet: Recte: alioqui cauſſa nulla eſſet, quam redderet *Lib. de S. Virg. c. 4.*

quæ-

quæſtioni à ſe formatæ, *Quomodo fiet iſtud?* Iam enim nupta erat viro: Et ſi nupta non fuiſſet, nubere, virum cognoſcere, fœtum concipere, & parere ceterarum inſtar potuiſſet. Quamobrem, vt certarum religionum alumni; cum dicunt, *Nos carne non veſcimur*: nos vinum non bibimus, ſignificant ſe voto, ac lege prohiberi, ne vino aut carne fruantur. Ita B. Virgo, cum dixit, virum non agnoſco, aliud ſignificare haud voluit, quam, quod voto ſe obſtrinxiſſet, nunquam ſe Virginitatem violaturam. Ita colligunt Doctores omnes Scholaſtici, antiquos ſecuti Patres: ex quibus licet nonnulli aſſerant, an-

te illam, in lege veteri quaſdam Virginitatem, & caſtitatem perpetuam laudabiliter ſeruaſſe: volunt tamē communi fere conſenſu, ante illam de Virginitate ſeruanda, Vota DEO nullam nuncupaſſe.

Vide Gabriel Vaſq. Tom. 2. in 3. p. diſt. 123. c. 4.

Sane niſi ille, cuius typus fuit Rex pacificus, Salomon ex alia ab hoc orbe, regione, gratiæ ſuæ claſſe, nonniſi aurum argentumque ingētium beneficiorum apportare ſolita, hanc puritatis alitem aduexiſſet, nunquam fuiſſet Ierosolymis cōſpecta, puritate votiua, nobilis puella, immaculata MARIA.

At vero, poſtquam rara hæc auis in Palæſtina viſa eſt, eiuſq; fama per vniuerſitatem ſparſa ſimi-

ſimile quid multiplicatione caſtorum ac vouentium accidit, quod de Pauonum proſeminatione refertur.

Pauonum tantummodo par vnum
Adduxit quiſpiam raram tunc auem,
Nunc vero plures ſunt quã Coturnices.

A Virgine vna proſeminata eſt aurea caſtitatis ſeges: ab ea in omnes regiones, huius alitis aſſeclæ, & agmina. Nec eſt natio, in qua, non Virginum aliquod reperies contubernium.

Creuit *Pauonum* copia: creuit poſt primam illam, Virginum caſtarum numerus felici ſane incremento. Fuit itaque olim, non eſt amplius,

rara peregrinitate, ales, *Pauus*.

Rara fuit, & eſt hodieque, in priuatorum menſis, aut delitijs. Regium ſemper fuiſſe reperio, *Pauonibus* delectari, quod ſciunt lectionis variæ amantes ex Æliano, Suetonio Alexandro. Et hac fortaſſis de cauſſa, Salomon, ne quid deeſſet ad voluptates regias, *Pauones* ſibi aduehi curabat. Ludere ſolet interdum in orbe terrarum Rex Regum & Dominus dominantium, cuius *delitiæ ſunt eſſe cum filiis hominum*, aut delitias capere à filijs hominum. Sed alitibus maxime oblectatur: hoc eſt, ijs, quibus pennæ ſunt, quarum remigio ſe à rerum terrenarum concretione eleuent, & im-

Regum delitiæ Pauones

Ælian. li. 13. Animal ca. 18. Sueton. Tiber. 160. Caligul. cap. 22. Alex. li. 2. c. 13. lib. 3. ca. 14.

& impurum hoc, quod calcamus elementum deſerant. At quomodo ludit? Vt Principes ſolent (*Humanum dico propter infirmitatem carnis veſtræ*) His volupe eſt, ſi philomela in manum aduolet, ſi digitis inſideat: ſi morſiunculis blandiatur. Si falconem manu teneāt, quod geſtamen frequēs erat Belgicæ Principum, vt ſcribit Scriptor Belga. Si Indicas verſicolores, ideoquē rariſſimas auiculas excauea ſumant, & pugno retineant. 3. *Lipſ. in B.V. Aſp.*

Nunquam perpendiſtis illud ſapientis? *Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt*. At quomodo? Fortaſſe, vt puerulus in manu nutritij, quod inſinuat Propheta. Fortaſſe, vt auis in pugno aucupis, ne auolet, *Sap. 3.*

Oſee 11. 1. quod indicat Oſeas. Fortaſ-
Oſee 9. 11. ſe, vt calix vini meri, quod
Pſ. 74. 16. ſumo ex Pſalmiſta. Fortaſ-
ſe, vt membrana deſcripta,
Iſai. 49. 16 quod ſuggerit Iſaias. Fortaſ-
Iſai. 72. 3. ſe, vt corona gloriæ, & diadema regni, quod idem alibi ſignificat. Fortaſſe, vt infirmus in manu confortantis,
Ezech. 3. 4. quod ab Ezechiele diſcimus. Fortaſſe, vt inſtrumentum in
Vide Olzot lect. 30. ſap. dextera opificis: vt clypeus in ſiniſtra militis: vt enſis in manu pugilis.

At cur non etiam, vt volucris amata in manu ludentis Principis? Et ceteros quidem iuſtos, hoc eſt, puros, innocentes, immaculatos, cõtemplor in manu DEI, vt vulgares auiculas, paſſerculos, turdos, merulas: quarum ille conſpe-

ctu

ctu delectatur : & quandoque auolare ſinit : dum nimirum illæ gratiam ſponte deferunt, aut familiaritatem intimam , leuium peccatorum ſordibus imminuũt. Sed Virginem-Matrem , vt vnicum Regis delitium, nũquam manum deſerentem : ſemper Principis oculos pręſentia delectantem.

Blandiebatur mihi conceptionis iſtiuſce peregrinitas: & cum nihil occurreret è ſacris Oraculis, quo illam fulcirem, vel exornarem, quod indecorum Oratori Theologo, manus magni Regis contemplabar attentius, & animaduertere videbar in ijs *Pauonis* caudam, quam fruſtra ſine aue inibi collocem. Rem ſe

Cant. 5. 14.

ipſa ſuggeſſit. Manus enim illius depingens, quaſi in tabula: *Manus* inquiebat, eſſe *tornatiles*, *aureas*, *plenas hyacinthis*. Quod iuxta Hebraicum Originale vertunt nonnulli, *Cauda Pauonis*. Non lubet contendere de verſionis veritate. Sat habeam vidiſſe mecum aliquos, Pauonem in ſummi Regis manibus idque ex ſacra pagina elicuiſſe.

Nihil habet de hac re Delrius in Canticis. Sed notat in originali eſſe Tharſis, qua vox quid ſignificet, non ſatis liquet. Profert tamen eam verſionem in Carthageno Tom. 1. de Arcanis B. V. lib. 1. Homil. 16.

Veſci Pauone regium.

Porro, haud minus regale fuit olim, *Pauonibus* veſci, quam delectari: quippe *Pauonum* caro optima, ac delicatiſſima habebatur, & non niſi Principum menſis inferenda. Vt exempla teſtantur, Heliogabali apud Lampridium: Hortenſij in cœna augura-

Varro rei ruſtic. Li. 3. cap. 6.

gurali, apud Varronem: & aliorum.

Quam ob cauſam ſaginari *Pauum* primus inſtituit Aufidius Lurco, ex eoque quæſtu habuit reditus ſeſtertium ſexagena M. vt ſcribit Plinius. Quocirca ad luxum, & guloſitatem refert Clemens Alexandrinus, Phaſidis aues, attagenas Ægyptias, Medicum *Pauonem*. Atque eo nomine, Romanorum profuſionem arguit, præter Plinium, Horatius, Martialis, Ouidius, & Suetonius in Vitellio, qui in famoſa illa patina, quam Mineruæ clypeum appellabat, ſcarorum iecinora, phaſianorum, & *Pauonum* cerebella, ac linguas phœnicopterorũ exhibuit. Nec poſterio-

Plin. lib. 10. c. 20.

Lib. 11. Pæde cap. 1.

Plin. lib. 11. cap. 5. Horat. 6. 2. ſat. 2. Martial li. 14. Ouid. 6. Faſtor. Sueton. cap. 13. & 17.

ribus ſeculis deſitum eſt in iſtiuſmodi luxuriari.

Muleaſſes. Auorum noſtrorum æuo, cum Muleaſſes, Rex Tunetanus ad Carolum V. Cæſarem per Italiam proficiſceretur, exceptus Neapoli à Prorege, ſtupori omnibus fuit, veſcendi morem, & odoramenti omnis generis exquiſitam luxuriem admirantibus: cunctis namq; dapib. inſani ſumptus vnguenta inſarciebant. Sed luxus maxime in *Pauone* ſpectabatur. Si quidem conſtabat, *Pauonem*, cum duobus phaſianis, à ſtructore, ex regiæ culinæ diſciplina cōdîtum, centũ aureorum impenſam exceſſiſſe; quippe, non cænaculum modo, cum in

in menſa concideretur *Pauo*, ſed domum vniuerſam nouo ſuauiſſimoque nidore completam ferebant, tanta inhalatione, vt à tota vicinia, huius inuſitatæ, & non cito euaneſcentis voluptatis odor ſentiretur. Ita narrat Paulus Iouius. Verum quod luxui datur minutulis illis dominis, id, ſi à dominorum Domino, & cuius ſunt fines terræ, vſurpetur, extra decori regulas, & frugalitatis, videri non debet. An ita menſæ quoque ſuæ in nuptiali conuiuio *Pauum* hunc deſtinauit?

Paul. Iouius lib. 44. hiſtor.

Hic me delirare quiſpiam fortaſſe arbitretur; quod non contentus *Deiparam* comparaſſe cum *Pauo*, altilem etiam facere coner, menſæ inferendam. Verum, tam ego in hoc

Pauo caleſti menſa inferendus.

quidem, non deliro, quam nō deſipuit ſapientia æterna, cum menſam ſe apparare aſſeruit, in quo capitales miſſus ſint futuri, agnus, taurus, altilia: ab illa namque accepi comparationis huius amænitatem. Veniat quæſo, vobis in mentem elegantiſſima illa parabola, quæ deſcribitur Matthæi XXII. Vbi Chriſtus inquit, Regnum cælorum ſimile eſſe homini regi qui fecit nuptias filio ſuo, & curauit dici inuitatis: *Ecce prandium meum paraui, tauri mei, & altilia occiſa ſunt, & omnia parata, venite ad nuptias.*

Ideo fortaſſe, qui fuerant inuitati antea, non venerant, quia nihil audierant de

de prandio. Hæc certe abſentiæ multorum eſt cauſa. Cur tam pauci ad ſolennitates academicas, ſcholaſticas, Philoſophicas conueniunt? Cur ad conciones, Miſſarum ſolennia, veſpertinum officium, ad cœtus ſodalitatis Deiparæ tam rari? Non inuitantur? Negant congregationum Præſides, nec diffitentur inuitati: addent tamen, ſi cauſam abſentiæ occultare nolint, non fieri mentionem prandij. Fiat igitur in poſterum: ante tempus præſtitutum plena erit hæc exedra in ſubſelliis iſtis, vix it erit locus nō minus quam cum ad auſpicales primitiarum epulas, ac Doctorum, Abbatumque inaugu

augurationem conuocantur. Si dictum fuiſſet heſterno die, nouo modo hic apparandum *Pauum*, eumque ſingulis integrum apponendum, emanſiſſet fortaſſe ex inuitatis nemo, niſi bonum dolum ſubodoratus, malo, vt fieri ſolet: bonum rependiſſet. Itaq; ſapienter Rex conuiuator, prandiũ lautiſſimum; & maxime opiparũ iam paratum ſignificare voluit.

Fercula mẽſa diuinæ. At ex quibus ſunt menſæ regiæ fercula? Ex agno, tauro, altilibus. Itaque Chriſtus ipſe cõſtituit hic ferculum, cur nõ & eius Mater? Ipſe eſt agnus optimus, & tenerrimus, cuius corpus eſt panis; ſanguis, vinũ: quæ primo incarnationis, deinde paſſionis tempore cocta

fue-

fuerunt & condita. Tauros, Prophetas recte dixeris, & Martyres, qui ob Domini ſui amorem trucidati ſunt. Sane ipſi, vt tauri toroſiſſimi, cornibus ſuis aduerſariorum acies ventilarunt ac diſiecerunt. Ab his vituli prouenerunt, Apoſtoli, ac Apoſtolici ſeminis viri. *Pro patribus tuis*, canit Propheta, *nati ſunt tibi filij, conſtitues eos Principes ſuper omnem terram*. Pſal 44. Altilia nominantur DEI domeſtici, ac de proximo cari. Nam illæ aues altilia dicuntur, quæ domi vel in villis ſaginantur ad menſarum delitias. Cerne mihi illos, quamuis in terra corpore commorentur, animo tamen cæli municipes, non ne contemplandi facilitate, tanquam alis in ſublime ferun-

runtur? nonne deuotionis pinguedine ſaginati ad cæleſtis conuiuii dapes ſatis ſunt idonei?

Quæ omnia, ſi cui è Iuſtorum cætu, certe DEIPARÆ exaggerata quadam ratione conueniunt. Quam cum veluti *Pauum* ali à ſummo Rege probauerimus, quid vetat dicere, illam ex altilibus fore, quæ diuinam menſam exornabit. Et quidem ſecũdum Agnum, quem integrum apponi decuit, ac palmarium conſtituere ferculum.

Quomodo mactatus Pauo. Nec ſcrupulum iniiciat, ꝙ Altilia hiſce epulis deſtinata occiſa audis; quod de Virgine Maria fas non ſit opinari. Nõ arbitreris me dicturum, DEIparam martyrio vitam finiuiſſe

uiſſe, vt ſomniare poſſet quiſpiam propter illam Simeonis prædictionem: *Tuam ipſius animam pertranſibit gladius.* Er neſcio quid dubitationis hic Epiphanius ingerat. Verũ, vt monet Ambroſius, nec littera, nec hiſtoria docet, ex hac vita Mariam corporalis necis paſſione migraſſe. Non enim anima, ſed corpus materiali gladio tranſuerberatur. Siue ergo Simeon per *gladium* intellexerit, verbum Dei, vere gladium ancipitem, penetrantẽ, qui Mariæ animam transfixerit. *Epiph. l. ar. 78.* *Eph. 9. 27.*

Siquidem hominum nemo penitius diuinorum myſteriorum abdita inſpexit, quam Maria, vt Ambroſius exponit. Siue Amorem, acutiſſimi inſtar gla- *Ambr. in Luc. 2 & lib. 3 de virg.*

gladii,ferientem,quo vulnera ta interiit;ſiue dolorem vehementiſſimum, quem in filii paſſione percepit, vt Beda, Theophylactus, Euthymius interpretantur. Siue mortem ipſam Chriſti, quæ Matris animam, in filii magis pectore, quam ſuo hærentem, enſis inſtar, confixit. Siue quidpiam aliud, quod pie contemplari poſſumus, Virginem ferro mactatam fuiſſe non probat.

Veriſſime tamē de illa quoque intelligo: *Altilia occiſa ſunt*. Non enim myſterio vacat, quod in Codicib. Græcis, tauri:& altilia, τεθυμένα dicuntur: id eſt immolata. Solebant enim Hebræi, conuiuia magis ſolennia, & nuptialia potiſſimum; ex immolatis animalibus inſtrue-

B. Virgo occiſa.

inſtruere. Iam vero, tota Mariæ vita, quid fuit aliud, quam perpetuum, Deoq; acceptiſſimum ſacrificium? Sed præcipue ſe, vt holocauſtum, obtulit, eum hodierno die incredibili promptitudine, voluntatem, in eaque, vt principe potentia, ceteras omnes, obediẽtiæ gladio, & amoris igne ſacrificauit Altiſſimo.

Comeſtionis Spiritualis modus.

At hic iam diſputandum eſſet, de comeſtionis modo. Sed dies me deficeret, ſi ſingula enucleare vellem: quod non eſt neceſſarium. Breuiter. Quomodo comeditur in regno Patris, in quo miſſus ſunt, & patinariæ ſtruices, perfectiones diuinæ, ipſa eſſentia Numinis, Chriſti diuinitas, & totalia, his non magis corporalia? comeditur

ditur intellectu, & voluntate: contemplando, & amando. Hos dentes in taurorum, & altilium fercula immittemus. Deſiderium fruẽdi eſt ſitis, & fames, quæ viſione, & amore ſatis ſuperq; ſedabitur. Idem de tam laute condito *Pauo* cogita, nec aberrabis.

Iuſtus menſa diui na idoneus.

Verum ſcire fortaſſis expetis quomodo & tu inter altilia annumeratus, & annumerari volens regiæ menſæ te facere poſſis idoneum? Factum hic narrabo cuiuſdam, qui præiuit, ſi ſequi lubeat, inter dapſiles illas epulas, & tu locum, ꝙ ſpondeo, inuenies. Primus, qui in Luſitania ſociis noſtris

Conſaluus Maderous.

ſe adiunxit, fuit *Conſaluus Mederius*, naturaliũ rerum, ac diuinarum bene perit⁹. Hic ſimpli-

plici,ac populari ſimilitudine, de concionatore audita: Sicut altilia,in regiam menſam non inferũtur,niſi mactata,nudata plumis,& aſſata : ita oportere homines,qui Deo placere velint,corpora ſua,& cupiditates mortificatione perimere,atq; excoquere:mox induto cilitio ſtatim ſe ad auſtera conuertit. Verũ n.vero,vt palæſtrã virtutis intrantib. continuo aduerſarius paratus eſt ; ita exæſtuare libidinis cæpit flammis, vt ex oppugnatione pertinaci, & ipſis quodãmodo remediis inualeſcentib. ꝑpe deſperãs vehemẽter ſaluti ſuæ diffideret. Cũ mœſtiſſimo Angel⁹.luce palam,apparuit, vidẽtiq; Latine ſemel,atq; iterum hæc verba: *Confide fili, ſaluus eris*, ingemina- Nic. Orl. Lib. 2. Nu. 164.

minauit. Igitur vbi Oliſippone Xauerium, ac Simonem, ex primis noſtri ordinis Patribus illuſtres viros conſpexit, Angelica ſe pollicitatione facile potiturum exiſtimans, eorum ſi veſtigiis inſiſteret, ad ſocietatem acceſſit, in eaque ita perſeuerauit, vt ſatis certam faceret Angelicam vocem. Tu fac ſimiliter, & viues, quamuis deplumatus.

Sed hoc forte acerbum nimis, nec omnes capiunt. Saltē macta voluntatem perfectæ obedientiæ mandatorum propoſito: intellectum fidei promptitudine: carnem, abſtinētia: ac, quod graue videri non debet, ad Chriſti paſſi imitationem, hoc ſacro-ſancto tempore, flagris, humicubatione, ſacco,

co, cilitio, crucis baiulatione: depluma mentem auaritiæ pẽnis, detrahe ſuperfluũ à veſte ornatum: non decentem faſtũ Eccleſiaſtico, exue. Aſſa Spiritum inflammatis bonorum operũ deſideriis: torre amoris cæleſtis carbonib. vre, cęlos penetrãte caritatis igne. Deniq; ita PATRONAM *Pauo* omni puriorem, rarioremq; venerare, & imitatione exprime, vt eius ad omne virtutum decus, fauorem, patrociniumque promerearis. Quod vt fiat, MATER PVRISSIMA ORA PRO NOBIS.

Q ORA-

ORATIO SEPTIMA.

Symbolum VII.

PAVO.

MARIA - ANnunciata.

Vulneraſti cor meum Soror mea ſponſa. Cant. 4.9

Virgo inæſtimabilis ora ꝓ nobis.

NVnquam ego quidem incomitatus, hunc Pietatis campũ ingredior: duco namq; mecũ ſemper fauſtas, & boni ominis alites, è ſex illis, quas in Horto Mariano choreas ducere; & ſuauiſſimæ harmoniæ voculis ſex Patronæ N. feſtiuos titulos concelebrare nõ ignoratis. Et quidẽ columbã è Palæſti

na

na, Phænicem ex Arabia, è villa domeſtica Gallinam ſuis temporib. aduoeauimus. Nec defuit PAVO ſponte aduolans, qui iterum hodie ſe ſiſtit, elegantiſſimum Deiparæ in ſacro Annunciationis feſto Sponſæ hieroglyphicum. Non vacat modo longis vti ambagibus: nec lubet quadraginta diali auſteritate pene ex ſucco amænis luxuriare proœmiis. Itaque quo eſtis in patronam veſtram adfectu, abſque alio inuitamento diligenter attendite.

Pauo Symbolum eſt Dominæ noſtræ, quam celebritate hodierna vt ſponſam, venerantur. Vſitatus is eſt titulus Deiparæ, quæ Mater nunquam audiret, niſi ſponſa prius fuiſ- (Deipara Sponſa.)

ſet. Sponſam fuiſſe in Filii incarnatione aſſero. Non quod negem à primo conceptus punctulo, DEVM ſibi MARIAM deſponſaſſe ſanctificantis annulo gratiæ, quæ ſpōſas efficit. Non quod ignorem, illam poſt mortem migraſſe ad Dominum, innixam Dilecto ſuo, beatitudinis nexu indiſſolubili copulandam. Non etiam, quod haud concedam: ab omni æternitate Patronam noſtram ſingulari prælectionis priuilegio in diuina mente ſponſam eſſe conſtitutam. Neque tandem, quod abnuam, ante aliquot ſecula, vt nouæ nuptæ decantatum fuiſſe à Salomone Chori Magiſtro epithalamium, vt Cantico-rum

And. Crot. ſer. de dorm. Deipara. Guliel Par. Comm. in Cant. Hon. in Sig. Mariæ Rupert. lib. 7. de Glor. Tra.

rum interpretes eximij, Andreas, Gulielmus, Honorius, Rupertus, Aponius, Alanus, Hilgrinus affirmant. Sed, quod peculiari quadam ratione, & eatenus inaudita, ac nulli alteri communi, dum ad eam miſſus eſt Gabriel, paranymphus ſponſam egerit.

c. 13. Apon. lib. 1. Ala. Inſ. Hilgrinus apud Delrium Iſago. c. 13.

Quis tam peregrinus in Chriſtianis ſacris, qui non audiuerit aliquando, reconditum Incarnationis myſteriū, quod tunc peractum eſt, quando VERBVM diuinum in Virgine conſenſum præbente, carnem humanam adſumpſit, Matrimonium appellari: quod ex omnibus, quæ ad coniugium neceſſaria putantur, alibi copioſe demonſtramus,

Matrimonium in Incarnatione.

Q 2 mus,

mus. Eſt autem in more poſitum, vt, cum Nuptiæ celebrandæ ſunt, non ante Matrimonium ſanciatur, quam ſponſæ voluntas exploretur: ipſaque annuat. Ita, vt eſt
Gen. 38.
in ſacra Geneſi, cum ſeruus Abrahæ, tanquam matrimonii ſequeſter, Rebeccam pro Iſaaco vxorem poſtularet, parentes, ac fratres reſpondiſſe conſtat: *Vocemus puellam & quæramus eius voluntatem.* Haud diſpari ratione, cum DEVS lectiſſimam ſibi ſponſam deſignaſſet, matrimonio copulandam, ablegat oratorem ſuum Gabrielem, ceu procuratorem ad Virginem, vt eius explorata voluntate aſſenſum exprimeret. Poterat quidem ſupremus Monar-

narcha, etiam non expectato Virginis nutu, connubii tabulas conficere, matrimoniumque ſtabilire. Attamen, & maiore cum merito MARIÆ ſpōſæ; & cum illuſtriore gratia, conſenſuſque illius eſt expectata. Hic mihi argutulus occurrat fortaſſe, illudque obiiciat: Nuptias in Incarnatione agnoſco! At non cum virgine, ſed cum noſtra natura. Ita docuit Auguſtinus, qui illud Pſalmi: *Tanquam ſponſus procedens de thalamo*, Chriſto, ex Virginis vtero, ceu thalamo, prodeunti accōmodat. Ipſe, inquit, *procedēs de vtero virginali: vbi Deus naturæ humanæ ſpōſus, ſponſæ copulatus eſt.* Et B. Laurentius Iuſtinian⁹ de

Sponſa B. V. Mariæ.

Pſal. 18.

Laur. Iuſt. lib. de caſt. connub.

caſto connubio differens, *Verbum*, ait, *ſponſus: Caro ſponſa, virginis vterus, thalamus eſt.* Carnem itaque noſtram, non virginem, voces ſponſam hoc Annunciationis feſto oportet.

B. V naturam humanam repræſentat.

Animaduerto acumen humanum: ſed repono Angelicam ſubtilitatem Thomæ Aquinatis; qui in Incarnatione Matrimonium inter DEI Filium, & humanam naturam fuiſſe, non diffitetur; aduertit tamen totius humanæ naturæ perſonam ſuſtinuiſſe Virginem: ideoque in annunciatione illius fuiſſe expectatum cõſenſum.

Par. 3. Q. 30. Art. 1.

Congruum erat, inquit Magnus Doctor, B. Virgini annunciari, quod eſſet Chriſtum

ſtum conceptura, vt oſtenderetur, eſſe quoddam ſpirituale matrimonium, inter Filium DEI & humanam naturam, & ideo per Annunciationem expectabatur conſenſus Virginis, loco totius humanæ naturæ.

Virginis ergo MARIÆ, non vno titulo ſponſæ, ſacrum Symbolum, PAVUM ſtatuimus. Nimis profane dices. Immo, vt gentilitiam profanitatem iugulemus, hoc facere animum induximus. Cum enim non ignoremus diuerſa animalia, variis Idolorum monſtris, ab ethnica ſuperſtitione dicata fuiſſe, noſtrum eſſe arbitrabamur, eadem ſuperſtitione profligata, ad ſacra Chriſtiana deducere, ac melioribus luſtra- *Animalia Diis ſacra.*

tionibus expiata, DIVÆ noſtræ, cœli, terræque Imperatrici, conſecrare. Atque hoc iure, haud dubie, optimo, PAVVM virgini ſponſæ dicatum imus: non inepta, vt exiſtimamus, proprietatum, quæ in Pauo conſpiciuntur, in ſponſa non deſiderantur, analogia. Quapropter, quæ Auis IVNONIA hactenus, MARIANA dicatur impoſterum.

Pauo à pulchritudine commendatur.

Et initio ſtatim, *Pulchritudo* ſeſe offert, cuius hieroglyphicum eſt Pauo, eius pulchritudinis ales, vt ceteras omnes, vniuerſi iudicio, poſt ſe relinquat. Hinc ambitioſa Scriptorum de Pauone elogia, quorum cinnũ edidiſſe videtur, qui hoc illi condidit, ſane cle-

elegans elegantiſſimi è recentioribus ingenii Philologus.

Pauo quondam Iunoni ſacer, ſpeciem habet & pulchritudinem venuſtiſſimam colore vario diſtinctam. Auis non ſolum pulcherrima, ſed pulchritudinis ſtudioſa. Cui è volucribus, natura formæ dedit præſtantiam, & excellentiam admirandam, Paruo ille eſt, capite quaſi ſerpentino, ac longis pennis coronato, quaſi cono in ſublime elato, pulcherrimo venuſtiſſimoque atque illo ad maiorem venuſtatem rufo. Collum lõgum eſt, & Sapphiri colore, quocumq; ſe conuertat, & inflectat, nitet, & ſplendet. Pectus quoque Sapphiri colore lucidum, & ſplendens: *Elogium Pauo.*

ſe triſtis eſt, alter alios obſcurat. euitentur colores.

Atq; *Pauo* ſemetipſum miratur, caudæ gemmantibus pennis orbem efficiens pleniſſimum, tanto tamque illuſtri ſplendore micantem, vt nihil ſupra. Et hoc mirandum, quod cum forma, tum intellectu, quaſi pulchritudinis & gloriæ offerat ſeſe. Gemmantes laudatus expandens alas, cum iactatione quadam ſuperbiſſima, colores oſtentans aduerſo maxime Sole, quia ſic clarius vibrant, & collucent. Nec raro, cum ſe formoſam prædicari audit, quaſi rationis particeps, auri comas pennaſque explicat, longe lateque & veluti pratum floribus varijs & pulcherrimis ſtratum, ac di-

ſtinctum erigens oſtentare: gaudet, & oculis ipſe luſtrãs in orbem circumducere, cumque magis, magisq; pulchritudinem quis laudauerit, ambitione maiore ſe gerit, venuſtati applaudens ſuæ. Si vero quis vituperauerit, cauda ſtatim recondita, ceu calumniatorem, deteſtatur.

Cum vero caudam ſtatis temporibus amittat, donec renaſcatur cum flore arborum pudibundus, ac mærens quærit latebras: recordatur enim illius temporis, cum commẽdatus, tanquam formoſus puer, aut virgo, venuſtam corporis pręſtantiam tanta cum elegantia oſtendit, pennas ornate, ac ordine erigens, vt herbido prato, & florum omnium

pul-

pulchritudine diſtincto ſimilis videatur.

Quid, quod eo fine naturam produxiſſe Pauum nonnulli exiſtimarunt, vt pulcherrima ſpecie oculis mortalium blandiretur. Qua in perſuaſione fuit, qui *Pauones*, nugas appellare erat ſolitus, vt refert Pauſanias. Sed errauit ille non modice: habet enim vſum minime contemnendum pulcherrima volucrum. Quod obſeruauit Plutarchus, in libello de Stoicorũ repugnantijs, Chryſippi dogmata examinans. Cũ in opere, inquit, de natura ſcripſiſſet, naturam multa animalia pulchritudinis gratia protuliſſe: gaudentem nimirum pulchritudine & varietate adiecifſet-

ſetque alieniſſimum à ratione dictum, Pauonem ob caudam eiuſque pulchritudinem eſſe creatum: rurſum in libro de repub. audacter inſectatur eos, qui *Pauonem* alunt, & Luſcinias, tanquam contrarias legibus à conditore legum vniuerſi poſitas leges ſtatuens, ac naturam ſubſannans, quæ ſtudioſe, tam eleganti ædidiſſet animalia, quibus ſapiens in Vrbe locum non concederet. Miratur autem & reprehendit, eapropter gulones Martialis, quod tam venuſtam auem & elegantem cultro ſubijciant, & coquo dent mactandam.

Lib. 13. Epig. 36. *Miraris quoties gemmātes explicat alas*

Et

Et potes hunc ſæuo reddere dure coquo?

Sed nimirum auara gula nec venuſtati, nec elegantię parcit vt ibidem notat doctus Commentator. M. Rader.

PVLCHRITVDINIS igitur prærogatiua in primis PAVO diuinã Sponſam refert, in qua duplicem pulchritudinẽ ſpectauit cæleſtis Amator: Corporis, & Animi. Vtraque fuit tanta, vt intelligẽtia noſtra cõprehendi, voce humana ſatis explicari non poſſit. Ego ſane ſic exiſtimo; vel in Domina noſtra fuiſſe triginta illa, quæ ad perfectionem pulchritudinis requirit peculiaria, haud ignobilis auctor, aut in nulla alia. Quis enim ſibi perſuadeat Virgini DEI-PARÆ defuiſſe, quod

B.V. duplex pulchritudo.

Caſſan. in Catal glo. na p 2.

ꝙ in vlla commendari potuit? Hic non expectate ad comparationem inſtituendam, vt texam catalogum à pulchritudine in diuinis litteris laudatiſſimorum, Ioſephi, Moſis, Saulis, Ionathæ, Dauidis, Abſalonis, Saræ, Rachelis, Dinæ, Thamaris, Noëmi, Eſtheris, Iudith, Abigail, Berſabec, Abiſag, Suſannæ, & tot aliarū: nec quos profana, eodem titulo, commendat litteratura; Polydori, Hippolyti, Deiphobi, Paridis, Narciſci, Athlantæ, Ariadnæ, Cinthię, Helenæ, Deianiræ, Lauinię, Meduſę, Lucretiæ, Cleopatræ, Caſſandrę, Penelopes, Thetys, Virginię, Polyxenæ, Lesbiæ, Galatheę. Nō iſtorum tantum, ſimiliumque ſi qui extiterunt alicubi, dotes
ſed

ſed quicquid in creaturis omnibus pulchritudinis deliteſcit, totum id in ſponſam ſuã Mariam minime auara manu congeſſit. Quare, vt *Pauoni* natura in volucribus formæ dedit palmam: quod Albertus aſſerit: vt nullam auem pulchriorem *Pauone* finxiſſe naturam eſt credibile, vt Plinius aſſeuerat: Ita in creaturis, MARIÆ, DEO deſponſæ, auctor naturæ formæ palmã conceſſit: nullumq; è puris hominib. illa pulchriorem effinxit hactenus.

Non colligo Patrũ in hanc rem ſuffragia: ſunt enim plura, quam vt è tabulis, vno die, poſſint recitari. Pauculis tamẽ vos non defraudabo, & magis

gis illuſtribus. Clariſſime ſummus Theologus & vniuerſe oratione de Chriſto patiente pronunciat, Mariam reliquas fœminas ſuperaſſe pulchritudine.

Lib. de laudib. Virg. Art. 34. Non id ſatis viſum Alberto apud Dionyſium, opuſculo de laudibus Virginis: vbi reſpiciens fortaſſe ad Pauonis elogium, ait, tantam pulchritudinem habuiſſe DEIPARAM, quanta ſecundũ naturam corpori poterat ineſſe. Vt non male dixerit Andreas Ieroſolymitanus Epiſcopus, Sermone de Aſſumptione: videri ſibi MARIAM, veluti ſtatuam Artificis cæleſtis dextera adfabre ſculptam, pictamque ac pulchritudinis eximię. *Cap. 2. Cant.* Nimirum, quod adfirmat Ri-

Richardus Victorinus, Canticorum interpres: vultu, formaque Angelica; tam mente, quã corpore erat decorata. Id ſignificãtius abſtracto, vt loquũtur Philoſophi, q̃ concreto, ſe explicare poſſe exiſtimãs, Ioannes Damaſcen. pulchtitudinis Marianę admirator in paucis, & amator excellẽs, oratione prima de Natiuitate, vocat DEIPARAM, naturæ humanę venuſtatem, mulierũ ornamẽtũ: &, vt *Pauum agnoſcas*, omnibus pulchritudine ſuperiorẽ alitibus: addit: non eſſe illi viſã ſimilẽ. Quod carmine expreſſit Bernardin. ad Xiſtum IV. Pontificem Max. nos idipſum Auditoribus noſtris ad Patronæ ſuæ encomium adplaudẽtibus occinamus.

Nulla

Nulla fuit tanto mulier redimita decore,
Quæ ſpeciem ſuperet Virgo MARIA *tuam.*
Candidior niueo rutilas Regina colore,
Et radiis cedit clara Diana tuis.
Luna ſuum perdit tecum ſociata decorem,
Atque comes nullum Sol tibi lumen habet.

Rationum agmen non explico, dēſum, ac varium, quod pro MARIÆ magis, quam vllius alterius pulchritudine militat. Si pulchritudo ex optima complexione, tēperamento, aptaque membrorum proportione prouenit: quæ, quiſue in his cum Virgine Sanctiſſima eſt comparandus? Nam

in ea fuerunt libera ab omni contagio: & in eo gradu, qui vel ſummus eſt, vel huic proximus: tantæ pfectionis, vt morbi omnis expers futura fuiſſet MARIA, niſi amoris exceſſu, tenerrimam turbaſſet, abſque omni culpa, temperiem, vt grauiſſimi Auctores aſſerunt. Non depingo membrorum ſymmetriam, ſuauitatem coloris, figuram formã, ſimilia ſexcenta, quorum vel delineatio annum exigit. Non pendo argumentum à pulchritudine Chriſti, filij, quod in hac re eſt minime contemnendum. Si enim verum eſt, quod nemo hactenus negauit Philoſophus, & docet Ariſtoteles Phyſicorum ſecundo. Natura eſt vis inſita rebus ſimilia ex ſimi-

Galati. l. 7. cap. 10. Caiet. Op. de ſpaſmo.

ſimilibus procreans. Quocirca, niſi natura impediatur, ſimilis parenti eſt proles, quæ lineamenta quoque gignentis præfert, vt ex venuſtiſſimo filio venuſtiſſimam fuiſſe matrem non male colligat. Quã autem pulchrum putatis fuiſſe
Pſalm. 44. Chriſtum Maria genitum? Nõ potuit exprimere Dauid, quãuis eloquentiſſimus: ideoque breuiter, ne in Epithalamio, vbi proprius commẽdationis locus ſiluiſſe diceretur: *Specioſus*, inquit, *forma, præ filiis hominum.*

Niceph. lib. 1. cap. vii. Non potuiſſet verbis conciſius, ſenſu laxius. Sane, Nicephorus non ignorans huius vim argumenti, poſtquã Chriſti formam, calami ſui penicillo, tanquam in tabula depinxiſſet,

xiſſet, commendaſſetque eximiam pulchritudinem, adiũgendum putauit: Similẽ fuiſſe per omnia diuinæ & immaculatæ ſuæ Genitrici. An igitur Chriſtus Matrem referebat? an hæc potius Filium? Quicquid dixeris, pulchritudinis ſummam in Maria collocabis: Specioſa præ filijs hominum. Placet admodum illud Ambroſij: *Chriſtus Matrem corpore, virtute, referebat Patrem, pulcherrimus filius, Mater pulcherrima.* *Ambr. lib. 3. de Virg.*

Sed nihil ad ſponſæ cæleſtis pulchritudinem pauoniam, & plane incredibilem inſinuãdam magis valere puto, quam factum, quod referam. Viſa eſt ne vnquam, audita ue pulchritudo talis, vt optione propo-

ſita, elegerit vir ſanæ mentis, & ſapientia ſingulari, potius illam vel ſemel per ocium contemplari, tumque oculis carere libenter, quam retinere lumina, & non frui per horulam tantę elegãtię intuitu? Hoc votum fuit Marianæ pulchritudinis cultori, & voti reus damnũ non exhorruit. Haud me celebrare putes illum, qui peten ti amico oculos, mox effoſſos tranſmiſit in pixide; laſciue amantis id fuit, & deliri. Adoleſcentem deſigno, in ætate florente etiam tunc in clerum relatum, Virginis amatorem feruentiſſimum. Hic ardebat deſiderio contemplandi venuſtatem DEI-PARÆ. Id à Virgine, vt indulgeretur ſibi, id à Sponſo efflagitabat

Refert factũ Florentiæ Ph. Boſquier Con. 3. de Pauo.

enixe. Liceret id ſibi antequam hinc emigraret, bona illius venia. Vrgebat, inſtabat, anhelabat, ſuſpirijs, voce, gemitu. Annuit tandem Virgo, ablegat Angelum, copiam ſe videndi offert pacto interpoſito, vt oculis, quibus pulchritudinem mortali maiorem vidiſſet, nihil caducum deinceps cerneret: imo, illis actutum orbaretur. Accepit cum plauſu ſponſionem feruidus amator, adeſt dicta die Domina: viſendam ſe præbet adoleſcenti. Ille vnius oculi retinendi deſiderio quo flagramus incredibiliter omnes, callide alterũ claudit, alterutro aſpexiſſe contentus. Illum itaque in diuinam prope Matris DEI pulchritu-

dinem iactat, ibi hæret, habitat, rapitur, deficit, pene exanimatus.

At, cum animaduerteret, ne quidem, ſi ipſe totus oculus fieret, ad tantam percipiendam pulchritudinem ſatis eſſe, audaci, ſed generoſo immo dice amantis impetu, alterius quoq; palpebras adducit, vtroque paratus orbari, modo tantę venuſtatis aſpectu paulo ſolutius frui daretur. Non tulit aſtum Virgo, quare quantocyus illius ſe obtutibus ſubduxit.

Adoleſcens vno oculo deſtitutus, quo ſponſam noſtram viderat, dolebat vehementer non quod vnum amiſiſſet, ſed quod altero videret, quo tantum decus non conſpexerat

Igi

Igitur triſtari, gemere, verſare ſe in omnem partem, rogare, obteſtari, ſupplex fieri Dominæ, iterum, iterumque, daret hoc affectui & inflammatiſſimis deſiderijs, vt altero quoq; oculo videre ęque ac carere liceret. Offert ſeſe iterum, qua eſt in ſibi addictos, teneritudine amantiſſima Mater: dilatat quem habebat, relictum ſibi oculum, Clericus, videt, quod concupiuerat, fruitur aliquamtiſper, oculum contemnit, ſubtrahit ſe Virgo, miraturque adoleſcens gemino ſe cernere, quum nuper alterum amiſiſſet. Nēpe, Virgo pro ſua bonitate, illum quoq; quo priuatus fuerat, reſtituit. Incredibilis profecto ſit illa pulchritudo oportet, cuius con-

templandæ gratia non dubitat ſapiens cariſſima oculorum lumina ponere. Quam pulchra es, & quam decora cariſſima in delitijs! Quam pulchra es amica mea, q̃ pulchra es! Auerte oculos tuos, à me, quia ipſi me auolare fecerunt. Vere, pulchra es amica mea, & ſuauis. Merito pulchritudinem tuam Sol & Luna mirantur, Mater pulcherrima ora pro nobis.

Cant. 7. 6.
Cant. 4. 1.

At *fallax gratia & vana eſt pulchritudo* (Hebræus codex habet; *Mendacium eſt gratia, & Vanitas eſt pulchritudo*) *Mulier timens Dominum ipſa laudabitur.* Ita eſt ſane: pulchritudo corporis, niſi animi pulchritudini iuncta fuerit, ephemera vanitas, herba ſolſtitialis,

Pulchritudo animæ vna lætitia.
Prou. 31.

lis, fœnum tectorum, præda temporis. Igitur alia quęrenda in Sponſa pulchritudo. quænam illa? Virtus: & ea maxime, quæ fœminarum eſt decus, Puritas, Caſtitas, eximius quidã ornatus, quem ſanctitatem vocare poſſis. Hanc quoque exprimit, velut imago Pauus, qui nõ minus puritatis, quam pulchritudinis eſt ſtudioſiſſima, ꝙ alibi demonſtratũ pluribus, non repeto niſi illud, munditiei addictũ eſſe magis, quã credi poſſit: ideo enim gradu compoſito incedit, ne inquinetur: & dum eſt pullus, ſi madidus ſit, & polluatur, expirat, ſpurcitiæ ac ſordium impatiens. Propria hęc dos fuit Mariæ ſponſæ, integra commendatione exornanda: nunc ſat

Anſelm. de concept. Virg ca. 18. ſit dicere, cum Anſelmo: *Decuit vt ea puritate Virgo niteret, qua maior ſub Deo nequit intelligi.* O Pauonem, quo mundiorem alitem, fingere naturam ſolere recte negaueris.

Pauo diuitiarũ Symbolum. Porro, nihil magis proprium videtur Pauoni in Symbolica ſapientia, quam repræſentare diuitias: Idcirco Iunoniam dictam volũt, illiq; DEÆ tanquam diuitiarum Præſidi dicatam. Cauſa omnib. eſt obuia. Hanc quidam eſſe putant, quod diuitiæ ſint tamquã Pauonis deaurata & oculata cauda, quæ mortalium ad ſe oculos pertrahat.

Vna eſt MARIA, quæ Angelorum & hominum diuitias omnes poſſedit, & inſuper ſupergreſſa eſt vniuerſas. *Multæ filiæ*

filiæ congregauerunt ſibi diuitias, inquit Sapiens, *Tu verò ſupergreſſa es vniuerſas.* Ideo vna ſponſi cæleſtis columba: ideo vna perfecti perfecta: non iam Regina, ſed Regina Reginarum. Prouer. 31.

Liceret vtinam, lectiſſima ſponſa, in diuitiarum tuarũ repoſitorium irrepere, in facultatũ tuarum theſauros ingredi: oſtentarem virtutũ milliones, donorum talẽta, aureos, abſq; fictione gratiæ diuinæ montes tibi in dotẽ promiſſos, & deinde ſecure poſſeſſos: gemmeã naturalium qualitatum ſupellectilem: cymelia, Teq;, Sponſoque tuo digniſſima: mundũ muliebrem decantato Ægyptiæ Cleopatræ, Cariæ Arteme ſiæ, Aſſyriæ Atoſſæ pretio-

ſiorem: nullo non auro, licet obryzo, nullis nõ gẽmis, licet Orientalibus, nulla nõ purpuræ, licet Indiæ tinctæ colorib. præferendam.

Gratia plena tripliciter explicatum.

Sed dicam mihi merito ſcribat paranymphus Gabriel, qui, quo breuius, eo plenius, quicquid in MARIÆ theſauris eſt reconditum, duab. voculis incluſit, GRATIA PLENA: quibus diuitias diuinæ ſponſæ ſignificari mihi omnino perſuadeo. Nam, non ſolum mẽs erat illi Nuptiarum procuratori Angelo dicere ſpõſam eſſe gratia plenam, hoc eſt, Deo gratiſſimam, dilectiſſimã, gratioſiſſimam, præ omnibus rebus creatis: quamuis & hoc inſinuet participium, κεχαριτωμένη: & innuat Orator cæleſtis,

ſtis, dum ſubiungit: *Inueniſti gratiam apud* DEVM. Ac ſi dicat: Præ omnibus rebus Te diligit, Domina. Tam illi es cara & tantopere oculis eius Maieſtatis placuiſti, vt incredibili fauore, & nulli alteri communicãdo priuilegio, Te deſignarit, vt eius filij ſis Mater, cuius DEVS ipſe, nec alius, eſt Pater. Neque tantũ hoc prædicabat Gabriel, quod gratiæ donorũque omnium fontem in vtero ſuo, tanquam capaciſſimo theſaurorum receptaculo, contineret, & nouo quodã, ac eatenus inaudito modo, viſceribus ſuis cõplexura eſſet. Verum etiam, gratiæ plenitudinẽ ac abundantiam illius ſingularem exponebat. Hanc enim, vox illa, ꝙ noſtri temporis ſectarij,

magni videlicet Grammatici, nõ capiunt, ſignificat, vt docet doctiſſimus Athanaſius Homilia de DEI-para: Epiphan: Hęreſi 78. S. Ambroſius in Lucæ cap. 1. Auguſtinus in Enchirid. cap. 36. Et Serm. 13. 14. 15. 18. 21. de Tempor. Hieronymus Epiſtola ad Princip. Euſebius Emiſſenus Homil. ſuper Miſſus eſt. Bed. in Lucam. Auctor Sermon. de Aſſumpt. B. Virg. nomine Sophronij aut Hieronymi editus.

In multis conſiſtit plenitudo gratiæ B. V.

Quas ergo diuitias ſignificabat paranymphus inuſitata hac ſalutandi formula, GRATIA-PLENA? Quas non ſignificabat? Omnes, vel annumerare infinitum eſſet, in epitomē paucarum nomina cõijciam. PRIMO, indicabat, illam gra-

gratiæ plus habere, quam omnes Angeli, Deoque cari homines. Hoc ſuggerit Auctor ſermonis de Aſſumptione B. V. qui *Bene*, inquit *Gratia plena, quia ceteris per partes præſtatur gratia, Mariæ vero, ſe tota infudit plenitudo gratiæ.* Et mox: *In Mariam totius gratiæ plenitudo, quæ in Chriſto eſt, venit.* Audax dictum, quod bene mitigat aduerbio diſſimilitudinis, *quamuis aliter.* An dicere voluit, Chriſtum gratiæ plenum fuiſ- Io. 1.
ſe, vt fontem, Mariam, vt fluuium, fonti proximum, qui etſi aliter, quam fons, imo minus etiam nonnihil contineat, pleno tamen & ipſe fluit alueo?

Secundo. Fuit in cœleſti ſponſa plenitudo Gratiæ: quia tria ſunt, quæ vel opponuntur

Gratiæ, vel caritatis, quæ ſemper Gratiæ comes eſt indiuidua, feruorem minuunt, nominantur à Theologis, originale peccatum, & lethale, quæ duo cum Gratia cohærere nō poſſunt, ac veniale, quod caritatis æſtum refrigerat. B. Virgo fuit plena Gratia, quoniam habuit illam ab omni contrario repugnante, & retardante alienam omni enim peccato, ſiue mortali, ſiue veniali, ſiue primordiali originis caruit.

Tertio. Quia ita fuit in bono Gratiæ confirmata, vt conflictum carnis, cum ſpiritu; ſenſus, cum ratione; partis inferioris, cum ſuperiore: hominis externi, cum interno; mentis, ac corporis nunquam ſenſerit. ô tranquillitatem inuidēdam!

Hæc

Hæc affectum, tanquam pelagi blandientis malatia, perpetuo comitabatur: ſiquidem affectus animi, qui in ceteris hominibus rationem aliquando pcurrunt, & non raro perturbant, ac interdum ad ſe pertrahunt, in Patrona noſtra, ita fuerunt, priuilegio Dei ſingulari, conſtricti, repreſſique, vt nunquam rationem præuerterint, perturbarint, ac multo minus à bono deflexerint.

Quarto. Quoniam aſſidue in bonis gratiæ operib. creſcebat. Quantus hinc diuitiarum cumulus, cum nũquam incremẽtũ caperet, pene infinitus quotidianorum meritorũ aceruus. In quolibet n. opere, verbo, cogitatione merebatur. Haud ita aliorum, quãuis ſanctiſſ-

cumulata erat virtutibus ſan-
ctorum omnium,imperfectio
ne qualibet dempta.In ea ex-
cellebat fides Patriarcharum;
ſpes Prophetarum; caritas A-
poſtolorum; fortitudo, con-
ſtantia, patientia Martyrum:
ſobrietas,& temperantia Con
feſſorum; caſtimonia virgi-
num; Religioſorum officioſa
obedientia; tacita & ſecreta
Monachorum humilitas: vo-
luntaria Eremitarum indigen-
tia;Paruulorum manſuetudo,
fæcunditas coniugatorum;re-
ligio viduarum;puritas Ange-
lorum.

Septimo. Quia ita plena e-
rat, vt redundaret, pleniſſima
ſane illa arca diceretur, in qua
tantum numorum eſſet,vt fo-
ras protuberarent aliqui. Non
legi-

legiſtis vnquam virtutes Marianas, vel ſolo aſpectu, ad alios deriuatas fuiſſe? Eius qui modeſtiam, adfabilitatem maturitatem contemplabatur, imo qui radiantem eius faciē aſpiciebat, ad virtutis cultū, ſed caſtimoniā potiſſimū, ac pudicitiā ſe excitari, animariq; ſentiebat. Ita refert ac adprobat S. Tho. Aquinas, in tertiū Magiſtri ſententiarum. Diſt.3. Q.1. Ar.2. Quæſtiuncul.1. ad 4. Addit vero Alenſis, Parte tertia ſummæ, Q.9. Memb.3. Art.1. Quod ſi illa aſpiceret aliquos in eis libidinis mot⁹ extinxiſſe. Sic etiā D. Bonauentura, in 3. Diſt.3, par.1. Art.2. Q.3. Gabriel, Q.2. Art.3, Dub.1. Legerant hi dubio ꝓcul, quod habet virginitatis laudator, amatorq; præcla-

clarus Ambroſius lib. de Inſtitutione virginum, c. 7. *Tanta erat eius Gratia, vt non ſolum in ſe virginitatem ſeruaret, ſed etiam ſi quos inuiſeret, integritatis inſigne conferret.*

Octauo. Ad diuitiarum Marianarum æſtimationē ſpectat, quicquid in ipſius theſauris eſſet, tanquam moneta ex auro primæ notæ, ſummū haberet valorem. Clarius: Ad plenitudinem Gratiæ, qua ſpōſa cæleſtis donata erat, plurimum faciebat, quod in ea virtutes quælibet ad culmen perfectionis peruenerant, quale quidem pura creatura poteſt attingere. In reliquis ſanctis, hæc, aut illa virtus, vſu & functione operis ſolet excellere, non omnes in ſingulis. At in Dei parente futura, ſingulæ

iam tunc erant conſummatæ & perfectæ.

Nono. Quoniam primo temporis pũctulo, quo fuit cõcepta, in vtero matris, gratuito Dei munere, liberum rationis vſum habuit, in his quæ pertinent ad Dei cultum, ac meritum bonorum operum. Ita cenſet S. Bernardus, ſermone 51. de B. Virgine, c. 2. Art. 1. Caietanus Part. 3. Q. 27. Art. 3. Viguerius in Theologicis Inſtitutionibus c. 5. §. 3. v. 9. Quocirca in eo primo temporis momento, quo in vtero matris eſſe cepit, gratiam & ſanctitatem accepit per liberum voluntatis conſenſum, quo ſe præparauit ad gratiam recipiendam.

DECIMO. Quia opulentiæ

tiæ Marianæ infinitus quodammodo fuit cumulus. Tria namque ſunt, quæ, ſi à Deo ab ieris, quandam infinitatem continent. Clara DEI viſio, qua fruuntur beati. Non poteſt enim eſſe viſio melioris obiecti. Natura humana Chriſti. Quia nequit eſſe natura melioris, aut maioris perſonæ, cum ſit ſuſcepta à DEO in vnitatem perſonæ. Mater Dei, ſiquidem non poteſt eſſe filij melioris, aut maioris mater. Habent itaque hæc quandam infinitatem, nempe magnitudinem, ad quam finita nulla pertingit. Vere Domina, *Multæ filiæ ſibi congregauerunt diuitias, tu ſupergreſſa es vniuerſas.*

Viue Mydæ gazis, & Lydo ditior
auro,

Troi-

Troica & Euphratæ ſupra diademata felix.

Prodigia quædã humanarum narrantur opũ. Et ꝗ Prolomę' Varroni narratus, octona equitum millia pecunia ſua tolerauit, mille cõuiuas totidẽ aureis potoriis, mutanſq; vaſa cũ ferculis ſaginauit. Et ꝗ Pythi' Bithynius, qui platanũ aureã, vitemq; nobilẽ, & tot encomiis celebratã Dario donauit, Xerxis copias militares, nimirum, centena 86. hominũ millia excepit epulo, ſtipendiũ quinq; menſium frumentumq; pollicit'. Et ꝗ Craſſus, idcirco Diuitis nomẽ adeptus, legionẽ annuo tueri reditu potuit, cũ ipſe in agris ſeſtertium M.M. poſſideret. Sed quãtula hæc portio ad immenſos myſtici *Pauli* theſau-

ſauros? Anni iã ſunt mille ſex cẽti, & quod excurrit, quid dico? quinq; millia annorum, etſi plura ſunt, ab orbe condito, quib. copioſiſſimum cõmeatũ gratis dedit, hominum multitudini plane innumerabili, vna hæc, quæ, tanquã oneraria Inſtitoris magni, de lõge portans panẽ, quotquot nõ in Eccleſia ſolum Chriſtianorũ, ſed & ſynagoga Hebræorũ fuerũt, pauit, paſcetq; in omnem æter nitatem venturos.

Iã ego pauperiẽ rideo, quæ hacten⁹, opulentiæ titulo, cele brata fuit, ſiue Chinẽſis Monar chæ, quem centum quinquaginta milliones annuè recipere gentis illius hiſtorici aſſerunt. Siue Dictatoris Cæſaris, cui ingens viſum, poſt ſuba-

ctum orbem, poſt tot exercitus eductos, tot terra, marique prælia confecta, auri debuiſſe milliones ſex. Siue Claudii Cęcilii, qui teſtamento edixit, quamuis multa ciuili bello perdidiſſet, relinquere ſe tamen ſeruorum millia quatuor, centum 16. iuga boum tria millia ſexcenta, reliqui pecoris cc. quinquaginta ſeptem millia: in numerato H. S. D. C. Quot ſerui, clientes, famuli noſtræ ſunt Dominæ? myriades myriadum. Siue Imperatoris Turcarum, qui in redditibus habere dicitur, ſexagies centena millia aureorum. Siue deniq; Salomonis, cuius aurum, argentum-que diligenti calculo in ſummam vnam coactum, fuit quater mille, ſexcenti octogin-

Iou. in vita Solimanni. Villalp. To. II. Ezech. p. 1c. D. 3. c. 49. & ſeq.

…ed by Go…

ctoginta ſex milliones ducenti triginta tria millia centum viginti quatuor. Multi Reges & Imperatores congregauerunt ſibi diuitias, Tu Imperatrix vniuerſi ſupergreſſa es vniuerſas.

Verum diuitias in Sponſa, non tam attendit generoſus animus, quam nobilitatis auitæ inſignia. Et hanc quoque *Pauo* repræſentat. Quis ignorat, vel mediocriter eruditus, ſicut Iouis Aquilam, ita *Pauum* Iunonis inter ſe, & in auium genere de Imperio contendiſſe? Ac multa ſunt, quæ *Pauo* patrocinantur. *Pauo nobilitatis inſigne.*

Nam ſi forma nobilitatem indicat: ſpecies n. corporis ſimulacrũ eſt mẽtis, vt elegãter dixit Ambroſi⁹. Si Euripidi eã *Amb. lib. 2 de virg. Euripid. apud Por. c. de ſpec.*

ob cauſã, Priami ſpecies digna eſt Imperio. Si legum periti, ex duob. quorũ æqua eſt conditio, æqualib. ſuffragiis ad dignitatẽ Principis electis pulchriorem p̃ferendũ iudicant, vt habet Bald⁹ in proæ. Decretaliũ, & Bart. in l. 2. in pr. ff. de furtis, quo formoſior eſt, quã Aquila Pauus, eo nobilitate maior, magiſq; imperio dignus exiſtimari põt. Et nõne *Pauo*, cum capite ſit paruo, ac quaſi ſerpentino, ꝗ prudentiæ dat indicium, lõgis pẽnis coronato, quaſi cono in ſublime elato, pulcherrimo venuſtiſſimoq; atq; illo ad maiorẽ elegantiam ruſo, imperatoriã nobilitatẽ oſtentat? Pluma Pauoni in capite inſtar coronæ eſt, vt Reginã agnoſcas.

Nobilitas Mariæ.

Nobilitatis dotem in diuina ſponſa nõ diſſimulauit Euange

liſta, cũ ſcripſit Angelum miſſum ad virginẽ deſpõſatã viro, cui nomen Ioſeph, de Domo Dauid: & orator cæleſtis de filio ex illo naſcituro, *Dabit illi Dominus ſedem Dauid patris eius.* Erat ergo benedicta virgo ex nobiliſſima tribu Iuda & regia familia Dauid.

Nec moueat quempiã, vt cõtrariũ arbitretur, ꝙ Eliſabeth, q̃ erat de filiab. Aarõ, dicat illi⁹ cognata: fas n. erat, fœminis, q̃ fratres habebãt, ideoq; heredes nõ erãt, nubere quib. vellẽt Sic Aarõ de tribu Leui vxorẽ habuit Eliſabeth de tribu Iuda: Booz vero de tribu Iuda, Ruth Moabitidẽ: Dauid a. de tribu Iuda Michol, filiã Saul de tribu Beniamin: Salomon quoque filiam Regis Pharaonis. Deni- *Exod.4. Ruth.4. 1.Reg.18. 2.Par.28.*

que, Ioadas Pontifex Ioſabeth filiam Ioram,& ſororem Ochoziæ Regum Iuda. Et eſt admodum veriſimile, ſororē aliquam B. Annæ,virum duxiſſe,ex Aaronica tribu,ex qua Eliſabeth procreata ſit, ſicut B. Anna Ioachimo nupſit de filiis Dauid,ex quo Maria.

Animi nobilitas in B.V.

Sed alia fuit, magiſq; ſuſpicienda & adamanda in Virgine nobilitas,quæ animæ vocatur,& à virtute,niſi voce, non diſtinguitur. Non tam facit nobilem atrium fumoſis plenum imaginibus,quam virtus vera. Animus nobilem reddit hominem,cui ex quacunque conditione ad altiſſima licet, & ſuper fortunam aſſurgere. Animus bene ad virtutem cōpoſitus,eaq; auctus,nobilis eſt: reli-

reliqua longa ſeculorum varietas miſcuit, & ſurſum deorſumque, vt ille aiebat, verſauit. Nota ſunt ICtis de vera nobilitate verſus.

Nobilitas hominis mens eſt, Deitatis imago. Tiraq. de Nobil.

Nobilitas hominis virtutum clara propago.

Nobilitas hominis humilem releuare iacentem.

Nobilitas hominis niſi turpia nulla putare.

Nobilitas hominis naturæ iura a tueri. a tenere.

Nobilitas ſola eſt, animum quæ moribus ornat.

Nobilitas morum plus prodeſt, quam genitorum,

Si pater eſt cunctis Adam, ſi mater & Eua,

Anne ſumus omnes nobilitate pares.

Degenerāt homines vitiis, fiuntq́ minores
Exaltat virtus, nobilitatq́ genus.

Hæc nobilitas Dei Sponſam hominib. auguſtiorem reddidit, ſuperiorem ſideribus, cælitibus parem, imo, ſublimiorem. Bene enim rareque Ephrem, egregius cultor Virginis. *Sublimior eſt Maria cœli incolis, purior Solis radiis, honoratior Cherubin: ſanctior Seraphim, vltra omnem comparationem ſupernis exercitibus glorioſior.* Neque id mirandum, quia vt Doctorum conſenſu, ſcripſit B. Idiota, vir profana ſapientibus omnibus doctior: *Maria cunctorum congeſta in ſe habet priuilegia ſanctorum, cui nemo æqualis eſt, nemo maior, niſi ſolus Deus.*

Hanc

Hanc nobilitatem conſecte-mur Dominæ noſtræ imitatione illecti. Nam alioquin, hac omiſſa cura,

Stemmata quid faciunt, quid prodeſt Pontice longo
Sanguine cenſeri, pictoſq́; oſtendere vultus
Maiorum, & ſtantes in curribus AEmilianos.
Quis fructus generis tabula iactare capaci
Famoſos equitum cum Dictatore Magiſtros
Si coram hac Domina male viuitur?

Iã vero, mirũ videri poterit, ſi *Pauum* in humilitatis exemplũ adducam⁹, quẽ ceteri ante nos arcanæ ſcientiæ gnari, vt ſuperbiæ ſymbolum propoſuerunt

Pauo humilitatis ſymbolum.

runt ob eam forte cauſam, quia

Faſtus ineſt pulchris: ſequiturq́;
ſuperbia formam.

Nimirum,

Delectant etiam caſtas præconia
formæ.

Et nonne *Pauo* gemmantes laudatus expandit alas cum ia ctatione quadam ſuperbiſſima colores oſtentans aduerſo maxime Sole, quia ſic clarius vibrant & collucent? Nonne gloriç cupidiſſimus, quo laudatur magis eo maiore ambitione ſe gerit plauſum captans? Nonne, ſi quis reprehendat, cauda ſtatim recondita monitorem auerſatur? Quid quod non caudam ſolum tot ſtellulis diſtinctam, & oculis collucentem oſtentat, ſed etiam ceruicem ia-

iactat, & ex pennis, quæ non mediocre decus adferunt, maximos ſpiritus ſumit, & inſolētiæ pleniſſimos?

Sunt hæc vulgo nota: & fateamur, ſed hoc ad noſtrum ſymbolum facit, & pro Humilitate: quod cum *Pauo* pulcherrimum ſe eſſe haud ignoret, & vbi nam ſit ſita formæ pulchritudo, difficileque ſit ſuperbiæ impetus reprimere; domi ſuæ remedium inueniat, quo morbo huic medeatur. Erigat licet & expandat tot veluti ſiderum luminibus ſcintillantem caudam, ſi pedes intueri lubet, quod facit non raro, cadit faſtus, nullumque erit ab oſtentatione ſuperba periculum: clamabit potius eiulanti ſimilis, pedum deformitatē agnoſcēs.

Pauo pedes intuens.

Scal. Exer.

Quod tametſi rideat Iulius Cæſar Scaliger,& anicularum fabellas,à Cardano hæc narrā te prodi,adfirmet:experientia tamen idipſum teſtatur, & diuerbia inde ſumpta opinionem ſtabiliunt.

Tria ſymbola princi pum.

Placetq; admodum, quod ingenioſe comminiſcitur D. Hieron.tria ſymbola Principibus neceſſaria in trib. à Salomone ex India aduectis anima lib.contineri. In Elephantis oſſib. Mortis imaginē: in ſimia, rationis ſpeculū: in *Pauo* demiſſionis exēplum, vt laudati à paraſitis,pedes adfectuū ſuorum puluereq; ex quo facti ſunt,& in quem reſoluentur aſpiciant ac ſub potenti manu Dei humilientur, & recordentur petitionis illius: *Ne tradas Domine ſceptrum tuum his,qui non ſunt.*

S. Hier. in I ſaiam.

Eſth.14.

Vel ob vnicā hanc cauſam ſi nullæ aliæ ſuppeterent, PAVO hac potiſſimum ſpōſę cæleſtis ſolennitate inducendus fuiſſet in theatrum parthenicū. Nō egebat quidem vllo humillima virgo remedio ad arrogantiæ mot⁹ cōprimendos, cū nullis efferret, aut à ꝓfundiſſima demiſſione deflecteret. Tñ quoniā id ſuadebat ipſa virtutis cōditio, vt ſe Dei-MATREM inſolita quadā formula ſalutari audiuit, admirata nuncium ad pedes flexit oculos, id eſt, imā ſui partem agnouitq; ſi relicta ſibi fuiſſet, ſe non niſi fædis conſpurcatam maculis, reliquarū inſtar eſſe poſſe, hancq; vilitatem ſuam verſabat animo, quā deinde in Cantico *Humilitatē* appellauit. Hinc pclarum

illud & virgine DEI Matre dignum epiphonema: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Quid breuius, modeſtius, verecundius, magis humile ac demiſſum dici potuit, vna eademq; breuiſſima ſententia, & ſuam producit abiectionem, & ſponſi prædicat ſublimitatem, & DEO ſpōdet obſequium, & eius Oratori defert honorem. Quanta hæc humilitas honorari vt Matrem, & vocare ſe ancillam; eſſe Reginam & appellare ſe ſeruam: dici ſponſam, & profiteri ſe famulam. Vere, Domina, exequuta es, quod præclare monet Sapiens: *Quanto magnus es humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.*

Eccl. 3. 20.

At nondum dotes omnes ſpon-

ſponſæ protulimus. Laudari e- *Auis pre-ciosa Pauo.*
nim præterea animaduerto in
diuinis oraculis ſponſam à pre
cio: *Procul & de vltimis finibus Prou. 31. 10.*
precium eius, inquit verus æſti-
mator. Atque hanc æque, ac
alias *Pauo* repræſentat, olim
auis precioſiſſima. Ex barbaris
ad Græcos delata, longo tem-
pore ſtudioſis elegantiæ, ac
pulchritudinis precio ſpecta-
ta eſt Athenis, & viros ac mu-
lieres admittentes ad iſtiuſmo-
di ſpectaculum, quæſtum eo
magnum faciebant. Magno
autem tum apud Romanos tũ
Græcos vænijſſe conſtat. An-
tiphon ſane contra Eraſiſtra-
tum, narrat marem & fœmi-
nam mille drachmis, id eſt, cẽ-
tum Philippæis æſtimatos. De
quęſtu ex hac aue facto, admi-

randa ſcribit Plin. ac pene incredibilia. *Ecce non admirãda ſolum, ſed & pudenda*, inquit Macrob. vt oua *Pauonũ*, quinis denarijs vęneant, ipſi facile quinquagenis: grex centenarius facile quadragena millia ſeſtertia vt reddat. Sed quid hoc ad precium ſponſæ cęleſtis, quod eſt plane inæſtimabile. At ineatur ſaltẽ ratio aliqua: nõ poteſt. Fuiſſe tamẽ videt' vmbra quædam vetus Regis pacifici baſilica (nam & ipſe Templũ Salomonis ſalutatur,) ad cuius impenſas, vt preciũ colligere poſſis, reliquit ſolus Dauid moriẽs auri talenta centum millia, argenti mille millia talentorum quæ ſumma efficit ſcutorum monetæ Romanæ argenti ter mille centum viginti três millio-

Macrob. Lib. 3.

lones. Sed nec hoc quicquam eſt ad illius precium, cui occinimus, VIRGO INÆSTIMABILIS.

Itaq; haud inepte, vt exiſtimamus Sponſam DEI cũ pulcherrima, opulentiſſima, pretioſiſſima alite PAVO comparamus. Noſtrum eſt ita Patronam, tanquam Sponſam venerari, vt eius virtutib. excolentes animum, illi, & in hac vita indiſſolubili nexu ſponſalitiæ gratiæ, & in altera, æterno cõplexu coniugalis gloriæ copulemur.

ORA-

ORATIO OCTAVA.

Symbolum VIII.

OLEA.

MARIA AN-nunciata.

Sicut Oliua fructifera in domo Dei. Pſal. 51. 10.

Mater intemerata ora pro nobis.

REVERSVS longis & anfractuoſis itineribus ex amæniſſimo loco, quem HORTVM MARIANVM vocari, ante hac indicaui, ſalutem fero omnibus vobis, à Paradiſi illius

lius inquilinis, ſex Alitib. quas 6. Feſtiuitatum Deiparæ Patronæ N. animatas imagines inibi circumuolitare, alias à me accepiſtis. Is ijs autem, cũ choream ducat cæterarum coryphæa, amabilis Columba, quam anno proxime ſuperiori ſpectandam dedimus, ne minus ſit grata, ſi nouitate ſemper gaudentibus vobis viris Athenienſibus, iterum aduolet: Scire vos velim; conſpici in eodem Horto, totidem arbores, admirabili ſymmetria, ac plane diuino artificio ex analogia ad ſingulas volucres in altum eductas, ſuper quibus feſtiuiſſimæ auiculæ circumgyratiũculis annuis defatigatæ ſi-

tæ ſidunt quietiſſime, & noctem nidulantur.

Arbuſcula 7. Feſtiuitatũ Symbola.

Harum arbuſcularum c libet, non minus eſt Sym lum Hortenſis Diuæ, N. qu volucris ipſa, à qua incolit Itaque, vt Colũbula eſt typ Matris in Annunciatione I temeratæ; ſic Plantula, cui i ſidet eiuſdem eſt icon. Et, omnia, quæ in Annunciatic nis Arcano latent, diuinis cõ templationibus, & morum in formationi opportuna, Colũ bæ Symbolicæ figura belliſſi me exprimuntur, vt anno præ terlapſo, hac ipſa feſta luce eſt demonſtratũ: ita Arbuſcula, in qua nidũ habet, forma, ac proprietatib. eadem aptiſſime repræſentantur. Quod hodierna die, cælitibus, vti reor, non

inui-

inuitis: Cælitũ Imperatrice, q̄ ſpero, adfulgente; vobis Magnæ Reginæ Clientulis, quod certus ſum, ad Cælitũ æmulationẽ cultui Matris intemeratę deditis applaudentibus, eſt, verna hac Cõmẽdatione, licet necdum florida, & minus amęna, ac pene fuliginoſa, quippe hypocauſti Germanici haud minus q̃ ſudatorij Laconici nidorem redolente, declarandum. Attendite.

Plantulæ, quæ *Matrẽ* in Annunciatione *Intemeratã* repręſẽtat Symbolice, & in qua ſpecioſiſſima Colũba eiuſdẽ imago, reſidet, eſt OLEA, vel OLIVA. Cui imprimis cum Colũba eſt ſingularis quædã conſociatio, ſympathiam vocãt Philoſophi. In mentem hîc vobis *Olea & Columba Sympathia.*

veniat,

veniat, admirabilis COLVMBA, quã orbis Reſtaurator Nochus, ex ingenti illa ſua oneraria, cui vniuerſum ipſum inclucluſerat, emittens, nunciã agere voluit ceſſantis cataclyſmi. Hæc libere, per vacuum Orbem volitans, vt circumquaque curioſiſſimo ocellorum iactu ſpecularetur mundi paulo ante eluuione merſi, nunc iterum protuberantis, emergentis denuo vaſtitatem & rudera, cum reſidere potuiſſet, vel in exaltata Cedro, vel in victrice Palma, vel in montoſa Cupreſſo, vel in duriſſima Quercu: vel in prudentiſſima Moro, vel ſuauiſſima fico, vel florentiſſima Amygdalo: his tamen omnibus ſpretis, & tot alijs fruticum, plantarum, arborum

borum generib. elegit, in qua pedunculum collocaret ſuum quamque roſtello impeteret exploratrix ſapientiſſima Oliuam.

Quocirca ad Arcã rediens portauit, vt eſt in ſacro Codice, *Ramum Oliuæ virentibus foliis more ſuo.* Lxx. legunt, φύλλον ἐλαίας κάρφος: id eſt, *Folium, oliuæ ſurculum, aut vt alij,* Feſtucam, nimirum frondoſam feſtucam; vel rami ſurculum ſupremum tenuiorem, vt exponit Delrius; potuit enim illum Columba roſtello ſuo diffringere. Quare, vt obſeruat Leonardus Marius, κάρφος hic non ponitur pro ramuſculo arenti, & ſicco, qualem ex etymo ſignificat. Nam κάρφω idem eſt, quod

Ramus Oliuæ.

κάρφω.

ξηραίνω. quod ξηραίνω . *arefacio* : Sed abſolute pro ramo tenuiore.

Ioſephus θαλλὸν ἐλαίας κονιζοόντης : quod proprie dicitur de ramo folijs germinãte. Eſt namque diſcrimen inter

θάλλειν ἀνθεῖν. θάλλειν & ἀνθεῖν, quod hoc ramis florentibus , illud frondentibus ac germinantibus conueniat.

In Hebræo eſt , טרף בפיה והנה עלה זית ghalch Zaith taraph bephiha. *Et ecce ramus, ſeu folium Oliuæ raptum in ore ſuo*, vt Arias Montanus vertit : vel, *Ecce folium Oliuæ, ramus in ore eius*. vel : *deferens ore folium Oliuæ raptum, aut diſcerptum ore ſuo*. vel , *ecce folium Oliuæ raptum in ore eius*. Chaldæus.

dæus. Et ecce folium Oliuæ, quod diſcerpſerat ore ſuo. Originalia optime explicat R. Dauid in libr. radic. Senſum clare reddit Benedictus Fernandius. Columba reperit Oliuam, è qua tenellum ſurculum virentem folijs diſtinxit, oreque prehenſum attulit ad Noë in arcam. Sibylla canit κάρφος ἐλάιας σῆμα φέρουσα. *Ramum frondentis Oliuæ ore ferens.* *Bened. Fern ca.8.ſect.5.*

Itaq; perquam cõmode *Columbam Oliuæ* iungimus. Vtraque autẽ mirandum in modũ hodiernæ celebritatis arcana pandit. Totum ipſum Annunciationis Myſterium ſi cõſideres, eſt, dicique poteſt immenſæ opus Miſericordiæ. Datum enim eſt hoc die initium Re- *Annunciationis Myſteriũ opus Miſericordiæ.*

Redemptionis humanę, quod fuit benignitatis & liberalitatis Diuinæ. Quam, vt in genus humanum oſtenderet hominum amator, ac patronus, Dei filius, neceſſe fuit, vt *per viſcera Miſericordiæ viſitaret nos oriens ex alto*: quod factum hodie, prodromum, ac nuncium agente, & deferente ad Mariam, Gabriele: quem ſi, velut Columbam Noethicam oliuæ frondentis ſurculum, tanquā legationis ſuæ inſigne, manu geſtaſſe concipias, haud procul à vero aberrabis.

Luc. 1.

Oliua Miſericordia.

Eſt enim Oleæ ramus, Miſericordiæ, vel apud Gentes, Symbolum: ſed peculiari quodam modo, Virginem in Annunciationis theatro denotat.

Quod

vt omnes intelligant: Quæro cum Antiſtite Mediolanenſi, lib. de Arca, & Noë, capit. 19. Qui fieri potuerit, vt oliua tam præpropere poſt diluuiũ floreret, ac germen emitteret? Hæret autem anceps ingenioſiſſimus Doctor: *Vtrum illud folium* (ita loquitur) *ante diluuium fuerit exortum, aut tempore diluuij.* Quicquid dixeris myſterio non vacat, quod eruamus. *Si ante diluuium*, inquit, *vir iuſtus Noë, gauiſus eſt, fructum de veteri ſemine aliquem reſeruatum: & inde collegit Miſericordiæ diuinæ inſigne, quod iam diluuium remouiſſet, quæ fructum demonſtraret, cui non potuiſſet nocere diluuium.*

T Ita-

Oliua tempore diluuij floruit.

Itaque exiſtimat Ambroſius, Ramulum illum Oliuæ germinantis fuiſſe ſignum diuinæ Miſericordiæ, q̄ medijs in vndis, ac vniuerſali vindicatricis Iuſtitiæ diluuio, & criminũ cataclyſmo floruerit. Nec n. vlla aquarum eluuione abſorberi, aut deflorefcere potuit hæc Miſericordiæ olea.

Iam contemplare MARIAM, velut oliuæ myſterioſiſſimæ fatalem plantulã: quæ ante diluuium floruit, in ipſa eluuione germinare non deſijt: poſt aquarum inundationem Miſericordiæ ſingularis fuit Symbolum. An non merito gaudeat vir iuſtus, fructũ de veteri ſemine aliquem reſeruatum, & ſurculum admiretur,

retur, cui non potuerit nocere diluuium? Dicam hoc paulo explicatius, ac pene Theologice. Vniuerſalis eluuio, q̃ quicquid habitat, obduxit, necauit que oēm Adami ſtirpē: & qua quicquid fuit fruticū, arborū, plantarum rationabilium germinare deſijt, imo, plane interijt, nā tam fuit aquæ, q̃ criminis, quo à Protoplaſto concepto, edito, & in ſeram poſteritatem deriuato, plātarium generis humani vndis vindicatrix Iuſtitiæ, obrutum, abſq; omni flore, fronde, germine iacuit. Niſi q̃, vnam in hoc arborum ſeminario Oleam nulla vis inundantis peccati, nulla obruentis omnia ærumnis malignitas, nulla Iuſtitiæ in omnes merito graſſantis a-

Peccatorum vniuerſalis Eluuio.

cerbitas, lędere potuerit, nulla florē decurere. Manſit huic Oleæ perpetua iuuentus, inuiolata in communi eluuione coma.

Mariæ præſeruatio.

Hoc eſt, quod ſpinoſe fortaſſe, ſed ad ſimplicē veritatē accommodate dicunt Theologi. Cum DEVS ex illa ſua æternitatis ſpecula præuideret, Adamum lapſurum in peccatum, indeq; poſterorum omnium certiſſimam ruinam, niſi ipſe aliquem communi exitio ſubduceret, ante omnem ſcientiam viſionis illam, qua cognoſcebat peccatum originatium reipſa contrahendum eſſe ab ijs, ad quos deriuatē, ſtatuiſſe ſingulari priuilegio, vt ab illo Virgo intemerata præſeruaretur. Itaque ante peccato-

catorum eluuionem inundantem, Olea noſtra floruit, vt ex Adami ſtirpe fructus de veteri ſemine Innocentiæ ſupereſſet, & inde colligeretur Miſericordiæ diuinæ inſigne, qua ſcelerum diluuium ceſſaret in Annunciatione Verbi, quando fructus demonſtrabatur, cui non poterat nocere diluuium.

Volunt Hebræi, Montem oliuarum non fuiſſe aquis diluuij opertum, atque è monte illo decerptum oliuæ ramum. Alij è Paradiſo allatum referunt. Vtrumque fictitium exiſtimo, ſi de monte, & Paradiſo, ſenſu hiſtorico, loquamur; veriſſimum, ſi myſtico. Eſt enim myſtice, Mons oliuarum, Deipara, eademque *Mons Oliuarum an aquis diluuij opertus.*

Paradiſus Voluptatis, in quo poſuit Dominus hominem, quem formauerat. Acute pius Poëta.

Ioan. Dauid in Pancarp. Mariano.

Ille tulit mortem vitæ mala, tu aurea vitæ,
Mala refers, potior quis Paradiſus erit?

Hunc Oliuarum montē, hunc Paradiſum nulla inundãtium peccatorum deleuit, nulla operuit eluuies: in ijs ſemper Olea floruit.

Pergit Epiſc. Ambroſius. *Si diluuij tempore natum eſt folium, aduertit vtique Iuſtus* Noë *noua ſemina Miſericordiæ fructificaſſe cæleſtis, vt radices arborũ viuerent, & quaſi reſumpta anima fœtus germinarent vetuſtos, atque in aſſuetos partus redirent, quorum indicium præmiſſa fo-*

ſa folia demonſtrarent. Omnino ita eſt, in Oliua Myſtica q̃ nata eſt diluuij tempore, nimirum, cum orbẽ criminũ Oceanus inuoluiſſet, noua ſemina miſericordiæ fructificauit cæleſtis benedictum ventris fructum, hodie concipiens: haud diu poſt, mundo ſtupente, editura.

Eſt, qui in hac ipſa figura Intemeratã Matrem vt Colũbã concipiendã exiſtimat; Chriſtum vt oliuæ ramũ, certe per quam accõmodate ad Annũciationis Myſterium. Fingit is coruo ſimilem Euam fuiſſe, ex Arca emiſſo, cum mortuorum, nõ viuentium Mater futura, vt ille, cadauerib. adhæſit; Quid enim aliud mortui gratię Dæmones, q̃ cadauera:

Eua coruus. Delrio in florid. 13. In feſt. Aſſumpt.

Iam vero DEVS Opt. Maxim. volens partiariorum Luciferi lapſu vacuatas, nouis de gente noua, quã crearat, incolis, implere ſedes: ex Arca, ſinu illo omnipotentiæ ſuæ, Columbam emiſit, Dominam noſtram, animal humile, mundũ, fidũ in reuolãdo: cuius cor, & animus non in amaritudinis felle, quo prorſus caruit, ſed in manſuetudinis, quo plane plena, melle ſitum norat, hanc emiſit, cũ libertati arbitrij ſui pmiſit, qua præclare vſa, Ramum pallentis oliuæ retulit, Filium vnigenitum cuius in natali, Pax bonæ voluntatis hominibus denunciata.

Maria Columba.

Chriſtus incarnatus, & oliuæ ramus.

Hunc ore ramũ accepit hodierno die amabilis columba cum dixit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuũ:*

Eundem ramum retulit Noacho, generis humani Redhibitori, Deo, quãdo de caſtiſſima Virginali enixa Saluatorẽ noſtrum: qui (cedat titulo quem per iniuriam occupauit Berezynthius) qui ſolus in quã poteſt dicere, ſe gymnaſij florem & olei decus fuiſſe.

At fortaſſe, nihil æque mirandum hoc die accidit, quam intemeratam Matrem, illæſa Virginitate, Spiritus diuini illapſu fuiſſe fœcundatam. Et huius prodigij in Oliua imaginem, contemplor. Soſtratus Bizantinus, apud Achillẽ Tatium lib. II. refert, lucum Bizãtij & in ea Oliuam, quam ſtupendo ſucceſſu dicitur imber igneus imprægnaſſe. An non Mariam Virginum Virginem *Oliua Bizantina.* *Imbre igneo imprægnata.*

imber igneus imprægnauit, cũ voluntaria Spiritus ſancti pluuia in eius prolapſa ſinũ, Matrem fecit, quæ virum non cognorat?

Virgo tuum prona, quæ concipis aure parentem:
Imprægnet nati, me precor aura tui.

Columba. Spiritus S.

Quamquam, ſi hic lubet ſpeculari paulo ſubtilius, dicere poſſis, Arcam eſſe Mariam vere Nauem cæleſtis Inſtitoris de longe portantẽ panẽ mundi reformatoris receptaculũ: Columbam, Spiritum ſanctũ: Oliuæ ramum, Verbum Dei, ꝙ ad Mariam, vt Pacis, & recõciliationis Symbolum detulerit. Certe, Tertullianus, columbam, pacis nunciam, facit typum Spiritus ſancti, eamq; ſerpen-

penti, qui Diaboli, & hæreſiũ eſt typus; apponit *Abſcondat, inquit, ſe ſerpens, quantum poteſt, totamque prudentiam in latebrarum ambagibus torqueat: alte habitet, in cæca detrudatur, per anfractus ſeriem ſuam euoluat, tortuoſus procedat, nec ſemel totus, lucifuga beſtia. Noſtræ Columbæ domus ſimplex etiam in editis ſemper, & apertis, & ad lucem amat figuram Spiritus ſancti Orientem Chriſti figuram. Nihil veritas erubeſcit, niſi ſolummodò abſcondi.* Tertull. contra Valentian.

Idem agens de Baptiſmo. *Quemadmodum poſt aquas diluuij, quibus iniquitas antiqua purgata eſt poſt baptiſmum, vt ita dixerim, mundi, pacem Cæleſtis iræ præco Columba terris ad-* Tertull. lib. de Bapt. c. 8.

nunciauit, demiſſa ex Arca, & cum olea reuerſa. Quod ſignum apud nationes etiam paci prætenditur, eadem diſpoſitione Spiritalis effectus terræ: id eſt, carni noſtræ emergenti de lauacro poſt vetera delicta. Columba S. Spiritus aduolat, pacẽ Dei ferens emiſſa de cælis, vbi Eccleſia eſt Arca figurata.

Oliua Pacis Symbolum. Suggerit commode Tertullianus, Oliuam Pacis habere ſignificationem, quo nihil eſt certius. Pacem idcirco poſcẽtes populorum legati oleæ ramum, aut præferebant manu, aut ea coronabantur. Vt non male dixerit pius contemplator: *Benedict. Fernand. Geneſ. 8. Sect. 5.* Columbam fuiſſe Dominum IESVM, cum è Paſſionis diluuio emergens, à mortis faucibus, atque ex ipſo Tartaro rediuiuus immorta-

lis, &

lis,& glorioſus, in cænaculum domeſticũ, vbi erant Diſcipuli congregati, clauſis ianuis intrauit, dicens, *Pax vobis, Pax vobis*. En columbam? en oliuam virẽtem in ore! Chriſtus n. vt Apoſtolus ꝓnunciat, pacificauit ꝑ ſanguinẽ, ſiue quę in terris ſiue quæ in cælis ſunt. Quoniam, vt exponit D. Chryſ. tota Redẽptoris in carne diſpenſatio mundi eſt reconciliatio. Quæ cũ hodierno die in Virginis tã quã hominum cum Deo recõciliatricis, aluo, initiũ cæperit; an non merito, vt illius Symbolum, oliuam deprædicamus? Coloſ. 1. Hom. 1.

At qualem oliuam? Quæ diuitiis animoſa ſuis, alieni non eſt indiga. Et quo-nam egeret alieno, quæ audit, *Gratia plena: Dominus tecũ*? Oliua Pygmalio-

nis apud Gaditanos, ex auro artificioſiſſime fuit elaborata: fructus vero ex ſmaragdo lapide quam opulentiſſimos habuit auctor Philoſtratus lib. V.

Oliua Pygmalionis aurea. Nic. Cauſ. lib. 9. 4

De parabola Oliua aurea.

Oliua aurea, virgo eſt, vt in ſymbolicis docet vir eruditus. Oliua vera fructifera in domo Dei. Fructus ſmaragdini, non tantum dona, ac virtutes quib. ipſa ſupra mortalitatem humanam enituit, vt ipſe exiſtimat, ſed multo magis, quam hodie, velut baccam, in ventre concluſit, haud multo poſt, vt maturum ſaluberrimumque fructum editura, dum cantabitur,

Salue ſancta Parens enixa puerpera Regem:

D. Hier. Serm. de Aſſump.

Egregie Hieron. *Præcellit cunctos, ſupereminet vniuerſis* MA-

RIA

RIA: *cunctis tanto venerabilior, quanto glorioſior & quanto virtute Altiſſimi extollitur ad ſublimia, tãto clarior reſultat in gloria.* Plena ſiquidem gratia, plena Deo (Hic fructus pcipuus oliuæ noſtræ) plena virtutib. (hæ ſmaragdi ſunt) non põt non poſſidere plene gloriam claritatis æternæ, quam pleniſſime accepit, vt Mater fieret Saluatoris.

Sed hic mihi aliudquippiã lõge diuerſũ menti obuerſatur, myſterio, q in Annunciationis ſacra die peractũ eſt, declarando, opportuniſſimum. Ferunt quercum, duriſſimum robur, & pungi ſindique difficillimum, ſi inſeras in oleæ ſcrobẽ, tenereſcere, imo & marceſcere, vt puncturis, incìſioniq; ſit accõmodatũ. Quæ querc⁹, q robur, quis adamas duritie, & *Quercus in oleæ ſcrobe.*

vt Theologis vſitata vocula, rē exploratu difficilem promam impaſſibilitate, cum Deo eſt cōparandus? De hoc emolliendo agebatur in SS. Trinitatis cōſiſtorio, vt pati poſſet; quod ſi non poſſet, nos non redimeret, qui erat impaſſibilis: conſilio habito, ſancitū eſt, vt in Oleæ ſcrobē virginis intemeratę aluum immitteretur coniungendus alius generis ſurculo, ſicq; ad punctiones, fodicationeſq; eſſet peridoneus.

Deus homo patitur. Ita factū. In ea ſcrobe Deus, quaſi vnus è nobis, tantam traxit mollitiem humanitati iunctus, vt nihil ad paſſibilitatem deſiderari poſſet. Patietur igitur poſt paucos dies DEVS, quia hodierno die verbi diuini robur in oleæ ſcrobe molleſcit.

ſcit. Patietur, non quidem in Diuina natura, ne quis erret, ſed in humana, quæ in Verbi perſona ſubſiſtebat, velut ramus, oliuæ trunco inſertus, eratq; paſſioni obnoxia. Deteſtantur Orthodoxi errorē Iuliani Halicarnaſſei, & Iuſtiniani Imperatoris, qui carnē Chriſti, vt Diuinitatem, impaſſibilem eſſe contendebant. Nimirum, concipere non poterant: quomodo paſſa caro, non paſſa eſſet Diuinitas, quæ nexu tā indiſſolubili erat carni colligata. Id Theologi ſubtilius diſputant. Ad populare intellectum ſunt binæ ſimilitudines Eliæ Cretenſis. Vna Purpuræ in officina Textoris: altera Arboris, in propatulo ſolem excipientis.

El. Cret. ad orat. Naz.

Fuit

Venter Maria textrina.

Fuit venter *Matris intemeratæ*, velut Textrina artificioſiſſimi opificis, diuini ſpirit⁹. In eo cæleſtis textor Purpurã hodie texuit, non ex cocco & murice & liciis: nam his omnib. reſpondebat vnica illa ſubſiſtentia virtutis infinitæ. Ad eandẽ telam cõficiendam adhibebatur, Natura diuina velut oſtrũ, Humana vt cocus. Iam nemo eſt tam imperitus illius artis, qui neſciat, Lanam quidem in texturam conuerti, non colorem purpuræ. Permanſit itaq; natura vtraque inuariata, Diuina impaſſibilis, Humana paſſibilis, ſed ita vt DEVS, vtrumq; ſicut Lana colorem quadam tenus imbiberet, colore texturam non ingrediente, nec ob id mutato.

Plan-

Plantulam autem cogita DEI Filium in *Virginis intemeratæ* aluo, tanquam terra maxime frugifera ab Arboratore cæleſti locatam, & ad ſidera caput attollentem: Arboris huius truncum, ramoſque omnes Diuinitas, velut ſolaris radius non exterius tantum illuſtrat, ſed internè quoque peruadit ac penetrat. Accurrent in Paſſione iurati hoſtes cæleſtis Plantulæ, quiſque pro virili malignitate, & rabie incitatus ſecurim apponēt, & ſuccidere conabuntur: & Arborem quidem ſauciabunt, radiū vulnerare non poterunt, etiāſi ille ab Arbore nō ſeparet. Manebit illæſa Diuinitas. Patietur DEI Filius humanitate, quā-

Deipara tellus Christus, Arbor.

uis

tis hac Diuinitati hypoſtatice vnita.

Virginis gnome virũ nõ cognoſco.

Vtcunq; arcanum hoc euoluunt iſtæ cōparatiunculæ: ſed multo clarius, quod in Nazarethico conclaui, Annunciationis die peractum eſt, repræſentatur per oliuam. Quid in virgine cęleſtem nuncium, de cõcipiendo Dei Filium, attendẽte maxime miraris? Haud dubie virginitatis ſeruandæ pertinaciſſimum propoſitum. Obſtinauerat intemerata Virgo, vel Dei Mater non eſſe, vel illęſa virginitate concipere. Hoc illud mihi ſignificat conſtantiſſimæ voluntatis decretum: *virum non cognoſco.* Nec dubitat, quin idem vellet Deus cuius voluntatem ſuam fecerat.

Oliua virginitatis amans.

Intueor hic oliuam fructiferam

rã in domo Dei, cui ſi ex Theologiæ ſymbolicæ præceptis adſcribenda eſſet gnome, fingi non poſſet, & appingi conueniẽtior, quã breuicula illa virginis; VIRVM NON COGNOSCO. virginitatẽ amo, caſtitatẽ colo impuritatẽ abominor, impudicos abeſſe iubeo: ſterilitatem ꝓbo magis, quã vt fæcunditatis ergo fæditate me contaminem. Hæc diceret oliua, ſi fari poſſet: tanta eſt illi virginitatis cura, ꝗ lingua nequit, naturæ quodã genio, factis eloquitur.

Si rei ruſticę ſcriptores cõſulas; inuenies Græcorum fuiſſe pręceptionem, vt cum plantatur, & legitur olea mundi pueri ac virgines adhibeantur; Plãtam n. hanc puritate ac pudicitia augeſcere obſeruatum eſt. *Conſtantini Geopon. lib. 2.*

Refert

Refert etiã Rutilius Taurus Ciliciæ populos Analarbæos optimam regionis ſuæ oliuitatem acceptam ferre virgũcularum caſtitati, quæ ſoli illic oleam legebant: nec conſultum fuiſſe, vt ab aliis legeretur.

Addit Florentin. lib. de re ruſtica: Oleam collectores, non niſi puros admittere. Fuiſſe quoq; legem, vt qui ad oliuacionem accedebant, iurarent ſe caſto ex thoro exſurgere. Si non fallebant, erat in ſequentẽ annum vberior oleæ prouentus. An idcirco fortaſſe Palladi, quam DEAM deinde innuptam fingebant Poetæ oleam conſecrarat antiquitas? An nõ igitur bene exprimit oliua illã, quæ hodierno die adeo vel im puri-

puritatis vmbram eſt auerſata, vt Maternitatis diuinæ titulum potius, quam intemeratæ virginitatis recuſaret? Vere, vere, idcirco Mater intemerata O.P.N.

Verum olea non min⁹ præclarum eſt victoriæ quam caſtimoniæ ſymbolum. Athenæ victores ramis oleæ implexis coronant, inquit Plinius. Apud Pindarum Hercules ex oleaſtro lucum ſerit, & victorib. dedicat. Apud Arrianum libr. V. de geſtis Alexandri ſomniorum Interpres ex oleo erumpente triumphum coniectat, nec feſellit euentus. Cum n. Magnus Macedo Sogdianos in ordinem vellet redigere, & apud Orũ caſtra poſuiſſet, non pro-

Olea Symbolum victoriæ. Plin. lib. 15. c. 14.

ꝓcul ab eius tabernaculo fons olei ſcaturiit: miranti Imperatori vates Ariſtander reſpondit, fonte illo laborem quidem magnum, ſed ſudoris amplam mercedē victoriā repromitti.

Vel ob hanc ſolum cauſam potuiſſet Gabriel, vt columba è cælo emiſſa, ad victorioſiſſimam heroinā Mariam ramuſculis oleæ implexis coronatꝰ, & oliuæ ramum ꝓtendens aduolare. Nā ad illam ſalutandā mittebatur, quæ inuictiſſimi Paleſtritę, Chriſti Mater, ab eo ipſo die calcato tartarei Draconis capite, de potentiſſimo, ac virulentiſſimo generis humani aduerſario triumphare, incipiebat, iam tūc de ſuperato, conculcato, contrito trophæū ſplendidiſſimū erigens. Quod olim

olim quidem, ex Olea conſtituebant antiqui.

An hic omittendum, quod habet in oncirocriticis Artemidorus? qui ſomniorum coniecturas diligenter ex obſeruationib. variorum euolués, ſcribit: Oleam in ſomnis viſam, ſignificare mulierem, certamen Principatum, libertatem: ſi vero florens appareat, vel maturo, belloq; turgens fructu, tunc copiam rerum omnium polliceri.

Vidit in Nazarethico cõclaui, vt primum aduenit Gabriel virginem: reliquit, poſtquam illam ſalutauit Mulierem, non vacuam, ſed maturo belloque turgentem fructu: *Benedictus fructus ventris tui.* Atq; eo ipſo fuit initium certaminis, Chri-

ſti cum Lucifero: Principalis fons meriti à Patre æterno: & libertatis humanæ. O quantum in omne æuum, donorum gratiarumq; prouentum ſpondet turgida hac die baccis Oliua.

Planta ad imitationẽ Dominæ ex ſimulant.

Itaque, vt facile, ex paucu-lis, quæ dixi, animaduertitis, aptiſſima ad Virginem in Annunciatione, *Intemeratam*, & fæcundã repræſentandã, ex omnib. Horti Mariani arbuſculis, eſt OLIVA. Sed hoc eſt ſingulare in eiuſdem loci plantulis, quod, vt ſunt Icones, quæ honori Dominæ N. deſeruiũt, virtutes illius, ac decora exprimendo: ita ſunt imagines, quæ ad inſtitutionem clientulorum Marianorum, faciunt, imitationem Heræ N. proponendo & ad illam ſui contem-

pla-

plicatione, tanquam efficaciſſimis monitis inſtigando.

Audiſti OLEAM fuiſſe Matrem tuam, cum Deo vacans nuncium accepit de partu, quo Chriſt⁹ prodiit, Chriſtiani omnes ſunt renati. Quid tuarum eſt partium? Imprimis conari, vt ſis oleæ filius, quia vis eſſe MARIÆ. At oleaſter es toto cælo, vel potius totis inferis à Matris moribus diſſidens, labes familię Marianę, horti Mariani fungus, ſtirpis Marianæ degener ſurculus, propago ſpuria, nothum germen. Degenerē ab oliua genium animuſque manifeſtat, in religionis ſeu pietatis officiis ſumma ariditas: in adeundis templis deſidia: in frequentandis ſacramētis ſupina negligentia; in vir-

tutum cultu ieiunitas ſupra quadrageſimalem, cum propria tamen dos oliuæ ſit pinguedo, quæ in Te nulla, vel tam exigua, aut tot in oratione, lectione, meditatione ſacra communione diſtractionibus vanitatib. nugamentis externis, interniſq; diuagationibus corrupta, vt amurca dici poſſit mera oleæ ſanies.

Oleaſter ſit Oliua. Vt ex oleaſtro ſilueſtri & ex ſicca, fias oliua, Matri tuæ ſimilis domeſtica & pinguis ex ſpurio legitimus filius: ex naturali, notaq;, legalis, & probata proles, quid porro eſt neceſſarium? Quod docet rei arborariæ periti, vt inſeraris, vt de te dicere poſſit Paulus, hortenſi ſimilitudine: *Tu cum oleaſter eſſes inſertus es Oleæ, & ſocius radicis,*

Inſitione.

Rom. 11. c. 17.

ais, & pinguedinis Oliuæ factus es. Tibi opus eſt inſeri in bonam illam oliuam, cuius Te filium profiteris, quippe ſodalem. Eris autem ramus illius trunci: membrum illius corporis: germen illius plantulæ: ſi vitam gratiæ, quæ illius eſt propria arboris, cui hodie dictum, *Gratia plena*, nũquam per lethiferum vllum crimen amiſeris: ſi illius tanquam radicis, humorẽ ſalutiferum ac vitalem interceſſionis, ac meritorum attraxeris, eoque contra inſidiatricis carnis Dæmonis ac mundi tentamenta vitam erumpere ſolita, te animaueris, armaueris.

Oliua es, mi Adoleſcens Puritate delectatur oliua, pudicos admittit, deteſtatur impuros. Proprium agnoſce ſymbolum. *Oliua puritatis Symbolum.*

 lum.

lum. Eius tu es frater, cuius Mater eſt virgo, cuius Pater fœminam neſcit, & qui ipſe eſt Virgo virginum, & totius caſti conſilii ſeminator, qui paſcit inter lilia, ſeptus choreis virginum. An nõ æquum eſt, vt puritatem fœditati præferas: caſtimoniam contaminationi: roſas luto: oliuetum, oleto? Hoc ſcias: Oleam: cuius Te ſurculum profiteris, impuritatis, vel veſtigium exhorreſcere: auerſari impudicos, nec maternum beneuolẽtiæ Marianæ oleum in illos transfundere, qui voluptatib. lutulenti ſordidantur.

... vnio inſigne. Oliua es, virginis cultor, aut eſſe deberes. Sodalis boni recognoſce imaginem. Oliua pacis eſt effigies, & inſigne gentilitium,

tium,Pacificorũ. Si iracundia, & furore familiam turbas ſi quietem reip. contentione inuertis, ſi in domeſticos Voce, manu, pede perpetuo incurris ſi nec tuos, nec aliorum adfe-ctus moderatione, & manſuetudine componis, degeneraſti Rhamnus es, non oliua, oleaſtri ſurculus ſilueſcentis, non oleæ mitis, & tranquillantis.

Oliuam te vult eſſe, *Mater Intemerata*, quippe filium oleę, oliuam commiſeratione, & in alios liberalitate. Huius oleum eſt Symbolum, vt Hilarius, Ambroſius, Chryſoſtomus trã diderunt. Indigere vides pauperem, & pene fame emori, tu ſplendidè epulari ſolitus, ne quidem micam tranſmittis; imo indignaris, ſi Laza-

Oliua com-miſeratio-nis Index. Hil. Cant. in V. in Matt. Ambr. pſ. 118. ſerm. 14. Chryſ. Hom. 33. in Ep. ad Heb.

rus ianuam pulſet: ſi paupercu li ſtudioſi, Chriſti inopis ſodales, cantu miſericordiam prouocent. Petitur aliquid ad cultum Dei promouendum, pietatem incitandam, ſupplicationem adornandam, pompā Chriſti paſſi repræſentandam: Tu, licet abundes omnib. egeſtatem cauſaris, & fortaſſe, cū Iſcariote, ſarcaſtice ſubſannas: *Ad quid perditio hæc?* Caue ne tibi veſtis Iſcariotica, ſi non in hac, in altera ſaltem vita gulā frangat, & euomas, quibus te confarcinaſti, & quæ tam pro pudioſa tenacitate, Euclionis inſtar, reſeruas & accumulas cuius erunt? Qui talis, ſed neminem eius genii hic adeſſe plane mihi perſuadeo, non eſt oliua, ſed Paliurus.

Cogi-

Cogita quàm prope prodigè in TE benignitatis oleum profuderit, nec etiamnum deſinat Miſericordiæ Mater, cæleſtis oliua: quam ſi prouocare vis ad nunquam interrumpendam ſcaturitionem, & Tu oleum ſuda, ſi hoc nimiũ videt, oleum, ſtilla: nã & montes ſtillant dulcedinem, & colles fluunt lac & mel. Acute quidam & eleganter: Magnes miſericordiæ, eſt miſeratio. Beatos Chriſtus miſericordes dixit, quia miſericordiam conſequẽtur. Miſericordiam vis conſequi Chriſtiane? aude ſis negare; Miſericordiæ opera, vt pinguedinem oleagineã emitte. Oleum poſcis, ab oliua Maria? edico certo certius, non conſequeris guttam, niſi Tu vel gut-

tatim ſaltem & nonne hoc parum eſt? tenacitatem tuam, vt ieiunam baccam, ſtillare permiſeris. In foro cæleſti oleo oleum venditur.

Oleum Medicina commodum.

Oliuam te exhibe ad Matris imitationem, ſodalis; oleũ ex oliua morbis perſanandis curãdis vulneribus, mitigandis doloribus, ꝓdeſt plurimũ. Idcirco Samaritanꝰ oleum ac vinũ plagis vulnerati Euangelici infundit. *Infirmatur quis in vobis*, inquit Iacob. Apoſtolus, *inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo.* Sic Marci 9. *Vngebant oleo multos ægros, & ſanabantur.* Clamat Iſaias: *Vulnus & Liuor, & plaga tumens, non eſt circũligata, nec curata medicamine, nec fota oleo.*

Iacob V.

Iſa. 1.

Mundum ego concipere ſoleo

ſeo, tanquam vniuerſale quod dam Noſocomium, cōmune valetudinarium, publicū ægrorum receptaculum, in quo, quot ſunt ſtatus, Eccleſiaſticus politicus: coniugatorū: liberorum: ſeruorum: dominorū: & ſecundum alias differētias, plurimi alii, tot dicere poſſis eſſe priuatas infirmorū dom⁹. An non ægrotat in multis ſtat⁹ Eccleſiaſticus? *Domine: ecce quem amat Lazar⁹ infirmatur*: & vtinā infirmitas hæc non ſit ad mortē. vtinam de quibuſdam non diceret, *Domine iā fætet: quadriduanus eſt n.* Abſit à Marthæ placidiſſimæ matronæ de fratre loquentis verbis acerbitas, & inuidia. *Mundus Nocomiū.*

Non ſunt vlli tales, Deo laus ex iis, qui ſe Matris inteme-

ratæ ſodales hîc profitentur. At fratres fortaſſe habemus qui periculoſe decumbunt. Eia ſodes, ſi quem talem agnoſcis, oleam te præſta. Clamat ad te magnus ille ægrotus: *Miſerere mei, ſecundum magnam miſericordiam tuam.* Quid poſtulat? Indiget vnctione: expectat oleum oliuarũ. Verba fruſtra profundo Pater, ſat ſcio, fili, nec ad id te adigo: non ſanatur verbis infirmus: vt concionatorem agas non præſcribo, verba ſunt folia: olea indiget tuus ille vicinus.

Eccleſiaſtici probi exemplum. Oleũ ſunt opera. videat te ſãctimoniæ ſtatus tui conſentaneè viuentem: non caute, tantum, verum etiam, caſte, temperatum, modeſtum, Chriſtiane humilem; domui tuæ bene

ne præſidentem: non turbulentum: non iracundum, non clamoſum: non percuſſorem, abſit tam grande nefas à Clerico, non turpis lucri cupidum, non pecuniæ magis, quam pietatis auidum: nunquam ebrium: nunquam verbis impurum, multo minus nutu, nictu, geſtu ſalacem, procul non tantum à malo, ſed & ſuſpicione mali. *Eiyce ancillam hanc & filium eius, non enim erit hæres filius ancillæ, cum filio Iſaac*. *Dure accepit hoc Abraham*, obſequutus eſt tamen. Gen. 21. 10.

Quid moraris? Dicent me hypocritam, Pater, exſibilabunt, vt ſanctulum oſtendent, monſtrabunt me digito: voca- *Excuſatio teſ Pueriles.*

bor per ludibrium delator, cuculus, morio, fors & dæmoniacus, & quod maxime metuendum, eſtque poſtremiſſimum conuitiorum, ac impedimentũ ad maiora hoc ſeculo ſummum, dicar IESVITA, vel ſocietatis pullus.

Virg. lib. 9. Æneid.

O vere Phrygiæ : neque enim
Phryges. Ite per alta
Dindyma, vbi aſſuetis biforem
dat tibia cantum
Tympana vos, buxuſq; vocat.
—— Sinite arma viris &
cedite ferro.

Quæſo vos

Ludite par, impar, equitate in
arundine longa.

Puerine etiam-num ſumus qui togam talarem circumgeſtamus? Viri ſalutari volumus, pue-

puerilitatem nondum poſuimus, qui barbam, virilitatis inſigne, excolimus, laruas metuimus, vt galeati lepores, qui iubas, vt generoſiſſimi Leonum oſtentamus? Quæ hæc infantilis illuſio?

Matrem noſtram, vnde exciſi ſumus, intueamur: OLIVA eſt: OLEVM exſudat affatim, quo in Pugiles vngamur. *Oleum pro Palæſtra.*

Cætera populea velatur fronde iuuentus *Virg. lib. 5.*
Nudatoſq; humeros oleo perfuſa niteſcit.

Virtutibus illius, tanquam oleo fortitudinis, & imitatione, vt vnguine ſalutis, perfundamur, & ſpondeo, nos in luctatores euaſuros inuictos.

Hoc

Hoc à nobis expetit, vnctuoſiſſimæ ſuæ pinguedinis nos optaret eſſe participes: & eiuſdem ſecum nominis, *Oliuas.* Cur vel cæleſtibus inuidendam Mentibus conditionem, nos terræ tubera pudendo contumacis animi vitio refutamus?

At fuerimus hactenus Oleaſtri immites, aridi, laſciui, degeneres, poſt hac mutata obſtinationis duritie, in morum facilitatem: iracundiæ acrimonia, in ſuauitatem beneuolentiæ: ſordida tenacitate, in liberalitatem: ſuperbia in demiſſionem; feritate in commiſerationis adfectum: guloſitate, in ſobrietatem; libidine in caſtimoniam, vt ſimus inſitione ſacra, & inter-

terceſſione efficaci Oliuæ Marianæ ſurculi, Te rogamus, Te obſecramus, O MATER in Annunciatione Intemerata. O. P. N.

D.
S. *I.*
H. E. G.
A.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

7-2-2

Google

IHS